

AS-001585

CSL
3

SPECIMEN TRANSLATIONS

IN

DEPT. OF EDUCATION
BOMBAH LIBRARY

VARIOUS INDIAN LANGUAGES.

COLLECTED AND EDITED BY

(G. A. GRIERSON) C.I.E., PH.D., I.C.S.

CALCUTTA:

OFFICE OF THE SUPERINTENDENT OF GOVERNMENT PRINTING, INDIA.

1897.

CSL

INDIAN LANGUAGES

INDIAN LANGUAGES

491-4

C84S,

GOVERNMENT OF INDIA

GOVERNMENT OF INDIA

CALCUTTA :

GOVERNMENT OF INDIA CENTRAL PRINTING OFFICE,

8, HASTINGS STREET.

INTRODUCTORY NOTE.

THIS collection of translations of the Parable of the Prodigal Son has been made from many sources. There are translations made at the beginning of the century by Carey, translations extracted from editions of the New Testament now being issued by the various Bible Societies, and translations made specially for the work. It naturally has the defects of its origin. It is not pretended that the translations are all elegant, or even accurate. No doubt some of the older ones are extremely incorrect, but they were the best available, and will serve as foundations for better ones.

The compilation is only a preliminary one. It is a step in the Linguistic Survey which I am carrying out for the Government of India. It is intended ultimately to make a collection of similar translations into every language and dialect of Northern, Central, and Western India. The present collection is meant to aid the preparation of the final one, by affording translators samples in various languages, one of which each is pretty sure to understand. It must be remembered that many of the translators into the less known dialects will of necessity be ignorant of English. In this case some one page or other of this book will, it is hoped, render them the necessary assistance.

In a work dealing with many different languages and characters, there are sure to be some misprints. No care has been avoided to render them as few as possible. For obvious reasons, slight changes have been made in the original, and in the different versions. It is unnecessary to do more than draw attention to them.

As this book will also possibly be read by European scholars, to whom some of the rarer characters will not be familiar, I have, as a rule, transcribed the versions into the Roman character. This transcription was an after thought, and has hence made the numbering of the versions somewhat irregular, but its advantages were so manifest that they seemed to me to outweigh this small defect. I have assumed that all readers are familiar with the ordinary Devanāgarī and Perso-Hindūstānī alphabets, and I have given no transcription in the case of languages written in these characters, except in one or two instances when special circumstances seemed to demand it. I have endeavoured to follow the authorised Government system of transliteration, so far as was possible, but this could not be done in the case of all languages, *e.g.* Kāshmirī, or the Tibeto-Burman speeches of the North-East Frontier.

I have to thank many gentlemen for the assistance which they have rendered me. I must specially thank the Rev. J. A. Macdonald, Secretary of the Christian Literature Society of Calcutta, who lent me his most valuable aid in obtaining copies of, I believe, every

version of the Gospel of St. Luke published in an Indian Language, and not out of print. To Mr E. A. Gait, I.C.S., I owe a heavy debt of gratitude. It was through his assistance and kindly interest that I have obtained the large collection of versions into the languages of the hill tribes of Assam, which forms a special feature of the book, and which greatly enhances its value. I am under similar obligations to Captain Wolseley Haig for versions in the little known languages of the Berars. I regret that one of those supplied by that distinguished scholar, arrived too late for insertion in the collection. I have also to thank Mr. J. D. Anderson, I.C.S., for the Chittagong version; Babu Mano Mohan Chakravarti for assistance rendered in preparing the Eastern Bengali and Oriya versions; Dr. Hultzsch and Mr. Venkayya for similar assistance in regard to the versions in Madras languages; the Rev. L. Skrefsrud, who prepared a special Santal version for me and lent the Government Press the necessary types; Rai Çarat Chandra Dās, Bahādur, C.I.E., for the Tibetan, Lepcha, and Bhutānī versions, and their accompanying transcriptions; Çrī Kālī Kumār Dās, for the Lepcha version; the Rev. E. G. Phillips, for the Gāro version; the Rev. S. Endle, for the Kachārī version; Captain A. E. Woods, for the Angami Naga version; the Rev. E. W. Clark, for the Ao Naga version; Sār Doka Perin Kay, for the Mikir version; Mr. F. S. R. Anley, for the Kuki version; Messrs. F. W. Savidge and J. H. Lorrain, for the Lushai version; Mr. J. F. Needham, for the Miri, Singpho, and Khamti versions; the Rev. W. Pettigrew, for the Manipuri version; and Babu Golap Chandra Baruā, for the Ahom versions. Besides, I have to thank many others, Missionaries and Laymen, Europeans and Natives, for help, always graciously rendered, in carrying the work through the press. If I omit their names, it is want of space, not want of recognition, which leads me to do so.

BANKIPUR;

The 18th March 1897.

GEORGE A. GRIERSON.

DEPT. OF EDUCATION
SIMLA LIBRARY

CONTENTS.

Family.	Group.	Language.	Number.
...	...	English	1
Aryan		Sanskrit	2
Ditto	North-Western	Kāshmiri, (Standard Musalmān dialect)	3
Ditto	Ditto	Kāshmiri, (Standard Hindū dialect) (Dēva-nāgarī character)	4
Ditto	Ditto	Kāshmiri, (Standard Hindū dialect) (Roman character)	4a
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Persian character)	5
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Dēvanāgarī character)	6
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Roman character)	6a
Ditto	Ditto	Sindhi	7
Ditto	Ditto	Sindhī, (Roman character)	7a
Ditto	West Central	Gujarātī, (Standard dialect)	8
Ditto	Ditto	Gujarātī, (Standard dialect) (Roman character)	8a
Ditto	Ditto	Rājputānī, (Bikānirī dialect)	9
Ditto	Ditto	Rājputānī, (Harantī dialect)	10
Ditto	Ditto	Eastern Pañjābī, (Standard dialect) (Gurmukhī character)	11
Ditto	Ditto	Eastern Pañjābī, (Standard dialect) (Roman character)	11a
Ditto	Ditto	Hindī, (Standard dialect)	12
Ditto	Ditto	Hindī, (Kanaujī dialect)	13
Ditto	Ditto	Hindī, (Urdū dialect)	14
Ditto	Ditto	Hindī, (Dakhinī dialect)	15
Ditto	Northern	Eastern Pahāri, Khas, or Naipālī, (Standard dialect)	16
Ditto	East Central	Baiswārī, (Baghēlī dialect)	17
Ditto	Ditto	Bihārī, (Bhojpurī dialect)	18
Ditto	Ditto	Bihārī, (Magahī or Māgadhi dialect)	19
Ditto	Ditto	Bihārī, (Maithilī dialect)	20
Ditto	Southern	Marāṭhī, (Standard dialect)	21

Family.	Group.	Language.	Number.
Aryan . . .	South-Western . . .	Mārāṭhī, (Kōṅkanī dialect) . . .	22
Ditto . . .	South-West . . .	Marāṭhī, (Bērārī dialect) (Dēvanāgarī character) . . .	23
Ditto . . .	South-Western . . .	Marāṭhī, (Bērārī dialect) (Roman character) . . .	23a
Ditto . . .	Eastern . . .	Assamese, (Standard dialect) . . .	24
Ditto . . .	Ditto . . .	Assamese, (Standard dialect) (Roman character) . . .	24a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Standard dialect) . . .	25
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Standard dialect) (Roman character) . . .	25a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Musalmān, Eastern dialect) . . .	26
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Musalmān, Eastern dialect) (Roman character) . . .	26a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Chittagong dialect) . . .	27
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Chittagong dialect) (Roman character) . . .	27a
Ditto . . .	Ditto . . .	Oṛiyā, (Standard dialect) . . .	28
Ditto . . .	Ditto . . .	Oṛiyā, (Standard dialect) (Roman character) . . .	28a
Dravidian . . .		Telugu, (Standard dialect) . . .	29
Ditto . . .		Telugu, (Standard dialect) (Roman character) . . .	30
Ditto . . .		Tamil, (Standard dialect) . . .	31
Ditto . . .		Tamil, (Standard dialect) (Roman character) . . .	32
Ditto . . .		Malayālam, (Standard dialect) . . .	33
Ditto . . .		Malayālam, (Standard dialect) (Roman character) . . .	34
Ditto . . .		Kanarese, (Standard dialect) . . .	35
Ditto . . .		Kanarese, (Standard dialect) (Roman character) . . .	36
Ditto . . .		Kanarese Language, (Badaga dialect) . . .	37
Ditto . . .		Kanarese, (Badaga dialect) (Roman character) . . .	38
Ditto . . .		Rājmahalī, (Standard dialect) . . .	39
Ditto . . .		Gōṇḍī, (Standard dialect) . . .	40
Ditto . . .		Gōṇḍī, (Kōlāmī dialect) . . .	41

CONTENTS.

iii

Family.	Group.	Language.	Number.
Kolarian . . .	...	Santālī, (Standard dialect) (Bengali character)	42
Ditto . . .	...	Santālī, (Standard dialect) (Roman character)	43
Ditto . . .	...	Mundārī, (Standard dialect)	44
Ditto . . .	...	Korku	45
Tibeto-Burman . . .	Himalayan . . .	Tibetan, (Ladākhi dialect)	46
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Ladākhi dialect) (Roman character)	47
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Standard)	48
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Standard dialect) (Roman character)	48a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bhūtānī, (Standard)	49
Ditto . . .	Sikkim . . .	Lepcha, (Rong dialect) (Lepcha character)	50
Ditto . . .	Ditto . . .	Lepcha, (Rong dialect) (Roman character)	51
Ditto . . .	Bodo . . .	Gāro, (Bengali character)	52
Ditto . . .	Ditto . . .	Gāro, (Roman character)	52a
Ditto . . .	Ditto . . .	Kachārī, (Standard Plains dialect)	53
Ditto . . .	Naga . . .	Angāmi Naga, (Standard dialect)	54
Ditto . . .	Ditto . . .	Ao Naga, (Standard dialect)	55
Ditto . . .	Mikir . . .	Mikir, (Standard dialect)	56
Ditto . . .	Kuki . . .	Kuki, (Rengkhāl dialect)	57
Ditto . . .	Ditto . . .	Lushai, (Dulien dialect)	58
Ditto . . .	Abor-Miri . . .	Miri	59
Ditto . . .	Kuki . . .	Manipuri, (Bengali character)	60
Ditto . . .	Ditto . . .	Manipuri, (Roman character)	60a
Ditto . . .	Unclassed . . .	Singphō	61
Tai or Shān . . .	...	Ahom, (Standard dialect) (Ahom character)	62
Ditto . . .	...	Ahom, (Bengali character)	63
Ditto . . .	...	Ahom, (Roman character)	63a
Ditto . . .	...	Khamti	64
Khasi . . .	...	Khasi, (Standard dialect)	65

ERRATA.

No. 1—SANSKRIT—

Last line but 4.—For तदर्थं read तदर्थ.

„ 1.—„ आसीत् read असीत्.

No. 4a.—KASHMIRI—

Page 2, lines 31, 35, read chyāñ throughout.

No. 6.—WESTERN PANJĀBĪ—

Line 1.—For यू read प्यू.

No. 12.—MARĀTHĪ, (STANDARD DIALECT)—

For SOUTHERN GROUP, read SOUTH-WESTERN GROUP.

No. 62.—AHOM, (STANDARD DIALECT) (AHOM CHARACTER)—

Page 2, line 12, Om ७.

Page 2, line 19, Om m₂.

I
ENGLISH.

A certain man had two sons. And the younger of them said to his father, Father, give me the portion of goods that falleth to me. And he divided unto them his living. And not many days after the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living. And when he had spent all, there arose a mighty famine in that land : and he began to be in want. And he went and joined himself to a citizen of that country : and he sent him into his fields to feed swine. And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat : and no man gave unto him. And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger ! I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee. And am no more worthy to be called thy son : make me as one of thy hired servants. And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him. And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son. But the father said to his servants, Bring forth the best robe, and put it on him ; and put a ring on his hand, and shoes on his feet : And let us eat, and be merry : For this my son was dead, and is alive again ; he was lost, and is found. And they began to be merry.

Now his elder son was in the field : and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing. And he called one of the servants, and asked what these things meant. And he said unto him, Thy brother is come ; and thy father hath given a feast, because he hath received him safe and sound. And he was angry, and would not go in : therefore came his father out, and entreated him. And he answering said to his father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment : and yet thou never gavest me even a kid, that I might make merry with my friends : But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast given a feast for him. And he said unto him, Son, thou art ever with me, and all that I have is thine. It was meet that we should make merry, and be glad : for this thy brother was dead, and is alive again ; and was lost, and is found.

ARYAN FAMILY.

SANSKRIT.

(Calcutta Bible Society, 1884.)

नरस्य कस्यचिद्द्वौ पुत्रावास्ताम् । तयोः कनिष्ठः पितरमाह, पितर्देहि मद्यं
रिक्थस्य तमंशं यो मया प्राप्तव्यः । ततस्तयोः कृते रिक्थं विवभाज । अनधिकदिवसेभ्यः
परं स कनिष्ठः सर्वं संगृह्य दूरदेशं प्रतस्थे तत्र च लाम्पव्येन जीवनं यापयन्स्ववित्तं
प्राकारौत् । व्ययिते तु तेन सर्वस्वे तस्मिन्देशे घोरतरं दुर्भिक्षं संजातम् स च
कष्टभागी भवितुमारेभे । तदा स गत्वा तत्प्रदेशस्थे कस्मिंश्चित्पौरे ससज्जे, स
च तं सूकरचारणार्थं स्वग्रामान्तीयक्षेत्राणि प्रेषयामास । तत्र स सूकराणां भोज्यै-
र्वन्यमाषकोषैरुदरं परिपूरयितुमवाञ्छत्, कोऽपि तु तस्मै नाददात् । ततः परं स चेतनां
लब्ध्वा बभाषे, मत्पितुः कति वेतनजीविनः पूरैरतिदृष्टा भवन्ति, अहं त्वत्र क्षुधया
नश्यामि । अहमुत्थाय स्वपितरमभियास्यामि, तं च वदिष्यामि, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं
भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते, भवान्मां
स्ववेतनजीविनामेकेन समानं करोतु । अनन्तरं स उत्थाय स्वपितरमभिजगाम । तं
तु दूरे स्थितमेव पिता लक्षयामासानुकम्प्य च धावित्वा तस्य कण्ठं धृत्वा चुचुम्ब ।
पुत्रस्तदा तमवादीत्, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः
पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते । तस्य पिता तु स्वदासानाह, सत्वरं सर्वोत्तमं
प्रावारं बहिरानीयेमं परिधापयत, अस्य हस्ते चाङ्गुलीयकं चरणयोश्चोपानहावर्पयत,
अस्माभिर्भुज्यतां हर्षः सेव्यतां च, यतो ममायं पुत्रो मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्,
हारित आसीत्पुनर्लब्धश्चाभूत् । ततस्ते हर्षं सेवितुमारेभिरे ।

तस्य ज्येष्ठः पुत्रस्तु तदा क्षेत्र आसीत् । आगमनकाले स यदा गृहान्तिकमुपाति-
ष्ठत्तदा वाद्यनृत्यानां शब्दमश्रौषीत् । ततः स दासानामेकं समीपमाह्वय पप्रच्छ,
किमर्थमेतत् ? स तमवादीत्, भवतो भ्रातागतः, भवतः पिता च तं स्वस्थं लब्ध्वा-
स्तद्वेतोर्विशिष्टभोजनं चकार । ततः स कुपित्वा प्रवेष्टुमनङ्गीचक्रे । तस्य पिता तदा
बहिरागत्य तं प्रासादयत् । स तु प्रतिभाषमाणः पितरमाह, पश्यैतावतो वत्सरानहं
त्वां परिचरामि, कदापि तवाज्ञां न लङ्घामि स्म, मद्यं हि त्वं कदापि मित्रैः सार्धं
हर्षसेवनार्थं क्वागशावकं नाददाः । यस्तु वेश्याभिः सार्धं तव जीविकां यस्तवांस्तव तस्मिन्-
पुत्रेऽमुष्मिन्नागतवत्येव तदर्थं विशिष्टभोजनमकरोः । स तु तमब्रवीत्, वत्स, त्वं सततं
मया सार्धं वर्तसे, मम च यद्यदस्ति तत्सर्वं तव । प्रत्युत हर्षसेवनमाह्लादनं चास्मासु
युज्येते स्म, यतस्तव भ्रातासौ मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्, हारित आसीत्-
पुनर्लब्धश्चाभूत् ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD MUSALMĀN DIALECT).

(Ludhiana, 1882.)

اَکَس شخصس اَس زه نچو - تَمو اندره دپ لکت هههه مالس اى ماله مالک حصه په مه راته
ته ده مه ته تم ديمت تمن مال باگرت - لکت نچو کرسرى جمع کرت کيدچو دهر پته اکه دهره ملک سفر ته تته کړن
پنن مال بدراهي اندر خرچ - يله سوري خرچ کړن تتهه ملکس اندر پو سخت دراگ ته سه لگ محتاج سينته -
توه پته کړتکيس اَکس روزنيس نش ته تم سوز سور رجهه پنن لاکنين اندر - ته تس اوس ارزو زه تيمو رلو سیت
يم سور چه بهوان زه يډ بړه ته کنهه اوس ته تس کنهه دران - ليکن هوشس اندر يت دپن ميانيس مالس چهه
کاتپن موزون کافي ته فاضل چت ته به چس بچه مران - به گچه رتيت پننيس مالس نش ته تس
دپه اى ماله مه کړ اسمانک ته چون گناه - ته ون چس نه يتهه لايق زه بيه پيم چرن نچو رننه - مه کړته پتور موزور
اندره اکهه هيه - ته رتيت او پننيس مالس نش ته رنه اوس سه دورې ته تهنيس مالس او تس رجهت رحم ته
دورت کړنس ناله مت ته ستهه ميتهه دينيس - ته نچو رنيس اى ماله مه کړ اسمانک ته چون گناه ون چس نه يتهه
لايق بيه پيم چون نچو رننه - ليکن مال دپ نوکرن رت هيه پشاک کدو ته امس لاگو فال ته اتهس وچ ته
کهرن پاچار - ته کهست کړو خوشي - تکيازه به ميون نچو اوس مودمت ته ون سپن زنده روزمت اوس ته ون لب -
ته تم لگ خوشي کړنه *

ته تم سند بډ نچو اوس لاکنيه اندر - يله کرس نکهه روت نچنچ ته گو نه آواز بوزن - اَکس نوکرس پرچپن
ناد دت په کيه چهه - تم دپس چرن بوى چهه امت ته چان مال چهه بد ضيفت کرمچ اوى خاطره زه سه
لبن صحيم و سلامت - ليکن خفه سينت بچپن نه زه اندر اچه - توه پته منوسه تهنيد مال نبر نيرت - ته مالس
دنن جواب دت رجهه پتير رزير پتهه چس به چان خدمت کړان ته زه پکس نه چانه حکمه برخلاف ته چهه
دينت نه زه مه اکهه چهارل بچه زه پنن دوستن سیت کرهه خوشي - مگر يله په نچو اوى يم چرن مال گانن
پتهه رډور چهه کړت ام سنده خاطره بد ضيفت - ته تم دپ تس اى نچره چهه چهک هميشه مه سیت ته
په کينچهه ميون چهه ته چهه چرن - ليکن خوشي کړن ته خوش سپن اوس لازم تکيازه چرن په بوى اوس
مودمت ته ون سپن زنده روزمت اوس ته ون او اتهه *

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KASHMIRI, (STANDARD HINDŪ DIALECT) (DEVANĀGARĪ CHARACTER).

(Pandit Mukund Ram, 1896.)

अकिस् महनिविस् आस् ज्ह न्यचिवि । तिमव् मन्ज दप्, कौमि-ही मालिस् कि हे मालिह् म्य दिह् धनुक् हिस् युस् म्य वाति । तव पत तमि तिहन्दि खात्र धन बागरो-वुन् । कौचौ व्हव् पत सुह् कौस् बोयु सोरुय् रटिथ् अकिस् दूर् दीशस् सखर्याव् । तति तमि नाकार व्यसनस् पथ् लगिथ् पनुनु सोरुय् धन खर्चान् । यलि तमि सोरुय् धन खर्चु तथ् दीशस् वृथु कठपुन् द्राग् सुह् ति ह्यचान् द्युन् सपदुन् । तव पत सुह् गच्छिथ् तमि दीशकिस् बसवनिस् निश रुदु, तमि पननि गामक्यन् ठावन् सोर् रछनि सोजान् । तति तमि सोरन् हन्दि खुराख्-महा-ह्यमव् सूय् यड् बरज् इछान् कौसि ति कौह् तमिस् दिचाव् न । तमि पत चीनिथ् वजान्, कि म्यानिस् मालिस् छिह् कूति नोकर च्च्यव् सूतिन् चप् सपदान् । बृह् कुस् वृक्षि सूतिन् मरान् । वृज् बृह् वृथिथ् पननिस् मालिस् निश गछ्, तमिस् वन, कि हे मालिह् म्य कर् परलीकुक् त च्योन् विरुड् पाप्, बृह् तथ् वननस् योग्य् कुस् न कि च्योन् न्यचिवु कुस्, वृज् च्ह म्य पनन्यन् नोकरन् मन्ज् अखा गन्ज्रावत् । तिह् वनिथ् सुह् वृछाव् त पननिस् मालिस् निश गयाव् । मालि याज् सुह् दूरिथ् यिवान् वुक्नु लोल सूय् दूरिथ् नालमति रटिथ् तमिस् मौठि दिचान् । तव पत वनु न्यचिवि तस्, कि हे मालिह् म्य कर् परलीकुक् त च्योन् विरुड् पाप्, बृह् तथ् योग्य रुदुस् न, कि च्योन् न्यचिवु यिम व्यय वनन । तिह् वृजिथ् वनु तमि-सन्दि मालि पनन्यन् नोकरन् कि त्वहि जल्द गच्छिथ् ज्यान्-हिह् पृशाख् कडिव् त अमिस् पैरिव्, अथस् वाजि त खोरन् पैजार् कुन्युस् । अस् सारिथ् ख्यमव् साल् त खुशी सिवव् ति-क्याजि म्योन् इह् न्यचिवु ओसु मूड्मुतु व्यय गौव् जिन्द, रोव्मुतु ओसु त व्यय लव् । तव पत ह्यचौव् तिमव् उत्सव सिवुन् ।

तमि वक्त तसन्दु ज्युठ न्यचिवु ओसु खिति प्यठ् त आयाव् । यिथ् रुदु गरस् निश, वायनुक् त नचनुक् शब्द बोजान् । तव पत तमि अकिस् नोकरस् निश अनिथ् प्रिक्नु, कि कमि खात्र कुह् अज् यिति उत्सव् । तमि वनुस् कि च्योन् बोयु कुह् आमुतु च्यानि मालि सुह् स्वस्थ लवुन् तमिथ् किज् करुन् साल् त उत्सव् । तिह्

बृजिथ् सुह् क्रोधौ सपजाव् त गर अचुन् इहान्-न । तमि विजि मालि न्यवर् नौरिथ्
सुह् मननोवुन् । तमि मालिस् फौरिथ् वनुन्, कि वुक् ईत्यन् वट्टर्हन् करू म्य च्याञ्
सेवा जाह्-ति च्याञ् आज्ञा फिरुम्-न । म्य दितुथ् न जाह् इवल् किर, यमि सूतिन्
पनन्यव् मित्रव् सान् उत्सव् करहा । यमि च्याञ् सम्पदा गाज्यन् सूत्य व्यसन् करिथ्
खर्च् करुन्, सुह् न्यचिवु याञ् ओय् तामत् करुथ् त-सन्दि खात्र साल् त उत्सव् ।
मालि वनु तस् हे टाठिह् च्ह् कुख् न्यथ् म्य सूत्य आसान्, यिह् कौंका म्योन् कुह् तिह्
कुह् च्योनुय् सोरुय् । अख्तुय् कुह् च्य-ति योग्य ख्वश् गकुन् उत्सव् करुन् यव-कनि
च्योन् बोयु मूड्मुत् ओसु व्यय गौव् जिन्द, रोव्मुत् ओसु त व्यय लबु ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD HINDU DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Akis mahanivis ösⁱ z^h nechivⁱ. timav-manz^a dop kūsⁱ-hī
To-one man were two sons from-among-them was-said by-the-younger-even

mölis, ki, hē mālih, me dih dhanuk his^a yus me wāti.
to-the-father, that, O Father, to-me give of-wealth his-the-share which to-me will-come.

Taw^a-pat^a tamⁱ tihandi-khöt^r^a dhan^a bög^arövu-n. Kētsau dōhav-
Then-after by-him of-them-for-the-sake the-wealth was-divided-by-him. Some days-

pat^a suh kūs böy sōru-y ratith akis dūr dīśas sakharyāv. Tati
after that younger brother all-even having-collected to-a far country set-out. There

tamⁱ nākār^a-vyasanas-path-lagith panun sōru-y dhan^a
by-him not-to-be-done-wickedness-after-being-diligent his-own all-even wealth

khar^achā-n. Yali tamⁱ sōru-y dhan^a khar^och, tath dīśas
was-expended-by-him. When by-him all-even wealth was-expended, to-that-country

wōth kathyun dräg, suh-ti hetsān dyūn sapadun. Taw^a-pat^a suh
happened a-hard famine, he-also beginning (began) miserable to-be. Then-after he

gatshith tamⁱ-dīśakis-basawanis-nīś^a rūd. Tamⁱ panani-
having-gone near-to-of-that-country-an-inhabitant remained. By-him to-the-of-his-own-

gāmakyan-thāwan sōr rachhanⁱ sōzā-n. Tati tamⁱ sōran-handⁱ
village-fields pigs for-guarding he-was-sent-by-him. There by-him of-the-pigs

khōrāk^h-mahā-hyamav-sūty yad barāñ yitshā-n, kaītsi-ti
with-the-(for)-food-bean-husks the-belly to-be-filled was-wished-by-him, by-any-one-even

kēh tamis ditsāv n^a. Tami-pat^a tsīnith wañyā-n
anything to-him was-given not. That-after having-remembered it-was-said-by-him

ki myōnis mölis chhih kūtⁱ nōkar tsōchyav-sūtin trāpt sapadān. Bōh
that to-my father are how-many servants with-breads satisfied being, I

chhu-s böchhⁱ-sūtin marān. Wōñ bōh wōthith pananis-mölis-nish^a gatsh^a,
is-I (am) hunger-with dying. Now I having-arisen to-my-own-father-near will-go,

tamis wan^a, ki, hē mālih, me kor paralōkuk t^a chyōn viruddh pāp,
to-him I-will-say, that, O Father, by-me was-done of-heaven and of-thee against sin,

bōh tath-wananas yōgy^a chhu-s-n^a, ki chyōn nechyuv chhu-s. Wōñ ts^ah me
I for-that-calling fit is (am)-I-not, that thy son is-I (am). Now (do) thou me

pananyan-nōkaran-manz akhā ganz^arāv^t. Tih wanith suh wōtshāv t^a pananis-
thine-own-servants-amongst one count. That having-said he arose and to-his-own-

mölis-nīś^a gayāv. Mölⁱ yāñ suh dūr-iy yiwān wuchhu-n,
father-near went. By-the-father while-yet he far-even coming was-seen-by-him,

lōl^a sūty dūrith nālamati ratith, tamis mīthⁱ ditsō-n.
affection-with having-run, with-embrace having-taken, to-him kisses were-given-by-him.

Taw^a-pat^a won nechivⁱ tas, ki, hē mālih, me kor paralōkuk t^a
Then-after it-was-said by-the-son to-him, that, O Father, by-me was-done of-heaven and

chyōn viruddh pāp, bōh tath-yōgy^a rūdu-s n^a, ki chyōn nechyuv
of-thee against sin, I that-worthy remained-I not that thy son

yim^a bey^a wanan^a. Teh būzith won
I-may-come (forms passive) again to-the-calling. That having-heard it-was-said
 tamⁱ-sandⁱ-mölⁱ pananyan-nōkaran, ki tōhⁱ jal^ad gatshith jyān-hyuh pōśākh
by-of-him-the-father to-his-own-servants, that you quickly having-gone good-very clothes
 kadiu, t^a amis pairiu, athas wōj t^a khōran paizār tshunyū-s.
bring-out, and him dress, to-(on)-(his)-hand a-ring and to-his-feet shoes put-on-for-him.
 Asⁱ sōri-y khyamav sāl, t^a khōśi sivav, ti-kyā-zi myōn yih
We all-even let-us-eat a-feast, and happiness let-us-serve (enjoy), because-that my this
 nechyu^v ōs mūd-mut, bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs t^a bey^a lob. Taw^a-
son was dead, again is-gone alive; lost was, and again was-found. Then-
 pat^a hetsōv timav utsav sivun.
after it-was-begun by-them feasting to-serve (enjoy).

Tami wakt^a tasond zyuth nechyu^v ōs khēti-pyath t^a āyāv. Yith
At-that time his eldest son was on-the-field and came. Having-come
 rūd garas-niś^a, wāyan-uk t^a natsan-uk śab^ad bōzā-n.
(he)-remained the-house-near, of-music and of-dancing the-sound was-heard-by-him.
 Taw^a-pat^a tamⁱ akis-nōkaras-niśa anith pritshu-n, ki
Then-after by-him a-servant-near having-brought (called) it-was-asked-by-him, that
 kami-khōt^ar^a chhuh az yiti utsav. Tamⁱ wonu-s, ki chyōn bōy
what-for is to-day here feasting. By-him it-was-said-to-him, that thy brother
 chhuh ā-mut, chyōnⁱ-mölⁱ suh swasth^a lobu-n,
is (has) come, by-thy-father he in-good-health was-received-by-him
 tami-y-kiñ koru-n sāl t^a utsav. Tih būzith
for-that-even-why (reason) was-made-by-him feast and feasting. That having-heard
 suh krōdhī sapazāv, t^a gar^a atsun itshā-n n^a. Tami-wizi
he angry became, and the-house to-enter was-wished-by-him not. At-that-time
 mölⁱ nebar nīrith, suh mananōvun. Tamⁱ
by-the-father outside having-gone-out he was-remonstrated-with-by-him. By-him
 mōlis phīrith wonu-n, ki wuchh, ityan-waryhan
to-the-father having-answered it-was-said-by-him, that see, for-these-many-years
 kūr me chyāñ sēwā, zāh-ti chyāñ āgyā phirū-m
was-done by-me of-thee service (fem), at-any-time-even thy order was-turned-aside-by-me
 n^a. Me dyutu-th n^a zāh tsāv^alⁱ tshir^a, yami-sūtin
not. To-me was-given-by-thee not at-any-time of-a-goat a-young-one, which by
 pananyav-mitrav-sāu utsav kara-hā. Yamⁱ chyāñ sampadā gāñyan-sūty
my-own-friends-with feasting I-might-make. By-whom thy wealth harlots-with,
 vyasan karith khar^ach-kūrū-n, suh nechyu^v yāñ
wickedness having-done, was-expended-by-him, that son immediately-when
 ō-y tāmāt koru-th ta-sandi-khōt^ar^a sāl t^a utsav.
came-to-thee immediately-then was-made-by-thee of-him-for-the-sake feast and feasting.
 Mōlⁱ won tas, hē tāthih, ts^ah chhu-kh nyāth me-sūty āsān,
By-the-father it-was-said to-him, O dear-one, thou is-thou (art) always me-with being,
 yih-kētshā myōn chhuh, tih chhuh chyōnu-y sōru-y. Akh^atuy chhuh tse-ti
whatever mine is, that is thine-veryly all-even. But it-is for-thee-also
 yōgy^a khōś gatshun, utsav karun, yāv^a-kani chyōn bōy mūd-mut ōs,
fit happy to-go(to-be), feasting to-make, because thy brother dead was,
 bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs, t^a bey^a lob.
again is-gone alive; lost was, and again was-found.

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (PERSIAN CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

هڪ شخص دے در پتر هائين - انہیں رچن نندھ پيو کون آکھيا - جو اے پيو ميکون هونر دے -
جنگلا حصہ مال دا ميکون پهونچدا هي - اے اور اپنن جاندان انہیں کون رند دتي - اتين تھول دھارين
کنون پچھين نندھ پتر سبھ کچھ کٹھا کر کے هڪ پتر دے ملک رچ رنج رپا - جتھان اپنر مال بد
چلنن رچ اردانس - اتين اتھان جندر سبھو خرچ کر چکيس - تان اور ملک رچ ردا کال پيا - اتين هنر ار محتاج
تھيونر لگا - تندر اور ملک دے هڪ رئيس دے کولھ رنج لگا - جين اپنن رزھين رچ سوهر چرانر
پتھيس - اتين ارندي آرزو هائي جو انہیں چھلنن کنون جو سوهر کھاندے هن اپنن پيت بهرے کين
جو کوي ارکون کچھ نہ دیندا ها - تندر هوش رچ آکھئس ميدے پيو دے کتلے مزدورين کون بهن
بهن روتي ملدي هے - اتين ميں بکھا پيا مردا هان - ميں آتھ کراھين اپنن پيو کولھ ريسان - اتين اور
کون آکھسان جو اے بابو خدا دا تے تيدے سانھنن گناہ کيتم - اتين هنر اور لائق نمہين جورل تيدا
پتر اکھواران ميکون اپنن مزدورين رچن هڪ رانگتر بنرا - تندر آتھ کراھين اپنن پيو دھون تريا -
جندر ار اجنر پرے ها ارندے پيو ارکون دتھا - تے ترس آئيس اے درک کراھين ارکون گلا گھدا تے
دھير چمئس - پتر اور کون آکھيا جو اے بابو خدا دا تے تيدے سانھنن گناہ کيتم - اتين هنر اور لائق
نمہين جو تيدا پتر اکھواران - پيو اپنن نوکرين کون آکھيا جو چنگين تون چنگين پوشاک کدھ گھن آر اتين
ارکون بوار اتين ارندے هتھ رچ مندوي تے پيرين دے واسطے ارکون جتيل در - اتين کھارن تے خوشي
منارن کيونجو ميدا اے پتر موا ها اے جيندا تھيا - رنجيچ پيا ها هنر لبھيا هے - تندر ار خوشي کرنر لگے *

اتين ارندا ردا پتر رزھ رچ ها - جيترے ريلھ ماري دے نيتے آندا پيا ها گونر تے نچنر دي
اراز سنرئس - اور ريلھ هڪ بيلي کون سد کراھين پچھئس جو اے کيا هے - اور آکھئس جو تيدا بهرا
آ پھنچا هے - اتين تيدے پيو رتي ضيفت کيتي - اين سببن جو ارکون چنگا بهلا پائس - اور خفا تھي
کراھين اندر رنجنر نہ چاھيا تان ارندا پيو باهر آکے ارکون مفايا - اور پيو کون جواب رچ آکھيا - دیکھ اتلے
رھين ترنن تيدتي خدمت کريندا رھم - اتين کدھين تيدے حکم کنون باهر نہ تھيم - پر تون کدھين
هڪ بکري ها بچھ ميکون نہيں دتا - تان جو ميں اپنن درستين نال خوشي کراں - هتھون جندر تيدا ايہو
پتر آيا هے - جين تيدا مال کنجوين رچ اردايا هے تون ارندے کيت رتي ضيفت کيتي - اتين اور ارکون
آکھيا - اے پتر تون سدا ميدے کولھ هين اتين جو کچھ ميدا هے سر تيدا هے - پر خوشي کرنر تے
خوش تھيونر لازم ها کيونجو تيدا ايہو بهرا موا ها سر جيندا تھيا - اتين رنجيچ پيا ها سر لبھيا هے *

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (DEVANĀGARĪ CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

हिक शखस दे डू पुत्र हायन। उन्हीं विचू नंटे थू कू आख्या जो ए थू मैकू हण डे जितला हिस्सा माल दा मैकू पहुंचदा हे। अते जं आपणी जायदाद उन्हीं कू वंड डित्ती। अते थोले डिहारे कनू पिछे नंटे पुत्र सभ कुभ कडा कर के हिक परे दे मुल्क विच वंज रोहा जियां आपणा माल बद चलणी विच उडायुस। अते उथां जडण सभो खर्च कर चुक्युस तां जं मुल्क विच वडा काल पिया अते हुण ओ मुथाज थीवण लगा। तडण जं मुल्क दे हिक रईस दे कोल्ह वंज लगा जे आपणे रदे विच सूहर चरावण पळ्युस। अते जंदी आरजू हाई जो उन्हे किलड़ीं कनीं जो सूहर खानदे हन आपणां पेट भरे क्यूंजी कीई जंकू कुभ ना डेदा हा। तडण होश विच आ के आख्युस मेडे थू दे कितले मजूरें कू बहं बहं रोटी मिलदी हे अते मै भुखा पिया मरदा हां। मै उठ कर आपणे थू कोल्ह वसां अते जंकू आखसां जी ऐ बाबू खुदा दा अते तेडे सामणे गुनाह कीतुम। अते हुण जं लायक निम्ही जी वल तेडा पुत्र अखवावां मैकू आपणे मजूरें विचू हिक वांगुण बणा। तडण उठ करांहीं आपणे थू धू टरिया। जडण ओ अजण परे हा जंदे थू जंकू डिठा ते तस आयुस अते दुक करांहीं जंकू गला गिधा अते ढेर चुम्युस। पुत्र जंकू आख्या जो ए बाबू खुदा दा अते तेडे सामणे गुनाह कीतुम अते हुण जं लायक निम्ही जी तेडा पुत्र अखवावां। थू आपणे नौकरें कू आख्या जो चंगी तू चंगी पुशाक कठ घिन आवो अते जंकू पवावो अते जंदे हथ विच मुंद्री ते परे दे वास्ते जंकू जुती डेवो। अते खावन ते खुशी मनावन। क्यूंजी मेडा ए पुत्र मोआ हा अते वल जीन्दा थिया वंजीज पिया हा हुण लभ्या हे। तडण ओ खुशी करण लगे ॥

अते जंदा वडा पुत्र रद विच हा। जेदे वेल्हे माडी दे नेडे आंदा पिया हा गांवण ते नचण दी अवाज सुण्युस। जं वेल्हे हिक बेली कू सड करांहीं पुछ्युस जी ए क्या हे। जं आख्युस जी तेडा भिरा आ पहुंचा हे अते तेडे थू वडी ज्याफत कीती ई सबबू जी जंकू चंगा भला पायुस। जं खफा थी करांहीं अंदर वंजण ना चाछा तां जंदा थू बाहिर आ के जंकू मनाया। जं थू कू जवाब विच आख्या डेख इतले वछे तोणी तेडी खिदमत करेदा रिडुम अते कडांहीं तेडे हुकम कनू बाहिर ना थीयुम पिर तौ कडांहीं हिक बकरी दा बच्चा मैकू नहीं डित्ता तांजी मै आपणे दोस्तां नाल खुशी करां। हथू जडण तेडा एही पुत्र आया हे जे तेडा माल कंजखां विच उडायो तौ जंदे कीते वडी ज्याफत कीती। अते जं जंकू आख्या ए पुत्र तू सदा मेडे कोल्ह हे अते जी कुभ मेडा हे सो तेडा हे। पर खुशी करण ते खुश थीवण लाजिम हा क्यूंजी तेडा ईही भिरा मोआ हा सो जीन्दा थिया अते वंजीज पिया हा सो लभ्या हे ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHĪ, (ROMAN CHARACTER).

Hikirē-mānhua-khē bba puṭa huā. Tine-mō nandhē piu-khē
To-a-man two sons were. From-among-them by-the-young to-the-father
 chiō, ē bābā, māla-mō jēkō bhāngō mūhū-jō
it-was-said, O Father, from-in-the-property whatever share of-me
 thiē, sō mū-khē dḍē, ta unhē mālu tine-khē wirāhē
may-become, that to-me give, and by-him the-property to-them having-divided
 dḍinō. Aī thōriṛane dḍinhane-khā-pōe uhō nandhō puṭu sabhukē
was-given. And very-few days-from-after that young son everything
 gadḍu karē hikirē-dḍūriē-dḍēha-dḍē haliō wiō, aī utē pāhā-jō
collected having-made a-certain-distant-country-towards gone went, and there his-own
 sabh-e mālu ajhalāia-mē wiñāyā-ī. Aī jaddehī sabh-e khapāē
all-even property debauchery-in was dissipated-by-him. And when all-even being-spent
 rahiō, ta unhē-dḍēha-mē dḍādhō dḍukaru achi piō, aī uhō parōse
was, then in-that-country a-hard famine having-come fell, and he wretched
 thiana laggō. Ta unhē-dḍēha-jē hikirē-rahandara-khē wañi chamburiō,
to-the-being began. So of-that country to-a-dweller having-gone settled,
 aī unhē pāhā-jia-bbania-mē suara chāraṇa-lāe mokiliu-se; aī iē
and by-him in-his-own-field pigs feeding-for was-sent-he; and there
 thē-bhāniā-ī . ta jēkē chhilū suara thā-khāine tine-mā
it-used-to-be-wished-by-him that whatever husks the-pigs were-eating from-in-then
 pāhā-jō pēṭu bhariā, aī unhē-khē kāhē bi na thē-dḍinō. Taddehī
his-own belly I-may-fill, and to-him by-any-one also not used-to-be-given. Then
 sambhāla-mē achi, chiā-ī ta mūhū-jē piu-waṭe kētirane-
in-senses having-come, it-was-said-by-him that my father-near to-how-many-
 pōrhiyatane-khē jhajhi māni thī-milē, aī āū hete bukha
hired-servants much bread is-being-got, and I here by-hunger
 piō-marā. Ta āū uthi pāhā-jē-piu-dḍē
am-fallen-that-I-may-die (remain-dying). So I having-arisen my-own-father-towards
 hali wēndu-se, aī chawandōsā-se, ē bābā, mū āsmāna-jō aī tūhū-jō
having-gone will-go-I, and I-will-say-to-him, O Father, by-me of-heaven and of-thee
 gunāhu kiō-āhē aī hāṇē inhē-lāiqu na āhiyā jō wari tūhū-jō puṭu chawāyā,
sin has-been-done and now this-fit not I-am that again thy son I-be-called,
 sō mū-khē pāhā-jē-pōrhiyatane-mō hikirē-jhiṛō karē jjaṇu. Pōe
therefore me from-in-thine-own-servants one-like having-made know. Afterwards
 uthi pāhā-jē-piu-dḍē haliō, aī āñā parē-i hō ta
having-risen his-own-father-towards gone (he-went), and still even-far was, that
 unhē-khē dḍisī piṇi-se-khē dḍādhī bbājha āi, aī dōrē bhākuru
him having-seen to-his-father strong compassion came, and having-run, in-his-arm-pit
 pāe, tāhē-khē chumiyā-ī; ta puṭa-se chiu-se, ē bābā,
having-fallen, him it-was-kissed-by-him; but by-his-son he-was-addressed, O Father,

7a—2

mũ āsmāna-jō aĩ tũhũ-jō gunāhu kiō-āhē, hānē inhē-lāiqu na āhiyā jō
by-me of-heaven and of-thee sin has-been-done, now this-fit not I-am that
warī tũhũ-jō puṭu chawāyā. Ta piṇi-se pāhā-jē-bbānhane-khē chiō,
again thy son I-be-called. But by-his-father to-his-own-servants it-was-said,
ki ūchē-kā-ūchē waggō khaṇī achi phirāyō-se, aĩ hatha-mē
that high-than-higher coat having-lifted-up, having-come, put-on-him, and on-(his)-hand
mundī aĩ pērane-mē jutī wījhō-se, aĩ khāñ aĩ khūshī karyū.
a-ring and on-(his)-feet shoe put-on-him, and let-us-eat and happiness let-us-make.
Chhō-jō hīu mũhũ-jō puṭu muō hō, sō hānē jiō āhē; aĩ gumu thī wiō-
Because this my son dead was, he now alive is; and lost having-been was-
hō, sō hānē ladhō-āhē. Taddehī uhē khūshī karaṇa laggā.
gone, he now has-been-found. Then they happiness to-the-making began.

Aĩ unhē-jō waddō puṭu bbania-mē hō. Jaddehī ghara-khē-wējhō āyō, ta
And his great son in-the-field was. When to-the-house-near he-came, then
gāina-aĩ-nācha-jō paralāu kana-tē piu-se. Taddehī hikiṛē-naukara-khē
of-singing-and-dancing noise ear-upon fell-to-him. Then a-servant

kōthē puchhiā-ī, ta hīu chhā thō-thiē? Unhē chiu-se
having-called it-was-asked-by-him, that this what is-being? By-him he-was-addressed

ta tũhũ-jō bhāu āyō āhē aĩ tũhũ-jē piu waddī mihmānī kitī-āhē, chhō-jō
that thy brother come is and by-thy-father a-great feast has-been-made, because
unhē-khē changō bhalō ladhā-ī. Ta unhē kāwarīji andare
him in-good-health well it-has-been-received-by-him. But by-him being-angry within

waṇaṇu changō na bhāniō. Taddehī piṇi-se bāhire achi tāhē-khē
to-go well not was-felt. Then by-his-father outside having-come him

samujhāyō; ta unhē warandia-mē piu-khē chiō jō, ddisu, āñ
it-was-remonstrated-with; then by-him in-answer to-father it-was-said that, look, I

hētirane-warhyune-khā tũhũ-jī khidmata piō-karyā, aĩ kaddehī tũhũ-jē hukumē-
from-so-many-years thy service continue-doing, and ever of-thee the-order-

khā ubatō na haliō-āhiyā, para kaddehī-bi tō mū-khē hikiṛō chhēlō na
from contrary not have-gone, but ever-even by-thee to-me a kid not

ddinō, ta āñ pāhā-jē dōstane-sā gadḍu khūshī karyā. Para jaddehī
was-given, that I my-own with-friends together happiness should-make. But when

hiu tũhũ-jō puṭu āyō, jāhē tũhũ-jō mālu kañiriyune-mē wiñāyō-āhē, ta
this thy son came, by-whom thy property among-harlots has-been-wasted, then

tō unhē lāe waddī mihmānī kitī. Taddehī unhē chiu-se, ē puṭu,
by-thee for-him a-great feast was-made. Then by-him he-was-addressed, O son,

tũ hamēsha mū-waṭe āhī, aĩ jēkī mū-waṭe āhē sō tũhũ-jō-ī āhē. Para
thou always near-me art and whatever near-me is that thine-even is. But

khūshī karaṇu aĩ sarhō thiaṇu asā-khē wājiba hō, chhō-jō hīu tũhũ-jō bhāu
happiness to-make and joyful to-be to-us proper was, because this thy brother

muō hō, sō hānē jiō āhē; aĩ gumu thī, wiō-hō, sō hānē ladhō-āhē.
dead was, he now alive is; and lost having-become was-gone, he now has-been-found.

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

GUJARĀTĪ, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1887.)

એક માણસને એ દીકરા હતા. ને તેઓમાંના નાનાએ બાપને કહ્યું કે, બાપ, સંપત્તિ પોહોંચતો ભાગ મને આપ, ને તેણે તેઓને પુંજ વેહેંચી આપી. ને થોડા દહાડા પછી, નાનો દીકરો સઘળું એકઠું કરીને વેગળા દેશમાં ગયો, ને ત્યાં રંગભોગે પોતાની સંપત્તિ ઉડાવી નાંખી. ને તેણે બહુ ખર્ચીનાંખ્યું, ત્યાર પછી તે દેશમાં મોટા દુકાળ પડ્યો, ને તેને તંગી પડવા લાગી. ને તે જઈને તે દેશના વતનીઓમાંના એકને ત્યાં રહ્યો, ને તેણે પોતાના ખેતરમાં ભુંડોને ચારવા સાર તેને મોકલ્યો. ને જે શિંગો ભુંડો ખાતાં હતા તેમાંથી પોતાનું પેટ ભરવાને તેની ધમ્મકા હતી, અને કોઈએ તેને આપ્યું નહિ. ને તે સાવચીત થયો, ત્યારે તેણે કહ્યું કે, મારા બાપના કેટલા મજુરોને પુરકળ રોટલા છે, પણ હું તો ભૂખે વિનાશ પામું છું. હું ઉઠીને મારા બાપની પાસે જઈશ, ને તેને કહીશ કે, બાપ, મેં આકાશ સાંભા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે. ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું યોગ્ય નથી, મને તારા મજુરોમાંના એકનો જેવો ગણુ. ને તે ઉઠીને પોતાના બાપની પાસે ગયો, ને તે હજી ધણો વેગળો હતો ત્યારે તેના બાપે તેને દીડો, ને તેને કરણુ આવી, ને તે દોડીને તેની કોટે વળગ્યો, ને તેને ચુંબન કીધું. ને દીકરાએ તેને કહ્યું કે બાપ, મેં આકાશ સાંભા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે, ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું યોગ્ય નથી. પણ બાપે પોતાના દાસને કહ્યું કે, ઉત્તમ વસ્ત્ર લઈ આવે, ને એને પહેરાવે, ને એને હાથે વીટી ધાલે, ને પગમાં જોડા પહેરાવે. ને આપણે બાઈને આનંદ કરીએ. કેમ કે આ મારો દીકરો મુઝો હતો, ને પાછો જીવતો, થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડ્યો છે, ને તેઓ આનંદ કરવા લાગ્યા.

અને તેનો વડો દીકરો ખેતરમાં હતો, ને તે આવતાં ધરની પાસે પોહોંચ્યો, ત્યારે તેણે રાગ તથા નાચ સાંભળ્યા. ને તેણે ચાકરોમાંના એકને બોલાવીને પુછ્યું કે, આ શું છે? ને તેણે તેને કહ્યું કે, તારો ભાઈ આવ્યો છે, ને તારા બાપે એક વડી મેજબાની કીધી છે, કેમ કે તે તેને સહીસલામત પાછો મળ્યો છે. પણ તે ગુસ્સે થયો, ને માંહે આવવાની તેની ખુશી ન હોતી, મારે તેના બાપે બહાર આવીને તેને સમજાવ્યો. પણ તેણે ઉત્તર આપતાં બાપને કહ્યું કે, જો, આટલાં વરસ હું તારી ચાકરી કરું છું, ને તારી આજ્ઞા મેં કદી ઉલ્લંઘી નથી, તો પણ મારા મિત્રોની સાથે ખુશી કરવાને, તે મને મોકડિયું પણ કદી નહોતું આપ્યું. પણ આ તારો દીકરો જેણે કસમેણોની સાથે તારી સંપત્તિ ખાઈ નાંખી, તેના આવતાંજ તે તેને સાર વડી મેજબાની કીધી. ને તેણે કહ્યું કે, દીકરા, તું મારી સાથે નિત્ય છે, ને મારું સઘળું તારું છે. આપણે તો ખુશી થવું તથા હરખ કરવો જોઈતો હતો, કેમ કે આ તારો ભાઈ મુઝો હતો, ને પાછો જીવતો થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડ્યો છે.

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN-PAÑJĀBĪ, (ROMAN CHARACTER).

Hik-shakhs-dē dū putr hāyan. Unhī-wich-ū nandhē pyū-kū
Of-one-person two sons were them-from-among by-the-younger to-the-father

ākhyā jō, ē pyū, mai-kū hūn dē, jitlā hissā māl-dā
it-was-said that, O father, to-me that give, what-much share of-the-property

mai-kū pahūchdā-hē. Atē ū āpnī jayadād unhī-kū wand
to-me is arriving. And by-him his-own goods to-them having-divided

dittī. Atē thōlē-dihārē-kanū-pichhē nandhē putr sabh-kujh katthā
was-given. And a-few-days-from-after by-the-younger son everything together

kar-kē hik-parē-dē-mulk-wich wanj rihā, jithā āpnā māl
having-made a-of-distance-country-in having-gone remained, where his-own property

bad-chalñi-wich udāyu-s. Atē uthā jadān sabh-ō kharch
in-bad-goings-on was-wasted-by-him. And there when all-even expenditure

kar-chukyu-s, tā ū-mulk-wich waḍā kāl piyā, atē hūn-ō
was-completely-done-by-him, then in-that-country a-great famine fell, and he-also

muthāj thiwan lagā. Tadan ū-mulk-dē hik-raīs-dē-kōlh wanj
miserable to-be began. Then of-that-country near-of-a-gentleman having-gone

lagā, jāī āpnē-rarhē-wich sūhar charāwan paṭhyu-s. Atē ū-dī
he-was-attached, by-whom in-his-own-fields pigs to-feed was-sent-he. And of-him

ārjū hāī jō unhē chhilrī-kanō jō sūhar khāndē-han, āpnā pēt
desire was that from-those husks which the-pigs eating-were, his-own belly

bharē, kyūjō kōī ū-kū kujh nā dēndā-hā. Tadan hōsh-wich
he-may-fill, for any-one to-him anything not was-giving. Then in-senses

ā-kē, ākhyu-s, mēdē-pyū-dē kitlē-majūrē-kū bahū-bahū rōṭī
having-come, it-was-said-by-him, of-my-father to-how-many servants much-much bread

mildī-hē, atē maī bhukhā piyā mardā-hā. Maī uth-kar āpnē-pyū-
is-being-got, and I hungry fallen am-dying. I having-risen my-own-father-

kōlh wēsā, atē ū-kū ākhsā jō, ai bābū, Khudā-dā atē tēdē-sāmnē
near will-go, and to-him will-say that, O father, of-God and of-thee-in-front

gunāh kitu-m. Atē hūn ū-lāyak nimhī, jō wal tēdā
sin (was)-done-by-me. And any-longer that-fit not-(am)-I, that again thy

putr akhwāwā: mai-kū āpnē-majūrē-wich-ū hik-wāgun baṇā.
son I-should-be-called: me from-among-your-own-servants one-like make.

Tadan uth-karāhī āpnē-pyū-dhū ṭariyā. Jadān ō ajan parē hā,
Then having-arisen his-own-father-towards he-went. While he yet in-distance was

ū-dē-pyū ū-kū dithā, tē tars āyu-s, atē
by-his-father him it-was-seen (impersonal), and compassion came-to-him, and

druk-karāhī ū-kū gallā gidhā atē dhēr chumyu-s.
having-run for-him his-neck was-embraced, and much (he)-was-kissed-by-him.

Putr ū-kū ākhyā, jō, ē Bābū, Khudā-dā atē tēdē-sāmnē gunāh
By-the-son to-him it-was-said, that, O Father, of-God and of-thee-in-front sin

6a-2

kītu-m, atē hun ũ-lāyak nimhī, jō tēdā putr
has-been-done-by-me, and any-longer that-fit not-(am)-I, that thy son
akhwāwā. Pyū āpnē-naukrē-kū ākhyā jō changyī-
I-should-be-called. By-the-father to-his-own-servants it-was-said that good-
tū-changyī pushāk karh-ghin āwō, atē ũ-kū pawāō, atē ũ-dē hath-wich
than-better clothes having-taken-out come, and him clothe, and of-him on-the-hand
mundrī, tē pērē-dē-wāstē ũ-kū jutī dēō. Atē khāwan tē khushī
a-ring, and for-his feet to-him shoe give. And let-us-eat and happiness
manāwan. Kyūjō mēdā ē putr mōā hā, atē wal jīndā thiyā;
let-us-enjoy. For my this son dead was, and again living became;
wanjij piyā-hā, hun labhyā-hē. Tadañ ō khushī karan lagē.
lost he-had-fallen, but has-been-found. Then they happiness to-make began.

Atē ũ-dā wadā putr rarh-wich hā. Jērhe-vēlhē mādi-dē-nērē āndā
And his elder son in-the-field was. At-what-time near-the-house coming
piyā-hā, gāwan-tē-nachan-dī awāz sunyu-s. ũ-vēlhē
he-had-happened, of-singing-and-dancing the-noise was-heard-by-him. At-that-time
hik bēli-kū sad-karāhī puchhyu-s, jō 'ē kyā hē? ũ
a servant having-called it-was-asked-by-him, that this what is? By-him
ākhyu-s jō tēdā bhirā ā pahūchā-hē, atē tēdē-pyū
it-was-said-by-him that thy brother having-come has-arrived, and by-thy-father
wadī zyāfat kīti ī-sabab-ū, jō ũ-kū changā-bhalā
a-great feast was-made, from-this-reason, that him in-good-health-well
pāyu-s. ũ khafā thī-karāhī andar wanjan nā-chāhyā.
he-has-been-got-by-him. He angry having-become within to-go did-not-wish.
Tā ũ-dā pyū bāhir ā-kē ũ-kū manāyā ũ
Then his father outside having-come him remonstrated-with. By-him
pyū-kū jawāb-wich ā-khyā, dēkh itlē-warhyē-tōnī tēdī khidmat karēndā
to-his-father in-answer it-was-said, see, for-so-many-years thy service doing
rihu-m, atē kaḍāhī tēdē-hukm-kanū bāhir nā
it-was-remained-by-me (I-remained), and ever from-thy-order outside not
thiyu-m, pir taū kaḍāhī hik bakrī-dā bachchā mai-kū nahī dīttā,
was-it-by-me (was-I), but by-thee ever one of-a-goat the-kid to-me not was-given
tājō maī āpnē dōstā-nāl khushī karā. Hathū jadañ tēdā ēhō putr
that I my-own friends-with happiness I-may-make. But when thy this son
āyā-hē, jāī tēdā māl kanjaryā-wich udāyā, taū
has-come, by-whom thy property amongst-harlots has-been-wasted, by-you
ū-dē-kītē wadī zyāfat kīti. Atē ũ ũ-kū ākhyā, ē
for-the-sake-of-him a-great feast was-made. And by-him to-him it-was-said, O
putr, tū sadā mēdē-kōlh hē, atē jō kujh mēdā hē, sō tēdā hē. Par
son, thou always near-me art and what-ever mine is, that thine is. But
khushī karan, tē khush thīwan, lāzim hā, kyūjō tēdā ihō bhirā mōā
happiness to-make, and happy to-be, proper was, because thy this brother dead
hā, sō jīndā thiyā; atē wanjij piyā-hā, sō labhyā hē.
was, he living became; and lost had-fallen, he has-been-found.

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHI.

(British and Foreign Bible Society, 1869.)

هڪڙي ماڻهو کي به پٽ هئا - تن من ننڍي پيءُ کي چيو اِي بابا مال من جيڪو پاڻو مهنجو
ٿئي سو من کي ڏي - ته اُنهي مال تن کي وراهي ڏنو - ۽ ٿورڙن ڏينهن کان پوءِ اهو ننڍو پٽ سڀڪي گڏ ڪري
هڪڙي ڏورڻي ڏيه ڏي هليو ويو ۽ اُتي پهتو سڀ مال اجهلائڻ ۽ رجايا ۽ جڏه سڀ کپائي رهيو ته اُنهي
ڏيه ۽ ڏاڍو ڏڪراڇي پيو ۽ اهو پرزس ٿيڻ لڳو - ته اُنهي ڏيه جي هڪڙي رهندڙ کي رجي چئڻو ۽ اُنهي پهتڙ
ٻئي ۽ ستر چار لک مرڪلئس - ۽ اُتي ٿي پانڀاءُ ته جيڪي چلڻ سُر ٿا کائڻ تن مان پهتو پيٽ ڀرڻ ۽ اُنهي کي
ڪنڊ به نه ٿي ڏنو - تڏه سنڀال ۽ اچي چيائو ته مهنجي پيءُ رت ڪيترن پرهيٺن کي جهجهي مائي ٿي ملي ۽ اُهو
بم پئو مران - ته آءُ اُتي پهتڙ پيءُ ڏي هلي رهندس ۽ چوندو ساس اِي بابا من آسمان جو ۽ تهنجو گناه ڪيو آهي -
۽ هاڻي اُنهي لائق نه آهيان جو رڙي تهنجو پٽ چوايان سو من کي پهتڙ پرهيٺن من هڪڙي جهڙ ڪري ڇڏ -
پوءِ اُتي پهتڙ پيءُ ڏي هليو ۽ اِها پري ٿي هون ته اُنهي کي ڏسي پئس کي ڏاڍي باجهه اُتي ۽ ڊوڙي پاڪر
پاڻي تنه کي چميا - ته پئس چيس اِي بابا من آسمان جو ۽ تهنجو گناه ڪيو آهي هاڻي اُنهي لائق نه آهيان
جو رڙي تهنجو پٽ چوايان - ته پئس پهتڙ پانڀاءُ کي چيو ڪ اچي کان اچو رڳو کڻي اچي پهريوس ۽ هت
۽ منڍي ۽ پيرن ۽ جتي وجهوس ۽ کائڻ ۽ خوشي ڪريون - چچو هي مهنجو پٽ مٿو هو سو هاڻي جڻو آهي
۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي - تڏه اهي خوشي ڪرڻ لڳا *

۽ اُنهي جو وڏو پٽ ٻئي ۽ هو سو جڏه گهر کي رجهو آيو ته ٻارڻ ۽ ناچ جو پرلاءُ ڪن تي پئس - تڏه
هڪڙي نوڪر کي ڪرني پڇيائو ته هي ڇا ٿو ٿئي - اُنهي چيس ته تهنجو پاءُ آيو آهي ۽ تهنجي پيءُ وڏي مهماني
ڪئي آهي چچو اُنهي کي چڱو پلو لڌا - ته اُنهي ڪارڙجي اندر وڃڻ چڱو نه پانڀو تڏه پئس ٻاهر اچي تنه کي
سمجهايو ته اُنهي رندئ ۽ پيءُ کي چيو جو ڏس اُهو هيتن رهين کان تهنجي خدمت پئو ڪريان ۽ ڪڏه تهنجي
حڪم کان ايترو نه هليو آهيان پر ڪڏه به تو من کي هڪڙو چيلو نه ڏنو ته آءُ پهتڙي درستن سا گڏ خوشي ڪريان -
پر جڏه هي تهنجو پٽ آيو جنه تهنجو مال ڪچيرين ۽ رجاڻو آهي ته تو اُنهي لاءِ وڏي مهماني ڪيتي تڏه اُنهي
چيس اِي پٽ تون هميشه من رت آهي ۽ جيڪي من رت آهي سو تهنجي آهي - پر خوشي ڪرڻ ۽ سرهو ٿيڻ
اسا کي واجب هر ڇو جو هي تهنجو پاءُ مٿو هو سو هاڻي جڻو آهي ۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي *

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

GUJARATI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Ek mānas-nē bē dik'rā hatā. Nē tēō-mā-nā nānāē bāp-nē
One man-to two sons were. And them-in-of by-the-younger the-father-to
kahyū kē, Bap, sampat-nō pōhōch'tō bhāg ma-nē āp. Nē tēnē
it-was-said that, Father, the-property-of the-arriving share me-to give. And him-by
tēo-nē puñji wēhēchi āpi. Nē thōdā dahādā pachhī, nānō
them-to the-wealth having-divided was-given. And a-few days afterwards, the-young
dik'rō, sagh'lū ēk'thū kari-nē, wēg'lā dēs-mā gayō, nē tyā
son, everything collected having-made, far country-in went, and there
rang-bhōgē pōtānī sampat udāwī nākhī. Nē
in-pleasure-and-enjoyment his-own property having-(been)-wasted was-thrown-away. And
tēnē badhū khar'chī nākhyū, tyār-pachhī tē dēs-mā mōtō
by-him everything having-spent was-thrown-away, then-after that country-in a-great
dukāl padyō, nē tē-nē taṅgi pad'wā lāgi. Nē tē jai-nē tē dēs-nā
famine fell, and him-to distress to-fall began. And he having-gone that country-of
wat'nīō-mā-nā ēk-nē-tyā rahyō, nē tēnē pōtānā khētar-mā bhunḍō-nē
natives-in-of one-to-near remained, and by-him his-own field-in swine (obj.)
chār'vā sāru tē-nē mōkalyō. Nē jē śingō bhunḍō khātā-hatā, tē-mā-thī
feeding for him (he) was-sent. And what husks the-swine eating-were, them-in-from
pōtānū pēt bhar'wānē tē-nī ichehā hatī, anē kōiē tē-nē āpyū nahi.
his-own belly to-fill him-of the-wish was, and by-anyone him-to it-was-given not.
Nē tē sāv'chit thayō, tyārē tēnē kahyū kē, mārā bāp-nā kēt'lā
And he in-his-senses became, then by-him it-was-said that, my father-of how-many
majūrō-nē puśkal rōt'lā chhē, paṇ hū tō bhūkhē vinās
servants-to abundant loaves are, but I on-the-other-hand by-hunger destruction
pāmū-chhū. Hū uṭhī-nē mārā bāp-nī pāsē jaiś, nē tē-nē kahīś
am-obtaining. I having-arisen my-father-of to-the-side will-go, and him-to I-will-say
kē, Bāp, mē ākāś-sāmā tathā tāri-āga! pāp kiḍhū chhē. Nē
that, O-father, by-me heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And
hawē tārō dik'rō kahewāwā hū yōgy nathī. Ma-nē tārā majūrō-mā-nā
at-this-time thy son to-be-called I worthy am-not. Me thy servants-in-of
ēk-nō jēwō gaṇ. Nē tē uṭhī-nē pōtānā bāp-nī pāsē gayō. Nē
one-of such-as count. And he having-arisen his-own father-of to-the-side went. And
tē haji ghaṇō wēg'lō hatō, tyārē tē-nā bāpē tē-nē diṭhō, nē tē-nē
he yet much distant was, then him-of by-the-father him (he) was-seen, and him-to

8a-2

karuṇā āwī, nē tē dōdī-nē, tē-nī kōṭī wal'gyō, nē tē-nē
pity came, and he having-run, him-of with-embracing he-was-embraced, and him-to
chumban kidhū. Nē dik'rāē tē-nē kahyū kē, Bāp, mē
kissing was-done. And by-the-son him-to it-was-said that, O-father, by-me
ākās-sāmā tathā tāri-āgaḷ pāp kidhū chhē. Nē hawē tāro dik'rō
heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And at-this-time thy son
kahewāwā hū yōgy nathī. Paṇ bāpē pōtanā-dās-nē kahyū kē,
to-be-called I worthy am-not. But by-the-father his-own-servant-to it-was-said that,
uttam wastr lai āwō, nē ē-nē paheṛāwō, nē ē-nē hāthē wīṭi
the-best clothes having-taken come, and him-to put-on, and him-to on-the-hand a-ring
ghālō, nē pag-mā jōdā paheṛāwō. Nē āp'nē khāi-nē ānand
thrust-on, and feet-on a-pair-of-shoes put-on. And we having-eaten rejoicing
kariē. Kēm-kē ā mārō dik'rō muō hatō, nē pāchhō jiv'tō thayō-chhē;
let-make. Because this my son dead was, and afterwards living has-become;
nē khōwāēlō hatō, nē jadyō-chhē. Nē tēō ānand kar'wā lāgyā.
and lost was, and has-been-found. And they rejoicing to-make began.

Anē tē-nō wadō dik'rō khetar-mā hatō, nē tē āv'tā ghar-nī
And him-of the-great son the-field-in was, and he in-coming the-house-of
pasē pohōchyō. Tyārē tēnē rāg tathā nāch sābhalyā. Nē tēnē
by-the-side arrived. Then by-him music as-well-as dancing were-heard. And by-him
chāk'rō-mā-nā ēk-nē bolāwī-nē puchhyū kē, ā sū chhē? Nē
the-servants-in-of one (obj.) having-called it-was-asked that, this what is? And
tēnē tē-nē kahyū kē, tāro bhāi āvyō chhē, nē tāra-bāpē ēk wadī
by-him him-to it-was-said that, thy brother come is, and by-thy-father a great
mējbānī kidhī chē, kēm-kē tē tē-nē sahi-salāmat pāchhō
feast been-made is, because-that he to-him in-good-condition back-again
malyō chhē. Paṇ tē gussē thayō, nē māhē āw'wā-nī tē-nī khuṣī na hōtī.
been-obtained is. But he angry became, and within going-of him-of wish not was.

Mātē tē-nā-bāpē bahār āwī-nē tē-nē samajhavyō.
Therefore by-him-of-the-father outside having-come him (he) was-remonstrated-with.
Paṇ tēnē uttar āp'tā bāp-nē kahyū kē, jō, āṭ'lā waras hū
But by-him answer in-giving to-his-father it-was-said that, see, so-many years I
tāri chāk'rī karū-chū, nē tāri ājñā mē kadī ullāṅghī nathī, tō-paṇ
thy service doing-am, and thy command by-me ever disobeyed was-not, nevertheless
mārā mitrō-nī sāthē khuṣī kar'wā-nē, tē ma-nē bōkariyū
my friends-of in-company pleasure making-for, by-thee me-to even-a-kid
paṇ kadī nahōtū āpyū. Paṇ ā tāro dik'rō, jēnē kas'bēnō-nī
on-the-other-hand ever not-was given. But this thy son, by-whom harlots-of
sāthē tāri sampat khāi nākhī, tē-nā āw'tā-j,
in-company thy property having-eaten has-been-flung-away, him-of on-the-coming-even

8a-3

tē tē-nē sāru waḍi mēj'bānī kīdhi. Nē tēnē kahyū kē, dik'rā,
by-thee him for a-great feast was-made. And by-him it-was-said that, O-son,

tū mārī sāthē nity chhē. Nē mārū sagh'lū tārū chhē. Āp'nē tō
thou my in-company always art. And my everything thy is. To-us but

khuṣī thawū tathā harakh kar'vō jōitō hatō. Kēm-kē ā tārō bhāi
happiness to-be as-well joy to-be-made proper was. Because-that this thy brother

muō hatō, nē pachhō jiv'tō thayō chhē; nē khōwāelō hatō, nē jadyō-chhē.
dead was, and afterwards living has-become; and lost was, and has-been-found.

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

RĀJPUTĀNĪ, (BĪKĀNĪRĪ DIALECT).

(Serampur, 1820.)

एक आदमीका दोय डावडा छ । और वामिसुं नानो आपका बाभाने कयो के हे बाभा मायाको जको विराड म्हारा भागमे आवेछे उ मने दे । उके उं पछे वाके कारण मायाको विराड करर वाने दीनो । उं पछे थोडा दिन न हुतां नाने डावडे आपके सगलाने भेला करर अलगा देसमे गयो वा उठे घोटै मारगमे आपका माया सगली घरच करी । और सगलो घरच कथां पछे मोटी मुंगार्दे उं देसमे हुई और उ कुजुंसीमे पडण लागो । उके पछे उ जायर उं देस को एक रैतकने रयो और उं सूर चरावणवेई उने पेतमे मेल्यो । और उं सूरके घावणका छेतरांसुं आपको पेट बोठणे चायो लेर कीणी लोग उने न दीना । सावचेत हुयर उं कयो के म्हारा बाभाके कित्ता घडस्या बाटी बत्तीपिण पावेछे और हुं भूषा मरुछुं । हुं उपडर आपका बाभाकने जाखुं वा उने केस्युं के हे बाभा मे स्वर्गका बैरमे वा थारे सांमी प्रामी करी वा अबारसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक होण लायक न छुं । मने थारा एक घडस्या सरीषो कर । और उ उठर आपका बाभाकने आयो और उं मोकलो अलगा रैतां उके बाभे उने देख्यो वा कृपा करी वा दोडर उंकी गावड अपडी वा उने चुम्यो । और डावडे उने कयो के हे बाभा मे स्वर्गका बैरमे वा थारे सांमी प्रामी करी वा आवारसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक होण लायक न छुं । लेर बाभे गोलांने कयो के सगलांसुं चोषो बणाव ल्यायर उने पैरावो वा उके हाथमे बींटी वा उके पगांमे जूती पैरावो वा म्हे जीमर राजी हुस्यां । क्योंस ओ म्हारो डावडो मरर बचोछे उं गम्योडोछो वा फेर लाधोछे । और वें राजी करण लाग्ता ।

और उंको मोटो डावडो पेतमे छो और आतां आतां उं भूपाके नेंडो पीतर बाजा वा नाचको सबद मुख्यो और उं एक गोलांने बलायर पूछो के ओ कांई छे । उं उने कयो के थारो भाई आयो वा थारे बाभे मोटो भोज कयो क्योंस उने चोषे हवालमे लाधो । और उ रीसीयो वा माय बड्यां न चायो । उंसुं उके बाभे नीकलर उंकी वीनती करी । उं उथलो देर आपका बाभाने कयो के देष मे थारी इत्ता दिन चाकरी करी वा थारी आग्या कदे न लोपी लेर ते मने कदे एक बकरौपिण न दीनी के हुं आपका लंगोम्य मेली घुसी करुं । लेर थारे जीं डावडे पातस्यां भेलो रैर थारी सगली माया उडाय दीनी ते उके अवतांई उकेवेई मोटो भोज-कयो । उं उने कयो के हे डावडा तूं रोजीना म्हारो नेंडो रछे वा म्हारी सगली वस्तां थारी छे । म्हाने घुसी करणी वा राजी होनो निसे छे क्योंस थारो भाई मखीछो लेर जीवतो हुवोछे उ गम्योडोछो फेर लाधोछे ॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

RĀJPUTĀNĪ, (HARAUTĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एक मनषका दो नानक्या छः ओर वांका छोटक्याने दाजीकुं कया कै ए दाजी मायाको जो बट म्हारा भागम होजे उ मे दे । उंक पाकलिघांइ उ वांकि खातिर मायाका बटवाडा कख्या । उंक पाकलिघांइ घणा देयाडा न होतेइ छोटक्या नानक्या अपना सगळिकुं भेलि करर दुरां देशां गयो ओर उंके खराप कामम आपनि माया बीकनि । ओर सगळिकुं बीकना पाकलिघांइ काल उं देशम पछो ओर उ दिक्दारिम पडवा लाग्यो । उंक पाकलिघांइ उ जार उं देशका एक कृसा-कि गोडे रयो ओर उंने सुरडांकुं चरावाकि खातिर उंकुं बीडम मोकल्यो । ओर उंने सुरडांका निंगलवाका छोडांसुं अपना पेट भरबो चायो साबजिरे कोई मनषने उंइ दिना कोईन । सावचेत होवासं उंने कया कै म्हारा दाजीका कतराक चाकर सीगरा अदकाबो पावेछे ओर हुं भुखा मरुहुं । हुं उचर अपना दाजीकि गोडे जाउंगो ओर उंकुं बोलोंगो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम ओर थारे सामलिघांइ तकसीर करि ओर आबारुइसुं थारो नानक्यो नामसादिक होवा माफिक न हुं में थारा एक चाकरक सरखो कर । ओर उ उचर अपना दाजीकि गोडे आयो ओर उ घणा दूर रैवासुं उंका दाजीने उंइ ताक्यो ओर कृपा करि ओर मोथि देर उंका गला लाग्यो ओर उंइ चाक्यो । ओर नानक्याने उंकुं कयो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम ओर थारे सामलिघांइ तकसीर करि ओर आबारुंजसुं थारो नानक्यो नामसादिक होवा माफिक न हुं । साबजिरे दाजीने चाकरांकुं कया कै सगळांसुं अजरो बागो आनर उंइ पैराव ओर उंका हाथम विंटी ओर उंका पगल्याम पाणी पैराव ओर म्हां निंगलर राजी होंगा । कांइजिरे दूय म्हारो नानक्यो मरर जी उठो उ गम गयो छो ओर फेरुं पायो गयो छे । ओर व राजी होवा लाग्या ।

ओर उंको बडो नानक्यो बीडम छो ओर आतां आतां उ टापराकि गोडे पुग्यो ओर बाजा ओर नाचको भनकारो मुन्यो । ओर एक चारकुं बोलार उंने बुजो कै ए कांइ छे । उंने उंइ कयो कै थारो बीरो आयो छे ओर थारा दाजीने बडो भोज कखो कांइजिरे उंकुं अैनतरेसुं पायो । ओर उ ताकलो वांको छो ओर मायलिघांइ जाबो न चाया । उंसुं उंको दाजी नौसरर उंकि खातिर करि उंने उत्तर देर अपना दाजीकुं कयो कै ताक मने एतना बरस् थारि टयल करि ओर थारि परवा नगी कदि न टालि साबजिरे तने कदि मे एक छालिबी न दिनि कै हुं अपना था-खांकि गैल खुशी करुं । साबजिरे थारा जिं नानक्याने मालजायांकि गैल रयर थारि सगळि माया बीकन दिनौ तंने उंकुं आतांइ उंकि खातिर बडो भोज कखो । उंने उंइ कयो कै ए नानक्या तु हमेशां म्हारि गोडे रैछे ओर म्हारा सगळा वस्तुवाना थारा छे । म्हाको आनन्द करबो ओर राजी होबो जरूर छे कांइजिरे थारो बीरो मखो छो साबजिरे जीउतो होछे उ गम गयो छो साबजिर पायो गयो छे ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PANJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (GURMUKHĪ CHARACTER).

(Punjab Aux. Bible Society, 1890.)

ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਸੇ ॥ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਮੈਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਹ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁੰਜੀ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ॥ ਅਤੇ ਬੁਹੜੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਸਭ ਕੁਛ ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਰ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਕੁਚਾਲ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ॥ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਸਭ ਖਰਚ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵਡਾ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਤਾਜ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਕੇ ਉਸ ਦੇਸ ਦੇ ਕਿਸੀ ਰਹਿਣਵਾਲੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰਣ ਲਈ ਘੱਲਿਆ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾ ਜੋ ਉਨਾਂ ਛਿਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਸੂਰ ਖਾਂਦੇ ਸੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਭਰੇ ਪਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ॥ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਦਲ ਰੋਟੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਮੈਂ ਭੁੱਖਾ ਮਰਦਾਹਾਂ ॥ ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂ ਗਾ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਹਾ ਰੱਖ ॥ ਸੋ ਉਹ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਗਿਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਦੂਰ ਸਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਿੱਠਾ ਅਰ ਤਿਸ ਨੂੰ ਦਯਾ ਆਈ ਅਤੇ ਦੌੜਕੇ ਗਲੇ ਲਾ ਲਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਮਿਆ ॥ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ॥ ਪਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭਤੇ ਅੱਛੀ ਪੁਸ਼ਾਕੀ ਬਾਹਰ ਲਿਆਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਨਾਓ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੀ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੱਤੀ ਭਨਾਓ ਅਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਿਯੋ ॥ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਮੋਇਆ ਸਾ ਹੁਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਓਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ॥

ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਡਾ ਪੁੱਤ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਆਕੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅੱਪੜਿਆ ਤਾਂ ਬਾਜੇ ਅਰ ਨਾਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਦ ਚਾਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਇਹ ਕੀ ਹੈ ॥ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਰ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਚੰਗਾ ਪਾਇਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਆ ਅਰ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ॥ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਨਿੱਕਲਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰੀ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦੇਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖ ਮੈਂ ਇਤਨਿਆਂ ਵਰਿਹਾਂ ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਹਿਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਰ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਉਲੰਘਿਆ ਅਰ ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਇੱਕ ਹਲਵਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣਿਆਂ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਾਂ ॥ ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੇਰਾ ਇਹ ਪੁੱਤ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਪੁੰਜੀ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਤੈਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ॥ ਪਰ ਓਨ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈਂ ਅਰ ਮੇਰਾ ਸਭ ਕੁਛ ਤੇਰਾ ਹੈ ॥ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਅਰ ਮਗਨ ਹੋਣਾ ਜੋਗ ਸਾ ਕਿੰਉਕਿ ਤੇਰਾ ਇਹ ਭਾਈ ਮੁਰਦਾ ਸਾ ਹੁਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥

CSL
2

11a

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PAÑJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Ikk manukkh-dē dō putt sē. Atē unhā-wichch-ō chhōtē-nai
 One man-of two sons were. And them-in-from the-younger-by
 pitā-nū kihā, hē Pitā, māl-dā jih'rā hissā mai-nū
 the-father-to it-was-said, O Father, of-the-property-of whatever share me-to
 pahūch'dā-hai sō dih. Atē us-nai pūjī tinhā-nū wand
 arriving-is that give. And him-by the-wealth them-to having-been-divided
 ditti. Atē thuh'rē dinā picchh-ō, chhōtā putt, sabh kuchh katthā
 was-given. And a-few days after-from, the-younger son, all anything together
 kar-kē, dūr dēs-nū chalā giā, ar utthē āp'nā māl
 having-made, a-distant country-to gone went, and there his-own property
 kuchāl-nāl udā, dittā. Ar jā uh sabh kharach
 bad-behaviour-with having-caused-to-fly-away, was-given. And when he all spending
 kar chukkiā, tā us dēs-wichch wadā kāl pai giā,
 having-done was-finished, then that country-in a-great famine having-fallen went,
 atē uh mutāj hōṇ laggā. Atē uh jā-kē us dēs-dē kisi
 and he distressed to-be began. And he having-gone that country-of a-certain
 rahinwālē-dā naukār lagg giā, ar us-nai tis-nū āpaniā khētā-
 inhabitant-of (as)-a-servant being-appointed went, and him-by him his-own fields-
 wichch sūrā-dē cāraṇ-lai ghalliā. Atē uh chāhandā sā, jō unhā
 in swine-of the-feeding-for it-was-sent. And he wishing was, that those
 chhil'kā-nāl jō sūr khāndē sē āp'nā pēt bharē, par kisi-nai
 husks-with which the-pigs eating were his-own belly he-may-fill, but anyone-by
 tis-nū nā dittē. Par us-nai surat-wichch ā-kē kihā ki,
 him-to not were-they-given. But him-by senses-in having-come it-was-said that,
 mērē pitā-dē kit'nē-hi kāmīā-nū phādal rōṭiā han, ar māi
 my father-of how-many-even servants-to superfluous loaves there-are, and I
 bukkhā mar'dā hā. Māi utth-kē āp'nē pitā kōl jāwā-gā, ar us-nū
 hungry dying am. I having-arisen my-own father near will-go, and him-to
 kahā-gā, hē Pitā, māi ās'mān-dā ar tērā gunāh kitā-hai, ar hun
 I-will-say, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and now
 is jōgā nahī jō phēr tērā putt kahāwā, mai-nū āp'niā
 (of)-this worthy am-not that again thy son I-may-be-called, me thine-own
 kāmīā wichch-ō ikk jihā rakkh. Sō uh utth-kē āp'nē pitā kōl giā.
 servants in-from one like keep. So he having-arisen his-own father near went.
 Par uh ajē dūr sā, ki us-dē pitā-nai us-nū ditiā, ar tis-nū dayā āi
 But he yet far was, when him-of father-by him it-was-seen, and him-to pity came

IIa—2

atē daur-kē galē lā-liā, ar us-nũ chummiā. Atē putt-nai
and having-run on-his-neck it-was-embraced, and him it-was-kissed. And the-son-by
 us-nũ kihā, hē Pitā, maĩ as'mān-dā ar tērā gunāh kitā-hai, ar
him-to it-was-said, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and
 huṇ is jōgā nahĩ jō phēr tērā putt kahāwā. Par pitā-nai āp'nē
now worthy am-not that again thy son I-may-be-called. But the-father-by his-own
 chāk'rā-nũ kihā ki, sabh-tē achchhī pushākī bāhar li ā-ke,
servants-to it-was-said that, all-than good clothes out having-taken having-come
 is-nũ bhanāō, ar is-dē hatth-wichch āgūthī, ar is-dē pairā-wichch jutti
him dress, and him-of the-hand-on a-ring, and him-of feet-on boot
 bhanāō atē khāndē hōē asĩ khushī kariyō. Is-lāi jō ih mērā putt
put-on and eating been us happiness let-us-make. This-for that this my son
 mōiā sā, huṇ zindā hōiyā-hai; guāch giā-sā, huṇ labbhiā hai. Sō uh khushī
dead was, now alive has-become; lost had-gone, now found is. So they happy
 hōṇ laggē.
to be began.

Par us-dā waḍā putt khēt-wichch sī, ar jā uh
But him-of the-elder son the-field-in was (fem. for masc.), and when he
 ā-kē ghar-dē nērē appuriā, tā bājē-ar-nach-dā
having-come the-house-of in-the-neighbourhood arrived, then music-and-dancing-of
 sabad suniā. Jad chāk'rā-wichch-ō ikk-nũ sadd-kē, puchhiā
the-noise was-heard. Then the-servants-in-from one (obj.) having-called, it-was-asked
 jō, ih ki hai? ar us-nai tis-nũ kihā ki, tērā bhāi āiā-hai, ar
that, this what is? and him-by him-to it-was-said that, thy brother come-is, and
 tērē pitā-nai waḍā parōsā parosiā-hai, is-lāi jō us-nai tis-nũ bhalā
thy father-by a-great feast has-been-feasted, this-for that him-by him (obj.) well
 chaṅgā pāiā. Par uh gussē hōiā, ar andār jānā na
in-health has-been-obtained. But he angry became, and within to-go not
 chāhiā. Us-dē pitā-nai nikkal-kē us-dī minnat kari,
it-was-wished. Him-of the-father-by having-come-out him-of remonstrance was-made,
 atē us-nai pitā-nũ uttar dē-kē kihā ki, dēkh, maĩ it'niā
and him-by the-father-to answer having-given it-was-said that, see, I so-many
 warihā-tē tērī ṭahil kar'dā-hā, ar tērē hukam-nũ kadi nahĩ ulānghiā
years-from thy service doing-am, and thy command (obj.) ever not was-disobeyed
 ar tāĩ mai-nũ kadē ikk hal'wān nahĩ dittā, jō maĩ āp'niā mitrā-nāl
and by-thee me-to ever one kid not was-given, that I my-own friends-with
 khushī karā. Par jis wēlē tērā ih putt āiā, ki jis-nai
happiness I-may-make. But (at) what hour thy this son came, that whom-by
 kanjariā-dē-nāl tērī pūji uḍā ditti, tāĩ
harlots-of-with thy wealth having-caused-to-fly has-been-given (squandered), by-the
 us-de-lāi waḍā parōsā parosiā. Par ōn tis-nũ kihā,
him-of-for-the-sake a-great feast has-been-feasted. But by-him him-to it-was-said,

IIa—3

hē Putr, tū sadā mērē pās rahindā-haĩ, ar merā sabh kuchh tērā
O Son, thou always of-me by-the-side remaining-are, and my all anything thine
hai. Par khushī kar'nī, ar magan hōnā jōg sā, kiūki tērā ih bhāi
is. But happiness to-be-done, and joyful to-be proper was, because this thy brother
mur'dā sa, hun zindā hoiā-hai; guāch giā-sā, hun labbhiā-hai.
dead was, now alive become-is; lost gone-was, now found-is.

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (STANDARD DIALECT).

(North India Bible Society, 1895.)

किसी मनुष्य के दो पुत्र थे उनमेंसे कुटके ने पितासे कहा है पिता सम्पत्तिमेंसे जो मेरा अंश होय सो मुझे दीजिये, तब उसने उनको अपनी सम्पत्ति बांट दिई। बहुत दिन नहीं बीते कि कुटका पुत्र सब कुछ इकट्ठा करके दूर देश चला गया और वहां लुचपनमें दिन बिताते हुये अपनी सम्पत्ति उड़ा दिई। जब वह सब कुछ उड़ा चुका तब उस देशमें बड़ा अकाल पड़ा और वह कंगाल होगया। और वह जाके उस देशके निवासियोंमेंसे एकके यहां रहने लगा जिसने उसे अपने खेतों में सूअर चरानेको भेजा। और वह उन छीमियों से जिन्हें सूअर खाते थे अपना पेट भरने चाहता था और कोई नहीं उसको कुछ देता था। तब उसे चेत हुआ और उसने कहा मेरे पिताके कितने मजूरोंको भोजनसे अधिक रोटी होती है और मैं भूखसे मरता हूं। मैं उठके अपने पिता पास जाऊंगा और उससे कहूंगा है पिता मैंने स्वर्गके विरुद्ध और आपके सामने पाप किया है। मैं फिर आपका पुत्र कहावनेके योग्य नहीं हूं मुझे अपने मजूरोंमेंसे एकके समान कीजिये। तब वह उठके अपने पिता पास चला पर वह दूरही था कि उसके पिताने उसे देखके दया किई और दौड़के उसके गलिमें लिपटके उसे चूमा। पुत्रने उससे कहा है पिता मैंने स्वर्गके विरुद्ध और आपके सामने पाप किया है और फिर आपका पुत्र कहावने के योग्य नहीं हूं। परन्तु पिताने अपने दासोंसे कहा सबसे उत्तम बस्त्र निकाल के उसे पहिनाओ। और उसके हाथमें अंगूठी और पांवोंमें जूते पहिनाओ। और हम खावें और आनन्द करें। क्योंकि यह मेरा पुत्र मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है। तब वे आनन्द करने लगे।

उसका जेठा पुत्र खेतमें था और जब वह आते हुये घरके निकट पहुंचा तब बाजा और नाचका शब्द सुना। और उसने अपने सेवकोंमेंसे एकको अपने पास बुलाके पूछा यह क्या है। उसने उससे कहा आपका भाई आया है और आपके पिता ने उत्तम भोजन किया है इसलिये कि उसे भला चंगा पाया है। परन्तु उसने क्रोध किया और भीतर जाने न चाहा। इसलिये उसका पिता बाहर आ उसे मनाने लगा। उसने पिता को उत्तर दिया कि देखिये मैं इतने बरसोंसे आपकी सेवा करता हूं और कभी आपकी आज्ञाको उल्लंघन न किया और आपने मुझे कभी एक मेम्ना भी न दिया कि मैं अपने मित्रोंके संग आनन्द करता। परन्तु आपका यह पुत्र जो बेश्याओंके संग आपकी सम्पत्ति खा गया है ज्योंही आया त्योंही आपने उसके लिये उत्तम भोजन किया है। पिताने उससे कहा है पुत्र तू सदा मेरे संग है और जो कुछ मेरा है सो सब तेरा है। परन्तु आनन्द करना और हर्षित होना उचित था क्योंकि यह तेरा भाई मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (KANAUJĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

याक मनईकेरे दुइ द्वाटा तो औरु उनमते लहुरे अपने बापकैहाँ कहो अकि ए बाप संपतिकेरो जौनु हींसा मोरे अंशमैहाँ परत आय तौनु महिँकाँ दे । ओहि पाछे ओहिँ उनहनकेरे कारण संपतिकेरो बाँटो । ओहिके पछार भलिके दौस न होतै लहुरे पूतु अपने सेगरेकाँ येकठौरी करिकै दुरिदाशे गा वा उहन कमारगमैहाँ अपनी संपतिकैहाँ खरचु कीन्ह । औ सेगरेकाँ खरचु कीन्हे पछार बडी अकरै अहु द्याशमा भै औ ओहु अशक्ततामैहाँ गिरन लाग । ओहिकेरे पछार ओहु जाइके ओहि द्यासकेरे याक किसानकेरे तीर रहो औ ओहिँ सुअरनके चरैबेकि नीति ओहिकाँ खेतम पठौ । औरु ओहिँ सुअरनकेरे खैबेके खोखलनभै अपनो पेटु भरन चहो अक्याल काहूँ जने ओहिकाँन दीन्ह । सचेत ह्वैके ओहिँ कहो अकि मोरे बापकेरे कीतने चाकर रोटौँ अधिक्यौ पावत आज औरु महिँ भूखेन मरत आहिउँ । महिँ उठिकै अपने बापकेरे तीर जैहौँ वा ओहिकाँ कहिहौँ अकि ए पिता महिँ खरगकेरी बिपरीततामैहाँ वा तोरे समोहँ अपराधु कीन्ह । वा अबतें तोरो पुचु नमुद ह्वैवे लाउकु नाहिनाहिउँ । महिँकाँ अपने याक चाकरकेरि नाजी करु । औरु ओहु उठिकै अपने बापकेरे तीर आओ अरु ओहु भलिके दूर रहत ओहिकेरे बाप ओहिकैहाँ दीख वा दया कीन्ह वा धौरिकै ओहिको गरो धरो वा ओहिकैहाँ चूमो । औरु द्वाटाँ ओहिकाँ कहो अकि ए पिता महिँ खरगकेरी बिपरीततामैहाँ वा तोरे समोहँ अपराधु कीन्ह वा अबतें तोरे पुचनामतेँ परसिद्ध ह्वैवे लाउकु नाहिन आहिउँ । अक्याल बाप थनवारनकैहाँ कहो अकि सेगरेनतेरेँ नौकि ओठननकैहाँ लयायके ओहिकैहाँ पहिरावौ वा ओहिकेरे हाथेमैहाँ मदुरिआ वा ओहिकेरे पाजनमैहाँ पनहीं पहिरावौ । औ हमह्वार खाइके खुस ह्वैहनु । कसकी येहु मोरो पूतु मरिके बँचो आय ओहु हेराइ ग रहै वा फिरि पाओ ग आय । औरु ओहु खुशी करन लगे ।

औरु ओहिकेरो जेठो द्वाटा ख्यातमैहाँ रहै औ आवत आवत ओहु घरकेरे नगीच पहुँचो वा बाजा वा नाचुको शबदु सुनो । औ याक चाकरकाँ बोलाइके ओहिँ पूँछो अकि येहु का आय । ओहिँ ओहिकैहाँ कहो अकि तोरो भाय आओ वा तोरे बाप बडी ज्योनार कीन्ह कसकी ओहिकाँ भले हालमा पाओ । औरु ओहु रिसानो तो वा भीतर जान नाजी चहो । ओहितें ओहिकेरे बाप निकसिकै ओहिकाँ विन्ती कीन्ह । ओहिँ जुआबु दैके अपने बापकैहाँ कहो अकि देखु महिँ एत्ती वरष तोरी सेवा कीन्ह वा तोरो हुकुमु कबहूँ नाजी उनाघो अक्याल तोहिँ कबहूँ महिँकाँ याक इगख्यौ नाजी दीन्ह जो महिँ अपने मीतनकेरे संघ खुशी करौ । मुल तोरे जेहिँ द्वाटाँ कसिबिनिनकेरे संघ तोरि सेगरी संपति लूटाय दीन्ह तोहिँ ओहिकेरे औतै ओहिकेरि नीतिनि बडी ज्योनार कीन्ह । ओहिँ ओहिकाँ कहो अकि ए पुतुआ तोज हमेश मोरे तीर रहत आहिँसु वा मोरोँ सेगरीँ चीजें तोरी आज । हमहुनकैहाँ आनन्द करिबो वा खुशी करिबो अवसि आय कसकी तोरो भाय मरा तो मुल जिआनु ह्वात आय ओहु हेराइ ग रहै मुल पाओ ग आय ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (URDU DIALECT).

(American Mission Press, 1883.)

ایک شخص نے درخت سے - اُن میں سے چھوٹے نے باپ سے کہا کہ اسی باپ مال کا حصہ جو مجھے پہنچتا ہی مجھے دے۔ تب اُس نے مال اُنہیں بانٹ دیا۔ اور تھوڑے دن بعد چھوٹے نے سب کچھ جمع کر کے ایک دور کے ملک کا سفر کیا اور وہاں اپنا مال بد چالی میں آڑا۔ اور جب سب خرچ کر چکا اُس ملک میں بڑا کال پڑا اور وہ محتاج ہونے لگا۔ تب اس ملک کے ایک رئیس کے ہاں جا لگا۔ اُس نے اُسے اپنے کھیتوں میں سرور چرانے بھیجا۔ اور اُسے آرزو تھی کہ اُن چھلکوں سے جو سرور کھاتے ہیں اپنا پیت بھرے کہ کوئی اُسے نہ دیتا تھا۔ تب ہوش میں آئے کہا میرے باپ کے کتنے مزدوروں کو بہت روٹی ہی اور میں بھوکھن مرتا ہوں! میں اُنہے کے اپنے باپ پاس جائیگا اور اُسے کہوں گا کہ اسی باپ میں نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا ہی!۔ اور اب اس لائق نہیں کہ پھر تیرا بیٹا کھلاؤں۔ مجھے اپنے مزدوروں میں سے ایک کی مانند بنا۔ تب اُنہے کے اپنے باپ پاس چلا اور وہ ابھی دور تھا کہ اُسکو دیکھ کے اُسکے باپ کو رحم آیا اور دور کے اُسکو گلے لگا لیا اور بہت چوما۔ اُس نے اُسکو کہا کہ اے باپ میں نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا اور اب اس قابل نہیں کہ پھر تیرا بیٹا کھلاؤں۔ باپ نے اپنے نوکروں کو کہا کہ اچھی سے اچھی پوشاک نکال لاؤ اور اُسے پہناؤ اور اُسکے ہاتھ میں انگوٹھی اور پائو میں جوتی پہناؤ۔ اور ہم کھائیں اور خوشی منائیں۔ کیونکہ میرا یہ بیٹا مواتا تھا اب جیا ہی۔ کھو گیا تھا اب ملا ہی۔ تب وہ خوشی کرنے لگے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت میں تھا جب گھر کے نزدیک آیا گئے اور ناچنے کی آواز سنی۔ تب ایک نوکر کو بلا کے پوچھا کہ یہ کیا ہے؟ اُس نے اُسے کہا کہ تیرا بھائی آیا ہے اور تیرے باپ نے بڑی ضیافت کی ہے اس لیے کہ اُسے بھلا چنگا پایا۔ اُس نے خفا ہو کر نہ چاہا کہ اندر جائے تب اُسکے باپ نے باہر آئے اُسے منایا۔ اُس نے باپ سے جواب میں کہا دیکھ اِنے برس سے میں تیری خدمت کرتا ہوں اور کبھی تیرے حکم کے برخلاف نہ چلا پر تیرے کنبہ ایک بکری کا بچہ مجھے نہ دیا کہ اپنے دوستوں کے ساتھ خوشی منائوں۔ اور جب تیرا یہ بیٹا آیا جس نے تیرا مال کسبیوں میں آڑا تو نے اُس کے لیے بڑی ضیافت کی۔ اُس نے اُسکو کہا اسی نے تو سدا میرے پاس ہی اور جو کچھ میرا ہی سوتا تھا۔ پر خوشی منانا اور خوش ہونا لازم تھا کیونکہ تیرا یہ بھائی مواتا تھا سر جیا ہی اور کھو گیا تھا سر اب ملا ہی *

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (DAKHINI DIALECT).

(Madras Auxiliary Bible Society, 1888.)

کسی آدمی کے دو بیٹے تھے۔ اور اُن میں سے چھوٹا باپ کو کہا اسی باپ مجھے پہنچتا ہی سو مال کا حصہ مجھے دے اور وہ اپنی زندگانی اُنکو بانت دیا۔ اور بہت دن نہیں گذرے کہ چھوٹا بیٹا سب کچھ جمع کر کر ایک دور کے ملک کا سفر کیا اور وہاں اپنا مال بدمعاشی میں اُڑا۔ اور سب خرچ کرچکا سو وقت اُس ملک میں بڑا قحط پڑا۔ اور وہ محتاج ہونے لگا۔ اور وہ اُس ملک کے ایک باشندے سے جا ملا۔ اور وہ اُسے اپنے کھیتوں میں سرور جرائے بھیجا۔ اور اُسے آرزو تھی کہ سرور کھاتے تھے سو چھلکوں سے اپنے ٹٹیں سیر کرے۔ اور کوئی اُسکو نہ دیتا تھا۔ تب ہوش میں آکر کہا میرے باپ کے کٹنے مزدوروں کو بہت سی رزٹی ہی اور میں یہاں بھوکہ سے مرتا ہوں۔ میں اُٹھکر اپنے باپ کے پاس جاؤنگا اور اُسے کہوںگا اسی باپ میں آسمان کے خلاف اور تیرے حضور گناہ کیا ہوں۔ اب سے میں تیرا بیٹا کہلانے کے لائق نہیں ہوں مجھے اپنے مزدوروں میں سے ایک کی مانند بنا۔ اور اُٹھکر اپنے باپ کے پاس چلا اور ابھی دور تھا کہ اُسکا باپ اُسے دیکھا اور رحم کیا اور دروازہ کھولا اُسکو گلے لگایا اور بوسہ دیا۔ پر بیٹا اُسے کہا اسی باپ میں آسمان کے خلاف اور تیرے حضور گناہ کیا ہوں اب سے تیرا بیٹا کہلانے کے لائق نہیں ہوں۔ پر باپ اپنے نوکران کو کہا اچھے سے اچھا جامہ جلدی باہر لاؤ اور اُسے پہناؤ اور اُسکے ہاتھ میں انگوٹھی اور پائون میں جوتی دو۔ اور ہم کھاویں اور خوشی مناویں۔ اِس لئے کہ یہ میرا بیٹا مرگیا تھا اور بھرجیا ہی کم ہوا تھا اور ملا ہی۔ اور رے خوشی کرنا شروع کئے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت میں تھا اور جب آکر گھر کے نزدیک پہنچا راگ اور ناچ کی آواز سنا۔ اور چھوکران میں سے ایک کو پاس بلاکر یہہ کیا ہی سو پوچھا۔ وہ اُسے کہا کہ تیرا بھائی آیا ہی اور تیرا باپ اُسے صحیح سلامت پانے سے بڑی ضیافت کیا ہی۔ تب وہ خفا ہوا۔ اور اندر جانے نہ چاہا تب اُسکا باپ باہر آکر اُسے منایا۔ پر وہ جواب میں اپنے باپ کو کہا دیکھ اتنے برسوں سے تیری خدمت کرتا ہوں اور کبھی تیرا حکم عدول نہ کیا اور تو کبھی مجھے اپنے دوستوں کے ساتھ خوشی منانے کے لئے ایک بکری کے بچے کو نہ دیا۔ پر جب تیرا یہہ بیٹا جو تیری زندگانی کو کسبیرن کے ساتھ کھا گیا سو آیا تو اُسکے لئے بڑی ضیافت کیا۔ اور وہ اُسکو کہا کہ اسی لئے تو ہمیشہ میرے پاس ہی اور سب کچھ میرا ہی سو تیرا ہی۔ پر تیرا یہہ بھائی مر گیا تھا اب جیا ہی اور کم ہوا تھا ملا ہی سو خوش و خرم ہونا لازم تھا *

ARYAN FAMILY.

(NORTHERN GROUP.)

EASTERN PAHĀRĪ, KHAS, OR NAIPĀLĪ, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1877.)

कोहि मानिस् का दुइ पुत्र थिया । उन् मा कांछाले वावालाइ भन्यो हे वावा संपत्ति को मेरो हुन्या अंश मलाइ देउ । तव उस्ले उन्हेरुलाइ आफ्नु संपत्ति बाँडि दियो । थोरा दिन् पछि कांछा चाँहिले सबै थोक बटोलि टाढा पर्देश गयो । बाँहाँ मोज मजाक् गरि आफ्नु सबै संपत्ति उडायो । सबै छुट्टी पाखा पछि त्यो देश मा ठुलो अनिकाल् परि उस्लाइ सकस् हुन लाग्यो । तव उ गडकन उस् देश का एक रैति संग लागि रह्यो तस्ले उस्लाइ सुँगुर चढाउन आफ्ना वारी मा पठायो । सुँगुरले खान्या ठुटाले आफ्नु पेट भर्न इच्छा गयो पनि कसैले उस्लाइ दियेन । उस्लाइ चेत् आया मा यसो भन्यो जुन्हेरु का रोटी उत्रंछ यस्ता मेरा वावा का कति वनिहार छन् तर म भोकले मर्छु । म उठि आफ्ना वावा याजि गडकन उस्लाइ भनुला हे वावा मैले स्वर्ग कोर तिम्रा नजर मा पाप गछाँ । ऐल्हे देखि म तिम्रो छोरो भनित्या योग्य छैन आफ्ना एक वनिहार भैं मलाइ तुल्याउनु हवस् । तव उ उठि आफ्ना वावा याजि आयो उ टाढै हुंदा मा उस्का वावाले उस्लाइ देखि टिट् मानेर दगुरि गड गर्धन् मा अंगालो हालि स्वाजि गर्न लाग्यो । तव छोराले उस्लाइ भन्यो हे वावा मैले स्वर्ग कोर तिम्रो पाप गछाँ अब देखि म तिम्रो छोरो भनित्या योग्य छैन । तव पिताले आफ्ना दासहेरुलाइ भन्यो सबै चाँहिँ असल् लूगा ल्याइ यस्लाइ लाइ देउर हात् मा अँउठी गोडा मा जुता लाइ देउर हामिहेरु खाउँ आनंद गरौं । कथान मेरो यो छोरो मखा को थियोर फेरि जियो उ हराया को थियोर पाइयो तव उन्हेरु आनंद गर्न लाग्या ।

तर उस्को जेठो छोरो वारी मा थियो उ हिँडि घर का नजिक आउँदा मा बाजार नाच् को शब्द सुन्यो । एक चाकरलाइ डाकि सोध्यो यो क्या हो । तस्ले उस्लाइ भन्या तेरो भाई आयो तेरा वावाले उस्लाइ कुशलै पाया का कारणले ठुलो भान्सा बनायो । तव उस्ले रिसाइ भित्र जान मानेन उस्कारण उस्का वावाले बाहिर आइ उस्लाइ मनायो । तव उस्ले वावालाइ उत्तरा दिइ भन्यो देख म येति वर्ष देखि तिम्रो सेवा चाकरि गर्दकुर कौलछै तिम्रो आज्ञा नाघिन तैपनि तिमिले कौलछै मलाइ आफ्ना मित्हेरु संग आनंद गर्नलाइ एक कृताउरो पनि दियौन । तर तिम्रो यो छोरो जस्ले तिम्रो संपत्ति पातरहेरु को संगरि उडाइ सक्यो यो आया मा तिमिले उस्का लागि ठुलो भान्सा बनायो । तव उस्ले उस्लाइ भन्यो हे पुत्र तँ सधै म संगै छस् ज्या मेरो छ तेरै हो । तर आनंदर हर्क गर्न सुहाउँ थ्यो कथान तेरो यो भाई मखा को थियोर फेरि जियो हरायो को थियोर पाइयो ॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BAISWĀRĪ, (BAGHĒLĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एकठउवा मनुष्यके दोऊ मोडा हथे । बीर वाहुनके लोहरेनें अपुनें दाऊजूकों कहो कि अे दाऊजू धनुको जी बंट मीरे अंशमो परतुहें वेह मीकों देहु । वाकेंपाकु वानें वाहुनकेलानें धनुको बंटु करो । वाकेंपाकु बहुतकु दिना ना होतुही लहुरो मोडा अपनं सबरनुकों मेरे करकनाई दूरदेशमों गवो वा वेहां बुरे करमनुमों अपुने धनुकों उडाई दवो । बीर वाकों खर्चु करेपाकु बडो अकालु वा देशमों भवा बीर वहे लाचारमों परिवे लगे । वाकेंपाकु वहे जायकनाई वा देशके एकठउवा रेतुके लिगां रही बीर वानें सुवरियनुकों चरायवेकेलाने वाकों तुमो बैठयो । बीर वानें सुवरियनुके खयवेके छोटनुतें अपनो पेटु भरिवे चाही लेकिन काहु शकसनें वाकों नाहीं दवो । होसु पायकनाई वानें कहो कि मीरे दाऊजूके कितेकु चाकर गकरिया अधिकभी पावतुहें बीर में भूकुतें मरतुहीं । में ठाडी होयकनाई अपुनें दाऊजूके लिगां जेहीं वा वाकों केहीं कि अे दाऊजू मेनें सरगुके दुश्मनायगीमों वा तिहारे समुहें तकसीरु करो । वा आवेतें तिहारे मोडा नामजादिकु होये लायक नाहीं हों । मीकों तिहारी एकठउवा चाकरके असो करो । बीर वहे उठिकनाई अपुने दाऊजूके लिगां आवो बीर वहे बहुतकु दूरे रहतु वाके दाऊजूनें वाकों चितयो वा दया करो वा दोरकनाई वाको कंटु पकरो वा वाकों चुमो । बीर मोडानें वाकों कहो कि अे दाऊजू मेनें सरगुके दुश्मनायगीमों वा तिहारे समुहें तकसीरु करो वा आवेतें तिहारे मोडा नामजादिकु होयवे लायक नाहीं हों । लेकिन दाऊजूनें चाकरनुकों कहो कि सबतें नीकी पीशाकुकों लायकनाई वाकी पेहरावो वा वाके हाथुमों अंगुठि वा वाके पांयनुमों पनैय पेहरावो बीर हमारे जंयकनाई राजी हूहें । काहेतें यह मेरो मोडा मरो होयकनाई जिवतु भवो हें वहे खीय गवो हथो वा बहुर पावो गवो हें । बीर वे राजी करिवे लगे ।

बीर वाको जेठो मोडा खेतुमों हथो बीर रिंगतु रिंगतु वहे बाखरुके लिगां पहुंचो वा बाजो वा नाचुको शबदु सुनो । बीर एकठउवा चाकरकों टेरवायकनाई वानें पूछो कि यह कहा हें । वान वाकों कहो कि तिहारी भईया आवो वा तिहारे दाऊजूनें बडी जेवनार करो काहेतें वाकों नीकी तरियामों पावो । बीर वहे रोसुमों हथो वा भीतरे जयवे नाहीं चांहो वातें वाके दाऊजूनें निकसिकनाई वाकों विनति करो । वानें उत्तर देकनाई अपुने दाऊजूकों कहो कि चितय मेनें एतेकु बरसु तिहारी टेहलु करो वा तिहारी हुकुसु कबहुं नाहीं टारो लेकिन तूनें कभे मोंकु एकठउवा छिरिया भी नाहीं दई कि में अपुने हितनुके संगु राजी करिहीं । लेकिन तिहारे जो मोडाने पतुरियनुके संगु रहकनाई तिहारी सबरी धनु लुटाय दवो तूनें वाके आवतुही वाकेलानें बडी जेवनार करो । वानें वाकों कहो कि अे मोडा तूं सदा मीरे लिगां रहतुहें वा मीरी सबरी वस्तु तिहारी हें । हमनुकों आनंदु करिवो वा राजी करिवो जरु हें काहेतें तिहारी भईया मरो हथो लेकिन जिवतु होतुहें वहे खीय गवो हथो लेकिन पावो गवो हें ॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BIHARĪ, (BHOJPURĪ DIALECT).

कवनी आदमी के दुगो बेटा रहे। ओकनी में से छोटका अपना बाप से कहलक्, के हमार बखरा के जे धन् होखे से दे दीं। और उ ओकनी के आपन् धन् बाँट देलन्। और थोरके दिन् में छोटका बेटा सब आपन् धन् एकठा करके, परदेस निकल् गइल्, और आपन् सब धन् लुचपन् में उहाँ उड़ा देलक्। और जब उ सब उड़ा देलक्, तब ओह देस् में बड़ा अकाल पड़ल्। तब ओकरा दुःख होखे लागल्। और तब उ ओह देस् के एक आदमी इहाँ गइल्, और उ ओकरा के अपना खेत् में सूअर चरावेके भेज देलक्। और मगन् से आपन् पेट मुसा से भर लीत् जे सूअर खात् रहस्, बाकी कवनी आदमी ओकरा के उही ना देलक्। और जब ओकरा सूभल्, तब उ अपना मन् में कहलक्, कि हमरा बाप केतना नोकर के एतना अधिका खाए के मिलेला कि उबर जाला और हम् भुखे मरत् बाड़ीं। हम् उठके अपना बाप इहाँ जाइव और उनकरा से कहव, के हम् भगवान् से और रउआ से पाप कइली, और हम् अब राउर बेटा कहावे लाएक् नइखीं : हमरा के अपना एक नोकर अइसन् रखीं। और उठके अपना बाप किहाँ आइल्। और जब उ बड़ि दूर रहे तबहीं, ओकर बाप ओकरा के देखलक्, और ओह करके दौड़ गइल्, और ओकरा गर्दन में लपट के ओकरा के चुम्मा लेलक्। तब बेटा ओकरा से कहलक् हे बाप हम् भगवान् और रउआ सामने पाप कइले बाड़ीं, और हम् अब राउर बेटा कहावे लाएक् नइखीं। बाकी ओकर बाप अपना नोकरन् से कहलक् के निमन् कपड़ा लेआव और इनका के पहिनाव और चल हम सब कीइ खाँई पीहीं और मौज् करीं। काहे कि इ हमार बेटा मर् गइल् रहलन्ह और फेर जी गइलन्, भुला गइल् रहलन्ह फेर मिल गइलन्। और तब उ सब बधाव बजावे लगलन्।

ओकर बड़का बेटा तब खेत् में रहे। जब उहाँ से चलके घरके गौंयड़ा आइल् तब उ बाजा और नाच के सोर सुनलक्, और तब उ अपना एक नोक् के बोलाके पुछलक् कि इ सब का होता। तब उ ओकरा से कहलक् कि राउर भाई अइलन्ह और राउर बाप भोज करत् बाड़न् काहे कि उ उनकरा के आँगे देही अच्छा लौटल् पौलन्ह। तब उ खीसीआ गइल् और घर ना जाय। तब ओकर बाप बाहर निकल् आइल् और ओकरा के निहोरा कइलक्। और तब उ अपना बाप से कहलक्, देखीं एतना बरस् हम् राउर सेवा कइलीं कबहिं राउर आज्ञा ना टरलीं। तबहँ ना रउआ हमरा के एकगो पठक् दिहलीं कि हम् अपना इयारन् के साथ आनन्द करीं। बाकी जबहीं राउर ई बेटा अइलन् जे राउर सब धन् वेश्या के साथ उड़ा दिहलन् तेहु पर रउआ उनकरा खातिन् भोज दिहलीं। तब उ ओकरा से कहलन् के हे बेटा तू हमरा साथ बराबर बाड़, और जे कुछ हमार बा से तोहरे ह। और ई हमनीका चाहिं कि हमनीका खुस होइ और आनन्द करीं काहे कि ई तोहार भाई मर् गइल् रहलन्ह और फेर जीयलन्, भुला गइल् रहलन्ह फेर मिललन्॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (MAGAHĪ OR MĀGADHĪ DIALECT).

(Serampur, 1818.)

एक अदमीका दू बेटा कहलैखन् । आउर उन्हकन्हिकेर छोटा अपना महतारके कहलखन् का हे महतार संपत्केर ये बोखरा हमरा बोखरामे परहय उअह हमरा दह । ओकरा बाद उअह उन्हकन्हिका कारण संपत्केर बोखरा कैलखन् । ओकरा बाद ढेर दिन नहि भेल छोटा बेटा अपना सभन्हिके एकठहुआ करिके दोसरा देशमे गेला आउर हुआ बदचालीसे अपना संपत्के खर्च कैलखन् । आउर सभके खर्च कैलक बाद बडा अकाल उअह देशमे भेल आउर उअह लाचारिमे गिर् लगला । ओकरा बाद उअह जाकरिके उअह देशका एक रैअतका घरमे रहला आउर उअह सूअरन्हिके चरावैकेर लेल ओकरा खेतमे पठौलकैखन् । आउर उअह सूअरन्हिका खैलाका कीलुकन्हिसे अपना पेट भरल चाहलखन् किन्तु केउ ओकराके नहि देलकैखन् । ज्ञान पाकरिके उअह कहलकैखन् का हमरा महतारका केतना चाकर यथेष्ट आउर तिकरासे अधिक रोटी पाव्हथि आउर हम भूखलही । हम उठ्करिके अपना महतारका आगा जायेब आउर ओकरा कहबैखन् का हे महतार हम सर्गका मुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं । आउर अखनीसे तोहर बेटा नामूद होये लायेक नहि हथि । हमराके तोह एक चाकरकेर असन् करह । आउर उअह उठ्करिके अपना महतारका आगा अैला आउर उअह ढेर दूर रहैते ओकर महतार ओकराके देखलकैखन् आउर दया कैलकैखन् आउर दौर करिके ओकर गरदन पकलकैखन् आउर ओकराके चुमलकैखन् । आउर बेटा ओकराके कहलकैखन् का हे महतार हम सर्गका मुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं आउर अखनीसे तोहरा बेटा नामूद होये लायेक नहि हथि । किन्तु महतार नफरके कहलकैखन् सभेसे सुघर पोशाक लाकरिके ओकरा पहिरवैखन् आउर ओकरा हांथमे अंगुठी आउर ओकरा गोडमे जुता पहिरवैखन् । आउर हमरा खाकरिके खोश होयेब । काहेका यहि हमरबेटा मरलाहल् आउर जीअलहथि उअह हेरैलाहल आउर फुणु पावल गेलाह । आउर उन्हकन्हि खोशी कर् लगला ।

आउर ओकर जेठा बेटा खेतमे हला आउर अवैत अवैत उअह घरका नजीक पहुंचला आउर बाजन आउर नाच सुनलखन् । आउर एक नफरके बोलाकरिके उअह पुछलकैखन् यहि का हय । उअह ओकराके कहलकैखन् का तोहर भाई अैलथून् आउर तोहर महतार बडा खाना कैलखन् काहेका ओकरा के भला हालमे पौलखन् । आउर उअह गोसा हला आउर भीतर नहि जाय चाहलखन् । ओकरासे ओकर महतार निकलकरिके ओकर प्रार्थना कैलकैखन् । उअह जवाब देकरिके अपना महतार के कहलखन् का देखह हम एतना बरिस तोहर टहले कैलियो आउर तोहर हुकुम कधियो नहि लंगियो किन्तु तोह कधियो हमराके एक बकरीभी नहि देलह का हम अपना यारन्हिका साथे खोशी करो । किन्तु तोहर ये बेटा पतुरीअन्हिका साथे रहकरिके तोहर सभे संपत् उडौलखन् तोह ओकरा अवैतहि ओकरा लेल बडा खाना कैलखन् । उअह ओकराके कहलकैखन् हे बेटा तोह सदा हमरा नजीक रहह आउर हमर सभे चीज तोहर हय । हमरन्हिका आनंद करनै आउर खोशी करनै अवश्य हय काहेका तोहर भाई मरलथन्हल् आउर जीलाह उअह हेरैलाहल् आउर पावल गेलाह ॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BIHARĪ, (MAITHILĪ DIALECT).

(Grierson, 1881.)

कोनो मनुष्य केँ दुइ बेटा रहैन्हि । ओहिमेसँ छोटका बापसँ कहलक जे ओ बाबू संपत्तिमेसँ जे हमर भाग हो से हमरा दिअ । तखन ओ हुनका अपन संपत्ति बाँटि देलथीन्हि । बहुत दिन नहिँ बितल की छोटका बेटा सभकिकु एकठा कैंकहुँ दूर देश चलगेल आओर ओतै लुचपनी मेँ दिन बितवैत अपन संपत्ति उड़ा देलक । जखन ओ सभकिकु उड़ा चुकल तखन ओहि देशमेँ बहुत अकाल पड़लैक आओर ओ दुखित भै गेल । आओर ओ जाकै ओहि देशक निवासी सभनमेसँ एक गोटा कोतै रहै लागल जे ओकरा अपना खेतसभमेँ सूगर चरावै निमित्त पठौलकै । आओर ओ ओहि छीमड़ि-सभसँ जे सूगर खाइत छलै अपन पेट भरै चाहैत छल आओर केओ नहिँ ओकरा किछु देखलै । तखन ओकरा चैतन्य भेलै आओर कहलक जे हमरा बापक कतेक बनिहारसभकेँ खाएकसँ अधिक रोटी होइछै आओर हम भूखसँ मरैछी । हम उपटिकै अपना बापक लग जाएब आओर हुनकासँ कहबैन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक बिरुद्ध आओर अपनेक अर्धज पाप कैल अछि । हम फेरि अपनेक बेटा कहाबैक योग्य नहिँ छी । हमरा अपन बनिहार सबहिमेसँ एकक बराबरी कैल जाओ । तखन ओ उपटिकै अपना बापक समीप चलल परंतु ओ फराकैहिँ छल की ओकर बाप ओकरा देखिकै देया कैलथीन्हि आओर दौड़िकै ओकरा गरामेँ लपटिकै ओकरा चुम्बा लेलथीन्हि । बेटा हुनका कहलथीन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक बिरुद्ध आओर अपनेक अर्धज पाप कैल अछि आओर फेरि अपनेक पुत्र कहाबैक योग्य नहिँ छी । परंतु बाप अपना बहिआसभसँ कहलन्हि जे सभसँ उत्तम बख बहारकै हिनका पहिरावह आओर हिनका हाथमेँ ओँठी आओर पाएरमेँ पनही पहिरावह । आओर हम खाई आओर आनंद करी । किएक तँ ई हमर बेटा मुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाएल छल फेरि भेटल अछि, तखन ओ लोकनि आनंद करै लगलाह ।

ओकर जेठ बेटा खेतमेँ छलै आओर जखन ओ अबैत अबैत घरक समीप पहुचल तखन बाजा आओर नाचक शब्द सुनलक । आओर अपना सेबक सबहिमेसँ एकके अपना लग बजाकै पुछलकैक जे ई की थिकै । ओ हुनकासँ कहलकैन्हि अपनेक भाए आएल छथि आओर अपनेक बाप बड़ जेओनार कैलन्हि अछि ऐ हेतु की हुनका बेश निरोग पाओल अछि । परन्तु ओ क्रोध कैलन्हि आओर नहिँ कैलन्हि । ऐ हेतु हुनक बाप बाहर आबि हुनका मनावै लगलाह । ओ बापकेँ उत्तर देलन्हि की देखू हम एतेक बरष सँ अपनेक सेवा करैछी आओर कहिओ अपनेक आज्ञाकोर उल्लंघन नहिँ कैल आओर अपने हमरा कहिओ पाठिओ नहिँ देल की हम अपना मित्रसभक संग आनंद करितहुँ । परंतु अपनेक ई बेटा जे बेस्था सबहिक संग अपनेक संपत्ति खाए गेल अछि, जेहिँ आएल तेहिँ अपने ओकरा निमित्त बड़ जेओनार कैल अछि । बाप हुनका कहलथीन्हि जे हे बालक तौह सदा हमरा संग रह आओर जे किछु हमर अछि से तोहर थिक । परंतु आनंद करब हर्षित हैब उचित छल किएक तँ ई तोहर भाई मुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाए गेल छल फेरि भेटल अछि ॥

ARYAN FAMILY.

(SOUTHERN GROUP.)

MARATHI, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1893.)

कोणीएका माणसाला दोन पुत्र होते. त्यांतील धाकटा बापाला झणाला, बाबा, जो मालमत्तेचा वांटा मला यायाचा तो दे. मग त्यानें त्यांस संपत्ति वांटून दिली. मग थोडक्या दिवसांनीं धाकटा पुत्र सर्व जमा करून दूर देशांत गेला, आणि तेथें उधळेपणानें वागून आपली संपत्ति उडविली, मग त्यानें अवघें खर्चिल्यावर त्या देशांत मोठा दुकाळ पडला, त्यामुळे त्याला अडचण पडूं लागली ; तेव्हां तो त्या देशांतील एका गृहस्थाजवळ जाऊन राहिला, त्यानें तर त्याला डुकरें चारायास आपल्या शेतांत पाठविलें. तेव्हां डुकरें जीं टरफलें खात असत त्यांवर त्यानें आपलें पीट भरावें असें त्याला वाटलें आणि कोणी त्याला कांहीं दिलें नाहीं. नंतर तो शुडीवर येऊन म्हणाला, माझ्या बापाच्या किती मोलकऱ्यांस भरपूर भाकर आहे ? आणि मी भुकेनें मरतो, मी उठून आपल्या बापाकडे जाईन व त्याला म्हणें, हे बापा, म्यां आकाशाच्या विरुद्ध व तुझ्या समीर पाप केलें आहे ; आतांपासून तुम्हा पुत्र झणवायास मी योग्य नाहीं, आपल्या एका मोलकऱ्याप्रमाणें मला ठेव. नंतर तो उठून आपल्या बापाकडे गेला, तेव्हां तो दूर आहे इतक्यांत त्याचा बाप त्याला पाहून कळवळला, आणि त्यानें धांवून त्याच्या गळ्यांत मिठी घातली व त्याचें चुंबन घेतलें. मग पुत्र त्याला झणाला, बापा, आकाशाच्या विरुद्ध व तुम्हा समीर म्यां पाप केलें आहे, आणि आतांपासून तुम्हा पुत्र झणवायास मी योग्य नाहीं. परंतु बापानें आपल्या चाकरांस सांगितलें, उत्तम भगा आणून याला घाला, आणि याच्या हातांत अंगठी व पायांत जीडे घाला. मग आपण खाऊन हर्ष करूं ; कांकीं हा माझा पुत्र मेला होता, तो फिरून जीवंत झाला, व हरपला होता तो सांपडला आहे. तेव्हां ते हर्ष करूं लागले.

त्या वेळेस त्याचा वडील पुत्र शेतांत होता, मग तो येऊन घराजवळ पोहंचल्यावर त्यानें वाद्य व नाच ऐकिले. तेव्हां चाकरांतील एकाला बोलावून त्यानें विचारिलें, हें काय आहे ? त्यानें त्याला सांगितलें कीं तुम्हा भाऊ आला आहे, आणि तो तुझ्या बापाला सुखरूप मिळाला यास्तव त्यानें मोठी जेवणावळ केली आहे. तेव्हां तो रागें भरून आंत जाईना, यास्तव त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याला समजावूं लागला. परंतु त्यानें बापाला उत्तर दिलें कीं, पाह्या, मी इतकीं वर्षे तुम्ही चाकरी करितों, आणि तुम्ही आज्ञा म्यां कधींहि मोडिली नाहीं ; तरी म्यां आपल्या मित्रांबरोबर खुशाली करावी म्हणून त्यां मला, कधीं करडूंहि दिलें नाहीं. आणि ज्यानें तुम्ही संपत्ति कसविणींबरोबर खाऊन टाकिली ती हा तुम्हा पुत्र आला, तेव्हां त्यां त्यासाठीं मोठी जेवणावळ केली आहे. तेव्हां त्यानें त्याला म्हटलें, मुला, तूं सर्वदां माझ्या बरोबर आहेस, आणि माझी सर्व मालमत्ता तुम्हीच आहे. परंतु हर्ष व आनंद करावा हे योग्य होतें, कारण कीं हा तुम्हा भाऊ मेला होता, तो फिरून जीवंत झाला आहे, व हरपला होता तो सांपडला आहे.

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARATHI, (KONKANI DIALECT).

(Serampur, 1818.)

यकल्याले दीग पुत आसिले आनि तांतुले सानान आप्णाले आंनाक म्हळें कि हे आंना दुडवालो कोण वांटी मेगेलि वांझांनु येत्ता तो माका दिताजे। मागिरि ताणे तांगेलि खातिर दुडवा वांटी केलो। ताजे मागिरि सावार दिस ना जातचि सारु पुत आप्णे सगळ्याक येकडे कोनुं धुर गावांतु गेलो आनि थें वायटपणांतु आप्णाले दुडवाक वेचु केलो। आनि सगळ्याक वेचु कर्तचि होडु दुकाळु ते गावांतु आलो आनि तो आपतांतु पोडचा लागलो। वांजे मागिरि तो वीचुनु ते गावांले येका वकला लागि रावलो आनि ताणे दुकरांक चरीचे खातिर ताका गाद्यांतु धाळो। आनि ताणे दुकरांले खावचे सीलान आप्णा पोट भोर्चा आठैले तरि कोण मनुष्यान ताका दिले ना। चैतन पावनु ताणे म्हळें कि मेगेलि बापसुले कितुले चाकर भाकरि पूरी आनि चढावयि पावसाति आनि हांव भुजेन मरतां। हांव उठाउनु आप्णाले आंनाले लागि वीचन आनि ताका सांगन हि हे आंना हांवे खर्गाले दुसमनेंतु आनि तुगेलि गेदुर चुकि केलि। आनि आत्तं लागिन तुगेलो पुत नांव जालो जाव्चा पुरो जाल्लो नें। माका तुगेले येक चेद्याले वारि करि। आनि तो उठाउनु आपाणा आंनाले लागि आयलो आनि तो सावार धुर आस्थाना तागेलि आंनान ताका चोयिलो आनि दया केलि आनि धांडुनु तागेलो गळी धर्लो आनि ताका उमदिलि। आनि पुतान ताका म्हळें कि हे आंना हांवे खर्गाले दुसमनेंतु आनि तुजे सुकारि अपराडु केली आनि आत्तं लागिन तुगेलो पुत नांवालो जाव्चा पुरो जाल्लो नें। तरि आंनान चेद्यांक म्हळें कि सगळ्याचाकै चांगु दुस्तु हांण ताका नैसै आनि तागेलि हातांतु सुदि आनि ताजे पायांतु पापासे नैसै। आनि आमि खाउनु आनंद जाडं। तेंयितें हो मेगेलि पुतु मेळो जाउनु जीवो जालाज तो पोर गेलोली आनि नेंवान मेळाज। आनि ते संतोषु कोर्चा लागले।

आनि तागेलो होडु पुतु सेतांतु आसिलो आनि येतां येतां तो घराले लागि पावलो आनि वाजप आनि नांचु आय्किलो। आनि येका चाकराक आपौनु ताणे निमगिले कि हें यितें। ताणे ताका म्हलें कि तुगेलो भाड आयलो आनि तुगेलि आंनान मोठी जेवणाळ केली तेंयितें ताका चांग दशेंतु मेळो। आनि तो कोपिलो आसिलो आनि भितरि वीचा आसेलो ना। ताजेन तागेलि आंनान वारसीनु ताका लालेश केलें। ताणे जाप दिडनु आप्णाले आंनाक म्हळें कि पळे हांवे यितलें वर्स तुगेलि सेवा केलि आनि तुगेलि आज्ञा केदनायि मिंवलो ना तरि तुवें केदनायि माका येक वोकडियि दिलि ना कि हांव मेगेलि स्नेहताले भर्सि आनंदु करिन्। तरि तुगेलि कोण पुतान कलावंतां भर्सि रावुनु तुगेलि सगळे अश्वर्य वेचु केलो तुवें तागेले येत्चि ताले खातिर मोठी जेवणाळ केली। ताणे ताका म्हळें कि हे पुता तुं सदं मज लागि रावत आनि मेगेली सगळी वस्तु तुगेलो आस। आमगेलो आनंदु कोर्ची आनि संतोषु कोर्ची आवश्यक आस। तेंयितें तुगेली भाड मेळो आसिले आनि जीवो जाता वो पोर गेलोली आसिली आनि मेळाज ॥

ARYAN FAMILY.

(SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARĀTHĪ (BERĀRĪ DIALECT).

(Capt. W. Haig, 1896.)

एका मानसास दीन पीर होते . त्यातल लहान पीरग बापास म्हने, बाबा माझा हिश्याचा माल मला देऊन टाक . तेव्हां त्यान आपल्या जिनगीच्या दीघा पोरांत वाटत्या केल्या, पुढ थोड्याच दिवसांत लहान्या पीरान आपली सर्व जिनगी सावडली . मग ती दुसऱ्या मुलखांत फिरव्यास गेला . तेथ त्यान चहल बाजींत आपला सर्व पैसा उडवला . जेव्हां जवळची बाकी सर्व झाली, तेव्हां त्या देशांत मोठा दुकल पडला ; व त्याला खाया पियाची वान पडली, मग ती त्यामुलखातील एका भल्या मानसाच्या घरी जाऊन त्याच्या जवळ राहिला, तेव्हां त्यान त्यास आपल्या वावरांत डुकर राखव्यास घाडल, त्यायेलीं डुकर जे भुस खात होते ते भुस खाऊन पीट भरव्यास ती राजी झाला-पन ते भुस ही त्यास कोनी देयेना . अस झाल तेव्हां मग त्याचे डोळे उघडले, मग त्यान म्हटल कीं माझा बापाच्या घरी बडू साल करी आहेत . त्याहिला पीटापेक्षां ज्यास्त भाकर मिळते अन मी येथ भुकेन मरती तर मी आतां उठून बापा कडे जातो व त्यास म्हनतीं. बाबा, मी तुहा व देवाचा अपराधी आहे या उपर मी तुह पीरग व्हय अस म्हनाव हें बरोबर न व्हय . म्हनून तूं मला आपला सालकरी कर . अस बोलून ती उठला ; अन आपल्या बापाकडे आला . पन ती दूर अंतरावर होता तेव्हांच बापान त्यास पछल व त्याला कीव झाली . म्हनून ती धावला व पीराच्या गळ्यास मिठी मारून त्यान त्याचा मुका घेतला . मग पीरग म्हने, बाबा, मी देवाचा व तुहा अपराधी आहे व तुह पीरग म्हनवून घेव्यास मी आतां लायक नाहीं . पन बापान आपल्या गडयास सांगितल कीं चांगले पांघुरन आनून यास घा, व याच्या बोटांत सुदी घाला अन याच्या पायांत जोडा घाला, आज आपन खाऊन पिऊन चंगळ करूं काव्हून कीं हें महा लेकळं मले व्हत पन ते पुनः जित झाला . ते हरपल होत पन आज फिरन भेटल . मग ते चंगळ करूं लागले ॥

त्या येळी त्याच मोठ पीरग वावरांत होत . तेही घरीं येऊं लागल, तेव्हां त्यास नाचन व गान ऐकूं येऊं लागल . तेव्हां त्यान एका गडयास हाक मारून पुसल, करि, आज हें काय व्हय . तेव्हां त्यान सांगितल कीं तुहा भाऊ आला व ती खुशालीन आला म्हनून तुहा बाप त्यास पाव्हनचार करत्ये. तेव्हां त्याची मर्जी बिघडली मग ती घरांत काढ्यास जाते ? म्हनून त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याची खुशामत करूं लागला तेव्हां ते पीरग म्हने पाझ, बाबा, इतके साल म्या तुही चाकरी केली, तुहा डुकूम म्या कधीं मोडला नाही इतक असून माझा गडया बरोबर मजा करव्यास तुवा मज बक्याचें पिलूं ही कही देव नाहीं . पन रांड बाजींत तुही सर्व जिनगी बुडवून टाकनारा हा तुहा लेक आला तेव्हां तुवा त्यास पाव्हनचार केला . तेव्हां त्यान त्यास म्हटल—पीरा तूं अक्षयी भाझा जवळ राहत वजें काय माझा जवळ आहे तें सर्व तुह आहे, हा तुहा मेलेंला भाऊ पुनः उठला, भेटायचा नाहीं ती पुनः भेटला, म्हनून आपनास कौतुक व्हाव व आपन आनंद कराव हें बेस आहे ॥

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARĀṬHĪ, (BERĀRĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Capt. W. Haig, 1896.)

Ekā mānasās dōn pōr hōtē. Tyātlā lahān pōrgā bāpās mhanē, Bābā māhyā hiśyātsā māl malā dēun tāk. Tēvhān tyānā āplyā jingichyā dōghā pōrānt vātnyā kelyā. Puḍhā thōdyāts divasānt lahānyā porānā āplyā sarv jingī sāvaḍlī. Mag tō dūsyā mulkhānt phirnyās gēlā. Tēthā tyānā tsahūl bājīnt āplā sarv paisā uḍvalā. Jevhān dzavaḷchī bākī sarv dzhālī tēvhān tyā deśānt mōṭā dukal paḍlā va tyālā khāyā piyāchī vān paḍlī. Mag tō tyā mulkhātil ekā bhalyā mānasāchyā gharīn dzāun tyāchyā javaḷrāhilā. Tēvhān tyānā tyās āplyā vāvarānt ḍukar rākhnīyās dhāḍala. Tyā yēlī ḍukar je bhūs khāt hōtē tē bhūs khāun pōt bharnīyās tō rājī dzhālā. Pan te bhūs hī tyās kōnī dēyēnā, us dzhāl tēvhān mag tyāchē dōlē ughaḍalē. Mag tyānā mhaṭala kīn māhyā bāpāchyā gharī bahū sālkarī āhet, tyāhilā pōṭāpekṣā dzāst (jyāst) bhākar miltē an mī yēthā bhukēn martō. Tar mī ātā uṭhūn bāpākaḍē dzātō va tyās mhanṭō, Bābā, mī tuhā va devātsā aprādhī āhē, yā upar mī tūhā pōrgā vḥāyā āsā mhanāvā hē barōbar nāvḥāyā. Mhanūn tū malā āplā sālkarī kār. Āsā bōlūn tō uṭhalā, an āplyā bāpākaḍē ālā. Pan tō dūr āntarāvar hotā tēvhānts bāpānā tyās pāhyālā va tyālā kīv ālī. Mhanūn tō ahāvalā va pōrāchyā galyās mīthī mārūn tyānā tyātsā mukā ghētalā. Mag pōrgā mhanē, Bābā, mī devātsā va tuhā aprādhī āhē va tūhā pōrgā mhanūn ghēnyās mī ātā lāyak nāhīn. Pan bāpānā āplyā gaḍyās sāngitālā kīn tsānglē pāndhurna anūn yās ghā, va yāchyā bōṭānt mudī ghālā an yāchyā pāyānt dzōḍā ghālā. Ādz āpan khāun piūn tsāngaḷ karūn kāvhun kī hēn mahā lēkrūn mēlā vhat pan te punḥ jīt dzhāla. Tē harpal hōtā ādz phiran bhēṭālā. Mag tē tsāngaḷ karūn lāgalē.

Tyā yēlī tyātsā mōṭā pōrgā vāvarānt hōtā tēhīn gharīn yēun lāgālā, tēvhān tyās nātsan va gān aikūn yēun lāgālā. Tēvhān tyānā ekā gaḍyās hāk mārūn pusala, kārē, ādz hē kāy vḥaya. Tēvhān tyāna sāngitalā kīn tuha bhāū ālā va tō khuśālinā ālā mhanūn tuhā bāp tyās pāvḥantsār kartyē. Tēvhān tyāchī marjī bighaḍali. Mag tō gharānt kāhyās dzātē? Mhanūn tyātsā bāp bāhēr yēun tyāchī khuśāmat karūn lāgalā. Tēvhān tē porga mhanī pāhya, Bābā, itkē sāl myā tuhī tsākārī kēlī, tuhā hūkūm myā kadhīn moḍalā nāhīn, itkā asūn māhyā gaḍyā barōbar madzā karmyās tuvā madz bakryāchēn piḷūnhī kahīn dēllā nāhīn. Pan rānd bādzīnt tuhī sarv jingī buḍvūn ṭāknārā hā tuhā lēk ālā tēvhān tuvā tyās pavḥantsār kēlā. Tēvhān tyānā tyās mhaṭala Pōrā, tūn akshayī māhyā dzavaḷ rāhat, va je kāy māhyā dzavaḷ āhē tē sarv tuhā āhē. Hā tuhā mēlēlā bhāū punḥ uṭhalā bhēṭāyatsā nāhīn tō punḥ bhēṭalā, mhanūn āpanās kautuk vḥāva va āpan ānānd karāvā hē bēs āhē.

Notes.

As the Marāṭhī translation in the Bālbōdh character has been taken down phonetically, and is in no way an example of written Marāṭhī, I have taken the liberty of transliterating it. The transliteration faithfully represents Marāṭhī as *spoken* by the agricultural classes in Berar, as regards idiom, grammar, and pronunciation.

Remarks on the value of the letters.

(1) च and ज are given their proper Marāṭhī sounds of "ts" and "dz". Both are occasionally followed by the letter ञ, in which case they have the sound of च and ज in Hindi.

23a—2

(2) The letter ण (ṇ) is universally changed into न.

(3) The common people in Berar find great difficulty in pronouncing an initial व before ए and इ or ई. This letter therefore becomes य before ए and is omitted altogether before इ or ई. Thus वेळ (time) is pronounced yēḷ, वेगाए (vēgāṇv) yēgāṇv, and the proper names विठ् and विश्णुजी become Īṭhū and Īshnujī respectively.

(4) The distinction between ल and ळ is always preserved ; though the common people are unable to give the latter letter its full sound. They incline sometimes towards a very soft र and sometimes towards य, occasionally almost eliding the letter, but they never confuse it with ल. The caste name माळी is sounded almost like “ mā-i”.

Other peculiarities of pronunciation.

(1) Final आ is commonly dropped so that nothing remains but the inherent अ of the last consonant, e.g. त्याचा for त्याचा, मोटा for मोटा.

(2) The “ j ” sound in the genitive singular of the first and second personal pronouns is dropped, thus majhyā becomes māhyā, and tujhyā, tuhyā.

(3) The letter इ in those forms of the verb which are derived from the past participle becomes अ, e.g., ठीडएस for ठीडरीस.

The peculiarities of grammar and the “ patois ” words used are well exemplified in the translation, e.g., सुलख for देश, पीर or पीरग for सुलगा, वावर for शेत.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT).

(Sibsagar, 1873.)

এজন মানুহৰ দুই পুতেক আছিল ; তাৰে সৰু জনে বাপেকত কলে, হে পিতৃ, তোমাৰ সম্পত্তিৰ জি ভাগ মোত পৰে, তাকে মোক দিয়া ; তাতে বাপেকে আপোনাৰ বস্তু সিহঁতক বাঁটি দিলে। তাৰ অলপ দিনৰ পাচে সেই সৰু পুতেকে আপোনাৰ সকলো ধন গোটাই, ছুৱা দেসলৈ গৈ দুফুৰা বৰ্তনেৰে আটাইকে ভাঙ্গি বই কৰিলে। তাৰ সকলো ধন চুকালত সেই দেসত বৰ ঐকাল হল, তাতে সি দুখিয়া হবলৈ ধৰিলে। পাচে সি গৈ সেই দেসৰ এক গিৰিহতত আসুই ললত, গাহৰি ৰাখিবলৈ সেই মানুহে আপোনাৰ পথৰলৈ তাক পঠাই দিলে। তাতে গাহৰিএ খোৱা ঘোলেৰে সৈতে সি আপোনাৰ পেট ভৰাবলৈ ইচা কৰিলেও তাক কেবে কিছু খাবলৈ নিদিলে। সেসত চেতন পোৱা হৈ সি বুলিলে, মোৰ পিতৃৰ কেতেক বন্দিএও জোৱাকৈ খোৱা বস্তু আৰু তাতকৈ অধিকো পাই, কিন্তু মই ভোকতে মৰিচোঁ। মই উঠি বোপাইৰ তলৈ গৈ এই কথা কম, হে পিতৃ, স্বৰগৰ অহিতে আৰু তুমি দেখাতে পাপ কৰিলোঁ ; তোমাৰ পুত্ৰ নামেৰে মতা হোৱাৰ আৰু জোৱা নহ'ও ; তোমাৰ এক বেচ পোৱা বন্দিৰ নিচিনা মোক কৰা। পাচে সি উঠি পিতৃৰ ওচৰলৈ গল ; কিন্তু ছুৱাৰে খাৰ্কেতেই বাপেকে তাক দেখি মৰম লাগি লৰি গৈ তাৰ ডিঙ্গিত পৰি ধৰি চুমা দিলে। তেতিয়া পুতেকে তেঁওত কলে, হে পিতৃ, স্বৰগৰ অহিতে আৰু তুমি দেখাতে মই পাপ কৰিলোঁ ; তোমাৰ পুত্ৰ নামেৰে মতা হোৱাৰ আৰু জোৱা নহ'ও। কিন্তু বাপেকে বন্দিবোৱত কলে, আটাইতেকৈ উত্তম বস্তু আনি ইয়াকে পিন্ধা ; তাৰ হাতত আঙ্গঠি, ভৰিত পইজাৰ দিয়া ; আৰু আমি ভোজন কৰি আনন্দ কৰোঁহঁক ; কিয়নো এই মোৰ পোৱা মৰা হৈয়ো আকও জিয়াই আছে, হেৰোৱা হৈয়ো পোৱা হৈছে ; তাতে সিবিলাকে আনন্দ কৰিবলৈ ধৰিলে।

সেই কালত তেঁওৰ বৰ পুতেক খেতিত আছিল ; পাচে সি আহি ঘৰৰ ওচৰ পাই, বাজনা আৰু নচাৰ সবদা শুনিলে। তেতিয়া সি এটা বন্দিৰ মাতি শুধিলে, এই কথাৰ কাৰন কি ? তাতে বন্দিএ কলে তোমাৰ ভায়া আহিল, আৰু তোমাৰ পিতৃএ তাক স্বস্থ সৰিলে পোৱা হেতুকে বৰ ভোজ পাতিলে। তাতে সি খঙ্গ কৰি ভিতৰলৈ জাব নুখুজিলে ; এই হেতুকে বাপেকে বাজলৈ আহি তাক বিনাই কৰিলে। তাতে সি বাপেকত উত্তৰ দি কলে, দেখা, মই এতেক বছৰ তোমাৰ আল ধৰি কোনো কালত তোমাৰ আগত ভঙ্গা নাই, তথাপি সখিবিলাকৰ লগত ৰঙ্গ কৰিবলৈ মোক এটি চাগলি পোৱালিও দিয়া নাই। কিন্তু তোমাৰ এই জি পুত্ৰই বেস্যৰ লগত তোমাৰ ধন ভাঙ্গি পেলালে, সি আহিলতেই তাৰ নিমিত্তে তুমি বৰ ভোজ পাতিল। তেতিয়া তেঁও তাত কলে, হে মোৰ পো, তুমি সদাই মোৰ লগত আচা, আৰু মোৰ জি জি আছে, সকলো তোমাৰ। কিন্তু তোমাৰ এই ভায়া মৰা হৈয়ো আকও জিয়াই আছে, হেৰোৱা হৈয়ো পোৱা হৈছে, এই কাৰনে আমি ৰঙ্গ কৰা আৰু আনন্দিত হোৱা উচিত।

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

NOTE.—As Assamese spelling does not agree with pronunciation, an interlinear phonetic transcription (which has been kindly provided by Mr. E. A. Gait, I.C.S.) is given in italics. In this transcription pronounce—

ā as the 'a' in *hall*.
o as the 'o' in *home*.
ā as the 'a' in *mark*.
a as the 'a' in *cat*.
i as the 'i' in *is*.

ī as the ee in *meet*.
e as the e in *met*.
ō as the o in Bengali *তৈশার*.
ū as the u in *put*.

The ō is not quite our long 'o'. It is slightly inclined towards 'u,' but less so than the Cockney 'a' is towards 'i'.
h=ch in German *machen* (nearly).

Ejan mānuhar dui putek āchil; tāre saru jane bāpekat kale, he pitri, tomār
Azān mānūhār dūi pūtāk āsil; tāra hārū zāna bāpakāt kola, he pitri, tōmār
sambatir ji bhāg mot pare, tāke mok diyā; tāte bāpeke āponār bastu sihītak bāṭi
hāmpotir ji bhāg mōt pāra, tāka mōk diyā; tāta bāpaka āpōnār bostū hihātāk bāṭi
dile. Tār alap dinar pāche sei saru puteke āponār sakalō dhan goṭai dur desalai gai
dila. Tār ālāp dinār pāsa hei horū pūtaka āpōnār hākālō dhān gōṭai, dūr dehāloi goi
dusṭa prabartanere āṭaike bhāngi bai karile. Tār sakalō dhan chukālat sei desat bar
dusṭā prābārtānara āṭāika bhāngi bāi korila. Tār hākālō dhān chukālāt hei dehāt bār
akāl hal, tāte si dukhiyā habalai dharile. Pache si gai sei desat ek girihatat āsrai
ākālṭ hol, tāta hi dūkhiyā hobōloi dhorila. Pāsa hi goi hei dehār ek girihātāt āsrāi
lalat, gāhari rākhibalai sei mānuhe āponār pathāralai tāk pathai dile. Tāte gāharie
lolāt, gāhori rākhiboloi hei mānūha āpōnār pāthārolai tāk pāthai dila. Tāta gāhorie
khoā gholere saite, si āponār peṭ bharābalai ichā karileo tāk keve kichu khabalai
khōā ghōlara hoita, hi āpōnār peṭ bhārāboloi isā korilao tāk kawā kisū khāboloi
nidile. Sesat chētan pōā hai si bulile, mor pitrir ketek bandieo jorākai khoā bastu
nidila. Heṭāt setānṭ pōā hoi hi būlila, mōr pitrir katak † bāndiaō zōrākoī khōā bostū
āru tātakai adhikō pāi kintu mai bhokate marichō. Mai ūṭhi bopāir talai gai ei kathā
ārū tātkoi odhikō pāi, kintū māi bhōkāta morisō. Māi ūṭhi bōpāir toloi goi ei kāthā
kam, he pitri, swaragar ahite āru tumi dekhāte pāp karilō; tomār putra nāmere matā
kom, he pitri, swārāgār ohita ārū tūmi dekhāta pāp korilō; tōmār pūtrā nāmara mātā
hoār āru jogya nahaō; tomār ek bech pōā bandir nichinā mok karā. Pāche si ūṭhi
hōār ārū jōgyā nāhāō; tōmār ek bas pōā bāndir nisinā mōk kārā. Pāsa hi ūṭhi
pitrir ocharalai gal; kintu durait thākōtei bāpeke tāk dekhi maram lagi lari gai tār
pitrir ōsārolai gol; kintū dūroit thākōtai bāpaka tāk dekhi mārām lagi lori goi tār
dingit pari dhari chumā dile. Tetiyā puteke tēot kale, he pitri, swaragar ahite āru
dingit porī dhorī sūmā dila. Tetiyā pūtaka taōt kola, he pitri, swārāgār ohita ārū
tumi dekhāte mai pāp karilō; tomār putra nāmere matā hoār āru jogya nahaō.
tūmi dekhāta māi pāp korilō; tōmār pūtrā nāmara mātā hōār ārū jōgyā nāhāō.
Kintu bāpeke bandiborat kale, āṭāitekai utam bastra āni iyāke pindhā; tār hātāt
Kintū bāpaka bāndibōrāt kola, āṭāitakoi utām bāstrā āni iyāk pindhā; tār hātāt
āngāṭhi, bharit pāijār diyā; āru āmi bhojan kari ānanda karōhak; kiyano ei mor po
āngāṭhi, bhorit pāizār da; ārū āmi bhōzān kori ānāndā karōhāk; kiyānō ei mōr pō
marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā haiyo, pōā haiche. Tāte sibilāke ānanda karibalai
mārā hoyō ākoū ziyāi āsa; harōā hoyō, pōā hoisa; tāta hībilāka ānāndā koriboloi
dharile.
dhorila.

* *ekāl* in the original is incorrect.

† Better নিজৰ অবস্থা বুজি *nijār awāsthā būzi*. (চেতন পৰিণাম means to come to one's senses after fainting.)

‡ Should be কতক—*kātāk*.

24a-2

Sei kâlat t̄eor bar putek khetit āchil; Pāche si āhi gharar ochar pāi, bājanā
Hei kâlât taōr bar pūtak khetit āsil; pāsa hi āhi ghārār ōsār pāi, bāzānā
 āru nachār sabad sunile. Tetiyā si eṭa bandik māti sudhile, ei kathār kārān ki? Tāte
ārū nāsār hābād hūnila. Tetiyā hi aṭā bāndik māti hūdhila, ei kathār kārān ki? Tāta
 bandie kale tomār bhāyā āhil, āru tomār pitrie tāk swastha sarile poā hetuke bar bhoj
bāndiya kola, tōmār bhāyā āhil, ārū tōmār pitriya swāsthā ḥorila poā hetūka bār bhōz
 pātīle. Tāte si khaṅga kari bhitaralai jāb nukhujile; ei hetuke bāpeke bājalai
pātīla. Tāta hi khāṅg kori bhitaroloi jābā nūkhūzila; ei hetūka bāpaka bāzoloi
 āhi tāk bināi karile. Tāte si bāpekat utar di kale, dekhā, māi etek bachar tomār āl
āhi tāk bināi korila. Tāta hi bāpakāt utar di kola, dekhā, māi atak basar tōmār āl
 dhari kona kâlat tomār āgyā bhaṅgā nāi, tathāpi sakhibilākar lagat raṅga karibalai
dhori kōnō kâlât tōmār āgyā bhāṅgā nāi, tāthāpi ḥokhibilākār lāgāt rāṅg koriboloi
 mok eṭi chāgali poālio diyā nāi. Kintu tomār ei ji putrai besyār lagat tomār dhan
mōk eṭi sāgoli pōāliō diyā nāi. Kintu tōmār ei ji pūtrāi besyār lagat tōmār dhān
 bhāṅgi pelāle, si āhilatei tār nimite tumi bar bhoj pātīlā. Tetiyā t̄eo tāt kale, he mor
bhāṅgi pālāla, hi āhilatei tār nimite tumi bār bhōz pātīlā. Tetiyā taō tāt kola, he mōr
 po, tumi sadāi mor lagat āchā, āru mor ji ji āche, sakalo tomār. Kintu tomār ei bhāyā
pō, tumi hādāi mōr lāgāt āsā, ārū mōr zi zi āsa, ḥākālō tōmār. Kintu tōmār ei bhāyā
 marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā haiyo pōā haiche; ei kārane āmi raṅga karā āru
mārā hoyō ākoū ziyāi āsa, harōā hoyō pōā hoise; ei kārāna āmi rāṅg kārā ārū
 ānandita hoā uchita.
ānāndit hōā ūsit.

The following criticism on the original version, which is that published at Sibsāgar in 1873, has been communicated by an Assamese gentleman,—

The original Assamese copy is not free from mistakes. Not to speak of the unidiomatic expressions which it contains, there are several errors of grammar. The diacritical mark has been throughout omitted from the final syllable of the 3rd person singular verb in the imperative mood; দিয়া, ধৰা, কৰা, etc. have been used, instead of দিয়া, ধৰা, কৰা, etc. In the 22nd verse of the original, the subject তইত is understood; the verbs পিকা and দিয়া in the predicate, has violated the concord of the sentence. An Assamese verb is conjugated in three distinct forms, as it is applied to superior, equal and inferior to him who uses it:—

Third Person.

(Imperative Present.)

Superior	আপুনি	পিকাওক
Equal	তুমি	পিকোবা
Inferior	তই	পিকা

Again দিয়া to give.

Third Person.

(Imperative Present).

Superior	আপুনি	দিয়ক
Equal	তুমি	দিয়া
Inferior	তই	দে

Therefore, as in the above case, the subject তইত is the plural of তই the verbs should have been পিকা and দে, and not দিয়া (দিয়া ?).

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

এক ব্যক্তির দুই পুত্র ছিল, তাহাদের মধ্যে কনিষ্ঠ আপন পিতাকে কহিল, পিতঃ ! সম্পত্তির যে ভাগ আমি পাইব, তাহা আমাকে দাও। তাহাতে সে তাহাদের মধ্যে বিষয় ভাগ করিয়া দিল। অল্প দিন পরে কনিষ্ঠ পুত্র সমস্ত একত্র করিয়া দূর দেশে প্রস্থান করিল, আর সেখানে সে অপরিমিত আচারে আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। সে সমস্ত ব্যয় করিয়া ফেলিলে সেই দেশে ভারী আকাল হইল, ও সে কষ্টে পড়িতে লাগিল। তখন সে গিয়া সেই দেশের এক জন নগরবাসীর আশ্রয় লইল; সে ব্যক্তি তাহাকে আপনার মাঠে শূকর চরাইতে পাঠাইয়া দিল। পরে, শূকরে যে খোসা খাইত, তাহা দিয়া সে উদর পূর্ণ করিতে আকাঙ্ক্ষা করিল, কিন্তু কেহই তাহাকে দিল না। পরে চেষ্টা পাইলে সে কহিল, আমার পিতার কত বেতনগ্রাহী দাস প্রয়োজনাধিক খাদ্য পাইয়া থাকে, আর আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি ! আমি উঠিয়া আপন পিতার কাছে যাইব, তাঁহাকে বলিব, পিতঃ ! আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি, আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি, আমাকে তোমার এক জন বেতনগ্রাহী দাসের মত রাখ। পরে সে উঠিয়া আপন পিতার নিকটে গেল। কিন্তু সে দূরে থাকিতেই তাহার পিতা তাহাকে দেখিতে পাইল, এবং করুণাবিশিষ্ট হইয়া দৌড়িয়া গিয়া, তাহার গলা ধরিয়া চুম্বন করিল। পুত্র তাহাকে বলিল, পিতঃ ! আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি; আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি। কিন্তু পিতা আপন দাসদিগকে বলিল, ত্বরায় সর্বোৎকৃষ্ট বস্ত্র আনিয়া ইহাকে পরাও; ইহার হাতে অঙ্গুরী ও পায়ে জুতা পরাইয়া দাও; এবং আমরা ভোজন করিয়া আনন্দ করি; কারণ আমার এই পুত্র মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে। পরে তাহারা আনন্দ করিতে লাগিল।

আর তাহার জ্যেষ্ঠ পুত্র ক্ষেত্রে ছিল, সে আসিয়া গৃহের নিকটবর্তী হইলে নৃত্য ও বাদ্য শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন দাসকে কাছে ডাকিয়া জিজ্ঞাসা করিল, এ সব কি ? সে তাহাকে বলিল, তোমার ভাই আসিয়াছে, আর তোমার পিতা বড় ভোজ প্রস্তুত করিয়াছেন; কেননা তিনি তাহাকে স্বস্থ অবস্থায় পাইয়াছেন। কিন্তু সে ক্রুদ্ধ হইল, ভিতরে যাইতে চাহিল না; পরে তাহার পিতা বাহিরে আসিয়া তাহাকে প্রবোধ দিতে লাগিল। কিন্তু সে উত্তর করিয়া আপন পিতাকে কহিল, দেখ, এত বৎসর ধরিয়া আমি তোমার সেবা করিতেছি, তোমার কোন আজ্ঞা কখনও লঙ্ঘন করি নাই, তথাপি তুমি কখনও আমাকে একটা ছাগবৎসও দাও নাই, যে, আমার বন্ধুগণকে লইয়া আনন্দ করি; কিন্তু তোমার এই পুত্র, যে বেশ্যাদের সঙ্গে তোমার সম্পত্তি খাইয়া ফেলিয়াছে, সে যখন আসিল, তখন তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ প্রস্তুত করিলে ! কিন্তু সে তাহাকে বলিল, বৎস ! তুমি সর্বদাই আমার সঙ্গে আছ, আর আমার যা হয় সবাই ত তোমার। কিন্তু আনন্দ করা ও উল্লাসিত হওয়া সম্ভব হইয়াছে, কারণ তোমার এই ভাই মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে।

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in italics. In this phonetic transcription, pronounce *ā* almost as in *hat*, *ē* nearly as in *met*, *ō* as in *port*, *ō* as in *pot*, and *o* as the short sound corresponding to the long *ō* in *port* (not as the *ō* in *pot*). The letters ' and ° (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Ek vyaktir dui puttra chhila, tãhãdêr madhyê kanishtha āpan pitākê kahila,
Ēk bēktir dui puttrō chhilō, tãhãdêr mōddhē kōnishthō āpōn pitāke kōhilō,
 pitah, sampattir yê bhāg āmi pāiba, tãhã āmākê dāō. Tãhãtê sê tãhãdêr madhyê
pitōh, shōmpōttir jê bhāg āmi pāibō, tãhã āmākê dāō. Tãhãtê shê tãhãdêr mōddhē
 vishay bhāg kariyā dila. Alpa din parê kanishtha puttra samasta êkatra kariyā
bishōy bhāg kōrê dilō. Ōlpō din pōrê kōnishthō puttrō shōmōstō êkōttirō kōrê
 dūr dêsê prasthān karila, ār sêkhānê sê aparimita āchārê āpanār sampatti urāiyā
dūr dēshê prōsthān kōrilō, ār shēkhānê shê ōpōrimitō āchārê āpōnār shōmpōtti urēyê
 dila. Sê samasta vyay kariyā phēlilê sêi dêsê bhārī ākāl hāila, ō sê kashtê paritê
dilō. Shê shōmōstō b'ay kōrê phēlilê shēi dēshê bhārī ākāl hōilō, ō shê kōshthê pōritê
 lāgila. Takhan sê giyā sêi dêsêr êk jan nagara-vāsir āsray laila; sê vyakti
lāgilō. Tōkhōn shê giyā shēi dēshêr êk jōn nōgōrō-bāshir āsrōy lōilō; shê bēkti
 tãhākê āpanār māthê sūkar charāitê pāthāiyā dila. Parê, sūkarê yê khōsā
tãhākê āpōnār māthê shūkōr chōrāitê pāthēyā dilō. Pōrê, shūkōrê jê khōshā
 khāita, tãhã diyā sê udar pūrṇa karitê ākāṅkshā karila, kintu kēha-i
khāitō, tãhã diyā shê udōr purnnō kōritê ākāṅkkh'ā kōrilō, kintu kēhō-i
 tãhākê dila nā. Parê chētānā pāilê sê kahila, āmār pitār kata vētan-
tãhākê dilō nā. Pōrê chētōnā pāilê shê kōhilō, āmār pitār kōtō bētōn-
 grāhi dās prayōjanādhik khādyā pāiyā thākê, ār āmi êkhānê kshudhāy
grāhī dāsh prōyōjōnādhik khādd'ō pēyā thākê, ār āmi êkhānê kh'udhāy
 maritēchhi! āmi uṭhiyā āpan pitār kāchhê yāiba, tãhākê baliba, pitah,
mōr'chchi! āmi uṭhê āpōn pitār kāchhê jāibō, tãhākê bōlibō, pitōh,
 āmi svargēr viruddhê ō tōmār sākshātê pāp kariyāchhi, āmi ār tōmār
āmi shōrgēr biruddhê ō tōmār shākkh'ātê pāp kōrēchhi, āmi ār tōmār
 puttra baliyā ākhyāta haibār yōgya nahi, āmākê tōmār êk jan vētan-
puttrō bōlē ākkh'ātō hōibār jōgg'a nōhi, āmākê tōmār êk jōn bētōn-
 grāhi dāsêr mata rākha. Parê sê uṭhiyā āpan pitār nikaṭê gela. Kintu
grāhī dāshêr mōtō rākhō. Pōrê shê uṭhê āpōn pitār nikōṭê gēlō. Kintu
 sê dūrê thākitê-i tãhār pitā tãhākê dēkhitê pāila, evam karunāvishta
shê dūrê thākitê-i tãhār pitā tãhākê dēkhitê pāilō, ēbōng kōrunābishtō
 hāiyā daṛiyā giyā, tãhār galā dhariyā chumban karila. Puttra tãhākê
hōiyā daṛē giyā, tãhār gōlā dhōrē chumbōn kōrilō. Puttrō tãhākê
 balila, pitah, āmi svargēr viruddhê ō tōmār sākshātê pāp kariyāchhi;
bōlibō, pitōh, āmi shōrgēr biruddhê ō tōmār shākkh'ātê pāp kōrēchhi;

25a—2

āmi ār tōmār puttra baliyā ākhyāta haībār yōgya nahi. Kintu pitā āpan
 āmi ār tōmār puttrō bōlē ākkh'ātō hōībār jogg'a nōhi. Kintu pitā āpōn
 dāsdigakē balila, tvarāy sarvvōtkriṣṭa vastra āniyā ihākē parāō; ihār
 dāshdigōkē bōlilō, tōrāy shōrbōtkriṣṭō bōstrō ānē ihākē pōrāō; ihār
 hātē āngurī ō pāyē jutā parāiyā dāō; ēvam āmarā bhōjan kariyā
 hātē āngurī ō pāyē jutā pōrēyē dāō; ēbōng āmōrā bhōjōn kōrē
 ānanda kari; kārān āmār ēi puttra mariyā giyāchhila, bāchiyāchhē;
 ānōndō kōri; kārōn āmār ēi puttrō mōrē giy'chhilō, bēchēchhē;
 hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē. Parē tāhārā ānanda karitē lāgila.
 hārēyā giy'chhilō, pāwā giyēchhē. Pōrē tāhārā ānōndō kōritē lāgilō.

Ār tāhār jyēshṭha puttra kshētrē chhila, sē āsiyā grihēr nikaṭ-varṭti
 Ār tāhār jēshṭhō puttrō kh'ētrē chhilō, shē āshē grihēr nikōṭ-bōrtti
 hāilē nritya ō vādya śunitē pāila. Takhan sē ēk jan dāskē kāchhē
 hōilē nrītt'ō ō bādd'ō shunitē pāilō. Tōkhōn shē ēk jōn dāshkē kāchhē
 dākiyā jijñāsā karila, ē sab ki? sē tāhākē balila, tōmār bhāi āsiyāchhē,
 dākē jigyāshā kōrilō, ē shōb ki? shē tāhāke bōlilō, tōmār bhāi āshēchhē,
 ār tōmār pitā bara bhōj prastuta kariyāchhen; kēnanā tini tāhākē sustha
 ār tōmār pitā bōrō bhōj prōstutō kōrēchhēn; kēnō-nā tini tāhākē shuṣṭhō
 avasthāy pāiyachhen. Kintu sē kruddha hāila, bhitarē yāitē chāhila nā;
 ōbōsthāy pāichhēn. Kintu shē kruddhō hōilō, bhitorē jāitē chāhilō nā;
 parē tāhār pitā bāhirē āsiyā tāhākē prabōdh ditē lāgila. Kintu sē uttar
 pōrē tāhār pitā bāhirē āshē tāhākē prōbōdh ditē lāgilō. Kintu shē uttōr
 kariyā āpan pitākē kahila, dēkh, ēta batsar dhariyā āmi tōmār sēvā
 kōrē āpōn pitākē kōhilō, d'ākkh, ētō bōtshōr dhōrē āmi tōmār shēbā
 karitēchhi, tōmār kōna ājñā kakhan-ō laṅghan kari nāi, tathāpi tumi
 kōr'chchē, tōmār kōnō āgg'a kōkhōn-ō lōṅghōn kōri nāi, tōthāpi tumi
 kakhan-ō āmākē ēk-tī chhāga-vatsa-ō dāō nāi, yē āmār bandhugaṅkē lai'yā
 kōkhōn-ō āmākē ēk-tī chhāga-bōtshō-ō dāō nāi, jē āmār bōndhugōṅkē niyā
 ānanda kari; kintu tōmār ēi puttra, yē vēśyādēr saṅgē tōmār sampatti
 ānōndō kōri; kintu tōmar ēi puttrō, jē bēshsh'ādēr shōṅgē tōmār shōmpōtti
 khāiyā phēliyāchhē, sē yakhan āsila, takhan tumi tāhār janya bara bhōj
 khēyē phēlēchhē, shē jōkhōn āshilō, tōkhōn tumi tāhār jōnn'ō bōrō bhōj
 prastuta karilē. Kintu sē tāhākē balila, vatsa, tumi sarvvadā-i āmār
 prōstutō kōrilō. Kintu shē tāhākē bōlilō, bōtshō, tumi shōrbōdā-i āmār
 saṅgē āchha, ār āmār yā hoey, sabā-i ta tōmār. Kintu ānanda karā ō
 shōṅgē āchhō, ār āmār jā hōy, shōbā-i tō tōmār. Kintu ānōndō kōrā ō
 ullāsita haōyā saṅgata hāiyāchhē, kārān tōmār ēi bhāi mariyā giyāchhila,
 ullāsītō hōwā shōṅgōtō hōēchhē, kārōn tōmār ēi bhāi mōrē giy'chhilō,
 bāchiyāchhē; hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē.
 bēchēchhē; hārēyā giy'chhilō, pāwā giyēchhē.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMÁN, EASTERN DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

কোন মানুষের দুটি পুত্র ছিল ; তাহাদের মধ্যে ছোটটি বাপকে কহিল, বাবা, বিষয়ের যে অংশ আমার ভাগে পড়ে, আমাকে দিউন। তাহাতে তিনি আপনার সম্পত্তি তাহাদিগকে বাঁচিয়া দিলেন। আর অল্প দিন পরে সেই ছোট পুত্রটি সমস্ত জড় করিয়া দূর দেশে যাত্রা করিল ; এবং সেখানে নষ্টামী করিয়া আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। আর সমস্ত খরচ হইয়া গেলে, সেই দেশে বড় আকাল হইল ; তাহাতে তাহার টানাটানি হইতে লাগিল। পরে সে সেই দেশের এক গৃহস্থের কাছে গিয়া জুটিল ; আর সে তাহাকে শূকর চরাইতে আপন মাঠে পাঠাইল। আর সে তথায় শূকরের খাইবার শুঁটি দিয়া পেট ভরাইতে বড়ই ইচ্ছা করিত, কিন্তু কেহ তাহাকে দিত না। পরে হুশ হইলে সে কহিল, আমার বাপের বাড়ীতে কত মজুর অতিরিক্ত খাবার পাইতেছে, কিন্তু আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি। আমি উঠিয়া আপন বাপের কাছে যাইব, এবং তাঁহাকে বলিব, বাবা, আমি বেহেস্তের বিরুদ্ধে এবং তোমার সাম্মে গুনাহ করিয়াছি ; তোমার পুত্র বলিয়া বলাইবার আর যোগ্য নহি ; আমাকে তোমার এক জন মজুরের মতন রাখ। পরে সে উঠিয়া আপনার বাপের কাছে চলিল। কিন্তু সে দূরে থাকিতে থাকিতে তাহার বাপ তাহাকে দেখিয়া করুণা করিল, এবং দৌড়িয়া তাহার গলা জড়াইয়া তাহাকে চুমা দিল। তখন পুত্র তাহাকে কহিল, বাবা, আমি বেহেস্তের বিরুদ্ধে ও তোমার সাম্মে গুনাহ করিয়াছি, এবং তোমার পুত্র বলিয়া বলাইবার আর যোগ্য নহি। কিন্তু বাপ দাসদিগকে কহিল, সকল চেয়ে ভাল পোশাক ত্বরায় আনিয়া ইহাকে পরাও, ও ইহার হাতে আংটি ও পায়ে জুতা পরাও ; এবং আমরা খাইয়া আমোদ আহ্লাদ করিব। কেননা আমার এই পুত্র মৃত ছিল, এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল ; হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল ; তাহাতে তাহারা আমোদ আহ্লাদ করিতে লাগিল।

তখন তাহার বড় পুত্র মাঠে ছিল, পরে সে আসিতে আসিতে বাড়ীর কাছে পঁছছিয়া নাচ গাওনার শব্দ শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন ছোকরাকে ডাকিয়া জিজ্ঞাসিল, এ সব কি ? তখন সে তাহাকে কহিল, আপনার ভাই আসিয়াছেন, এবং আপনার বাপ তাঁহাকে কুশলে পাইয়াছেন বলিয়া বড় ভোজ করিয়াছেন। ইহাতে সে রাগিয়া ভিতরে যাইতে রাজি হইল না ; তখন তাহার বাপ বাহিরে আসিয়া সাধিতে লাগিল। কিন্তু সে জওয়াব দিয়া বাপকে কহিল, দেখ, আমি এত বৎসর তোমার দাসত্ব করিতেছি, কখনও তোমার আজ্ঞা লঙ্ঘন করি নাই, তবু তুমি আমার বন্ধুদের সঙ্গে আমোদ আহ্লাদ করিবার জন্য এক বারও একটা ছাগলছানাও দেও নাই ; কিন্তু তোমার এই যে পুত্র তোমার বিষয় আশয় বেষ্টাদের নিয়া খাইয়া ফেলিয়াছে, সে আসিতে না আসিতে তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ করিলে ? তাহাতে সে তাহাকে কহিল, বাপু, তুমি সদাই আমার সঙ্গে আছ, এবং আমার যা কিছু আছে, সকলই ত তোমার। কিন্তু আমাদের খুশি হইয়া আমোদ আহ্লাদ করা উচিত ; কেননা তোমার এই ভাই মৃত হইয়াছিল, সে এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল, ও হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল ॥

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMĀNI, EASTERN DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in Italics. In this phonetic transcription, pronounce *ā* almost as in *hat*, *ē* nearly as *e* in *met*, *ō* as in *port*, *ō* as in *pot*, and *o* as the short corresponding to the long *ō* in *port* (not as the *ō* in *pōt*). The letters ' and ' (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Kōna mānushēr duṭi puttra ehila; tāhādēr madhyē chhoṭa-ṭi bāpkē
Kōnō mānshēr du-ṭi puttrō silō; tādēr mōdd'ē sōṭō-ṭi bāpkē
kahila, bābā, vishayēr yē amśa āmār bhāgē parē, āmākē diun. Tāhātē
kōilō, bābā, bishōyēr jē ōngshō āmār bāge pōrē, āmākē diun. Tātē
tini āpanār sampatti tāhādigakē bāṭiyā dilēn. Ār alpa din parē sei
tini āpnār shōmpōtti tāhādigōkē bāṭiyā dilēn, Ār ōlpō din pōrē shēi
chhōṭa puttra-ṭi samasta jar kariyā dūr dēśē yātrā karila; ēvaṁ sēkhānē
sōṭō puttrō-ṭi shōmōstō jōr kōriyā dūr dēshē jātrā kōrilō; ēbōng shēkhānē
nashtāmi kariyā āpanār sampatti urāiyā dila. Ār samasta kharach haiyā
nōshṭāmī kōriyā āpnār shōmpōtti urāiyā dilō. Ār shōmōstō khōrōch hōiyā
gēlē, sei dēśē barā ākāl haila; tāhātē tāhār tānātāni haite lāgila. Parē
gēlē, shēi dēshē bōrō ākāl hōilō; tātē tār tānātānī hōitē lāgilō. Pōrē
sē sei dēśēr ēk gribasthēr kāchhē giyā juṭila; ār sē tāhākē śūkar
shē shēi dēshēr āk girōsthēr kāsē giyā juṭlō; ār shē tākē shuōr
charāitē āpan māṭhē pāṭhāila. Ār sē tathāy śūkarēr khāibār sūti diyā
chōrāitē āpōn māṭhē pāṭhāilō. Ār shē tathāy huōrēr khāibār shūṭi diyā
pēṭ bharāitē barā-i ichchhā karita, kintu kēha tāhākē dita nā. Parē
pēṭ bōrāitē bōrō-i ichchhā kōritō, kintu kēhō tākē ditō nā. Pōrē
huś hailē sē kahila, āmār bāpēr bāritē kata majur atirikta khābār pāitēchhē,
hūsh hōilē shē kōilō, āmār bāpēr bāritē kōtō mōjur ōtiriktō khābār pāisi,
kintu āmi ēkhānē kshudhāy maritēchhi. Āmi uṭhiyā āpan bāpēr kāchhē
kintu āmi ēkhānē kh'udhāy mōr'si. Āmi uṭhiyā āpōn bāpēr kāsē
yāiba, ēvaṁ tāhāke baliba, bābā, āmi bēhēstēr viruddhē ēvaṁ tōmār
jāibō, ēbōng tākē bōlibō, bābā, āmi bēhēstēr biruddē ēbōng tōmār
sāmnē gunāh kariyāchhi; tōmār puttra baliyā balāibār ār yōgya nahi;
shāmnē gunā kōr'si; tōmār puttrō bōliyā bōlāibār ār jogg'ō nahi;
āmākē tōmār ēk jan majurēr matan rākha. Parē sē uṭhiyā āpanār
āmākē tōmār āk jōn mōjurēr mōlōn rākhō. Pōrē shē uṭhiyā āpnār
bāpēr kachhē chalila. Kintu sē dūrē thākitē thākitē tāhār bāp tāhākē
bāpēr kāsē sōlilō. Kintu shē dūrē thāk'tē thāk'tē tār bāp tākē
dēkhiyā karuṇā karila, ēvaṁ dauṛiyā tāhār galā jarāiyā tāhākē chumā
dēkhiyā kōrūnā kōrilō, ēbōng dauṛiyā tār gōlā jōrāiyā tākē chumā

26a-2

dila. Takhan puttra tãhãke kahila, bãbã, âmi bẽhẽstẽr viruddhẽ õ tãmãr
dilõ. Tõkhõn puttrõ tãkẽ kõiõ, bãbã, âmi bẽhẽstẽr biruddẽ õ tãmãr
 sãmnẽ gunãh kariyãchhi, evãñ tãmãr puttra baliyã balãibãr ãr yõgya
shãmnẽ gunã kõr'si, ebõng tãmãr puttrõ bõliyã bõlãibãr ãr jogg'õ
 nahi. Kintu bãp dãsdigakẽ kahila, sakal chẽyẽ bhãla põshãk tvarãy
nahi. Kintu bãp dãsdigakẽ kõiõ, shõkõl sẽyẽ bãlõ põshãk tõrãy
 ãniyã ihãkẽ parãõ, õ ihãr hãtẽ ãtĩ, õ pãyẽ jutã parãõ; evãñ
ãniyã ihãkẽ põrãõ, õ ihãr hãtẽ ãtĩ, õ pãyẽ jutã põrãõ; ebõng
 ãmarã khãiyã ãmõd ãhlãd kariba. Kẽnanã ãmãr ãi puttra mrita chhila,
ãmrã khãiyã ãmõd allãd kõribõ. Kẽnõnã ãmãr ãi puttrõ mritõ silõ,
 êkhan ãbãr bãchiyã uñhila; hãrãiyãchhila, êkhan pãõyã gẽla; tãhãtẽ tãhãrã
ãkhõn ãbãr bãchiyã uñhilõ; hãrãyãsilõ, ãkhõn pãwã gẽlõ; tãtẽ tãrã
 amõd ãhlãd karitẽ lãgila.
ãmõd allãd kõr'tẽ lãgilõ.

Takhan tãr barã puttra mãthẽ chhila, parẽ sẽ ãsitẽ ãsitẽ bãrĩr
Tõkhõn tãr bõrõ puttrõ mãthẽ silõ, põrẽ shẽ ãsh'tẽ ãsh'tẽ bãrĩr
 kãchhẽ pãhuchiyã nãch gãõnãr sãbda sunitẽ pãila. Takhan sẽ êk jan
kãsẽ põhuchiyã nãch gãõnãr hõbdõ hunitẽ pãilõ. Tõkhõn shẽ ãk jõn
 chhõkarãkẽ ãkiyã jijnãsila, ã sab ki? Takhan sẽ tãhãkẽ kahila,
sõkarãkẽ ãkiyã jigeilõ, ã shõb ki? - Tõkhõn shẽ tãkẽ kõiõ,
 ãpanãr bhãĩ ãsiyãchhẽñ, evãñ ãpanãr bãp tãhãkẽ kusãlẽ pãiyãchhẽñ baliyã
ãpnãr bãĩ ãschẽñ, ebõng ãpnãr bãp tãkẽ kusõlẽ pãisẽñ bõliyã
 barã bhõj kariyãchhẽñ. Ihãtẽ se rãgiyã bhitare yãite rãjĩ hãila nã;
bõrõ bõj kõr'sẽñ. Êtẽ shẽ rã'giã bitõrẽ jãitẽ rãji hõilõ nã;
 takhan tãhãr bãp bãhire ãsiyã sadhitẽ lãgila. Kintu sẽ jãõyãb diyã
tõkhõn tãr bãp bãhire ãsh'ã shãdtẽ lãgilõ. Kintu shẽ jãwãb diyã
 bãpkẽ kahila, dẽkha, ãmi ãta batsar tãmãr dãsatva karitẽchhi, kãkhan õ tãmãr
bãpkẽ kõiõ, d'ãkhõ, ãmi ãtõ bõtsõr tãmãr dãshõttõ kõr'si, kõkhõn-õ tãmãr
 ãjñã lãngħan kari nãĩ, tabu tumi ãmãr bandhudẽr sãngẽ ãmõd ãhlãd
ãgyã lõngõn kõri nãĩ, tõb tumi ãmãr bõndudẽr shõngẽ ãmõd allãd
 karibãr janya êk bãr-õ êktã chhãgal-chhãnã-õ dẽõ nãĩ; kintu tãmãr ãi
kõrbãr jõnn'õ ãk bãr-õ ãk-tã sãgõl-sãnã-õ dãõ nãĩ; kintu tãmãr ãi
 yẽ puttra tãmãr vishay ãsãy vẽsyãdẽr niyã khãiyã phẽliyãchhẽ, sẽ
jẽ puttrõ tãmãr bishõy ãshõy bẽsh'ãdẽr niyã khãiyã phẽlãisẽ, shẽ
 ãsitẽ nã ãsitẽ tumi tãhãr janya barã bhõj karilẽ. Tãhãtẽ sẽ tãbãkẽ
ãsh'tẽ nã ãsh'tẽ tumi tãr jõnn'õ bõrõ bõj kõrilẽ. Tãtẽ shẽ tãkẽ
 kahila, bãpu, tumi sadã-i ãmãr sãngẽ ãchha, evãñ ãmãr yã kichhu
kõiõ, bãpu, tumi shõdã-i ãmãr shõngẽ ãsõ, ebõng ãmãr jã kisu
 ãchhẽ, sakal-i tõ tãmãr. Kintu ãmãdẽr khusi hãiyã ãmõd ãhlãd karã
ãsẽ, shõkõl-i tõ tãmãr. Kintu ãmãdẽr khushi hõiyã ãmõd allãd kõrã

26a—3

uchit; kēnanā tōmār ēi bhāi mṛita haīyāchhila, sē ēkhan ābār bāchiyā
uchit; kēnōnā tōmār ēi bāi mṛitō hōiyāsilo, shē ākhōn ābār bāchiyā
uṭhila; ō hārāiyāchhila, ēkhan pāōyā gela.
uṭhilō; ō hārāyāsilo, ākhōn pāwā gēlō.

The following criticisms on the original version (which is that of the Calcutta Auxiliary Bible Society), have been kindly communicated by Babu Monmohan Chakravarti:—

A.—VOCABULARY :—

1. 1. For *Puttra* use *sāwāl* (ছাওয়াল). As a rule the Mussulmans, unless well-educated, do not use *puttra* which is a Sanskrit word.
1. 2. „ *Bābā* „ *Bājān* (বাজান). In *addressing* father বাজান is generally used.
1. 4. „ *jōr kōriyā* „ *āk kānē* (এক খানে). The first is unidiomatical.
1. 5. „ *uṛāiyā dila* „ *khoāila* (খোইলা). Former unidiomatic.
1. 7. „ *grihasthēr* „ *girasthēr* (গিরস্থের). The latter the correct pronunciation.
1. 13. „ *bālāibār* „ *kaonēr* (কওনের). The former unidiomatic.
1. 16. „ *karuṇā* „ *doā* (দৌয়া). The latter is generally used by Mussulmans.
1. 32. „ *chhānā* „ *bāchchā* (বাচ্চা). The former is not used with respect to young goats.

B.—GRAMMATICAL FORMS :—

1. 1. For *tāhādēr* substitute *tāgō* (তাগে). The suffix *dēr* is not used but *gō*.
1. 1. „ *bāpke* „ *bāpērē* (বাপেরে). The case-ending *kē* is not used but *rē*.
1. 2. „ *āmākē diun* „ *āmārē dāo* (আমারে দেও). *Dāo* is the correct verbal termination.
1. 10. „ *pāitēchhē* „ *pāitē lāg'sē* (পাইতে লাগছে). The Eastern Bengal are fond of using a copulative addition to the main verb; e.g., this and later on.
1. 11. „ *maritēchhi* „ *mar'tē āsi* (মরতে আছি).
1. 30. „ *karitēchhi* „ *kar'tē āsi* (করতে আছি).

N.B.—The alternatives *pāsi*, *mar'si* and *kar'si* are also used.

1. 13. For *nāhi* substitute *nā* (না) is the proper grammatical form.
1. 16. „ *daṛiyā* „ *daṛāiā* (দৌড়াইয়া) more correctly.
1. 19. „ *sakal chēyē* „ *sakalēr thikā* (সকলের থিকা).
1. 20. „ *ihāke* „ *ārē* } The true Eastern Bengal forms.
- „ *ihār* „ *ār* }
1. 25. „ *pāhuchiyā* „ *pāisā* (পাইছা) or *āisa* (আইসা).
- „ *sunitē pāila* „ *hun'lō* (হুনলো).
1. 28. „ *bōj kōrēsēn* „ *bōj dāsēn* (ভোজ দেছেন).
1. 28. „ *ihātē* „ *ētē* (এতে).
- „ *rāgiyā* „ *rāigā* (রাইগা).
1. 29. „ *āsiyā* „ (আইসা) *āisā*.
1. 32. „ *bār-ō* „ (বার) *bār*. *ō* is superfluous.

C.—PRONUNCIATION :—

- (1) Medial and final *h* elided; and medial aspirates are reduced to unaspirates.
- (2) The *ś* is pronounced intermediate between *ś* and *sh*.
- (3) *chandrabindu* () is, as a rule, not used.
- (4) Initial *ś* is generally changed to *h*, unless the word is borrowed directly from Sanskrit or Urdū.
- (5) *r* (ॠ) is pronounced as *r*, hence *bōrā* as *bōrā*.
- (6) a final *अ* generally sounds as short *ō*.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

ওগুগা মান্‌স্যের দুয়া পোয়া আছিল। ছোড়ুয়া তার বায়রে কইল বায়াজি আঁর হিচ্ছার সম্পত্তি আঁরে দেয়। তান্‌ যা আছিল তারারে ভাগ করি দিল। অল্প কদিন বাদে ছোড পোয়া হকলাইন্‌ অন্তর করি ছুরে এক দেয়ত গেল, হেণ্ডে সগুমি করি তার ধন হকলাইন্‌ উড়াইল। জঁন্তে তে হকলাইন্‌ খরচ করি ফেলাইল হেঁন্তে হেই দেয়ত কুপ গিরানি হইল। তখন আর তাতে কিছু ন রহিল। তে আইয়ারে ঐ দেয়র এগ্‌ জনর হঙ্গে অন্তর হইল তঁই তারে তান্‌ যত ছয়র চরানর লাই দি পেডাইল। ছয়রে যে কুরা খাইত হেই কুরায় তার পেড ভরাইত ; আর কোন মান্‌স্যে তারে কিছু নইদ। তে যহন বুঝিত পাইল তখন তে কইল আঁয়ার বায়র কছুরা চায়রে কতাইন্‌ খায় ও কতাইন্‌ ফেলায় আর আঁই উয়াসে মরিব। আঁই উডি আঁয়ার বায়র কাছে যাই কইম্‌ যে বায়াজি আঁই ঈশ্বরর ও আঁওনার কাছে দোষ কর্গি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইগম। আঁরে আঁওনার একজন চায়রর মত রাখতক্‌। তে উডিয়ারে তার বায়র কাছে আইল। তে ছুরে থাক্তে তার বাবে তারে দেই আদর করি দুঁউরি আই তার গলাৎ ধরি তারে চুম্‌ দিল। পোয়া তারে কইল বায়াজি আঁই ঈশ্বরর কাছে আর আঁওনার হাক্কাৎ পাপ কর্গি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইগম। কিন্তু তার বাবে তান্‌ চায়র হলরে কইল যে কুপ বাইগ্যা কাওর আনি তারে পিন্দাও, তার হাতত্‌ ওগুগা আঁউণ্ডি দেত্ত, আর তার পাওত্‌ জোতা দেওয়াও। আঁর এই পোয়া মরি আতুন বাছে ; তারে হাজাইলাম আতুন পাইলাম। চল এই তারলাই আঁয়ারা খাই দাই রঙ্গ তাঁতসা করি। তার পর তারা তাঁওসা কীরত লাইল ॥

তার বড় পোয়া বিলত্‌ আছিল। তে যয়ন ঘড়র কাছে আইল তয়ন নাচন্‌ বাজন্‌ হুন্‌ইল। তে তার একজন গাউররে ডাই জিজ্ঞাইল যে কি হইয়ে। তে তারে কইল আঁওনার ভাই আস্যে আঁওনার বাবে তারে আরামে পাইয়ারে এক নিমন্ত্ৰন দিয়ে। তে গোস্বা হই ঘরত নগেল। হিতারলাই তার বাপ আইয়ারে তারে হাইদ করল তে তার বাওরে কইল, চও এই কবছর আঁওনার কাম করিব ; কোন দিন আঁওনার কথা অমান্ত ন করিব, তও আঁওনে আঁয়ার খাতিল্যা হওলের হঙ্গে আমোদ আক্লাদ করনর লাই কোন দিন আঁয়ারে ওগুগা ছাওলর ছা নহ দেন্‌। আর আঁওনার পোয়া বেণ্যা লই তার হকল সম্পত্তি যেই উড়াই আইল, হেয়নে আঁওনে তারলাই নিমন্ত্ৰন দিলাক। তঁই তারে কইল ও পুত্‌! তুই হামিসা আঁয়ার কাছে আছস্‌; আর আঁয়ার কাছে যে আছে হকলাইন্‌ তোর। তোর এই ভাই মরি বাছে ; তারে হাজাইয়ারে পাই ; এইতার লাই খুসি হইয়ারে আমোদ করন উচিৎ হইয়ে ॥

CSL
47

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

[NOTE.—As in other Bengali dialects, the spelling does not agree with the pronunciation. An interlinear phonetic transcription is therefore given in italics. In this transcription, pronounce *ā*, like the *a* in *hat*; *ē*, like the *e* in *met*; *ō*, like the *o* in *cob*; *ī*, like the *i* in *mate*; *ū*, like the *u* in *home*; and *kh*, like the Scotch *ch* in *loch*. The sign *~* over a vowel nasalizes it. An apostrophe before a vowel, thus, *'ōil*, means a very faint aspiration.]

Öggā mānsyēr duyā pōyā āchhil. Chhōduyā tār bāyarē kaīl, bāyā-jī
Ēgwā mānshēr duā puā āsil. Chōduā tār bāu-rē kōilō, bāu-jī
 ā̃r hiechhār sampatti ā̃rē dēya. Tān yā āchhil tārārē bhāg kari dil.
 ā̃r isār hōmpōti ā̃rē dēō. Tān jā āsil tārārē bhāg gōri dil.
 Alpa kadin bādē chhōḍa pōyā hakkalāin attar kari durē ek dēyat gēl,
 Ōlpō kōdin bādē chōḍō puā hōkōlāin ōtōr gōri durē ēk dēōt gēl,
 hēṇḍē sandāmi kari tār dhan hakkalāin urāil jāttē tē hakkalāin kharach
 hēṇḍē hōṇḍāmi gōri tār dhōn hōkōlāin urāil jōttē tē hōkōlāin khōrōs
 kari phēlāil hēttē hēi dēyat kup girāni haīl. Takhan ā̃r tāttē kichhu
 gōri pēlāilō hēōntē hē dēōt kub girāni 'ōil. Tō-ōn ā̃r tāttē kisū
 na rahil. Tē āiyārē ai dēyar ēg janar haṅgē āttar haīl, tāi tārē tān
 nō rōil. Tē āiyārē ōi dēōr ēg zōnōr hōṅgē ōtōr 'ōil, tāi tārē tān
 yata huyar charānēr lāi di pēḍāil. Huyarē yē kurā khāita hēi kurāy
 jōtō huōr chōrōnōr lāi dē pēḍālō. Huārē zē kurā khāitō hēi kurāy
 tār pēḍ bharāita; ā̃r kōna mānsyē tārē kichhu naidā. Tē yahan bujhit
 tār pēḍ bhōrāitō; ā̃r kōnō mānshē tārē kisū nōddyō. Tē zō-ōn buzit
 pāilla takhan tē kaīl āyār bāyar kaduyā chāyarē katāin khāy ō katāin
 pāillō tō-ōn tē kōilō ā̃r bāōr kōduā sāōrē kōtāin khāy ō kōtāin
 phēlāy ā̃r āi uyāsē marir. Āi uḍi āyār bāyar kāchhē yāi kaīm yē
 pēlay ā̃r āi uāshē mōrir. Āi uḍi ā̃r bāōr kāsē jāi kōiām zē
 bāyā-jī āi isvarar ō āōnār kāchhē dōsh kargi. Āi ā̃r āōnār pōyā buli
 bā-ā-zi āi ishshōrōr ō āūnār kāsē dush kōrgi. Āi ā̃r āūnār puā buli
 kahit na pāirgam. Ā̃rē āōnār ēk-jan chāyarar mata rākhatāk. Tē uḍiyārē
 kōhit nō pairgyōm. Ā̃rē āūnār ēg-zōn sāōrōr mōtō rāktōk. Tē uḍiyārē
 tār bāyar kāchhē āil. Tē durē thāktē tār bābē tārē dēi ādar kari
 tār bāōr kāsē āil. Tē durē thāktē tār bābē tārē dēi ādōr gōri
 dūuri āi tār galāt dhari tārē chum dil. Pōyā tārē kaīl bāyā-jī āi
 dūuri āi tār gōlāt dhōri tārē sum dilō. Puā tārē kōilō bā-ā-zi āi
 isvarar kāchhē ā̃r āōnār hākshāt pāp kargi. Āi ā̃r āōnār pōyā buli kahit
 ishshōrōr kāsē ā̃r āūnār hākhyāt pāp kōrgi. Āi ā̃r āūnār puā buli kōhit
 na pāirgam. Kintu tār bābē tān chāyar halare kaīl yē kup bāirgyā
 nō pairgyōm. Kintu tār bābē tān sāōr 'ōlōrē kōilō zē kup bāirgyā

27a-2

kāor āni tārē pindāo, tār hātat oḡgā āuṇḍi dēo, ār tār pāut jōtā
kāor āni tārē pindāo, tār 'ātōt ēgwā āuṇḍi dēo, ār tār pāōt zutā
dēōyāo. Ar ēi pōyā mari ātun bāchchhē; tārē hājāilām ātun pāilām.
dēāu. Ar ēi puā mōri ātun bās-sē; tārē 'āzāilām ātun pailām.
Chala, ēi tār lāi āyārā khāi dāi raṅga tāōsā kari. Tār par tārā tāōsā
Sōlō, ēi tār lāi āurā khai dai rōṅg tāūshā gōri. Tār pōr tārā tāūshā
karat lāil.
kōirtō lā'il.

Tār bara pōyā bilat āchhil. Tē jayan gharar kāchhē āil tayan
Tār bōrō puā bīlōt āsil. Tē zō'ōn ghōrōr kāsē āil tō'ōn
nāchan bājan hunil. Tē tār ēk jan gāurarē dāi jijñāil yē ki haīyē. Tē
nāsōn bāzōn hūnlō. Tē tār ēg zōn gāōrōrē dāi zigāilō zē ki 'ōiyē. Tē
tārē kaīl āōnār bhāi āsyē āōnār bābē tārē ārāmē pāiyārē ēk nimantran
tārē kōilō āunār bhāi āisyē āunār bābē tārē ārāmē pāiyārē ēg nimōntrōn
diyē. Tē gōsvā haī gharat na gēl. Hitār lāi tār bāp āiyārē tārē hāidda
diyē. Tē gushshā 'ōi ghōrōt nō gēl. Hitār lāi tār bāp āiyārē tārē hāyddō
karal, tē tār bāōrē kaīl, chaō, ēi kabachhar āōnār kām karir; kōna
gōrlō, tē tār bāōrē kōilō, sō-ō, ēi kō-bōsōr āunār kām kōrir; kōnō
din āōnār kathār amānya na karir, taō āōnē āyār khātilyā haōlēr haṅgē
din āunār kōthār ōmāinyō nō gōrir, tāu āunē āar khātilyā 'ōōlēr hōṅgē
āmōd āhlād karanar lāi kōna din āyārē oḡgā chhāōlar chhā nah dēn.
āmud ālād kōrōnōr lāi kōnō din āarē ēgwā sāulōr sā nōh dēn.
Ar āōnār pōyā bēsyā lāi tār hakkal sampatti yēi urāi āil, hēyanē āōnē
Ar āunār puā bēshyā lōi tār hōkōl hōmpōti zē urāi āil, hēyōnē āunē
tār lāi nimantran dilak. Tāi tārē kaīl, ō put! tui hāmishā āyār kāchhē
tār lāi nimōntrōn dilāk. Tāi tārē kōilō, ō put! tui hāmishā ār kāsē
āchhas; ār āyār kāchhē yē āchhē hakkalain tōr. Tōr ēi bhāi mari
āsōsh; ār ār kāsē zē āsē hōkōlain tōr. Tōr ē bhāi mōri
bāchchhē; tārē hājāiyārē pāi; ēitār lāi khusi haīyārē āmōd karan uchita
bāssē; tārē 'azaiyārē pāi; ētār lāi khūshi 'ōiyārē āmud kōrōn usit
haīyē.
'ōiyē.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT).

(Orissa Baptist Mission, 1892.)

ଜଣକର ଦୁଇ ପୁଅ ଥିଲା; ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାନ ପୁଅ ପିତାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତା, ତୁମ୍ଭ ସମ୍ପତ୍ତିର ଯେଉଁ ବାଣ୍ଟା ଆମ୍ଭେ ପାଇବା, ତାହା ଦିଅ । ତହିଁରେ ସେ ଆପଣା ସମ୍ପତ୍ତି ଭାଗ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଲା । ଅଳ୍ପ ଦିନ ଉତ୍ତରେ ସେହି ସାନ ପୁଅ ସର୍ବସ୍ୱ ଏକାଦି କରି ନେଇ ଦୂର ଦେଶକୁ ଯାଇ ଦୁଷ୍ଟ ଆଚରଣରେ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲା । ସବୁ ବ୍ୟୟ କଲା ଉତ୍ତରେ ସେହି ଦେଶରେ ମହା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଲେ ତାହାର ଦୁଃଖାବସ୍ଥା ଦୃଷ୍ଟି । ଏଥିରେ ସେ ଯାଇ ସେହି ଦେଶୀୟ ଏକ ଗୃହସ୍ଥର ଆଶ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତେ ସେହି ଜଣ ତାହାକୁ ଶୁକରପଲ ଚରାଇବାକୁ ବିଲରେ ପଠାଇଲା । ସେଠାରେ ତାହାକୁ କେହି କିଛି ଆହାର ନ ଦେବାରୁ ସେ ଶୁକରର ଖାଦ୍ୟ ଛୁବିତ୍ତାରେ ଉଦର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ବାଞ୍ଛା କଲା । ଅବଶେଷରେ ସେ ମନେମନେ ଚେତନା ପାଇ କହିଲା, ହାୟ, ଆମ୍ଭ ପିତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ମୁଲ୍ୟ ଦାସ ଯଥେଷ୍ଟ ଓ ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଆହାର ପାଉଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆମ୍ଭେ କ୍ଷୁଧାରେ ମରୁଅଛୁ । ଆମ୍ଭେ ଉଠି ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇ ବୋଲିବା, ହେ ପିତା, ଆମ୍ଭେ ଇଶ୍ୱରଙ୍କର ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁଁ, ତୁମ୍ଭର ପୁଅ ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଆଉ ନୋହୁଁ ; ତୁମ୍ଭର ଏକ ମୁଲ୍ୟ ଦାସ ପରି ଆମ୍ଭକୁ ରଖ । ଅନନ୍ତର ସେ ଉଠି ପିତା ନିକଟକୁ ଗମନ କଲା । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଅତି ଦୂରରେ ତାହାକୁ ଦେଖି ଦୟା କଲା, ପୁଣି ଧାଇଁ ଯାଇ ତାହାର ଗଳା ଧରି ତାହାକୁ ଚୁମ୍ବନ କଲା । ଏଥିରେ ପୁଅ ତାହାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତା, ଇଶ୍ୱରଙ୍କର ଓ ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁଁ, ଏଣୁ ତୁମ୍ଭର ପୁଅ ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଆଉ ଯୋଗ୍ୟ ନୋହୁଁ । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଆପଣା ଦାସମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା, ସବୋତ୍ତମ ବସ୍ତ୍ର ଆଣି ଏହାକୁ ପିନ୍ଧାଅ, ଏହାର ହାତରେ ମୁଦ୍ରିକା ଦିଅ, ଏହାର ପାଦରେ ପାଦୁକା ଦିଅ ; ପୁଣି ଆମ୍ଭେମାନେ ଭୋଜନ କରି ଆନନ୍ଦ କରୁଁ ; ଯେହେତୁ ଆମ୍ଭର ଏହି ପୁଅ ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା । ତହିଁରେ ସେମାନେ ଆନନ୍ଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ତେଜକବେଳେ ତାହାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁଅ କ୍ଷେତରେ ଥିଲା ପୁଣି ଆସୁ ଗୃହ କନ୍ଦରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ ଓ ବାଦ୍ୟର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ଦାସମାନଙ୍କର ଏକ ଜଣକୁ ଡାକି ପଚାରିଲା, ଏହାର କାରଣ କି ? ସେ କହିଲା ତୁମ୍ଭର ଭାଇ ଅଇଲେ, ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ପିତା ତାହାକୁ ସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା କାରଣରେ ବଡ଼ ଭୋଜି ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ତହିଁରେ କ୍ରୁର ହୋଇ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ନ ମର୍ଜିଲା ; ଏଣୁ ତାହାର ପିତା ବାହାରେ ଆସି ତାହାକୁ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧ କଲା । ମାତ୍ର ସେ ପିତାକୁ ଉତ୍ତର କଲା ଦେଖ, ତୁମ୍ଭର କୌଣସି ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘନ ନ କରି ବହୁବର୍ଣ୍ଣାବସ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭର ସେବା କରି ଆସିଅଛୁଁ, ତଥାପି ମିତ୍ରଗଣ ସଙ୍ଗରେ ଉତ୍ସବ କରିବାକୁ କେବେହେଁ ଗୋଟିଏ ଛେଳି ଆମ୍ଭକୁ ଦେଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭର ଯେଉଁ ପୁଅ ବେଶ୍ୟାଗମନାଦିରେ ତୁମ୍ଭର ସମ୍ପତ୍ତି ଅପବ୍ୟୟ କରିଅଛୁ, ସେ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ତାହା ନିମନ୍ତେ ବଡ଼ ଭୋଜି ଦେଲା । ତାହାର ପିତା କହିଲା, ହେ ପୁଅ, ତୁମ୍ଭେ ସବଦା ଆମ୍ଭର ସଙ୍ଗେ ଅଛ, ଆଉ ଆମ୍ଭର ଯେ କିଛି ଅଛି ସେହି ସମସ୍ତ ତୁମ୍ଭର । ପୁଣି ଏହି ଯେ ତୁମ୍ଭର ଭାଇ ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା, ଏହେତୁର ଉତ୍ସବ ଓ ଆନନ୍ଦ କରିବାର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଚିତ ॥

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[Note.—Pronounce, every *a* as *ō* in *cob*; every *ksh* as *kshy*; and every *s* and *ś* as *sh*.]

Janakara dui putra thilā; sēmānāka-madhyarē sāna putra pitāku kahilā, hē pitah, tumbha sampattira jēū bāṇṭa āmbhē pāibā tāhā dia. Tahīrē sē āpanā sampatti bhāga kari sēmānāku dēlā. Alpa dina uttārē sēhi sāna putra sarbasva ēkatra kari nēi dūradēsaku jāi dushta ācharaṇarē sabu sampatti urāi dēlā. Sabu byaya kalā uttārē sēhi dēsārē mahā durbhiksha parantē tāhāra duḥkhābasthā ghaṭilā. Ēthirē sē jāi sēhi dēsiya ēka gruhasthara āsrita huantē sēhi jāna tāhāku śukarapaḷa charāibāku bilarē paṭhailā. Sēthārē tāhāku kēhi kichhi āhāra na dēbāru sē śukarara khādya chhibirārē udara pūrṇa karibāku bāñchhā kalā. Abasēsārē sē manē-manē chētanā pāi kahilā, hāya, āmbha pitā pākharē kētē mūliā dāsa jathēshta ō tahīru adhika āhāra pāuchhanti, mātra āmbhē kshudhārē maru achhū. Āmbhē uṭhi pitānka nikaṭarē jāi bōlibā, hē pitah, āmbhē īsvaraṇkara puṇi tumbhara biruddharē pāpa kalū, tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra jōgya āu nōhū; tumbhara ēka mūliā dāsapari āmbhaku rakha. Anantara sē uṭhi pitā nikaṭaku gamana kalā. Mātra tāhāra pitā ati dūrarē tāhāku dēkhi dayā kalā, puṇi dhaī jāi tāhāra gaḷā dhari tāhāku chumbana kalā. Ēthirē putra tāhāku kahilā, hē pitah, īsvaraṇkara ō tumbhara biruddharē pāpa kalū, ēṇu tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra āu jōgya nōhū. Mātra tāhāra pitā āpanā dāsamānāku ājñā dēlā, sarbōttama bastra āṇi ēhāku pindhāa, ēhāra hātarē mudrikā dia, ēhāra pādarē pādukā dia. Puṇi āmbhēmānē bhōjana kari ānanda karū. Jē-hētu āmbhara ēhi putra mṛuta hōi, punarbāra sajība hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā. Tahīrē sēmānē ānanda karibāku lāgilē.

Tetikibēlē tāhāra jyēshta putra kshētarē thilā, puṇi āsu āsu gruha katirē prabēsa hōi nṛutya ō bādyara śabda śuṇibāku pāi dāsamānānkara ēka janaku ḍāki pachārilā, ēhāra kāraṇa ki? Sē kahilā tumbhara bhāi ailē, puṇi tumbhar pitā tāhāku sustha śarīrarē prāpta hēbā kāraṇarē baṇa bhōji deiachhanti. Tahīrē kruddha hōi bhitaraku jibāku na maṅgilā; ēṇu tāhāra pitā bāhārē āsi tāhāku bahuta prābōdha kalā. Mātra sē pitāku uttara kalā, dēkha, tumbhara kauṇasi ājñā laṅghana na kari bahubarshābadhi tumbhara sēbā kari āsiachhū, tathāpi mitragāṇa saṅgarē utsaba karibāku kēbēhē gōṭiē chhēli āmbhaku dēi nāhā. Mātra tumbhara jēū putra bēsyā-gamanādirē tumbhara sampatti apabyaya kariachhi, sē āsibā mātra tāhā nimantē baṇa bhōji dela. Tāhāra pitā kahilā, hē putra, tumbhē sarbadā āmbha saṅgē achha, āu āmbhara jē kichhi achhi sēhi samasta tumbhara. Puṇi ēhi jē tumbhara bhāi mṛuta hōi, punarbāra sajība hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā, ēhēturu utsaba ō ānanda karibāra āmbhamānānkara uchita.

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT).

(Bangalore Aux. B. S., 1889.)

వొక మనుష్యునికి యిద్దరు కుమారులు వుండిరి.—వారిలో చిన్నవాడు, ఓ తండ్రి ఆ స్థిలో నాకు వచ్చే పాలు యిమ్మని తండ్రితో చెప్పినప్పుడు ఆయన వారికి తన ఆస్తిని వంచిపెట్టెను.—కొన్ని దినములైన తరువాత ఆ చిన్నకుమారుడు సమస్తమున్న కూచుకొని దూరదేశమునకు ప్రయాణమై వెళ్లి తన ఆస్తిని దువ్వారమువల్ల పాడుచేసెను.—అదంతా వ్రయముచేసిన తరువాత ఆ దేశమందు పెద్ద కరువు కలిగినందున అతడు యిబ్బందిపడసాగెను.—అప్పుడు అతడు వెళ్లి ఆ దేశస్థులలో వొకనికి లోబడి యుండెను. అతడు వందులను మేపుటకు తన పొలములలోకి అతని వంపెను.—అతడు వందులు తినే పొట్టుతో తన కడుపు నింపుకొనుటకు ఆశపడెను గాని యెవడున్న అతనికి యేమిన్ని యివ్వలేదు.—అయితే బుద్ధివచ్చి అతడు నా తండ్రియొద్ద యెంతోమంది కూలివాండ్లకు రొట్టెలు అతివిస్తారమైయున్నవి అయితే నేను ఆకలివల్ల నశించిపోతున్నాను.—నేను లేచి నా తండ్రియొద్దకి వెళ్లి, ఓ తండ్రి నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్న నీ యెదుటనున్న పాపముచేసియున్నాను.—యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కాను నన్ను నీ కూలివాండ్లలో వొకనివలె చేయుమని ఆయనతో చెప్పుదునని అనుకొని లేచి తన తండ్రియొద్దకి వెళ్లెను.—అయితే అతడు యింకా దూరముగా వున్నప్పుడు అతని తండ్రి అతని చూచి కనికరించి వరుగై త్రి అతని మెడమీద వడి అతని ముద్దుబెట్టుకొనెను.—అప్పుడు ఆ కుమారుడు, ఓ తండ్రి నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్న నీ యెదుటనున్న పాపము చేసియున్నాను యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కానని ఆయనతో పలికెను.—అయితే తండ్రి, ప్రధాన వస్త్రమును తెచ్చి యితనికి తోడిగించి యితని చేతికి వుంగరము పెట్టి పాదములకు చెప్పులు తోడిగించండి.—మరిన్ని మనము తిని సంభ్రమపడుదాము.—యెందుకంటే యీ నా కుమారుడు చనిపోయి తిరిగి బ్రతికెను తప్పిపోయి దొరికెనని తన నాకరులతో చెప్పెను. అప్పుడు వారు సంభ్రమపడసాగిరి.

అయితే ఆయన పెద్దకుమారుడు పొలములో వుండెను గనుక అతడు వస్త్రా యింటికి సమీపించినప్పుడు వాద్యమున్న నాట్యమున్న విని—నాకరులలో వొకనిపిలిచి, యివి యేమిటి అని అడిగెను.—ఆ నాకరు అతనితో నీ తమ్ముడు వచ్చెను గనుక అతడు సురక్షితముగా చేరినందున నీ తండ్రి విందు చేయించి యున్నాడని చెప్పెను.—అయితే అతడు కోవగించి లోపటికి వచ్చుటకు సమ్మతించలేదు గనుక అతని తండ్రి వెలపటికి వచ్చి అతని బతిమాలుకొనెను.—అయితే అతడు, యిదుగో యిన్ని సంవత్సరములనుంచి నేను నిన్ను సేవిస్తున్నాను నీ ఆజ్ఞను నేను యెప్పుడున్న మీరలేదు. అయినప్పటికిన్ని నేను నా స్నేహితులతో సంభ్రమపడేటట్టు నాకు యెన్నడున్న వొక మేకపిల్లనైనా యివ్వలేదు.—అయితే నీ ఆస్తిని వేశ్యలతోకూడా తినివేసిన యీ నీ కుమారుడు రాగానే వీనికొరకు విందు చేయించితివని తండ్రితో వ్రత్యుత్తరము చెప్పెను.—అందుకు ఆయన, కుమారుడా నీవు యెల్లప్పుడున్న నాతోకూడా వున్నావు నాపన్ని నీవైయున్నవి.—మనము సంభ్రమపడి సంతోషించుట యుక్తమే యెందుకంటే నీ తమ్ముడైన యితడు చనిపోయి తిరిగి బ్రతికెను, తప్పిపోయి దొరికెనని అతనితో చెప్పెనని.

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Voka manushyuniki yiddaru kumrâulu vumdiri.—Vârilô chinnavâdu, “ô tamdri
One to man two sons were.—Of them the younger, “O father
 âstilô nâku vacbchê pâlu yimm”=ani tamdritô cheppin= appuđu âyana vâriki
in property to me coming share give” saying with father said when he to them
 tana âstini pañchi peṭṭenu.—Konni dinamul= aina taruvâta â chinna kumârudu
his property divided.—A few days passed after that younger son
 samastamunnu kûrchukoni dûra- dêsamunaku prayânam=ai velli
all having gathered distant to country journey having made having gone
 tana âstini durvyâpâramuvalla pâdu-chêsenu.—Ad=amâ vrayamu- chêsina taruvâta
his property by evil ways ruin made.—That all expense made after
 â dêsamandu pedda karuvu kaligin=amduna atađu yibbarndi- pada-sâgenu.—Appuđu
that in country big famine arose therefore he want to feel began.—Then
 atađu velli â dêsasthulalô vokaniki lôbadiy =umḍenu. Atađu paṁḍulanu
he having gone that of inhabitants to one being subject was. He pigs
 mēputaku tana polamula lôki atani paṁḍenu.—Atađu paṁḍulu tinê poṭṭutô
to feed his of fields within him sent.—He pigs which eat with husks
 tana kadupu nimpukonutaku âsapadenu gâni yevadunnu ataniki yēminni yivvalêdu.—
his belly to fill desired but any one to him anything did not give.—
 Ayitê buddhi vacchi atađu, “nâ tamdriyodda yemtô maṁdi kûlivâṁḍlaku
But sense having come he, “my father near how many men to servants
 roṭṭelu ati vistâram=aiy=unnavi ayitê nēnu âkalivalla naṣimchi-pôtunnânu.—Nēnu
bread much plenty— is but I with hunger am perishing.— I
 lêchi nâ tamdriyoddiki velli, “ô tamdri nēnu âkâsamunaku
having risen my father near having gone, “O father I to heaven
 virôḍhamugânunnu nî yedutanunnu pâpamu chēsiy=unnânu.—Yikamîḍaṭa nî
contrary your before also sin have committed.—Hereafter your
 kumârudan=ani anipimchukonutaku yôgyudanu kânu nannu nî kûlivâṁḍlalô vokani
son to be called fit man am not me your of servants of one
 vale chēyum’=ani âyanatô cheppudun”=ani anukoni lêchi tana
like make’ so with him I will say” so having said himself having risen his
 tamdriyoddiki vellenu.—Ayitê atađu yimkâ dûramugâ vunn=appuđu atani tamdri atani
father near went.—But he yet far was then his father him
 chûchi kanikarimchi parugetti atani meḍa-mîḍa paḍi atani
having seen having pitied running his on neck having fallen him
 muddu-bettukonenu.—Appuđu â kumârudu, “ô tamdri nēnu âkâsamunaku
kissed.— Then that son, “O father I to heaven
 virôḍhamugânunnu nî yedutanunnu pâpamu chēsiy=unnânu yikamîḍaṭa nî
contrary your before also sin have committed hereafter your

kumârûdan=ani anipimchukonutaku yôgyudanu kân" =ani âyanatô palikenu.—
son to be called fit man am not" so with him said.—

Ayitê tamdri, "pradhâna-vastramunu techchi yitaniki todigimchi
But father, "chief robe having brought to this man having put on
yitani chêtiki vumgaramu peṭṭi pâdamulaku cheppulu todigimchamdi.—
this man's to hand ring having put to feet shoes put on.—

Marinni manamu tini sambhramapaḍudâmu.—Yemduk= amṭê yî nâ kumârûḍu
And we having eaten shall be merry.— Why if you say this my son
chanipôyi tirigî bratikenu tappi pôyi doriken"—ani tana naukarulatô cheppenu
having died again is alive having been lost is found" so his with servants said.
Appuḍu vâru sambhramapaḍa-sâgiri.

Then they to be merry began.

Ayitê âyana pedda kumârûḍu polamulô vumḍenu ganuka ataḍu vastû yimṭiki
But his elder son in the field was therefore he coming to house
samîpimchin=appuḍu vâdyamunnu nâtyamunnu vini naukarulalô vokani
approached then music and dancing having heard of servants one

pilichi, "yivi yēmiti" ani aḍigenu.—Â naukaru atanitô "nî tammuḍu
having called, "these what" so asked.—That servant with him "your younger brother
vachchenu ganuka ataḍu surakshitamugâ chêrin =amḍuna nî tamdri vimḍu-
came therefore he healthy reached therefore your father feast
chêyimchiy=unnâḍ"—ani cheppenu.—Ayitê ataḍu kôpagimchi lôpaṭiki
has made" so said.— But he having become angry inside

vachchutaku sammattimchalêḍu ganuka atani tamdri velapaṭiki vachchi atani
to come did not consent therefore his father outside having come him
batimâlukonenu.—Ayitê ataḍu, "yidugô yinni samvatsaramula-numchi nênu ninnu
begged.— But he, "lo so many years since I you

sêvist=unnânu nî âjñānu nênu yeppuḍunnu mîralêḍu. Ayinappaṭikinni nênu
serving am your order I once even not transgressed. Still I
nâ snêhitulatô sambhramapaḍêṭattu nâku yennaḍunnu voka mēkapillan=ainâ
my with friends so as to be merry to me one day even one lamb even

yivvalêḍu.—Ayitê nî âstini vēśyalatôkûḍâ tinivēsina yî nî kumârûḍu
did not give.—But your property with harlots who ate up this your son

râgânê vinikoraku vimḍu-chêyimchitiv"—ani tamdritô pratyuttaramu
as soon as came for this man feast have made" so with father reply

cheppenu.—Amḍuku âyana, "kumârûḍâ nîvu yellappuḍunnu nâtôkûḍâ vunnâvu,
said.— To that he "son you always with me are,

nâv=anninni nîv=aiy=unnavi.—Manamu sambhramapaḍi samtôshimchuṭa yuktamê
mine all yours are. — We having been merry to be joyful is right

yemduk =amṭê nî tammuḍ= aina yitaḍu chanipôyi tirigî bratikenu,
why if you say your younger brother who is this man having died again is alive,

tappi pôyi doriken"—ani atanitô cheppen=anenu.
having been lost is found" so with him said spoke.

DRAVIDIAN FAMILY.

(TAMIL.)

TAMIL, (STANDARD DIALECT).

(Madras Ann. B. S., 1889.)

ஒரு மனுஷனுக்கு இரண்டு குமாரர் இருந்தார்கள்.—அவர்களில் இளையவன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, ஆஸ்தியில் எனக்கு வரும் பங்கை எனக்குத்தாவேண்டுமென்றான். அந்தப்படி அவன் அவர்களுக்குத்தன் ஆஸ்தியைப்பங்கிட்டுக்கொடுத்தான்.—சிலநாளேக்குப்பின்பு, இளையமகன் எல்லாவற்றையும் சேர்த்துக்கொண்டு, தூரதேசத்துக்குப்பறப்பட்டுப்போய், அங்கே துன்மார்க்கமாய் ஜீவனம்பண்ணி, தன் ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்டான்.—எல்லாவற்றையும் அவன் செலவழித்தபின்பு, அந்த தேசத்திலே கொடிய பஞ்சமுண்டாயிற்று. அப்பொழுது அவன் குறைவுபட்டதொடங்கி,—அந்த தேசத்துக் குடிகளில் ஒருவனிடத்தில் போய் ஒட்டிக்கொண்டான். அந்தக் குடியானவன் அவனைத்தன் வயல்களில் பன்றிகளை மேய்க்கும்படி அனுப்பினான்.—அப்பொழுது பன்றிகள் தின்கிற தவிட்டினாலே தன் வயிற்றை நிரப்ப ஆசையாயிருந்தான், ஒருவனும் அதை அவனுக்குக்கொடுக்கவில்லை. அவனுக்குப் புத்தி தெளிந்தபோது, அவன்: என் தகப்பனுடைய கூலிக்காரர் எத்தனையோபேருக்குப்பூர்த்தியான சாப்பாடு இருக்கிறது, நானே பசியினால் சாகிமேன்.—நான் எழுந்து, என் தகப்பனிடத்திற்குப்போய்: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும் உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன்,—இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்நிரன்ல்ல, உம்முடைய கூலிக்காரரில் ஒருவனாக என்னை வைத்துக்கொள்ளும் என்பேன் என்று சொல்லி;—எழுந்து புறப்பட்டு, தன் தகப்பனிடத்தில் வந்தான். அவன் தூரத்தில் வரும்போதே, அவனுடைய தகப்பன் அவனைக்கண்டு, மனதுருகி, ஓடி, அவன் கழுத்தைக்கட்டிக்கொண்டு, அவனை முத்தஞ்செய்தான்.—குமாரன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும், உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன், இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்நிரன் அல்ல என்று சொன்னான்.—அப்பொழுது தகப்பன் தன் ஊழியக்காரரை நோக்கி: நீங்கள் உயர்ந்த வஸ்துக்களைக்கொண்டுவந்து, இவனுக்கு உடுத்தி, இவன் கைக்கு மோதிரத்தையும் கால்களுக்குப்பாதரசைகளையும் போடுங்கள்.—நாம் புசித்து, சந்தோஷமாயிருப்போம்.—என் குமாரனாகிய இவன் மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான் என்றான். அப்படியே அவர்கள் சந்தோஷப்பட்டதொடங்கினார்கள்.

அவனுடைய மூத்தகுமாரன் வயலிலிருந்தான். அவன் திரும்பி வீட்டுக்குச்சமீபமாய் வருகிற போது, கீதவாத்தியத்தையும் நடனக்களிப்பையும் கேட்டு;—ஊழியக்காரரில் ஒருவனை அழைத்து: இதென்ன என்று விசாரித்தான்.—அதற்கு அவன்: உம்முடைய சகோதரன் வந்தார், அவர் மறுபடியும் சுகத்துடனே உம்முடைய தகப்பனிடத்தில் வந்து சேர்ந்தபடியினாலே அவருக்காக விருந்துபண்ணினார் என்றான்.—அப்பொழுது அவன் கோபமடைந்து, உள்ளேபோக மனதில்லாதிருந்தான். தகப்பனே வெளியேவந்து, அவனை வருந்தியழைத்தான்.—அவன் தகப்பனுக்குப் பிரதியுத்தரமாக: இதோ, இத்தனைவருஷகாலமாய் நான் உமக்கு ஊழியஞ்செய்து, ஒருக்காலம் உம்முடைய கற்பனையை மீறாதிருந்தும், என் சிநேகிதரோடே நான் சந்தோஷமாயிருக்கும்படி நீர் ஒருக்காலம் எனக்கு ஒரு ஆட்டுக்குட்டியையாவது கொடுக்கவில்லை.—வேசிகளிடத்தில் உம்முடைய ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்ட உம்முடைய குமாரனாகிய இவன் வந்தவுடனே இவனுக்காக விருந்துபண்ணினீரோ என்றான்.—அதற்குத் தகப்பன்: மகனே, நீ எப்போதும் என்னேடிருக்கிறாய், எனக்குள்ளதெல்லாம் உன்னுடையதாயிருக்கிறது.—உன் சகோதரனாகிய இவனே மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான்; ஆனபடியினாலே, நாம் சந்தோஷப்பட்டு மகிழ்ச்சியாயிருக்கவேண்டுமே என்று சொன்னான் என்றார்.

gollappaḍuvaderku nāṇ pāttiraṇ alla" enru sonṇāṇ.—Appoludu tagappaṇ taṇ
to be called I fit man am not" so said.— Then father ' his
 ūliyakkārarai nōkki: "nīṅgaḷ uyarnda vastirattai= kkoṇḍuvandu, ivanukku
servants seeing: "you costly robe having brought, to this man
 uḍutti, ivan kaikku mōdirattaiyum kālgaḷukku=ppādaratchaigalaiyum
having dressed, of this man to hands ring to legs and shoes
 pōḍuṅgaḷ.—Nām puṣittu, śandōsham=āy=iruppōm.—En kumāraṇ=āgiya ivan
put on.— We having eaten, merry shall be.—My son who is this man
 marittāṇ, tirumbavum uyirttāṇ; kânāmar=pōṇāṇ, tirumbavum kânappattāṇ" enrāṇ.
died, again is alive; lost was gone, again was found" said.
 Appaḍiyē avargaḷ śandōshappaḍa=ttōḍaṅgiṇārgaḷ.
So they to be merry began.
 Avanūḍaiya mūtta kumāraṇ vayalil= irundāṇ. Avan tirumbi vittukku=chchamī-
His elder son in the field was. He again to house near
 pam=āy varugira pōdu, gīta-vāttiyattaiyum naḍaṇa=kkalippaiyum kēttu;—
coming time, music and dancing merriment hearing;—
 ūliyakkāraril oruvaṇai alaittu: 'id=enṇa' enru vichārittāṇ.—Adarku avan:
of the servants one called: 'this what' so inquired.— To that he:
 "ummūḍaiya śagōdaraṇ vandār, avar maṇupaḍiyum śugattudaṇē ummūḍaiya
"your brother came, he again with health your
 tagappaṇidattil vandu śērṇḍapadiyiṇālē avarukk=āga virundu-panṇinār" enrāṇ.—
to father having come because reached for him feast made" said.—
 Appoludu avan kōpam=adaindu, ullē pōga maṇad=illād=irundāṇ. Tagappaṇō veliyē
Then he anger having got, in to go mind without was. But the father out
 vandu, avaṇai varundiy =alaittāṇ.—Avan tagappaṇukku=ppiratiyuttaram=āga:
having come, him having entreated invited.— He to the father as reply:
 "idō, ittaṇai varusha-kālam=āy nāṇ umakku ūliyaṇ =jeydu, oru-kkālum
"lo, so many years time I to you service having done even once
 ummūḍaiya karpaṇaiyai mīrād =irundum, en śinēgitarōḍē nāṇ
your command without transgressing though have been, my with friends I
 śandōsham=āy=irukkumbadi nīr oru-kkālum enakku oru āttu=kkuṭṭiyaiy=āvadu
merry to be you even once to me one at least kid
 koḍukkav=illai.—Vēsiḡaḷ-idattil ummūḍaiya āstiyai alittuppōṭṭa ummūḍaiya
gave not.— With harlots your property wasted your
 kumāraṇ= āgiya ivan vandav =udaṇē ivanukk=āga virundu- panṇinirē"
son who is this man came immediately for this man feast have made?"
 enrāṇ. Adarku=ttagappaṇ: "magaṇē, nī eppōdum enṇōḍ=irukkirāy, enakk=
said. To that the father: "son, you always with me are, to me
 ullad =ellām unṇūḍaiyad=āy=irukkiradu.—Un śagōdaraṇ=āgiya ivanō marittāṇ,
whatever is all yours is.— Your brother who is this man died,
 tirumbavum uyirttāṇ; kânāmar=pōṇāṇ, tirumbavum kânappattāṇ; āṇapadiyiṇālē,
again is alive; lost gone, again was found; so
 nām śandōshappaṭtu magilchchiy=āy=irukka-vēṇḍumē" enru sonṇāṇ enrār.
we being merry glad should be?" so spoke said.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYĀLAM, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1884.)

ഒരു മനുഷ്യൻ രണ്ടു മക്കൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ഇളയവൻ അപ്പനോടു : അപ്പാ, വസ്ത്രക്കുളിൽ എനിക്കു വരേണ്ടുന്ന പക്ഷ തരേണമേ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവനും മുതലിനെ അവർക്കു പകുതി ചെയ്തു. ഏറെ നാൾകഴിയും മുമ്പെ ഇളയമകൻ സകലവും സ്വരൂപിച്ചുകൊണ്ടു ദൂരദേശത്തേക്കു യാത്രപോയി അവിടെ ദുർന്നടപ്പായി ജീവിച്ചു തന്റെ വസ്ത്ര നാനാവിധമാക്കിക്കളഞ്ഞു. എല്ലാം ചെലവഴിച്ച ശേഷം ആ ദേശത്തിൽ കഠിന ക്ഷാമം ഉണ്ടായിട്ടു അവന്നു മൂട്ടു വന്നു തുടങ്ങി. എന്നാറെ അവൻ പോയി ആ ദേശത്തിലെ പൗരന്മാരിൽ ഒരുത്തനോടു പററിക്കൊണ്ടു; ആയവൻ അവനെ തന്റെ നിലങ്ങളിൽ പന്നികളെ മേയ്ക്കാൻ അയച്ചു. പന്നികൾ തിന്നുന്നമറപ്പയറ കൊണ്ടു തന്റെ വയറു നിറൊപ്പാൻ അവൻ ആഗ്രഹിച്ചു എങ്കിലും ആരും അവന്നു കൊടുത്തില്ല. അപ്പോൾ ബുദ്ധി തെളിഞ്ഞിട്ടു അവൻ പറഞ്ഞു : എന്റെ അപ്പന്റെ എത്ര കൂലിക്കാർ അപ്പം തിന്നു ശേഷിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു, ഞാനോ വിശപ്പുകൊണ്ടു നശിച്ചുപോകുന്നു. ഞാൻ എഴുന്നീറ്റു എന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി അവനോടു : അപ്പാ, ഞാൻ സ്വർഗ്ഗത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു. ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനല്ല, നിന്റെ കൂലിക്കാരിൽ ഒരുത്തനെ പോലെ എന്നെ ആക്കിക്കൊള്ളേണമേ, എന്നു പറയും. എന്നിട്ടു എഴുന്നീറ്റു തന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി; അവൻ ദൂരത്തുളളപ്പോൾ തന്നെ അപ്പൻ അവനെ കണ്ടു കരളലിഞ്ഞു ഓടിച്ചെന്നു അവന്റെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ച് അവനെ ചുംബിച്ചു. മകൻ അവനോടു : അപ്പാ, ഞാൻ സ്വർഗ്ഗത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനല്ല, എന്നു പറഞ്ഞു. എന്നാറെ അപ്പൻ തന്റെ ദാസരോടു : വേഗം മേലുരമായ അങ്കി കൊണ്ടുവന്നു ഇവനെ ഉടുപ്പിപ്പിൻ, കൈക്കു മോതിരവും കാലുകൾക്കു ചെരിപ്പുകളും ഇടുവിപ്പിൻ. നാം ഭക്ഷിച്ചു ആനന്ദിക്ക. ഈ എന്റെ മകൻ മരിച്ചവനായിരുന്നു തിരികെ ഉയിർത്തു, കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു കണ്ടുകിട്ടുകയും ചെയ്തുവല്ലോ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവർ ആനന്ദിച്ചു തുടങ്ങി.

എന്നാൽ അവന്റെ മൂത്തമകൻ വയലിൽ ആയിരുന്നു, ആയവൻ വന്നു വീട്ടിനോടു അടുത്തപ്പോൾ വാദ്രവും നൃത്തഘോഷങ്ങളും കേട്ടു, ബാല്യക്കാരിൽ ഒരുത്തനെ വിളിച്ചു, ഇതെന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു. അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു : നിന്റെ സഹോദരൻ വന്നു നിന്റെ അപ്പൻ അവനെ സൌഖ്യത്തോടെ കിട്ടിയതുകൊണ്ടു വിരുന്നുകഴിച്ചു. അപ്പോൾ അവൻ കോപിച്ചു അകമ്പുകവാൻ മനസ്സില്ലാഞ്ഞു; എന്നിട്ടു അപ്പൻ പുറത്തുവന്നു, അവനോടു അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാറെ അവൻ അവനോടു : കാണ്ടലും ഇത്രവഷമായി ഞാൻ നിന്നെ സേവിക്കുന്നു, നിന്റെ കല്പന ഒരു നാളും ലംഘിച്ചതുമില്ല; എന്നാൽ എന്റെ ചങ്ങാതികളുമായി ആനന്ദിക്കേണ്ടതിന്നു നീ ഒരിക്കലും എനിക്കു ഒർ ആട്ടിൻകുട്ടി തന്നിട്ടില്ല. വേശ്വരാരോടു കൂടി നിന്റെ മൂതൽ തിന്നുകളഞ്ഞ ഈ നിന്റെ മകൻ വന്നപ്പോഴെക്കോ അവനായി വിരുന്നുകഴിച്ചുവല്ലോ, എന്നു ഉത്തരം ചൊല്ലി. അപ്പോൾ അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു : മകനേ, നീ എപ്പോഴും എന്നോടു കൂടെ ആകുന്നുവല്ലോ; എനിക്കുളളതു എല്ലാം നിന്റേതു ആകുന്നു. എന്നാൽ ഈ നിന്റെ സഹോദരൻ മരിച്ചവനായിരുന്നു, തിരികെ ഉയിർത്തു; കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു, കണ്ടു കിട്ടിയിരിക്കയാൽ നാം ആനന്ദിച്ചു സന്തോഷിക്കേണ്ടതല്ലോ ആകുന്നു.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYĀLAM, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Oru manushyannu ranḍu makkaḷ unḍāy=irunnu. Adil ilayavan appanōḍu :
One to man two sons born were. Of them the younger to father :

“appā, vastukkaḷil enikku varēḍunna paṇṇu tarēṇamē,” ennu parañṇu; avanum
“father, of goods to me coming share must give,” thus said; and he
mudaline avarkku pagudi cheydu. Ère nāl kaliyum mumbē ilaya magan
property to them share made. Many days passing before younger son
sakalavum svarūpichechu-konḍu dūra- dēsattēkku yātra pōyi aṇḍe
all gathered took distant to country journey having gone there
durnnaḍapp =āyi jivichechu tanre vastu nānāvidham= ākki=kkalañṇu.
bad conduct become having lived his property in various ways lost.

Ellām chelavaḷichecha sēsham ā dēsattil kathina kshāmam unḍāyittu avannu
All spent after that in country severe famine having arisen to him
muṭṭu vannu tuḍaṇṇi. Ennāre avan pōyi ā dēsattile pauranmāril
want having come began. Then he went that in country of inhabitants
oruttanōḍu parrikkonḍu; āyavan avane tanre nilaṇṇaḷil pannigale mēypān ayachchu.
with one joined himself; he him his in fields pigs to feed sent.

Pannigaḷ tinnunna marappayaṛu konḍu tanre vayaṛu nireppān avan āgrahichechu
Pigs eating husks taking his belly to fill he desired
ēṇṇilum ārum avannu koḍuttilla. Appōḷ buddhi telīñṇittu avan parañṇu :
anywhere any one to him did not give. Then sense clearing he said :

“enre appanre etra kūlikkār appam tinnu sēshipikkunn-unḍu, ṇānō
“my of father how many servants bread having eaten remaining is, but I
viṣappu konḍu naṣichechu pōgunnu. Nān elunṛru enre appanre aḍukkalēkku
hunger taking perishing am going. I having risen my of father near

pōyi avanōḍu : ‘appā, ṇān svarggattōḍum ninnōḍum pāpam cheydu.
having gone to him : ‘father, I with heaven and with you sin committed.

Ini ninre magan ennu vilikkappeduvān yōgyan= alla, ninre kūlikkārīl
Hereafter your son to be called fit man am not, your of servants
oruttane pōle enne ākki -kkollēnamē ennu paṛayum.” Ennittu
one like me having made must take thus shall speak.” Accordingly

elunṛru tanre appanre aḍukkalēkku pōyi; avan dūrattul!=appōḷ-tannē appan
having risen his father’s near went; he at a distance then alone father
avane kaṇḍu karaḷ-alīñṇu ōḍi =chchennu avanre kaḷuttil keṭṭi-ppidiichechu
him having seen heart-melting running having gone his in the neck embraced

avane chumbichechu. Magan avanōḍu : “appā, ṇān svarggattōḍum ninnōḍum
him kissed. The son to him: “father, I with heaven with you
pāpam cheydu ini ninre magan ennu vilikkappeduvān yōgyanum=
sin having committed hereafter your son to be called fit man

alla," ennu paraññu. Ennâre appan tanre dâsarôdu: "vêgam mêl=ttaram= am not" thus spoke. But father his to servants: "Quickly high class âya anni kondu-vannu ivane uduppippin, kaikku môdiravum kâlugaikkku which is robe having brought this man dress, to the hand ring and to the legs cherippugalum iduvippin. Nâm bhakshichchu ânandikka. Î enre magan and sandals put on. We having eaten shall be merry. This my son marichchavan= ây =irunnu tirige uyirttu, kânâde pôyavan= ây =irunnu dead man become having been again is living unseen gone man become having been kaṇḍu-kittugayum cheyduv= allô," ennu paraññu; avar ânandichchu tudaññi. seen finding made is not?" thus said; they to be merry began.

Ennâl avanre mûtta magan vayalil âyirunnu, âyavan vannu vittinôdu Now his elder son in field was, he having come to the house adutt =appôl vâdyavum nritya-ghôshaññalum kêtṭu, bâlyakkâril approaching then music dancing and noises having heard of the servants oruttane vilichchu, "id=endu?" ennu chôdiehchu. Avan avanôdu paraññu: one having called, "this what?" thus inquired. He to him spoke: "ninre sahôdaran vannu ninre appan avane saukhyattôde kittiyadukondu "your brother came your father him healthy because has found virunnu kalikkunnu." Appôl avan kôpichchu agam =buguvân manass= feast is making." Then he having become angry house to enter mind illâññu; ennittu appan purattu vannu, avanôdu apêkshichchu. Ennâre avan was not; therefore father outside came, to him entreated. And he avanôdu: "kaṇḍalum itra varsham=âyi nân ninne sêvikkunnu, ninre kalpana to him: "lo so many years I you am serving, your order oru-nâlum lamghichchadum=illa; ennâl enre chaññâtigalum=âyi ânandikkênda-one day even transgressed not; but my with friends for being merry dinnu nî ori-kkalum enikku or âttinkuṭṭi tannittilla. Vêsyamârôdu kûdi ninre you once even to me one kid did not give. With harlots joined your mudal tinnu kalañña î ninre magan vann=appôlekkô avann=âyi virunnu property having eaten lost this your son coming then for him feast kalichchuv =allô," ennu uttaram cholli. Appôl avan avanôdu paraññu: "maganê, have made is not?" so reply spoke. Then he to him spoke: "son nî eppôlum ennôdu kûde âgunnuv=allô; enikk =ulladu ellâm ninredu âgunnu. you always with me together are is not?; to me what is all yours is. Ennâl î ninre sahôdaran marichchavan= ây =irunnu, tirigê uyirttu; But this your brother dead man become having been again is living; kânâde -pôyavan =ây =irunnu, kaṇḍu kittiy =irikkayâl nâm ânandichchu unseen gone man become having been, seen reached because is we being merry santôshikkêṇḍad =allô âgunnu." must rejoice is not? is."

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1867.)

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು- ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನು ತಂದೆಗೆ, ತಂದೆಯೇ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪಾಲನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು, ಅಂದಾಗ, ಬದುಕನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪಾಲಿಟ್ಟನು- ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನು ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೊರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿ ದುಂದುಗಾರನಾಗಿ ಬದುಕಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು- ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫೋರವಾದ ಬರ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವನು ಕೊರತೆ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು- ಆಗ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡನು- ಇವನು ಅವನನ್ನು, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವದಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು- ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಹಂದಿಗಳು ತಿನ್ನುವ ಹಿಂಡಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ- ಆಗ ತಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿತ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ರೊಟ್ಟಿ ಉಂಟು? ಅದರೆ ನಾನು ಹೆಜಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ; ನಾನು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನಿಗೆ, ತಂದೆಯೇ? ಪರಶೋಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೂ, ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆ ಎ: ನಾನು ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ; ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ

magan=emdu kareyalpada yôgyan= alla," annalu; tamdeyu tanna dâsarige,
son to be called fit man am not," when said; father his to servants,

"śrêsthav=âda amgi tamdu avanige hoddisiri; avana kaige umgaravannû,
"best robe having brought to him put on; his to hand ring also,
pâdagalige keragalannû kodiri; mattu umdu ânamda-paḍuva; yâk=amḍare
to feet shoes also give; and having eaten merry let us be; why if you say

î nanna maganu sattavan= âg=iddu tirigi baduk=iddhâne; kaḷedu hôdavan=
this my son dead man having been again alive is; lost gone man

âg=iddu śikk= iddhâne," amḍanu. Âga ânamda-paḍal-ârambhisidaru.
having been found is," said. Then merry to be they began.

Âdare avana hirê maganu holadalli iddanu. Avanu bamdu, manege
But his elder son in field was. He having come, to house

samîpisuv=âga, gânavannû nâtyavannû kêḷi, âlugaḷalli obbanannu
approaching when, singing and dancing having heard, of servants one

karedu, "ad=ên" =emdu vichârisidanu. Avanu avanige, "ninna
having called, "that what" having said enquired. He to him, "your

tammanu bamd=iddhâne; mattu ninna tamdeyu avanannu svasthav=âgi tirigi
younger brother has come; and your father him healthy again

hoṁdida kârana, autana mâḍis=iddhâne." Âgal=avanu kôpa- gomḍu, oḷage
did obtain therefore feast has made." Then he anger having taken, inside

baral= ollade iddanu. Âdadarimda avana tamde horage bamdu avanannu
to come not willing was. Therefore his father outside having come him

bêḍikomḍanu. Âdare avanu pratyuttarav=âgi tamdege, "igô, ishtu varusha ninage
begged. But he as reply to father, "lo, so many years to you

dâsan=âg=iddhâne; emd=âdarû ninna âjñe mîralilla; âdâgyû nanna
servant am; once even your order not transgressed; yet my

snêhitarasamgaḍa ânamda-paḍuvadakke nînu nanage emd=âdarû âḍu-mariy=âdarû
with friends merry to be you to me once even kid even

koḍalilla. Âdare ninna badukannu sūleyarasamgaḍa timdu-bitta î ninna maganu
did not give. But your living with harlots who ate away this your son

bamd=âga, avanigôskara autana mâḍis=iddhî," amḍanu. Âgal=avanu avanige,
came when, for him feast have made," he said. Then he to him,

"maganê, nînu yâvâgalû nannasamgaḍa iddhî; nannad=ellâ ninnadê; âdare ânamda-
"son, you always with me are; mine all yours only; but merriment

samîtoṣha- paḍa -bêk=âg=ittu; yâk= amḍare î ninna tammanu sattavan=
joy to feel was necessary; why if you say this your younger brother dead man

âg=iddu, tirigi baduk=iddhâne; kaḷedu hôdavan=âg=iddu, śikk=iddhâne,"
having been, again alive is; lost gone man having been found is,"

amḍanu.
said.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE LANGUAGE, (BADAGA DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1890.)

ಒಬ್ಬ ಮನಿಚಗ ಎರಡು ಮಕ್ಕಿದ್ದರು. ಅವಕರೊಣಗೆ ಕುನ್ನವಂ ಅಪ್ಪುಗ: ಅಪ್ಪಾ! ಆಸ್ತಿಯೊ ಯೆನಗೆ ಬಪ್ಪ ಕೂರ ಯೆನಗೆ ತಾ ಎಮ್ಮನೆ, ಅವಂ ಅವಕಗ ಬದುಕ ಕೂರ್ದಚ್ಚು. ಜೋಚಿ ಜಿನಗ್ಗಿಂದೆ ಕುನ್ನ ಮಾತಿ ಎಲ್ಲಾವ ಸೇತಿಯುಂಡು, ದೊರ ದೇಚಗ ಕಡೆದು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿ ಬದಿಕೆ, ತನ್ನ ಬದುಕೆಲ್ಲಾವ ಬೀಳು, ಹಾಡು ಮಾಡಿ ಬುಟ್ಟು. ಆಲೆ ಅವಂ ಎಲ್ಲಾವ ಬೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದದೆಮ್ಮನೆ, ಆ ದೇಚ ಬಕ್ಕಲ್ಲ ಅನಹಂಜ ಉಟ್ಟುತು; ಅವಂಗೆ ತಟವೊಟ ಆಪದುಗಾತು. ಆಗ ಅವಂ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಚದವಕರೊಣಗೆ ಒಬ್ಬ ಗೆರಸ್ತನ ಸೇದೊಂಣು. ಎವಂ ಅವಂನ ಹಂದಿಯ ಮೇಸೋದುಗ ತನ್ನೊಲಗ ಕ್ಕೇಗಿದಂ. ಇತ್ತೆಹಡೋನೆ ಹಂದಿ ತಿಂಬ ತೊಡೊಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸೋದುಗ ಆಸೆ ಪಟ್ಟು; ಆಲೆ ದಾರೊ ಅವಂಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬುದ್ದಿ ತನಗೆ ಬಪ್ಪನೆ, ಅವಂ: ಯೆನ್ನ- ಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಯೇಚೋ ಕೂಲಿಯವಕಗ ದೊಟ್ಟೆ ಬೇಕಾದಾಚಗ ಮಿಾತಿ ಹಡದೆ; ಆಲೆ ನಾಂ ಇಲ್ಲಿ ಹಸೂಂದ ಸತ್ತನೆ- ನಾಂ ಯೆದ್ದು, ಕಡೆದು, ಯೆನ್ನ ಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಹೋಗಿ, ಅವಂಗೆ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ನಾಂ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ; ಯೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೂಲಿಯವಕರೊಣಗೆ ಒಬ್ಬನ ಮಾಕೆ ಮಾಡುನ್ನನೆ, ಎಂದು ರ್ಹೇಗಿ, ಯೆದ್ದು, ತನ್ನ ಪ್ಪನ, ಸಾರೆ ಬನ್ನಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ಇನ್ನು ದೂರದೊ ಇಬ್ಬನೆ, ಅವಂನಪ್ಪಂ ಅವಂನ ನೋಡಿ, ಕರುಕತ್ತಿ, ಓಡಿ ಬಂದು, ಅವಂನ ಗಟ್ಟು- ಮೇಲೆ ಬುಟ್ಟು, ಅವಂನ ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿದಂ. ಆಲೆ ಮಾತಿ ಅವಂಗೆ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗ ನಾಂ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅಪ್ಪು ತನ್ನ ಜೀವಿತಿಗಾರರುಗ: ಬೇಗನ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಚೀಲೆ ಹೊತ್ತು ಬಂದು, ಅವಂಗೆ ಹೊಚಿಸಿ; ಅವಂನ ಕೈಗೆ ಉಂಗರವವೂ ಕಾಲುಗ ಕೆರವವೂ ಕೊಡಿವಿ. ಇನ್ನು ತಂದು ಕುಸಾಲೆ ಆವೋಂ. ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ಯೆನ್ನ ಮಾತಿ ಸತ್ತವಂ ಆಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ; ಅರಂದೊಂದವಂ ಆಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗ ಹೊರವಟ್ಟರು.

ಆಲೆ ಅವಂನ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಿ ಹೊಲದೊ ಇದ್ದಂ. ಅವಂ ಬಂದು, ಮನೆಗೆ ಸಾರೆ ಆಪನೆ, ಹರೆಕೋಲವೂ ಆಟವವೂ ಕ್ಕೇತು, ಜೀವಿತಿಗಾರರೊಣಗೆ ಒಬ್ಬನ ಕೊರಚಿ, ಅದೇನಾಂದು ಬೆಚರಣೆ ಮಾಡಿದಂ. ಅವಂ ಅವಂಗೆ: ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಬಂದಿದ್ದನೆ, ಅದುಗಾಗಿ ಅವಂನ ತಿರಿಗಿ ಓಸ್ತೆಂಗೆ ಕಂಡುನೆಂದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ಪಂ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂ ಕೋಪ ಆಗಿ, ಓಗಿ ಬರ ಕೊಳ್ಳಾಂದು ಇದ್ದಂ. ಆದುದುನೆಂದೆ ಅವಂನಪ್ಪಂ ಹೊರಾಚುಗ ಬಂದು, ಅವಂಗೆ ತಮರಿಕೆ ರ್ಹೇಗಿ ಕೊರಚಿದಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ತನ್ನ ಪ್ಪಂಗೆ ಮರುತ್ತರಾಗಿ: ಎದಗೇ, ಈಸು ಬರಿಚನಿನಗೆ ಗೀದಂ; ಎಂದಾಲೆಯೂ ನಿನ್ನ ಪ್ಪಣೆಯ ಮಿಾರುಲೆ; ಆಲೆಯೂ ಯೆನ್ನ ಸ್ನೇಚಗಾರರ ಕೋಡ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗ ನೀ ಯೆನಗೆ ಎಂದಾಲೆಯೂ ಒಂದು ಆಡುಮರಿಯಾಲೆಯೂ ತಪ್ಪಿಲೆ. ಆಲೆ ಸ್ವಾಯೆಯರ ಕೋಡ ನಿನ್ನ ಬದುಕ ತಂದು ಬುಟ್ಟು, ಈ ನಿನ್ನ ಮಾತಿ ಬಂದದೆಮ್ಮನೆ, ನೀ ಅವಂಗಾಗಿ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದೆ ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂಗೆ: ಮಗನೇ, ನೀ ಯೇಗ್ಗುವವೂ ಯೆನ್ನ ಕೋಡ ಇದ್ದೇ; ಯೆನ್ನ ದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ದುತಾಂ; ಆಲೆ ಕುಸಾಲೆಯೂ ಚಚ್ಚೋಚವೂ ಆಪದಾಗಿ ಹಟ್ಟ; ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ, ಅರಂದೊಂದವನಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (BADAGA DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Obba manichaga eradu makk=iddaru. Avakarlôge kunnavam appamga:
One to man two sons were. Of them the younger to father:
 "appâ! âstiyo yenaga bappa kûra yenaga tâ" emmane, avam avakaga
"father! in property to me coming share to me give" when he to them,
 baduka kûr -hachcham. Jôchi jinag=himde kunna mâti ellâva sêtiyumdu,
living share made. A few days after younger son all having gathered,
 dûra -dêchaga kaðedu hôgi alli ketṭavamn= âgi badiki, tanna
distant to country passed having gone there bad man having become lived his
 baduk=ellâva bîri, hlâ-mâdibuttam. Âle avam ellâva bechcha-mâdidad=emmane,
living all wasting, ruined. But he all expense made when,
 â dêcha bakkella anahamcha utṭâtu; avamga tatamota âpadugâtu. Âga avam
that country severe famine arose; to him want got. Then he,
 hôgi, â dêchadavakarlôge obba gerastana sêdûmnam. Evam avamna
having gone, that of inhabitants one householder joined. This man him
 hamdiya mēsôduga tann=holaga klêgidam. Itte hadône hamdi timba taudûmda
pigs to feed his to field sent. Thus being pigs eating with husks
 tanna hotte tumbisôduga âse pattam; âle dârû avamga kotṭa-ille. Tanna buddi
his belly to fill desire felt; but anyone to him gave not. His sense
 tanaga bappane avam: "yenn=appana sâre yêchô kûliyavakaga dotṭi
to him coming he: "my of father near how many to servants bread
 békâdâchaga mîri haḍade; âle nâm illi hasûmda sattane. Nâm yleddu,
necessary excessive is; but I here from hunger die. I rising
 kaðedu, yenn= appana sâre hôgi, avamga: 'appâ! mê-lôkaga birôd=âgiyû ninna
passing, my of father near going, to him: 'father! to heaven contrary your
 mumdâdû pâpa mâdidem. Nâm innu ninna mât-imdu korachisiyumbaduga
before also sin have committed. I still your son to be called
 takkavam alla; yenna ninna kûliyavakarlôge obbana mâke mâdunnane," erûdu
fit man am not; me your of servants one like make," so
 hlêgi, yleddu tann=appana sâre bannam. Âle avam innu dûrado
having said, rising his of father near came. But he yet at a distance
 ibbane, avamn=appam avamna nôdi, karlukatti, ôdi -bamdu, avamna
while was his father him having seen, pitying, running having come his
 glattu mêle bluddu, avamna mutt-ikkidam. Âle mâti avamga: "appâ!
neck upon having fallen him kissed. But son to him: "father!

mê-lôkaga birôd=âgiyû ninna muindâdû pâpa -mâdidem. Ianu ninna mât=îmdu
to heaven contrary your before also sin have committed, still your son
korachisiyumbaduga nâm takkadavam alla" ennam. Âga appam tanna
to be called I fit man am not" said. Then father his
jîvitigâraruga: "bêgana olî-olîeya chîle hottu bamdu, avamga horisivi; avamna
to servants: "quickly very good robe having brought, to him put on; his
kaiga umgaravavû kâluga keravavû koḍivi; innu timdu kusâle âpôm.
to hand ring to leg and sandals give; and having eaten merry let us be.
Yêk= âmdale î yenna mâti sattavam âg=iddu tirigi badik=iddane; aramḍ=
Why if you say this my son dead man having been again living is; lost
hôdavam âg=iddu sikk=iddane," ennam. Âga kusâle âpaduga horavaṭṭaru.
gone man having been found is," said. Then merry to be they commenced.

Âle avamna doḍḍa mâti holado iddam. Avam bamdu, manega sâre
But his elder son in the field was. He having come to house near
âpane, harekôlavû âtavavû klêtu, jîvitigârarlôge obbana korachi,
while got music and dancing having heard of servants one having called,
"ad=ên"= âmdu becharane mâdidam. Avam avamga: "ninna tamnam
'that what' so inquiry made He to him: "your younger brother
bamḍ=iddane, adug=âgi avamna tirigi ôshemge kamḍadunemda ninn=appam tîni
having come is; for that him again healthy because found your father feast
mâdis=iddane," ennam. Âga avam kôpa âgi vlôge bara kollâmdu iddam.
has made" said. Then he anger having become inside to come unwilling was.
Âdadunemda avamn=appam horâchuga bamdu, avamga tamarike hlêgi
Therefore his father outside having come to him satisfaction having said
korachidam. Âle avam tann=appamga maruttar=âgi: "edagê, îsu baricha ninaga
called. But he his to father as reply "lo! so many years to you
gîdem; emḍ=âleyû ninn=appaṇeya mîrule; âleyû yenna snêchagârarakôḍa
have served; once even your order not transgressed; but my with friends
kusâle âpaduga nî yenaga emḍ=âleyû omdu âḍumariy=âleyû tappile." Âle
merry to become you to me once even one kid even did not give." But
slôyeyarakôḍa ninna baḍuka timdu-butṭa î ninna mâti bamdad=emmane, nî
with harlots your living who are away this your son came when you
avamg=âgi tîni mâdiside," ennam. Âga avamga: "maganê, nî yêgluvavû yennakôḍa
for him feast have made" said. Then to him: "son you always with me
iddê; yennad=ellâ ninnadutâm; âle kusâleyu chachehôchavû âpad=âgi hatṭa;
are; mine all yours alone; but merry glad to become was necessary,
yêk=âmdale î ninna tamnam sattavan=âg=iddu, tirigi badik=iddane,
why if you say this your younger brother dead man having been again alive is;
aramḍ= hôdavan=âg=iddu sikk=iddane," ennam.
lost gone man having been found is" said.

DRAVIDIAN FAMILY.

RĀJMAHĀLĪ, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1881.)

Ort malek iwrmaqer bechchār. Chudēh tambakon awḍyah. O abba bíteki bakrath enge anṛsíth athe qata. Anko áh árik chágkeh chichah. Pulond dini ḍokkeh chud maqeh goṭeni tungah ante gech désik urqqeh ekyah, ante ano tangki bítēn ḍagraha kájeno ongyah. Goṭeni ongyah ani á désino akáleth utrāth ante áh kírwaroti jejjah. Ah á désiki ort malen birgrkeh ano ḍókoti jejjah; ani áh ahin kise charátroti tang ketek teyah. Ante áh kisth moqáth á choprat tangki kochon urdoti uglechah, je néreh goṭe ahik chiylah. Ani áh bijorárkeh awḍyah, Eng abba aḍano, ikondi bérni kudurik lapeth égríth ante én kíret keyin. Én chócheken eng abba bahak éken, ante athin awḍen, O abba én merg panteno, ante ning bahano pápen kudken. Ante aneke én ningad ánuwr joker maleken; je ningki bérni kuduri chow engen ménja. Ankeh áh chóchah ante tambako bahak ekyah. Ah gechi behnihi, tambakoh ahin ṭundkeh chengjjah, ante bong kitrkeh ahin bángretrah ante chumqah. Tangadeh ahin awḍyah, O abba én merg panteno, ante ning bahano pápen kudken, ante aneke nandu ningad anuwr joker maleken. Tambakoh, tang chákriyarín awḍyah, Goṭente éru pin-derēn ondrker ahin chuytra ante ahiki ṭetuno angṭin, qeḍno jutan attra ante lega nam laplet ante apokárlet; í engadeh keyp menjah, je aneke nandu jiyaryah, ewjjah je aneke anduwrah. Ante ár apokároti jejjár.

Ahiki mégro tangadeh á gari keteno ḍokyah: kirneh áh aḍa atgi anṛskeh lale páre ki saḍin menjah. Ante ort chákriyan bíkkeh, íth, indrth ány menjah? Ah ahin awḍyah. Ningḍoh barchah ante abboh ahin éru qani andah álagkeh boje nanyah. Anko áh rókarkeh ule koroti maṛ menlah: je ahi tambakoh urqqeh ahin bórtrah. Ah tambakon awḍekirtrah, Ṭunda inond bacheri én ningen séwch ḍókin ante ikonno goṭe ningki ukmen tuwleken, je én eng sangaleri sangal apokárten athik nín ikonno goṭe maqond ér maqon enge qatleki, je ningki bítēn langwino ongyah, á ningadeh barchah, ani nín ahi lagki boje nanyah. Anko áh ahin awḍyah, O engade nín eng sangal jugek behne, engkíth áth ningkíth; je í ningḍoh keyp menjah je nandu ujih, ewjjah je anduwrah álagkíth name lalopároti ante apokároti behíth.

DRAVIDIAN FAMILY.

GONDĪ, (STANDARD DIALECT).

(Allahabad, 1895.)

बीरे आदमीनोर रन्ड मर्क मत्तोक. अनि ओरां रोपाटाल लुहराल दादान कत्तुर. ए दादा धनते जो तूस नावा उद्दीता अद नाकुन सीम। तब ओर ओरुन अपनो सम्पत तूसी सीतुर। वल्ले धियां हिल्ले आयीं कि चुडुर मरीं सब बारांगे इकठो कीसी लक्कदेश ताक्की हत्तुर अनि अगा बुरो कामते दिन बिते कीसोरे अपनो धन माहची सीतुर। वस्के ओर सब बारांगे माहचेतुर अस्के अद देशते बड़ो अकाल अर्त्त अनि ओर कंगाल आया लातुर। अनि ओर अद देशानोर मन्दानवारिकना रोपाटाल उंडीना इगा हंजी लागतुर जो ओन अपनोर नेल्कने एहींग मेहताले रोहतुर। अनि ओर औ छीमींगनाल ववेहकुन एहींग तिन्दुंग अपनो पीर निहताले चाहे मान्दुर अनि बहे ओन्क बारंड हिल्ले सियीं। तब ओन सुरत आत अनि ओर इत्तुर. नावीर दादानोर्क वल्ले चाकर्क मन्दानुर्क जोन्कना सारी पिस्साता अनि नन्ना इगा कर्ह सायितोना। नन्ना तेच्छी अपनो दादाना पोरीं दाका अनि ओन से इन्दाका. ए दादा नन्ना स्वर्गता विरुद्ध अनि नीवा मुन्ने पाप कीतोना। नन्ना इस्सुर नीवीर मरीं इन्चहताना जोग हिल्ले आयीन. नाकुन अपनोर चाकर्कना रोपाटाल उंडीना लिका बने कीम। अनि ओर तेच्छी अपनो दादाना मुट्टिस ताकतुर। पे ओर लक्कई मत्तोर कि ओनोर दादाल ओन हूरसी दाया कीतुर अनि विच्छीकुन ओना वरेटे लिपटे कीसी ओन चूमे कीतुर। मरीं ओन से इत्तुर. ए दादा नन्ना स्वर्गना विरुद्ध अनि नीवा मुन्ने पाप कीतोना नन्ना इस्सुर नीवीर मरीं इन्चहताना जोग हिल्ले आयीन। पे दादाल अपनोर्क चाकर्कन इत्तुर. नहनल से नहनल दिकरी भपने पसहची ओन पोंडसहाड़ अनि ओना कैदे मुद्दा अनि काल्कने सरपूहक करसहाड़. अनि मम्माट तिन्दाकम अनि आनन्द केकम। बारीकि एर नावीर मरीं सासी मत्तोर इस्सुर पिस्तोर. रच्छी मत्तोर इस्सुर पुड़तोर. अनि ओर्क आनन्द किया लातुर्क ॥

ओनोर जेठो मरीं नेदे मत्तोर. अनि जब ओर वासीरे रोता मुट्टिस अब्बतुर तब बाजा अनि येंदानी लेंग केंजतुर। अनि ओर चाकर्कना रोपाटाल उंडीतुन अपनो मुट्टिस केइसी पूछे कीतुर इद बाल आन्द। ओर ओन से इत्तुर. नीवीर तम्पुर वातोर अनि नीवीर दादाल भोज कीतोर इदेन लाने कि ओन भली चंगो पन्तोर। पे ओर सींगा आतुर अनि रोपा हन्दाले हिल्ले चाहे मायोर तब ओनोर दादाल बाहरो वासी ओन मने किया लातुर। ओर जवाब सीसी अपनो दादान इत्तुर. हुरा नन्ना इच्छीं वर्षांगनाल नीवा टहल कियातोना अनि बप्पोरे नीवा हुकमतुन हिल्ले टारे कियोन अनि इम्मा नाकुन बप्पोरे उंडी येटीना पीला गदा हिल्ले सेवी कि नन्ना अपनो मील्कना संग आनन्द कियेना। पे जब नीवीर एर मरीं वातुर जो विस्स्थांग ना संग नीवा सम्पत तिन्जेतोर तब इम्मा ओना लाने भोज कीतोनी। ओर ओन से इत्तुर. ए मरीं इम्मा सगदिन नावा संग आन्दी अनि जो बारांगे नावा आन्द अद सब नीवा आन्द। पे आनन्द कियाना अनि आनन्द आयाना उचित मत्ता. बारीकि एर नीवीर तम्पुर सासी मत्तोर अनि पिसतोर. रच्छी मत्तोर अनि पुटतोर ॥

DRAVIDIAN FAMILY.

GÖNDİ, (KÖLÄMİ DIALECT).

(Captain W. Haig, 1896.)

Ökkön inmäs andēn amnūng indēng bālā köl andēr. Attād ökköd bālā tsinnām ēnnān, Bā, anyēt vātā ānūkōr. Attād anyēt tāknēt indēng vāttāl kāksitēn. Mut könnīng divasānī attanā jīngī attanā ökkō jāgāt ghūm kāktēr. Marī veṇḍō kōd aḍāvīt tirghēn sidēn. Attin gammat kaknā attanā paisāl uḍāptē. Amnē mulkēt jē paisāl andēv aḍhāv paisāl pārtiriptēn. Amnēt paisāl tiṭē apūḍ āmulku duṣkāl pāttin. Apūḍ amnūng harām iddin marī attāt kuritēn ökkōndōhō mäs andēn amnē ēllāng siddēn. Amnē mirāt tāktēn apūḍ tānnē vēgātu turel mīpēng panaktēn. Apūḍ bhūsi mīpēng dhānitēn bhūsi tīntnā dhānitēn. Apūḍ amnūng ēn naḍī ēngtō. Marī āmnē kāṇḍl ughaḍiltē. Āmdēntēn annēt tāknē ellāt ēngēdmāsur andār. Amnūng tinēng unēng pherat ipātl ōpādhāv ān itting karung tikkhātūn. Marī ittād sultnā tāknē ēllāng sāhatūn amnūng ēnātūn “ Bā, innēt diyamnet aprādhī andātūn. Ittāt innēt āntānā ērē. Ittēts anu innē ellāt sālār āp Ināng ēntnā āttād sultnā tānnēt tāknē merāt vāttēn. Am dhāv andēn apūḍ āmnēt tak ōltēn amnūng löbhāvāttin amnūng oltnā tuṭēn. Am bālā oltnā amnē māk kil kamtēng sumtēn. Marī ēntēn “ Ba, innēt diyamnet aprādhī andātūn, marī innēt bālā ēnē kādung tānā tōtē tāk ēntēn avval tāḍ pūl jōḍē kōtār innāng tānnē māsarū idtēn. Āmnē vēṇḍēt ōngōrām turasur. Āmnē gēttāt kēḍl tōḍpūr. Indēḍ tīnt untnā gammat kāknām. Anyēt bālā tiktāṇḍēn mār pānām vāttēn am opāḍḍēlād indēḍ opāṭē. Marī amd gammat kahā āḍtēn.

Amnēt dōhō bālā vēgātūng andēn ēllāng vāttēn, marī amnūng endēkād pāḍēkād vīn vāttin. Amd tannē māsūring vēltōlttēn indēḍ ittāvās tāng ēndhātīr? Marī āmdēntēn innēd dōhō tōrēn vāttēn. Amd avval āḍsēddēn Innēt tāknē amnūng māndirēsā, gōjāmāi pāttē sākōr tinēng ittēng apūḍ amnūng kātī vāttin, amēllāng sittōtēn. Amnēt tāk bōdhēt vāttē. Amnūng mōktēn lākhtēn. Apūḍ bāēngēḍ varsūl ēddēr innēt tsākārī kahātūn, innēt idtā gōṭṭing tānā mōḍā kāktōtēn. Ināng āntnā anūng mēkēnē kōvē annē sōbtyākunniv kaddī sitōtēn ōḍkādung. Çindripan kāknā attanā paisā kharāb kāknā sōbtyākarūn adālung tinēng ēḍhātiv. Mipnā attanā paisā kharāb kahātīn adung sāthī ān paisā ḡitdyātōtēn. Amdēntēn bālānī sārē pudunā anyēt merāt andātī ellāt je andāt tsīr, kuṭēl, edl, bhāṇḍī idattanā innē tē andā. Innēt tōrēn tiktāṇḍēn mār sūtēn, dūnyālō pāl ḡitāṇḍēn mār opāṭēn āmnēt bhēṭī yaddin khusī āmnēt kāk tāḍ pāhijē.

KOLARIAN FAMILY.

SANTĀLĪ, (STANDARD DIALECT) (BENGALI CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

মিৎ হড়রেন বারেয়া কোড়া হপনকিন তাহেঁকানতায়। আর উনকিন মতরে ছুডিঞইঃ দ আপাত এ মেতাদেয়া, এ বাবা, ইঞরে পাড়াওঃ মেনাঃআঃরেয়াঃ বাখরা দেন এম কাতিঞমে। আদ আইদারিতেৎএ হাটিঞআংকিনা। খানগে খোড়া দিন তায়ম উনি ছুডিঞ হপন দ সানা-মাঃকো সামটাওকাতো মিৎটেইঃ সাক্সিঞ দিসোমতেয়ে চালাওএনা, আর অণ্ডে দ লুচা লামট দিন টালাওতে তাহেঁকানতায়ঃএ তাহাস নাহাসকেৎআ। আর সানামাঃকোয়ে উবলা ডুবলাকেৎ-তায়খান ওনা দিসোমরে মিৎটেইঃ আঁট আকাল হোয়েনা, আর উনি দ রেস্কেজঃএ এহপ্এনা। খানগে সেনকাতে ওনা দিসোমরেন মিৎটেন রায়োতঠেনএ লেওঠেয়েনা, আর উনি দ আইঃআঃ ডহ্টা জায়গাতেয়ে কোলকাদেয়া স্করিকি গুপি। আদ স্করিকোকো জমএৎ তাহেঁকান চোক-লাঃতে আইঃআঃ লাইঃ পেঃরেইঃএ গাগজঃকান তাহেঁকানা, মেনখান অকয়ই বাকো এমায়কান তাহেঁকানা। খানগে চেতাওএন্তেয়ে মেনকেৎআ, আপুঞরেন তিনাঃ মুনিসকোরেয়াঃ জমাঃ সারেড়ঃকানতাকোআ ; মেনখান ইঞ দ রেস্কেইঃতে নণ্ডেঞ বেণ্ডাওঃকানা। বেরেৎকাতো-আপুঞঠেনইঞ চালাঃআ আরইঞ মেতায়, এ বাবা, সেমারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ কাইআ-কাংআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ বাংকানা ; আমরেন মিৎটেন মুনিস লোকাঞমে বাড়ে। খানগে বেরেৎকাতো আইঃরেন আপাতঠেনএ হেইঃএনা। মেনখান সাক্সিঞরেয়ে তাহেঁ-কানরেগে উনিরেন আপাত দয় ঞেল ঞামকেদেয়া আর মায়্যাংগে হেইঃআদেয়া, আর ঞির সেনকাতেয়ে ককেকেদে আরএ চঃচঃআদেয়া। মেনখান হপনএ মেতাদেয়া, এ বাবা, সেমারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ কাইআকাংআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ বাংকানা। মেনখান আপাততেৎ দ আইঃরেন গোলামকোএ মেতাংকোআ, দেন বোগে উতার ওয়োন আঙ্গরপ ওডোক আগু হৎকাতো হরঃআয়পে, আর উনিয়াঃ তিরে মুন্দাম আর জাঙ্গারে খাপাও-আয়পে, আর মজতেবন হেসেইঃ সেকরেজঃমা ; এন্তে নুই ইঞরেন হপন গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আর এ জিউএৎ রুআড়এনা, আংগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা। খানগে হেসেইঃ সেকরেজঃকো পর্তনকেৎআ।

মেনখান উনিরেন মারাং হপন দ খেতরেয়ে তাহেঁকানা ; আর ওড়াঃএ হেইঃ সোর এনরে রাংরিজএ আঞ্জম ঞামকেৎআ। খানগে মিৎটেঞ গুতিকোড়া হহ সোরকাতেয়ে খুড়িয়াউআনা ওনাকো দ চেৎকানা মেন্তে। উনি দয় মেতাদেয়া, বাংমা বকমএ হেইঃ আকানা, আর আপুম দ মিৎটেইঃএ ভজআকাংআ নিরপনএ ঞাম রুআড়কেদে তেড়ং। খানগেয়ে রাস্তাওএনা আর বলঃ বায় রেবেনলেনা। আদ উনিরেন আপাত ওডোক হেইঃএন্তেয়ে মসকুসিয়েদেকান তাহেঁ-কানা। মেনখান উনি দ রড় রুআড়কাতো আপাতএ মেতাদেয়া, নঃঅয় নুনাঃ সেমা আমঠেন গোলামইঞ খাটাওএৎআ আর আমঃ হকুম তিসরেই বাঞ তাড়াম পারমআকাংআ, এনরেই ইঞ দ তিসরেই মিৎটেইঃ মেরম হপনগে বাম এমআকাওআদিঞা, জেমন ইঞরেন গাতেকো তুলুইঃ ইঞ হেসেইঃ সেকরেইঃকোঃ। মেনখান কুসমিকো তুলুইঃ আমাঃ আইদারিয়ে গাদাও-আকাং নুই হপনমেয়ে হেইঃএনরে মিৎটেইঃএম ভজআকাংআ। মেনখান উনি দয় মেতাদেয়া, বাছা, আম দ জাওগে ইঞতুলুইঃ মেনামা, আর জত ইঞঃকো দ আমাঃ কানগেয়া ; মেনখান হেসেইঃ সেকরেজঃ আর রাস্তাঃগে চাহিয়ে, এন্তে নুই বকম দ গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আরএ জিউএৎএনা, আংগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা।

KOLARIAN FAMILY.

SANTALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

Mit horren barea koṛa-hoponkin tahēkantaea. Ar unkin motore huḍiñiḍo apate metadea: E baba, iñre paraok menakakreak bakhra den emkatiñme. Ado aḍaritefe haṭiñatkina. Khange thora din tayom uni huḍiñ hopondo sanamakko samṭaokate mitteḥ sañgiñ disomteye ḥalaoena, ar onḍedo luḥalamot din-ṭalaote tahēkantaeake tahas nahasketa. Ar sanamakoe ubla ḍublakettaekhan ona disomre mitteḥ āṭ akal hoyena, ar unido reñgejoke ehop'ena. Khange senkate ona disomren miften rayotthene leothe-y'ena, ar unido aḥak ḍohta-jaegateye kolkadea sukri gupi. Ado sukrikoko jomeṭ tahēkan ḥoklakṭe aḥak laḥ pekreḥe gagojokkan tahēkana, menkhan okoehō bako emaekan tahēkana. Khange ḥetaoenteye menketa: Apuñren tinaḥ muniskoreak jomak sarerokkantakoa; menkhan iñdo reñgeḥte nonḍen beṇḍaokkana. Beretkate apuñtheniñ alaka ariñ metaea: E baba, sermareak ar am samanreñ kaiakata, amren hopon ar ṇumogok lekgeñ bañkana; amren miften munislekañme baṛe. Khange beretkate aḥren apatthene heḥena. Menkhan sañgiñreya tahēkanrege uniren apatḍoe ṇel ṇamkedeā ar māyāge heḥadea, ar ṇir senkateye kokekede are ḥok ḥokadea. Menkhan hoponr metadea: E baba, sermareak ar am samanreñ kaiakata, amren hopon ar ṇumogok ekgeñ bañkana. Menkhan apattetḍo aḥren golamkoe metaṭkoa: Den boge utaṛ oyout aṅrop oḍok agu hoṭkate horokaepe, ar uniak tire mundam ar jaṅgare kharpaope, ar jomtebon heseḥ sekrejokma; ente nui iñren hopon goḥgeye tahēkana are jivet ruarena atgeye tahēkana are ṇamena. Khange heseḥ sekrejokko portonketa.

Menkhan uniren maraṇ hopondo khetreye tahēkana; aroṛake heḥ sorenre ranrije aṇjom ṇamketa. Khange miften gutikora hoḥo sorkateye khuriuana onakodo ḥetkana mente. Unido metadea, bañma: Bokome heḥakana, ar apumḍo mitteḥe bhojakata niropone ṇamruarkede teron. Khangeye raṅgaoena ar bolok bae rebenlena. Ado uniren apat oḍok heḥenteye mosokusiyedekan tahēkana. Menkhan unido rorruarkate apate metadea: Nōkōe nunak serma amṭhen golamiñ khaṭaoeta ar amak hukum tisrehō bañ taram paromakata, enrēhō iñdo tisrehō mitteḥ merom-hopon ge bam emakaoadiña, jemon iñren gateko tuluḥiñ heseḥ sekreḥkok. Menkhan kusmbiko tuluḥ amak aḍariye gadaoakat nui hoponmeyer heḥenreḍo mitteḥem bhojakata. Menkhan unido metadea: Baḥa, amḍo jaoge iñ tuluḥ menama, ar jo to iñakkodo amak-kangea; menkhan heseḥ sekrejok ar raṣakḥge ḥahiye, ente nui bokomḍo goḥgeye aḥēkana are jivetena, atgeye tahēkana are ṇamena.

KOLARIAN FAMILY.

MUNDARĪ, (STANDARD DIALECT).

(Based on Calcutta, Auxiliary Bible Society, 1890.)

जाय होड़ीआ बर होड़ी कोड़ाहोनकिंग तैकेनाकिंग । एनकिंगते हुड़िंगनी आपुके कजीकिआए हे
अब्बा अईगा हनाटिंग खुर्जीको अईगके एमाईगमे . ओड़ी एनी एनकिंगके अया खुर्जी हटिंगादकिंगाए ।
हुड़िंग दिन तायोमते हुड़िंग होन सोवेना समटाओकेदते संगींग दिसुमते सेनोयनाए ओड़ी एन्तारे
एतकन कामीकोरे दिनी दिनोली अया खुर्जी डुवुई चबातदाय । सोवेनाए चबाकेदची एन दिसुमरे
ईसु रिंगायना ओड़ी इनीए रेंगे:यना । एन्ते इनी सेनोयन्ते एन दिसुमरेन मियद होड़ीलो तैकेनाए
ओड़ी इनी इनीके अया ओतेरे सुकरी गुपीते कुलकिआए । ओड़ी इनी सुकरी जोमयद लुपुकोएते अया
लाई बीज सनंगतने तैकेना ओड़ी जेताए इनीके काए एमाईतन तैकेना । ओड़ी आ एरे उडु केदते
इनी कजीकेदाएचि आपुईगा चिमिन नालाकोता पुरा जोजोमा मेना ओड़ी अईग रेंगे: गोएतनाईग ।
अईग बिरिदकोएते आपुईगताईग सेनोआ ओड़ी इनीकेंग कजीयैआ हे अब्बा अईग सिमारा बिरुद
ओड़ी अमा अयररेंग पापकेदा । ओड़ी अयरते अमा होन कजीओ लेकानी बंगैगा अमा नालाकोएत
मियदनी लेका अईगके दोईगमे । ओड़ी बिरिदयन्ते आपुतेताए सेनोयना बातेकम इनी संगींगरेगे तैकेन
इमता आपुते इनीके नेलकीते लिवुईआदिआए ओड़ी नोर दरोमकीने ओड़ी हखुदकीते चो:किआए । एन्ते
होने कजीकिआ हे अब्बा अईग सिमारा बिरुद ओड़ी अमा अयररेंग पापकेदा ओड़ी अयरते अमा
होन कजीओ लेकानी बंगैगा । बतिकम आपुअया दासीकोके कजीयदकोआए सोवेनेते बुगीन लिजा ओ-
ड़िंगीपे ओड़ी इनी तुसिंगीपे ओड़ी इनीया तीरे सुदम ओड़ी काटारे जुता तुसिंगीपे । ओड़ी अबु जोमकेते
रास्काओअबु । चिअचि ने होनिंग गोजाकने तैकेना ओड़ी जीद रुआड़ाकनाए ओड़ी इनी आदाकने
तैकेना ओड़ी नम रुआड़ाकनाए . ओड़ी एनको रास्काओ एटे:के दाको ।

नादो इनीआ सुतकुल होन लोयींगरे तैकेनाए ओड़ी इनि हिजुतनलो ओड़ाता सेटेरयन्ते रुतन
सुसुनतनकोआ साड़ीए आयुमकेदा । ओड़ी इनि दासीकोएते मियदनीके आएताते केड़ाकीयाए ओड़ी
नेआ चिकनातना मेन्ते कुलीकिआए । ओड़ी इनीए मेतादिआ हागाम हिजुअकना ओड़ी आपुम
भारां भाण्डी एमा कीतना नेआमेन्ते चि इनीके बुगी बुगीए नमकिआ । ओड़ी इनीए कीसयना ओड़ी बीलो
काए सनंगकेना एनामेन्ते आपुतेदी ओड़ोंगयन्ते इनीके मानाओकियाए । बतिकम इनी आपुतेके कजी
रुआड़ा केदते मेता दिआए नेलेमे निमियंग सिमारेते अमाईग कामीतना ओड़ी चिउलाओ अमा अनचु
काईग टीटा:केदा ओड़ी अईग अईगा गतीकोली रास्काओ नगेन्ते अम चिउलाओ अईगके मियद मेरोम
होन काम एमादिंगा । ओड़ी ने अमाहोन ओकोनि अमाखुर्जिको एतकन कुड़ीकोली डुवुइ चबाकेदा
चिम्ता हिजुलेना अमहनिया नगेन्ते भारां भाण्डीम एमकेदा । ओड़ी इनीए काजियादियाय हे होन
अम जनाव अईगलो मेनामेआ ओड़ी अईगा सोवेना अमातना । रास्काओ ओड़ी सुकुओ लगातिंग
तैकेना चिअचि ने हामाम गोजाकने तैकेना ओड़ी जीद रुआड़ाकना ओड़ी इनी आदाकने तैकेना
ओड़ीए नम रुआड़ाकना ॥

KOLARIAN FAMILY.

KORKU.

(Rev. E. F. Ward's Notes on the Language of the Korku.)

Mia koroa bārī konking dān. Sānī kontē ābā te kan māndiwene. Hē
Of one man two sons were. The younger little son father to said. O
 ābā inya hissa ingken ilē kāt dillin ing shenibā. Ābā awal koro dān do
father my share to me give very far? I will go. The father a good man was and
 dijā māl bārī, konkingen kātingken. Thore kā dinen sānī kon kātlang-
his property to the two son divided. In a few days the younger son a great
 kan olen, do hungan choi dākēn? Gonoej shidū nūēn. Gonoej soba dōēn.
distance and there what did he do? Much liquor he drank much
 Karābo kāmāi dākēn makan thore biriyān dijā damā apiren. Dī
Evil deeds he did then in a short time his money (lit.) flew away. That
 wakato mulaken choch dāēn? Mia kāt kāl bochoen dō lāj bibiāntin
time in the country what happened? One great famine happened and
 dī koro miā pātela meran olen. Patel diken dongoren
that man one "patel" to went. The patel him to the jungle
 kulkene shukarī chāchārā barē. Koro dītin rangāēn dān ki shukarī jom
sent hogs feed to. The man so hungered was that hogs' food
 jūjūma asūven dān. Tonej kā koro dijke tsokrā bāng iū dān. Mia dinen dī
to eat ready (?) he was. (Not) any man to him bread not gave. One day that
 koro dongoren khubo yamken do dītin māndiwene. Inya ābāya bhagiyako meran gonoej
man in the jungle well wept and to himself said. My father's servants to much
 tsokra tākā mētin inya meran bang, makan ing, rangej gūjūba. Ing bī debā
bread there is but to me not moreover I hunger. I will arise
 ābā meran shēnibā do ābā te hindar mandibā kī. Hē ābā ing gonoej pāpko dāken
father to will go and father to thus will say O father I much sin have committed
 ing kharābo koro dāēn, ing-ken ama kon māndī bakī, mētin ing-ken ama bhagiya lēkān
I a bad man am me thy son call not but me thy servant
 arūki. Dī koro japū bidjen shukarī kāmō, baiyaken ābā meran irien dān. Kon
That man quickly arose hogs father to returned. The son
 aba-te māndiwene ki. Hē ābā ing gonoej pāpko dāken ing
to the father said O father I much sin have committed I
 kharābo koro dāēn ing-ken ama kon māndī bakī mētin ing-ken ama bhagiya lēkān arūki.
a bad man am me thy son call not but me thy servant
 Ābā kon len mihrbānī doken do dijā bhagiya ellā hukm ilēn. Inya kon len
The father the son upon kindness shewed and his servant order gave. My son upon
 sabote awal lijā ūgūrki. Iniya tin mūndī ūriē. Inya nāngān kaurē ko kāt
of all first clothes put on. For him finger-ring My much
 jom hūnārē. Alē khubo jūjūmbā chopārki inī inya kon ātjien dān nākā irāken, gowen
food cook. well ate he my son lost was now is found dead
 dān nākā jitāēn. Makan sabo ūrā khush kamāēn.
was now is alive. Then all (made merry).

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADAKHI DIALECT).

(Ladakh, 1896.)

༡༡། །འདི་སྐད་དུ་མི་ཞིག་ལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བ་དེས་པ་ལ་ངའི་ཡབ། ང་ལ་ཐོབ་འོས་པའི་ནོར་སྐལ།
 ང་ལ་ལ་ཞེས་ཅེས་ཞུས་ནས་པས་ནོར་བགོས་སོ། དེ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་རྒྱུ་བས་ནོར་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་
 ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་དུ་སོང་བ་དང་། ཚང་མ་རྒྱུ་མོས་ལ་བཏང་ངོ་། ནོར་ཇི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མོས་ཟེན་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་ཐུ་
 བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་པས་བཞུས་པར་གྱུར་བ་དང་། བྱིས་བདག་ཅིག་ལ་ཞུས་ནས་དེས་པག་ཇི་བཅོམ་དུ་ཞིང་ལ་བཏང་ངོ་།
 དེར་པག་གིས་ཟ་བའི་གང་བྱས་ཀྱང་རང་གི་སྟོ་བ་འགང་བར་འདོད་ཀྱི་སྐྱུས་ཀྱང་མ་བཏང་ངོ་། དེ་ནས་དེ་དྲན་སོས་པར་
 གྱུར་ཏེ་འདི་སྐད་དུ། ངའི་པ་ལ་ཁྱེད་པ་མང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་བཟའ་བའི་ལོངས་སྟོན་སོད་ཀྱི། ང་ནི་འདིར་ལྟོགས་
 པས་འཆིངོ། ད་ལངས་ནས་པའི་དུང་དུ་སོང་ཕྱེ། ངའི་ཡབ་ནས་མཁའ་དང་བྱིད་དུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། བྱིད་ཀྱི་བྱའི་
 འོས་མིན་པས་ང་བྱིད་ཀྱི་ཁྱེད་པ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་ཞུ་བར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུམ་ནས། ལངས་ཏེ་པའི་དུང་དུ་སོང་བ་
 དང་། པས་གྱིང་མ་ནས་འོང་བར་མཐོང་ནས། སྤྱིང་བཅེ་ཕྱེ་བྱའི་ཐོག་དུ་བཀྱིགས་ཤིང་མགུལ་ནས་འཁྱུད་དེ་དེ་ལ་ཁ་
 བསྐྱལ་ལོ། དེ་ནས་བྱས་དེ་ལ་ངའི་ཡབ། ངས་ནས་མཁའ་དང་བྱིད་ཀྱི་དུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། ད་ཕྱིན་ཅད་བྱིད་ཀྱི་
 བྱའི་འོས་མིན་ཞེས་ཞུས་སོ། པས་གཤམ་ག་པོ་ནོས་ལ་ད་གོས་ཀྱན་ལས་བཟང་པོ་འདིར་བྱིར་འོང་ལ་དེ་ལ་སྒྲོན་དང་།
 ལག་པ་ལ་གསེར་གདུབ། ཀྱང་པ་ལ་རྩམ་ཡང་སྒྲོན་ཅིག། དེ་ནས་ཟས་ཞིང་སེས་ས་དགའ་བར་བྱེད་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
 ཞེན། ངའི་བྱ་འདི་ཤི་ཟེན་ནས་གསོན་པོར་གྱུར། སོར་ནས་ཕྱིར་བརྟེན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྒྲུམ་ནས་དེ་དགའ་
 སྟོན་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །

།དེའི་ཚེ་ཕུ་བོ་ཞིང་ནས་ཕྱིར་འོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་ཉེ་བར་ཕྱིན་པས་རོལ་མོ་དང་གར་བྱེད་པར་ཐོས་ནས།
 གཤམ་ག་པོ་ཞིག་བོས་ཏེ་དེ་ལ་འདི་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། གཤམ་ག་པོས་བྱིད་ཀྱི་ཕྱོ་བོ་འོངས་ནས། པས་བྱ་དེ་ཁམས་བདེ་ཞིང་
 ཕྱིར་བརྟེན་པས་ཐོས་ནས། བྱིས་ཏེ་ནང་དུ་འགྲོ་མ་ཡོད་པས། པ་ཕྱི་རོལ་དུ་འོངས་ནས་ཚོག་སྒྲན་པར་ནང་དུ་ཤོག་ཅིག།
 སྒྲུམ་ཀྱི། བྱས་པ་ལ་ལོ་འདི་སྟེང་ཀྱི་བར་དུ་ངས་བྱིད་ལ་གཤམ་ག་པོས་ཏེ། བྱིད་ཀྱི་བཀའ་ལས་ནས་ཡང་མ་འགལ་ཡང་།
 བྱིད་ཀྱིས་ངའི་མཛའ་བོ་ནོས་ས་དང་དགའ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ར་གཤམ་ག་པོས་སྐྱལ་གྱི། ད་བྱིད་ཀྱི་བྱ་རྒྱུང་བ་དེ་སྒྲན་འཛོང་
 མ་ནོས་ས་དང་ནོར་རྒྱུ་མོས་ལ་བཏང་ནས་ལོག་པས། དེ་ནས་པས་སྒྲུམ་པ། ངའི་བྱ་བྱིད་ཏེ་ག་དུང་དང་རྩོན་གཅིག་དུ་གནས་
 པས། ཇི་དང་ཇི་ང་ལ་ཡོད་པ། དེ་བྱིད་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། ད་བྱིད་ཀྱི་ཕྱོ་བོ་ཤི་ཟེན་ནས་གསོན། སྟོར་ནས་བརྟེན་པར་གྱུར་
 པས། དགའ་སྟོན་སྟེང་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADĀKHĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Hdi skad-du mi shig la bu gñis yod de. Chhuñ-wa des pha la ñahi yab. Ña la thob hos pañi nor skal ña la stsol shig ches shus nas phas nor ògos-so. De nas riñ-por ma lon-par chhuñ-was nor thams-chad òdus nas yul thag riñ shig-du soñ-wa dañ. Tshañ-ma chhud-zos la òtañ ño. Nor ji yod-pa thams-chad zos ziñ na yul de la mu-ge chhen-po shig byuñ-was òkres-par gyur-pa dañ. Khyim-òdag ohig la shus-nas des phag-rji òchol-du shiñ la òdañ-ño. Der phag-gis za-wahi gañ-bus kyañ rañ-gi lto-wa hgañ-war hdod-kyi sus kyañ ma-òtañ-ño. De nas de dran sos-par gyur-te hdi skad-du. Ñahi pha la gla-pa mañ-po yod-de. De-dag la òzah-wahi loñs-spyod mod kyi. Ña ni hdir ltogs-pas hehhi-ko. Da lañs-nas phañi druñ-du soñ ste. Ña hi yab nam-mkhah dañ khyed-kyi druñ-du ñes-pa byas nas. Khyed-kyi buñi hos min-pas ña khyed-kyi gla-pa shig dañ hdra-war mjod-chig ches shu-war byaho shes sñam nas. Lañs-te phañi druñ-du soñ-wa dañ. Phas rgyañ-ma nas hoñ war mthoñ nas. Sñiñ brtse-ste buñi thog-du òrgyugs-çiñ mgul nas hkhyud de de-la kha òskyal-lo. De nas bus de-la ñahi yab. Ñas nam-mkhah dañ khyed-kyi druñ-du ñes-pa byas nas. Da phyin-chad khyed-kyi buñi hos min shes shus-so. Phas gyog-po rñams la da gos kun las òzañ-po hdir khyer hoñ la de la skon-dañ. Lag-pa la gser gdub. Ekañ-pa la lham yañ skon chig. De nas zas-shiñ sems dgah-war byed-par byaho. De chihì phyir she na. Ña hi bu hdi çi zin nas gson-por gyur. Stor-nas phyir brñed-par gyur-pa hi phyir-ro shes smras nas de dgah-ston byed-pa la shugs-so.

Dehi tshe phu-wo shiñ-nas phyir hoñs-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe-war phyin-pas rol-mo dañ gar byed-par thos nas. Gyog-po shig bos-te de-la hdi chi yin dris-pas. Gyog-pos khyod-kyi nu-wo hoñs-nas. Phas bu de khams òde-shiñ phyir brñed-pas thos nas. Khros-de nañ-du hgro ma phod-pas. Pha phyi-rol-du hoñs-nas tshig sñan-par nañ-du çog chig smras-kyi. Bus pha-la lo hdi-sñed-kyi war-du ñas khyed-la gyog byas-te. Khyed-kyi òkah-las nam-yañ ma hgal yañ. Khyed-kyis ñahi mdsah-wo rñams dañ dgah-ston byed-pa hi phyir ra-gu shig kyañ ma stsal gyi. Da khyod-kyi bu-chhuñ-wa de smad htshoñ-ma rñams dañ nor chhud-zos la òtañ nas log-pas. De nas phas smras-pa. Ñahi bu khyod rtag-tu ña-dañ lhan-gehig-tu gnas-pas. Ji dañ ji ña la yod-pa de khyod la yañ yod-de. Da khyod-kyi nu-wo çi zin-nas gson. Stor-nas bsñed-par gyur-pas. Dgah-spro skyed rigs-so shes gsuñs-so.

(*Rai Charat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.*)

དེསྐབས་སུ་བྱ་གནས་པ་ནི་ཞིང་ཁ་ལ་སོང་ཏེ་ལོག་ཡོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་གྲག་ཉི་མར་སྤེམས་དུས་སྐྱོན་
 དང་ཐྱུགས་ཐོས། གཡོག་པོ་ཞིག་ལ་སྐད་བཏང་ནས་དེ་ཚོའི་དོན་གང་ཡིན་དེས་པས། ཁོས་ཟེར་བར་བྱིད་རང་གི་ཏུ་བོ་
 དེསྤེམས་སོང་། སྤྲུལ་བའི་བར་ལོག་འཁྱོར་བའི་ཕྱིར་བྱིད་ཀྱི་ཡབ་ཀྱིས་མགོན་བཏང་ཟེར་བས། ཁོ་ཚོག་པ་ཟས་ནས་ནང་
 ལ་མ་ཕྱིན་བར་བྱས། དེ་ཕྱིར་ཡབ་ཕྱི་ལ་ཡོངས་ནས་ཁོ་ལ་སྐྱུལ་བས། བྱས་ཡབ་ལ་དེའི་ལན་ཞུས་པ། ཀྱི་ཡབ་མཁུན་།
 ངས་ལོ་འདི་ཙམ་བྱིད་ཀྱི་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་བྱིད་ཀྱི་བཀའ་དང་ནས་ཡང་མི་འགལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བྱིད་ཀྱི་ངའི་གོགས་།
 བོ་ནི་མས་དང་དགའ་དགའ་བྱིད་ཀྱི་ལ་ར་སྤྲུག་གཅིག་ཀྱང་མ་གནང་། ད་བྱིད་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་པ་འདི་འཚོ་ཇིས་ཆང་མ་ཞང་
 ཚོང་མ་དང་ལྷན་གཅིག་དུ་བཟོས་ནས་ཕྱིར་ལོག་འོངས་པ་ཙམ་ལ་བྱིད་ཁོའི་ཕྱིར་མགོན་བཏང་བཅུག་ལགས། དེ་ནས་
 ཡབ་ཀྱི་ཁོ་ལ་གསུངས་པར། བྱ་བྱིད་དུས་གྱིན་དུང་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། ང་ལ་གང་ཡོད་པ་ཆང་མ་བྱིད་
 རང་གི་ཡིན། ད་བྱིད་ཀྱི་ན་བོ་ཤི་ནས་གསོས་པ་དང་རྒྱགས་ནས་བརྟེན་པས་དགའ་སྤྱོད་བའི་འོས་ཡིན་ནོ།

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Rai Çarat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

Mi shig-la bu-gñis yod-pa yin. De-nas bu chhuñ-wa des pha-la shus-par. Yab-lags, ñala thob-rgyu htsho chhas kyi skal-de bgoş nas ña-la gnañ rogs gnañ. De-nas kho-rañ-gi htsho-byed rnamş khoñ tsho la bgoş. Yun-riñ ma-soñ-war bu chhuñ-wa des nor-rdsas rnamş gchig-tu bsdus-nas yul thag-riñ-shig-tu soñ-wa dañ. Der dños-po thams-chad dgah mgur spyod-pas brlags-so. De-nas kho-rañ-gis nor rdsas thams-chad zad-pahi şkabs yul der mu-ge chhen-po byuñ-waş de-nas kho. dwul-por gyur-wahi mgo tshugs-so. Khoş yul dehi groñ-pa shig-gi gyog-tu phyin pas. Des kho-la rañ-gi shiñ-kha la phag-pa htsho-ru btañ-ño. Der phag zas sog şbur-gyi kyañ rañ-gi grod-pa hgrañ-war hdod kyañ. Mi sus-kyañ kho-la ster-mkhan ma byuñ. De-nas de go-wa blañ-nas zer-war. Ña-yi yab-kyi gla gyog chi tsam-la za rgyu-la tshad tshad*lhag-pa za mod yod kyi. Ña-ni hdir ltogs-pas hehhi-ho. Da ña lañs-nas yab-kyi sku mdun-la soñ-nas de hdra shu rgyu yin. Kye yab! Lha dañ khyed-kyi sku mdun-du bdag-gis ñes-pa shus byuñ. Da ña khyed-kyi bu zer-wahi hoş min lags. Ña-la gla gyog shig ltar bshag rogs gnañ. De-nas lañs-te kho-hi yab-kyi druñ-du sleb byuñ wa-la. Phas kho hoñ-war thag-riñ nas mthoñ-was. Sñiñ rje skyed-de rgyug-nas ske-la khyud-de kha skyal-lo. De nas bus shus par. Yab lags. Ñas Lha dañ khyed-kyi druñ-du skyou byas-pas. Khyed-kyi bu zer-wahi hoş min lags. Yab-kyis gyog-po rnamş-la gsuñs-par. Goş dgah thag chod gchig khur çog kho-la gyog-(gyon behug). Lag-pa la gdub gehig phul. Rkañ-pa-la yañ lham şkon chig. Da ña-rañ tsho zas bzañ za shiñ skyid-po byed-do. Hdihi phyir. Ñahi bu çi nas slar yañ gsos-pa yin. Rlags nas brñed-pa yin pa la. De nas khoñ tsho dgah ston chhen-po byed-pa yin.

De şkabs-su bu rgan-pa ni shiñ-kha la hdug-pas log yoñs-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe sar slebs-dus sgra sñan dañ glu gar thoş. Gyog-po shig-la şkad btañ-nas de tshohi don gañ yin dris-pas. Khoş zer-war khyed-rañ-gi nu bo de slebs soñ. Sras bde-war log hbyor-wahi phyir khyed-kyi yab mgron btañ zer-waş. Kho tshig-pa zas nas nañ la ma phyin-par byas. De phyir yab phyi-la yoñs-nas kho-la şkul-was. Bus yab-la dehi lan shus-par. Kye yab! mkhyen. Ñas lo hdi tsam khyed-kyi shabs-phyi shus dhyed-kyi bkah dañ nam yañ mi hgal-war byas-pa yin kyañ. Khyed-kyi ñahi grogs-po rnamş dañ dgah byed rgyu la ra phrug gchig kyañ ma gnañ. Da khyed-kyi bu chhuñ-wa hdi htsho rdsas tshañ ma shañ tshoñ-ma dañ lhan gchig-tu bzos-nas phyir log hoñs tsam-la khyed khoñi phyir mgron btañ behug lags. De nas yab-kyi kho-la gsuñs par. Bu khyod dus rgyun-du ña dañ mñam-du bsdad-pa yin pas. Ña-la gañ yod-pa tshañ-ma khyod-rañ-gi yin. Da khyod-kyi nu bo çi nas gsos-pa dañ rlags-nas brñed-pas dgah spor byed-pahi hoş yin-no.

(*Rai Çarat Chandra Das Bahadur, C.I.E., 1896.*)

༡༡། མི་ཅེག་ལུ་བྱ་བ་ཉི་མ་ཡོད་པ་ཡིས་པས། བྱ་ཆུང་ཤོག་དེས་ཨ་བ་པ་ལུ་ཡོ་གྱིས་ཞུ་སྟེ། ང་ལུ་ཨ་བ་
 པ་འི་ཟས་ནོར་ལས་ཐོབ་པ་འི་སྐལ་བ་དེ་བཞོན་བཞག་བཅའ་ནས་གནང་། གཏང་། འདི་ལས་བྱ་ཆུང་ཤོག་དེས་ཞུ་བཞིན་
 ཏུ་འབད་ཨ་བ་པ་འི་ཟས་ནོར་ཡོད་ཚད་བཞོན་བཅའ་ཕྱེ་བྱ་ཆུང་ཤོག་དེ་རའི་སྐལ་བ་ཡེན་ནས་ཡུན་ག་ཅིས་མ་སོང་ལས་ཁོ་
 རའི་ཟས་ནོར་ཚོ་གཅིག་ཁ་བསྐྱབ་བདག་བཅའ་འབག་ཕྱེ་ཡུལ་ཐག་རིང་ཅིག་ཁ་སོང་བ་ཡིས་པས། གཏང་། ཁྱོ་ཚང་
 དགའ་མཐུན་ཚོ་དང་དགའ་སྟོའི་ངང་ལུ་ཁོ་འི་ཟས་ནོར་ཚོ་ཡང་ཐང་མར་བཤེལ་ནས་གཏོང་སྟོད་པའི་ཆེས། ཁོ་འི་གྱི་བཅའ་
 བརྒྱག་ནས་ཁོ་རང་དབུལ་པོར་ཐལ་སོང་འདུག། དེ་འི་དུས་སྤུལ་ལ་དེ་ན་ཡང་སྤུལ་གོ་འབྲུང་བ་དང་ཁ་ཐུག་བཅའ་ཕྱེ་
 ཁོ་རང་བཟའ་བ་ཁྱོ་མེད་བཀའ་བ་གོག་མེད། གཏང་། དེ་ལས་ཁོ་ཡུལ་གཞན་ཅིག་ཁ་ལག་གཡོག་བཅའ་ཕྱེ་བཟའ་བ་ཆོ་
 གོ་མནོ་སོང་བས། མི་ཅེག་གི་ཅན་ཁྱོད་པ་དང་། མི་དེས་དེ་གྱི་ཞིང་ཁར་སྤག་པ་འཚོ་བ་སོང་ཅིག་ཟེར་བསྐྱབ་ཕྱེ།
 ཁོ་སྤག་པ་འཚོ་བ་སོང་བས། དེ་འི་ཚོ་ཁོ་ནི་ཁ་སྐོམ། ཁྱོ་ཏུ་སྟེ། འབད་མ་རྩྭ་ག་པར་པས་པ་ཁྱོས་འཐད་པ་ས་སྟོང་ནས་
 ཟ་བུང་མིན་ཚོད་མིན་པས་སྐྱམ་སྟོད་བུང་། ཁོ་ལ་བཟའ་བ་འབྲུང་པ་མིན་མི་མ་བུང་བས། དེ་ཚོ་སུ་སུ་མནོ་ལོག་ནི་ད་
 ནས་ཁོ་རང་གཅིག་པོ་གསང་སྟོག་བཅའ་ཡིན་པས། ངས་ཨ་བ་པ་འི་ཅན་ནི་ལག་གཡོག་འབད་མི་ཚོ་ཉི་མ་དེ་ལུ་ཉི་ཟ་
 དུས་བཞི་པོ་ཁ་ལས་ལུད་ལུད་བཟའ་ནོད་ཡོད། ང་ནི་སྤག་པ་འཚོ་བུང་ཆུ་ཐོར་གང་ཡང་མི་ཕྱིར་བ་ཁྱོ་ཏུ་སྟེ་གི་དོ་
 ད་ལོག་ཕྱེ་ཨ་བ་པ་འི་ཅན་སོང་ནས་ཡོ་གྱིས་དས་པས་ཞུ་ནོད་ཡིན་ཟེར་བ་ཞུ་བ་ཐུལ་ནོད་གྱི་ཚོགས་ལུ། ཨ་བ་པ་ད་རྩྭ་
 ཨ་བ་པ་འི་ཐད་ཁ་ཞུ་མ་འབད་བཞག་བཞག་པ་འི་ཤུལ་མེད། ད་དེས་ཨ་བ་པ་ཁྱོད་གྱི་བྱང་ཡིན་ཟེར་ཞུ་བ་ཞུ་བའི་འོས་
 འགའ་མེད་པ། བཟའ་བ་འཁོལ་གཡོག་གི་སྟེབ་ཁར་ཅིག་བཞག་གནང་ཟེར་ཞུ་གོ་མནོ། དེ་འཕྲོད་ལས་ཨ་བ་པ་འི་
 ཅན་ཆོ་ནོད་འབད་སོང་བའི་ཚོ། བྱ་དེ་ལོག་ཕྱེ་ཨ་བ་པ་འི་ཅན་འོང་བ་ཨ་བ་པ་རང་གི་མཐོང་ནས་བྱ་དེ་ལ་སྟིག་ཆེ་བའི་
 ཁམས་རྩལ་ལ་མངོན་དེ་བྱའི་གདོང་འགོར་གྱིགས་སོང་ནས། བྱ་གི་སྟེ་ལ་པང་པས་ལྷབ། ཁ་བཀའ། གཏང་། འདི་
 ལས་བྱ་གི་ཨ་བ་པ་ལུ་ཞུ་སྟེ། ཨ་བ་པ་ལུ། ད་རྩྭ་ལྷ་དང་ཨ་བ་པ་འི་ཐད་ཁ་རང་གི་ཞུ་ག་ནི་ཡང་འབད་བཞག་པ་
 མེད། ང་ཨ་བ་པ་འི་བྱ་ཡིན་ཟེར་བཤད་པ་ངོ་ཡང་ཚ་བས་འོས་འགའ་མིན་འདུག་ཟེར་ཞུ་ག་ཡིས་པས། ཨ་བ་པ་འི་
 གཟིམ་དཔོན་ནང་མ་ལུ་གསུངས་སྟེ། གོས་ལེགས་ཞིབ་གཅིག་དང་ཞུ་མོ་ལེགས་ཞིབ་གཅིག། ད་བུང་གསེར་གྱི་མུ་ཀྱི་
 ཆ་གཅིག། ལྷས་ཆ་གཅིག་བཅས་བདོན་དེ་འབག་ཤོག་ཟེར་བཀའ་གསལ་གནང་བ་བཞིན་དུ་ཟབ་སྟོོས་བཅའ་དེ་ཉི་མར་
 པ་བྱ་གཉིས་འཛོམས་པའི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བུང་ཚང་སོགས་ཁྱོ་ཞེས་སྟོན་དང་ཤམ་ལས། འདི་འབད་གོ་པའི་གྱི་མཚན་
 གཞུམ་ཡིན་མ་ཤེས་ན། བྱ་དེ་གིས་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབེ་ཡང་ས་ལས་དོད་པ་དང་འདྲ་བའི་དགའ་
 དགའ་སྟོ་སྟོ་འབད་ལྟི་ཡན་ནོ།།

གདང་། དེའི་སྐབས་སུ་བྱ་གཞི་ཤོག་དེ། འདིའི་ཉི་མར་ཞིང་ཁ་ལས་ལོག་སྟེ་ཡུལ་ཁར་འོང་བའི་བྱིས་ཐག་ཉི་
མར་རྫོང་ཆོ། ཡུལ་བའི་བྱིས་ནང་སྐྱ་སྐྱ་དང་པི་ལྷང་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་གར་བཞུགས་པར་བཅའ་བའི་ཕྱར་སྐྱ་གོ་ནས།
བྱ་གཞི་བ་དེའི་རྫོང་ཆུང་ཅིག་ལུ་བྱིས་ནང་གང་ཅིའི་འབད་ཤི་ཨིས་ཟེར་འདྲིུ་དཔྱད་པས། བྱིད་རང་གི་རྫོང་དེ་ལོག་
ཁབ་བའི་ཅར་འོང་འདུག་པའི་གཞི་ལེན་འབད་ཤི་སྐྱང་ཨིས་པས་ཟེར་བཤད་བའི་འཕྲོ་ལས། ཤོ་གཞི་དེ་ཅི་ཟེན་ས་
བྱིས་ནང་ཇོ་མ་བདུབ་བ་སྟོན་བདང་བས། ཡུལ་བ་རང་བྱིས་ནང་ལས་འོང་ནས་བྱ་གཞི་བའི་ལག་བ་ནས་བརྒྱུད་བྱིད་ཅི་བ་
ས་ཟེ་བྱིས་ནང་ཇོ་ཅིག་ཟེར་བཤད་པས། བུས། ད་རྒྱུན་ཡུལ་བའི་སེམས་ས་བསད་བ་ལོ་དལ་ཅིག་ག་ལྟ་ས་དྲག་དྲག་
འབད་བེན་ཅུང་བྱིད་ཀྱི་ལྷོ་ཆང་དགའ་སྐྱེན་ཆོ་དང་འཛོམ་འཛོམ་ཅུས་འབད་དེ་ཟེ་ཅིག་ཟེར་ར་ལྷག་གཅིག་ཡང་སྒྲོས་ས་
འཕྱོང་། ད་རེ་འབད་ཆོ་བྱིད་ཀྱི་བྱ་གཞི་གྱི་བཅའ་སང་རབ་ཞིག་གཞང་ཆོངས་སའི་ཁར་ལྷག་། བརྒྱགས། གཞང་
ཆོངས་ཆོ་དང་ཁ་སྐྱ་བསེས་ཟེ། ད་ཅུང་ཁོང་ཆོ་ཞོད་མེད་བ་ལོག་འོང་བ་ཅམ་ལུ་བཟའ་བདུང་སང་རབ་པང་སེམས་མེད་
བ་བརྒྱག་དགོས་པའི་དོན་མེད་ཟེར་བཤད་ཆོ། ཡུལ་པས་བྱ་གཞི་ལན་ལུ། བྱ་བྱིད་དུས་བྱིན་དང་ཆགས་སྟོན་བ་ལས་
ངས་ཟས་ཞོར་ཡོད་ཆད་བྱིད་རང་གི་ཡིན། བྱིད་རང་ག་ལྟ་ས་དགའ་དགའ་འབད་དེ་ལོངས་སྟོན། བྱིད་ཀྱི་རྫོ་བོ་གིས་འི་
ཡུལ་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབེ་ཡང་ས་ལས་ཉེད་བ་དང་འདྲའོ་ཡིན་པས། ད་ལས་པར་བྱིད་རང་སྐྱེན་ཆ་
གཉིས་བོ་དགའ་དགའ་སྟོ་སྟོ་འབད་དེ་འབད་གོ་གཞུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།

(Çri Kalikumar Das, 1896.)

[illegible]

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(SIKKIM GROUP.)

LEPCHA, (RONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Çri Kali Kumar Das, 1896.)

Gyú-gi-chó a-gyăp lók yam bū ong kăt sâ sung plya ma-o.

Maró kăt sâ ā-kup nyet ni pā. Aun ā-kup tek nun ha-do bo rem li ae a-bowa gyú-gi-chó nun ka-su sâ thúp shet re ka-sum-bowa. O-tet kâ hu nun gyú-gi-chó rem ha-yú bek kâ rít bi fât. Sa-ayāk a-gyăp ma-bâm na ā-kup tek ryen tyŋg gyú-gi-cho gyom bu bân ā-rum-lyăng kâ nón ne. Aun hu nun o-bâ ha-do sâ gyú-gi-chó pang ā-jen sâ ayúk kâ lók fât te. Aun hu nun tyung gyú-gi-chó pang lók lel lung sâ lyăng o-bâ aú ā-tim du pā. Aun hu aú du nón ne. Aun hu lyăng o-re sâ zen dók maró kăt lyăng nóng bâm. Aun hu nun ha-dúm nyot kâ món bro kón. Aun hu ha-do sâ ta-bok rem blen shang kâ món zo gun zo shang gât pā. Aun tú na lâ ha-dúm shú lâ mabin ne. Aun o-thā hu ha-do bót na sāk ching lung li. Kasu a-bo sâ chăp chhu sang lâ zo len hlók lâ azóm thúp zo bâm aun go re kritt na māk det. Go lúk lung kasu bo lyăng lât nóng sho aun ha dúm li sho ae a-bowa go nun rum sâ aun a-do sâ dun kâ layo ayúk zúk fât te. Aun go a-do kup yang li shang lâ ma wa ne. Ka sum ā-do sâ chăp chhu kăt zóng zúka. Aun hu lúk lung ha do bo lyăng lôt di. Shen lâ ā-rum do kâ ha do bo nun ha dùm shi lung aun kin dyit mât lung dang bu nóng lung patop kâ chúk mât. Aun ā-kup re nun hadúm li ae ā-bowa go nun rum sâ dun kâ aun ā-do dun kâ layo ayúk zúk fât te aun a-lang go ā-do kup yang li shang lâ ma wa ne. Shen lâ abo re nun chăp chhi sang kâ li pā. Tyng len ryúm bú dum bu di bân ha dúm dyâm bi wa aun ā ka kâ ka kyup aun ā-thúng kâ hlóm chók bi wa. Aun ka yú zo thong bân ā-gó mât kâ. Shú gó yogang ka su sâ ā-kup ā-re māk non bú re lâ zú bâm hu fât non bú re lâ thúp pā. Aun ha-yú sam gó ni pā. Ha-do sâ ā-kup nam fren bú re nyót kâ bâm ni pā. Aun hu li kâ lâ di det shen li sâ a-thól nun pa lit tung dyú mât tung lók tsút tung bâm ni thyo. Aun hu chăp chhu kăt rem lek bân vet shú mât bâm munggó. Hu nun hadúm dun bi ā-do sâ aing lâ thi ma aun ā-do bo nun tambú mât ma. Shú gó yo gang hadúm ā-ryúm ā-ryâm lâ tsum thúp pā. Aun hu sāk lyāk non. Aun li sagang kâ nón ma thup ne. Asā tun dók kâ ā-bo re lyang kâ pladi lung hadúm yakpā. Aun hu nun abo re rem li ngak ka go nun nām ā-gyăp ā-bo ā-do sâ chăp chhi shu aun sa-thálā ā-do sâ kó mahlók ne go rúng lâ hónun sa-thálā ka sum sa-ār kup kăt lâ tyol zang sâ dep kâ zo thang bân ā-gó mât shang kâ bo tho ma nyin ne. Shen lâ chhe mú sang sâ dep kâ ā-do sâ gyúgi-chó zóm bú ā-kup re lâ thi shen hó nun tambú klóng pā. Aun hu nun hadúm li ae ā-kup pa hó tâ shuk na kasu dep kâ bâm nyi de. Aun kasu sâ shú ni wung re ā-do sâ gum. Shen lâ āgó āni mât gât sho. Shú gó yo gang ā-do aing ā-re māk nón bú re zú bâm ni. Fât nón bú re lâ thúp pā.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(BODO GROUP.)

GĀRO.

(Tura, Assam, Garo Mission, 1888.)

আরো উয়া আগানাহা, বাদিয়াবা মান্দেরি দেফাছেসাকগি থাংচিম। উয়ামাংওনি অকগিতে ফাগিপাখো ইনাহা, ও আফা, গামোনি আংনা গাংআকগি ফালখো আংনা অনবো। উনোন উয়া উয়ামাংনা জাংগিথাংআনিখো স্থয়ালজক। উন জামানো আদিতা সাল অংওয়া উয়া দেঅকগিতে ফিলাক গামখো রাংচিমংএ সং চেলাংচি রেংআংজক; আরো উয়ানো নামগিজা দাকারিন গামথাংখো রুসিয়াহা। আরো উনি ফিলাকখোন খরচ থামানোয়া, উয়া সংও বিলংএ খারাপ অংবেয়াহা। উনোন উয়া চাংআসিবাংজক। উওন উয়া রেংআংএ উয়া সংনি সাকসাও দংনাপজক; আরো উয়া উখো ওয়াক নিরিকচিনা আংথাং আংবাওনা ওয়াতাতাহা। আরো উয়া ওয়াকনি চাংআনি বি-খাপরাংচি অক গাপাংনা সিকবেয়াচিম; ইন্দিবা ফিলাকবা উনা অনজাজক। ইন্দিবা উয়া গিসিক রাংফিলে ইনজক, থাংথা রাংগিপা আফানি বাদিতা নখলরাং চাংআনিখো অগ্রে মানংএআ; ইন্দিবা আংআ ইয়ানো অকথিয়ে সিনাসিয়েংআ! আংআ চাখাতে আংথাং ফাওনা রেংআংএ উনা ইনগেন, ও আফা, আংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও ফাপখো দাকাহা; নাংনি দেফাছেনে মিংখুনা নিখোজা; নাংনি থাংথা রাংগিপা নখল সাকসা গিতা আংখো দাকবো। উনিখোয়া উয়া চাখাতে আংথাং ফাওনা রেংবাজক। উনোন চেলাংএফিথিওন উনি ফাআ উখো নিকসোয়ে থাংসাচাকজক; আরো দাআরিয়াংএ উখো গিপাকে খুদিমবেয়াহা। উওন উয়া দেফাছে উখো ইনাহা, ও আফা, আংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও, ফাপখো দাকাহা; নাংনি দেফাছে ইনে মিংখুনা নিখোজা। ইন্দিবা ফাগিপা আংথাং নখলরাংখো আগানাহা, জলংজল চলা নামবাতাখো রাংবায়ো উখো গানাংবো, আরো উনি জাকোনা জাকস্থেম, আরো জাংওনা জাংখোপ অনবো; আংচিং চাংএ থাংচানা। মায়না আংনি ইয়া দেফাছে সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মানফিলাহা। উনোন উয়ামাং থাংচানা আংবাচেংজক ॥

আরো উনি দেফাছে দালংবাংগিপা আংবাওচিম। উনিখোয়া উয়া রেংবায়ো নকোনা সেফাং-বাওয়া, গ্রিপং চুকাখো থুহা। উনোন নখলরাংওনি সাকসাখো অকামে, ইয়ারাং মায় অংআ ইনে সিংআহা। উনোন উয়া উনা আগানাহা, নাংনি জংগিপা রেংবাহা; আরো নাংনি ফাআ উখো আনংসেংএ মানংসোয়ানা আলানিখো দাকাহা। উনোন উয়া থাংওনাংএ নিংচি নাপাংনা সিকজাজক। উওন উনি ফাআ অংথাংবায়ো উখো মলংমলজক। ইন্দিবা উয়া আগানচাকে ফাগিপাখো ইনাহা, নিবো, ইন্দিবা বিলসি আংআ নাংনা গামাহা, চাংসাবা নাংনি গেংএতাখো চাকচিকখুজা, ইন্দিবা রিপেংস্থারাং বাকসা থাংচানা মানাং গিতা নাংআ চাংসাবা আংনা দবক বিসা মাংসাখো অনখুজা; ইন্দিবা জেনসালো নাংনি ইয়া দেফাছে, দারিরাং বাকসা নাংনি জাংগিথাংআনিখো মিনোকগিপা রেংবাহা, উনান নাংআ আলানিখো দাকাহা। উওন উয়া উনা ইনাহা, দেদে, নাংআ ফাংনান আং বাকসা থাং, আরো আংনি ফিলাকান নাংনি। ইন্দিবা আংচিং থাংচানা আরো থাংসোকনা নাংআ; মায়না নাংনি ইয়া জংগিপা সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মানফিলাহা ॥

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(BODO GROUP.)

GARO, (ROMAN CHARACTER).

(Rev. E. G. Phillips, 1896.)

Aro ua aganaha, badiaba mandeni depante sakgni gnangchim. Uamang.
And he said, (a) certain man's son two were. From
oni okgite pagipako inaha, O Apa, gamoni angna ga'akgni palko
them youngest to-father said, O Father, from-property to-me about-to-fall part
angna on'bo. Unon ua uamang'na janggitanganiko sualjok. Un ja'mano
to-me give. Then he to-them (the) living divided. Of-that afterwards
adita sal ong'oa ua deokgite pilak gamko ra'chimonge song chel'achi
some day when-was that youngest-son all property gathering country distant-to
re'angjok; aro uano namgiija dakarin gamtangko rusiaha. Aro uni pilakkon
went-away; and there evil doing-only his-own-property wasted. And his all
koroch ka'manoa, ua songo bilonge karap ong'beaha. Unon ua
expense when-was-made, that country-in excessive famine was-very. Then he
cha'asibaengjok. Unon ua re'ange ua songni saksao dongnapjok;
was-beginning-with-searcity-to-eat. Then he going that country's one-man-in stay-entered;
aro ua uko wak nirikchina a'tang a'baona watataha. Aro ua wakni cha'ani
and he him swine to-watch his-own field-to sent. And he (the) swine's eating-of
bikaprangechi ok gapatna sikbeachim; indiba pilakba una on'jajok.
pods stomach to-fill wished-very-much; but every-one to-him gave-not.
Indiba ua gisik ra'pile injok, tangka ra'gipa apani badita nokalrang
But he mind taking-again said, money taking father's how-many servants
cha'aniko agre man'enga; indiba anga iano okkrie sinasienga! Anga
food in-excess are-receiving; but I here hungry am-about-to-die! I
chakate a'tang paona re'ange una ingen, O Apa, anga salgina, aro
arising my-own father-to going to-him will-say, O Father, I against-heaven and
nang'ni nikao papko dakaha; nang'ni depantene mingkuna nitoja;
your sight-in sin have-done; your son-saying to-be-still-called unworthy;
nang'ni tangka ra'gipa nokol saksu gita angko dakbo. Unikoa ua chakate
your money taking servant one like me make. After-that he arising
a'tang paona re'bajok.
his-own father-to came.

Unon chel'engpetion uni paa uko niksoe ka'sachakjok; aro
Then far-away-yet-being his father him seeing-before had-compassion; and
daariange uko gikapake ku-dimbeaha. Unon ua depante uko inaha, O
running him embracing kissed-very-much. Then that son (to) him said, O

52a-2

Apa, anga salgina, aro nang'ni nikao, papko dakaha; nang'ni depante
Father, I against-heaven, and your sight-in, sin have-done; your son
 ine mingkuna nitoja. Indiba pagipa a'tang nokolrangko aganaha
saying to-be-still-called am-unworthy. But the-father his-own servants-to said
 jol'jol chola nambatako ra-bae uko ganatbo, aro uni jakona jakstem, aro
immediately (a) coat (the) best bringing him clothe, and his hand-for (a) ring and
 ja'ona ja'kop on'bo; a'ching cha'e katchana. Maina angni ia depante
foot-for sandal give; us eating let-rejoice. For my this son
 siahachim, indiba tangchapilaha; aro gimahachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.
 Unon uamang katchana a'bachengjk.
Then they to-rejoice began.

Aro uni depanhi dal'batgipa a'baochim. Unikoa ua re'bae
And his son the-largest was-afield. Afterwards he coming.
 nokona sepangbaa, grip grip chrokako knaha. Unon nokolrangoni
the-house-to when-he-neared, grip grip dancing heard. Then from-the-servants
 saksako okame, iarang mai ong'a ine sing'aha. Unon ua una
one calling, these what are saying asked. Then he to-him
 aganaha, nang'ni jonggipa re'baha; aro nang'ni paa uko
said, your younger-brother has-come; and your father him
 an'senge man'soana alaniko dakaha. Unon ua ka'onange ning'chi napangna
well because-of-receiving a-feast has-made. Then he being-angry to-within to-enter
 sikjajok. Unon uni paa ong'katbae uko mol'moljok. Indiba ua aganchake
did-not-wish. Then his father coming-out him besought. But he answering
 pagipako inaha, nibo, indita bilsa anga nang'na gamaha, changsaba
to-the-father said, behold, so-many year I for-you have-worked, even-once
 nang'ni ge'etako chakchikkuja, indiba ripengskarang baksa katchana man'na
your command have-not-yet-resisted, but fellow-friends with to-rejoice to-get
 gita na'a changsaba angna dobok bisa mangsako on'kuja; indiba jensalo
like you once-even to-me goat child one have-not-yet-given; but when
 nang'ni ia depante, darirang baksa nang'ni janggitanganiko minok'gipa
your this son, harlots with your living swallowing-up-one
 re'baha, unan na'a alaniko dakaha. Unon ua una inaha, Dede, na'a
has-come, for-him you (a) feast have-made. Then he to-him said, Dear-son, you
 pangnan ang baksa gnan, aro angni pilakan nang'nin. Indiba
always me with are, and my all is-yours. But
 a'ching katchana aro ka'srokna nanga; maina nang'ni ia jonggipa
we to-rejoice and to-be-glad ought; for your this younger-brother
 siahachim, indiba tangchapilaha; aro gimahachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (BODO GROUP.)

KACHĀRĪ, (STANDARD PLAINS DIALECT).

(The Rev. S. Endle, 1896.)

Sá-se mǎnsoi-há fisá-zlá sá-noi dang-man. Bí-ni fisá-zlá
One man-of child-male two (there) were. Him-of child-male
 mudoi-á bifá-niáu khithá-nai-sé, He áfá, nang-ni zi(a) basthu-ni(a)
little(one)-the father-to said, O father, thee-of what property-of
 zi(a) bhága(a) áng-niáu gaglai-a, bi-kho áng-na ha; Bi-áu-na bifai-á
what portion me-to falls, that me-to give; That-at (time) father-the
 gágai-ni basthu -kho(a) bi -sar -na rán-ná-noi ha -nai-se.
himself-of property (objective case) them (plural suffix)-to having divided (it) gave.

Bi-ni bángai sǎn-áu unáu boi mudoi fisá-zlai-á gágai-ni gásena thákhá(a) futhám-ná-noi gaján tháu-niáu tháng-ná-noi hámá hàbá máu-ná-noi gásena sefai-ná-noi kharas(a) khám-naise. Bi-há gásena thákhá(a) zapnai-áuhá bi tháu-niáu ángkhál(a) gadat zǎ-naise; bi-áu bi-há múngbo gayá zǎ-na ham-naise. Unáu bi tháng-ná-noi bi tháu niáu na-se giri-niáu sahai(a) lá-naise, bi mǎnsoi-á omá gum-na gágai-ni dubli-áu bi-kho thing-hat-naise. Bi-áuna omai-á zánai gundoi-zang bi gágai-ni udoiá-kho búng-ha-na-loi man(a) klai-bá-ba, bi-na ráubo bángai-ba zǎ-na lági ha-á-khaise. Unáu that(a) man-ná-noi bi búng-naise, Áng-ni áfá-ni esáng bésébáng sákhār-rá(a) tha-zǎ-se zánai basthu(a) aru(a) bi-ni-khri zǎbrá man-a, khinthu(a) áng ukhuĩ-ná-noi thoi-dang. Áng uthi-ná-noi áfá-niáu tháng-ná-noi be khoráng-kho khithá-gan. He áfá, nakhrang-ni nu-noi-áu áru(a) nang nu-niáu na fáfu(a) khilai-bai; Nang-ni fisá-zlá-ni nám-áu-na ling-hat-nai-ni áru(a) zogyá(a) nung-á; nang-ni sá-se thákhá(a) man-nai sákhār-ni(a) baidi áng-kho khilai. Bi unáu uthi-ná-noi bifá-ni kháthi-áu tháng-nai-se; khinthu(a) gazàn-áu thá-nai-áu-na bifai-á bi-kho nu-nánoi an-nánoi khát-láng-nánoi bi-ni gǎda-áu gaglai-nánoi khudúm-naise. Bi-áu-na fisá-zlai-á bi-na khithá-naise, He áfá, nakhrang-ni nu-nai-áu áru(a) nang nu-nai-áu-na áng fáfu(a) khilai-dang; nang-ni fisá-zlá-ni námai-áu ling-hat-nai-ni áru(a) zogyá(a) nung-á. Khinthu(a) bifai-á sákhār-far-kho khithá-naise, Boi-na-khri gahám gamsá làb-ná-noi bi-na gǎn-ha; bi-ni ákhai-áu ásthám, átheng-áu ap-thang gǎn-ha. Aru zang-far bhoz-a(a) zǎ-ná-noi rang(a) zǎ-gan. Mánatha be áng-ni fisá-zlá thoi-ná-noi-ba ákhau(a) tháng-nai zǎ-dang; gamá-ná-noi-ba man-nai zǎ-dang. Bi-áu-na bi-sar rang(a) zǎ-na ham-naise.

Boi samai-áu(a) bi-ni gadat fisá-zlai-á dubli-áu dang-man; unáu-há bi fai-nai-noi na kháthi man-ná-noi bázaná(a) áru(a) ma-sá-nai-ni máth-á(a) khná-naise. Bi-áu-na bi sá-se sákhār-kho(a) ling-hat-ná-noi sang-naise, Be khoráng-ni kháran-a(a) má? Bi-áu-na sákhār-á khithá-naise, Nang-ni nang-fang fai-bai, áru(a) nang-ni nang-fai-á bi-kho gahám mǎdam man-nai khai Nang-ni nang-fai-á bhaza(a) ha-dang. Bi-áu-na bi bhràb-ná-noi bhitār-áu(a) tháng-na namai-á-khoi-man; bi-ni-khai bi-fai-á baizh-áu fai-ná-noi bi-kho mozáng khoráng khi-thá-naise. Bi-áu-na bi-fá-kho uthar(a) ha-nai-ná-noi khithá-naise, Nai-hat, áng-a esáng basar(a) nang-kho ál ham-ná-noi-ba mabá samai-áu(a) nang-ni hukum(a) sefai-á-khoi; theo-ba sakhi-far-ni lagu-dang rang-zǎ-na áng-kho má-se barmá-fisá ha-á-khoi. Khinthu nang-ni be fisá-zlai-á besyáli(a)

mànsoi-dang nang-ni thákhá(a) se-fai-gár-bai, bi fai-ni-áu-na, Nang bi-ni-khai bhaza(a) ha-dang. Bi-áu-na bi-na khi-thá-naise, He áng-ni fisá, nang sà-n-fram-ba áng-ni lagu-dang thá-dang, áru(a) áng-há zi zi(a) dang-a, gásé-ba nang-ni; Khinthu nang-ni nang-fang-á thoi-nai zá-noi-ba ákhau(a) tháng-ná-noi thá-dang; ga-má-ná-noi-ba man-nai zá-dang; bi-ni khai zang rang zá-ná-noi ánanda(a) khám-nai-á gahàm.

N.B.—(1) A (*underlined*) denotes a peculiar clipped, abrupt, and somewhat nasal pronunciation of the inherent a-kár (अ) sound.

(2) (a) (*bracketed*) following a word, denotes that the word itself is a non-Kachárá one, but Assamese, the Kachárá having no proper equivalent for it. Such words are usually changed in pronunciation, the most common alteration being the substitution of *aspirated* consonants for *non-aspirated*; e.g., kintu, becomes *khinthu*.

Mànsai-há—there are *two* 'signs' of the possessive (genitive) case, (1) ni, (2) há, used apparently with no especial difference of meaning. Of these the former (ni) is used the more *frequently*.

fisá = male } e.g., fisá { zlá (zálá) = son
zu = female } (child) { zu = daughter

The same meaning may be expressed by (1) hoá and (2) hing-zháu; e.g.—

fisá { hoá = son
hing-zháu = daughter

The two *latter* words are apparently used of *human beings only*; the former of *irrational animals also*; e.g.—

dáo { zálá = cock.
zu = hen.

Sá-noi. Sá is one of the peculiar *classifying* words prefixed to *numerals*. Its usage is restricted to *human beings* only, whilst má is used of lower animals:—

e.g. Màn-soi sá } thàm = three { men.
Mosá má } tigers.

The Kachárá language has quite a large number of these classifying words.

Mudoi-á—this final á serves the purposes of the *definite article* when attached to the nominative case, e.g., mudoi-á = *the* younger (*i.e.*, of the two sons). Mudoi (udoi) = little, small.

A-fá = *my* father—an instance of the *reduplicative* use of the personal pronouns, when close *family relationship* is indicated, e.g.—

1. Áng } ni { á } fá { my } father.
2. Nang } nang } your
3. Bi } bi } his

N.B.—Á-fá—probably a *contracted* form of Áng-fá.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

ANGĀMĪ NAGA, (STANDARD DIALECT).

(Capt. A. E. Woods, I.S.C., 1896.)

Mā po po nā kennā niwê idi. Nichu-u po pu ki pulê, Apu āyā chiwachê, po pu kezāwālê. Sesā hocho todi nichu-u po vê petê keseledi renā kechā nu votedi, sesā po vê peje puāshê retsidi. Po vê peje puādi, po kethā rena nu tekri chī ta di mhā ju swe teshê. Po renā mā ki, mā kithā chidi pobo mhāchi, lê nu thevo chālho. Mhaporī po tsu modi, khēdi nu thevo chā ri chitobātoshê. Sesā, po sāleledi, He ā pu kithā mā ri mhāchi hulelho mhāni pitote, mu ā wê mhā chilēnjedi kesātonhā! Ā pu ki vodi, ā pu ki pūtowê ā pu ā ni kemo chidi Therhomā ri ā'ngu bāru ā selā shā tonhā. Ā selā un'nā mhā motewê ābo un'kithā chichê idi ā pu ki putowê. Po, po puki voto voru, perā po'ngulēdi po'ngu mezhēdi, tā, vor, po chē peledi po mebo teshê. Sirā, po pu ki pushê 'ā pu ā tigi Therhomā kebāu un'mhodzu ki ri mā keshā chiwāru ā un'nā mengātele. Derri po pu po tekemā ki po dê kāshidi, kwe petê ko donu kevī po sevor, po bo bilêché, bhi khā po sevor, po tsuchê, phi khū sevor pobo pfülêché. Mha chaledi petê bo kezêchi prê rô u-nitowê. Ā nā Sāketā mhā dī, rhīla vorwê, peje ādi lā vorwê, petêko u-nidi kese bātowê. Seki po zerāu lēnu towê, lê nu nu ki penā vor kechū ki kabā (lūbu) kevū sī, melo (Rejhū) kechū silê.

Po tekemā po keshidi, Lāhā kejipo chiāgā? Po tekemā puwê un' Sāzāu sherho sela vorwê selā un'pu ma zê mhā chī bā wê. Silerā po ni modi kinu lelelhowülê, po pū prā po sēu vorlechê. Po, po pu ki puwê ā tsi kichu un zê kethā, ā konhā ri un'dê lēmōtā mo kechū, no keji ponhā Thenū nā kechū po dukriā ā bu ā zê mā zê mhā chī kechi khashimodi. Un nā po vê pese thete kelemā tsuādi mhājūtoidi voru selā na mā zê mhā chī bate. Po, po nā ki pulê, No ā zetomeyā, a vê pelê ko un'vê mhā sele. Un' sāzau sāketā kemhā zodi, rhī la vorlê, pejeādi lā vorlê selā u nitowübālê.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

AO NAGA, (STANDARD DIALECT).

(The Rev. E. W. Clark, 1896.)

Nisung ka chir ana liase. ¹²Azi tanubue tebudang ashi, oba, ne oset rong-nung kechi shilem ni amangtsə tim azi ke-nung kea (kwa). Anungzi tebue pei rongsen parenok-nung lemsa agetsə. ¹³Piga lir kelen, techir tanubue pei sen bendener alima talang kate aene ao. Angzi pa pei ziungtsə talupusa benshi. ¹⁴Pa oset azak samar ketse iba lima-nungzi kanga wara ase. Anungzi pa sensak aten. ¹⁵Idangzi pae azi lima pur ka-den semloka ali, aseir pae jungka-nung ak pogimtsə yok. ¹⁶Angzi ak achiba seong zang age pa pei pok sungnea aka shingaea pa-nung ma-getsə. ¹⁷Saka pa temulung tanga aru-nung pae ya odu bilimtət, obala-den qei ka ayanger-tem tachitse tayongtsə tali liaka saka ni-bo lumiseta alir. ¹⁸Ni apusoa obala-dange o-di, pa-dang shi-di, O, oba Anung Tsungrem o alema aseir na madang ni taei mena lir, ¹⁹zoko ni na chir ta azatsə me-temtsə, ni ne ayanger amazi kemzang. ²⁰Yaseir pae apusoa pei tebu-dange ao; zoko pa oage ali-nung tebue pa angu-nung temulung aria, asem jena oage (o-age) pa tekong-nung azra tebang mesepshi. ²¹Idangzi techire pa-dang ashi, O, oba Anung Tsungrem o alema aseir na madang ni taei mena lir, anungzi tang-nunge ni ne chir ta azatsə me-temtsə. ²²Zoko tebue pei lar-dang ashi, seə tazung-ba yakte bena arua pa-nung, sobuzang, pa teka-nung kerī aseir tetsung-nung tsungsem sepokzang, ²³onoke ziunga pela-tep-di. ²⁴Kechisenung ke chir sea aka tanaben takem lir, madok aka shia-arua. Angzi parenoko pelatsə tenzek-dang, ²⁵pa teti alu-nung ali, yaseir pae adoka ki anasae aru-nung kentena, yarerba ola angashi-nung ²⁶pae kilir ka za arua asongdang, ya kechi ser? ²⁷Kilir-zage pa-dang ashi, na tenu adok, aseir ne bue pa anema angu-nung pa asoshi benzong yanglu. ²⁸Angzi tetizi ain adoka kidange ma-tunəa ali. Anungzi tebue kimae lua pa mepia ashi. ²⁹Pae langzea tebu-dang ashi, tezeangjo, kem pa pikete ni na-dang tenzaker aseir ne zembiba o kodanga mesensa. Azi saka ke tembar-tem-den pelateptsə asoshi ke-nung nae nabong chanu katanga ma-getsə. ³⁰Saka ne chirzi shiba jabo jari-den senze-nung ne sen chi-ma pa aru-nung pa asoshi nae benzon yanglu. ³¹Angzi tebue pa-dang ashi, te-chir na teti ke-den lir, aseir ni kechi ka azakzi na me Yong. ³²Zoko ne nuzi sea aka takem lir, madok aka shia-arua; anungzi onoke temulung chia pelatsə tim liase.

NOTES.

Sound of letters.

a	sound of	a	in father, ah.
e	„	e	„ met, they, it has the latter sound before i and y.
i	„	i	„ pin and pique.
o	„	o	„ note, mote.

u	sound of	oo	in fool, tool.
u	„	u	„ but, cut.
ae, ai	„	i	„ ice, rite.
ao, au	„	ou	„ out, mound.
aw	„	aw	„ awe, bawl.

b, d, f, k, l, m, n, p, q, r, t, v, w, y and z as in English.

c always soft is used with h as ch, and the e is sometimes inserted after s to prolong the sound of that letter and change it a trifle.

g is always hard.

j „ „ soft.

s „ „ „

With this alphabet the Ao language is well provided for and no diacritic marks are used in writing or printing.

Inflectional forms.

To enable the critical examiner to distinguish more readily what are the stems of words, the larger inflectional forms have been marked by hyphens, such as ang, dang, dange, den, di, nung, nunge, and tem, the last is a plural form not much used as the noun is usually supposed to be plural unless there is some specification to the contrary.

Of the verbal modifiers, ma, nɔ, shi and tep, usually called secondary conjugational forms; ma has several very different meanings, but in the extract translated, chi-ma means to have eaten all, devoured all, the chi being the stem of a chi to eat,—nɔ is a desiderative and is much used to indicate a desire for:—shi as a suffix indicates some repetition, as mesep (with tebang) to kiss, mesepshi to kiss more than once;—tep implies mutuality, as pela to rejoice, pelatep to rejoice with others. The Ao verbs have a large variety of these secondary conjugational forms.

It may here be added that the negative prefixes to a verb as m, ma, me, mo, mɔ have in the above scriptural extract been marked by hyphens.

Use of words.

The words rongsen, oset and sen, may each stand for property, but strictly speaking, rongsen means *accumulated* property, property of a person of some wealth; this was apparently true of the father of the two sons, but it would not be in good taste for the younger son as in verse 12 to use *rongsen* in asking for his share of the property, for this might be equivalent to saying, give me my share of the wealth you have managed to accumulate. In verse 30, *sen* is the better word for property because it is *the* word the Aos use with achi,—chi to eat.

Ayanger, kilir, alar (or lar), these three words might be rendered by the English word servant, but ayanger means hired laborers, those who work for *pay* and may live on the premises or not. Kilir corresponds best to the English word servants, residents of the place who render more or less service to the owner and between whom and them is a friendly relation which is not implied in ayanger. Alar or lar means slaves as in the Greek of verse 22.

Tejebket or jebket (verse 23) properly means fattened, made fat by special feeding as the Aos *do* their *pigs*, but *do not cattle*, and hence when not strictly demanded, teyira (fat) as applied to cattle sounds much more appropriate to the Aos as in verses 27, 30.

In verse 13 piga lir kelen, awhile after, is a more common phrase among the Aos than, not many days after.

In verse 17, tachitsu tayongtsu to eat, to drink, a usual Ao phrase for eating a meal *especially where there is abundance*. Bilimtet, reflected.

E. W. CLARK.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (MIKIR GROUP.)

MIKIR, (STANDARD DIALECT).

(Sār Doka Perin Kay, 1896.)

Inut ār-leng āsopinso bāng hinido. Ansi ākibi ābāng, āpo āphān pulo, opo, nāng mār ne kelong jī āphān nepinon; ānsi lā āmār āsomār bang hini thāk dāklo. Lābāngso phālomso āphi lā āso ākibi ābāng āmār kedo ān pāngrum petsi ākāhelo ādet dāmjuilo, ānsi lā hādak akejojipēi ākhāt kāve ākām klemsi āmār kedo ān āchāmpē dāmāklo. Ansi āmār kedo ān ikdet āphi, lābāngso ādet ān kāngchir māthā thek thedet cheplanglo; ānsi lā duk detlo. Ansi lā āmethāng hābāngso ādet ārleng āhem do dunlo; hābāngso ārleng lā fāk pivijisi ārit toijuilo. Ansi lā fāk kecho āfeke āduk pen āpok chepeplengji, māthālo, buntā paktā pi vāngvedetlo. Ansi lā āmethāng āning chipulo, nepo āhem ānām kecho ābān do-opi, buntā latum ān cholong, neke ānkāngchirsi virthupo. Nethursi nepo ālong pudampo, po, ne ārnām āngno, tāngte nāngdung pāp klemlo. Nāng sopo pu āot āvelo, nāngban atum inut āsonle nebinon. Ansi lā thursi āpo ālong vānglo, ānsi lā āpo heloving pen thek dāmsi ingjinsolo, ānke kāt virsi ārbāk dām cheksi ar-ulemdetlo. Ansi lā āpo āphān pulo, opo ne nāng dung tāngte ārnām āngnotā pāp klem detlo; ne nāng sopopu kāterām āot āvelo. Buntā lā āpo bān ātum pulo, kemesi āpe āri vānrā pienon, pāng choinon, āri ārnām thun non, tāngte ākengtā kengop thon non. Ānke lā pen chorā ārong chipilonāng. Thāng bāk mā lānesopo thilota rengthu etlo, ingbodetā long thuloklo, ānsilātum ārong bohong chipilo.

Lā āso ākleng ābānke ritsido: lāritpen hem ādung nāngblo ānke, kilum. Kekān ārki arjulonglo; Ansi bān inut hāngsi kopi āpotsi kilum kekāmā pu arjulo. Ansi lā bān thanlo, nāngmu vānglo; lāsi nānglipo lā ānlok ānme pilo, thāngbāk mā lā so-se une si long thuloklo. Ansi lā āning thilo, hem lutledetlo; ānke āpo ingtān vāngsi nāng temramlo. Ansi lā thāksi āpo āphān pulo, lāngthā, nenāng keklem-pi ningkān ong dunglo, buntā āboi nātā nāng hukum kroikredet avelang buntā nejirpo ātum pen cho ārongji āphān bi āso ājonāntā nāng nepipe pinlāng. Buntā lā nāngso ākibi, lā ākhāt kāve ātumpen nāng mār nāngtār pivirdet ābāng vangfli māmāt, lāāphān nāng ānlok ānme pilo. Ansi āpo pulo, opo, nāng ke kaitā nelongsido, tangte nemār kedo āntā nāng mar. Buntā etum ārong chepedo āron, lā nāngmu thilota reng thuetlo, ing-bodeta lāng thuloklo.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

KUKI, (RENGKHAL DIALECT).

(F. S. R. Anley, Esq., 1896.)

Báshál kát nái inni áómtá, ánni hái tóiya áshánpá áamá ápa inni ánitá, gáppá nēnūn tīn kióm nēmán-nīn kiti áamáká nēpéra. Áamá nēnūn hi anniléi shēm pēta. Atun áshīnté nūngá jánni jántúm nūngá ánái náipáng pá aréngyá ápunđuá állá áanna rámpétá, ákler tir alnika phák ábba lám néinuntin ápái chaitá. Amáshú árēngyá kharcha thaita áamá kúngá ánrīēng jháp, áamáshu dúkhú ámánthá. Khátená ámapé báshál kát kashúngyá inkát; kángxhállák ámámīshyē ánishá adum phanga belak óáiráng ántunta. Hánshu buák ánni mánnak áphánka áamáhi ápéka áphingyá shíp ájat-thá hánshu túténa pemák áhangshángá ánnim níriet ájit gémapá khung dharmá pháká kámata bekáriáng átun reng átám phák. Jat kimán géimá phingá jám thirángáthá géimá nithainé gáppá khong pérángáti áamá kam tiráng gáppá, éthi chungá hín nikongá páp atháia geima nángghi kinái náng ki tiyá ítē tiráng amtámák! géimá am dharmá phákráng in nidandra, githailé gáppá khong kípé álláná om kamá áppá áchu ámuthéi, ánnren lút in áchun téyáná áík achun koyá áreng áz tómpé pat pat ánái in átiyá gáppá. Ethí chungá nikong hín páp áthó. Géhi sēnghí kinái nang ki tiyá ité teráng amtámák hánshu gáppá in békár muluk in áti banchá hangjai inráng inláng gaira nikut nēgégá kut chábi jotá éra bonráng; kiphahúá kining áni-ira; kinái ti ulhi nungjám num kithiné áhing nakta; armáng irtá kinutá mának. Kín mulak in kinjat páktá.

Anni hái úlién pás lai átam áná, kashungá áhangá milám milshák án riétá. Abekárpá ájaiá árdana, áamá ité imani átiá? Náshánpá áhúng átipē nēpá in phák tin phákáreng áshuang, itham áamá-in, áshámán hánchu áamá áning ámunra péá, in shuangá pejót mák hánchu ápa tul áhang shúká áhúm; hánchu ámachang chungá áamá áppá-in áti. Enra hidara átáhi náuki dárre nējamhi, jainai in shemá ung, hán kamin gel telu nipemák jat, hán am kirnal háilé áshá lai, in jakihing hán-chú nángmáhi ninaihi, nati hái khong á-am-á náng má ni nēnúnthin phák jaitá; áamá áhang láiták, khánái khán ámaráng in áchán phák phungá thape, hánchu áamá áhin áthi kinái nángmá ánitin kikhong áhangam, kéimá nēnúnhi amúmúkin náng nētáráng ánitá. Hánchu ájót ábabálám ani. Nungjánom násháng páhi áthiá árilak ármáng irtá kinalá mánnak munnak.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

LUSHAI, (DULIEN DIALECT).

(Messrs. F. W. Savidge, and J. H. Lorrain, 1896.)

Mî tûinemâ fápá pahnih a nê: A naupang zâk-in a pá hnena “Kapá, rô ka chanai min pe rãh” atia. Tin a sum an pahnih a hnena a shem a. Nî rê lôtean a naupang-zâk-in a sum azáin a khâm vek a, khua-lam hlátaka a kaltáa. Chutáchuan nûam lûtuk-in a om a, a sum chu a bô-rál-tîrtáa. A rál zã vele, chu khualam chu nashatak-in an tám-táa, ê tûr a-tláchhama. Tin, chu lam khuaá mî tûemâ hnena chuan hná-thok-in a va tanga, chu mî chuan vok châte petûr-in a lô lama a tîr a. Englô kãm vok-in an ê khá, anípáh-in ê puar a du em em a, tuma-in engma-an pe shî lô va. A har le vele “ka pá hnena in-hlâ fáte chã ê shen lô va, nê an tam vênên, kê-lá-chu heta riltám-in ka thî dân a. Ka thô-vanga, ka pá hnena ka va shoi anga “Ka pá, vânamî chung a le nangma mit hmû-in thil ka tî sual e. Ka hming î fápá vua tlák ka nî lô ve; î hnena in-hlâfá pakhat angin min shîem ve rãh” atia. Tin, a thô-va, a pá hnena a kal-táa; chutichuan hlátaka a lá om lai-in a pá-in a lô hmû a, a khongaia, a tlána, a ir-a chuktuaa, a fãp-a. A hnena a fápá-in “ka pá, vânamî chung a le nangma mit hmû-in thil ka tî sual-e, ka hming î fápáa vua tlák ka nî lô ve” atia. Nîmáshela a pá-in a boih-te hnena “Pûan thá ber han lá thuê ôlá, han shin-tîr rãh-û, a kuta zungbunte, a ke-pháa phékokte bun tîr rãh-û, hlim tak-in î ê-ang-û. He ka fápá hî a thî, a lô nung le tá anî e; a bô-va, kan hmû le tá anî e” atia. Tin, hlim-tak-in an om tan-táa. Tin, a fápáûpá-zâk lô-va a om, in-a a lô-thlen dân-in englô tum rî le an lám thâm a hretáa.

Tin, boih tûemâ a kô-va “chu eng-nge-nítá” atia a zâta. A hnena “î nau a lô-thleng tá a, hîm-tak-in a hmû le avágin, î pá-in ruai a theh” atia. Tin a thîn-ûr-a, in-a a lût du lô va; a pá a lô-dáka, a thlem-a. Nîmáshela a pá hnena “Hre rãh, kum-khua he chen hî î hná ka thok-a, î thû lá hî ka oi lô ngai shî lô va, ka thîente hnena hlimnatûr keltè min pe ngai shî lô. Chu-tin he î fápá hî nâchizûar hnena î sum ê rál vek tû hî a lôkal vele, amá tán ruai î theh vé a” atia a chhánga. Tin, a hnena “Ka fápá, ka hnena î om reng a lâm, katá apiang ítá anî e. Hlimtak le lâmtaka om aţhá a lâm, he î nau hî a thî, a lô-nung le tá anî e, a bô-va, kan hmû le tá anî e” atia.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (ABOR-MIRI GROUP.)

MIRI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

MIRI.

ENGLISH.

Âmi² âkô¹ buikâ⁵ au⁴ anyêkâ³ dūngai³
 2 1 5 4 3
 âmēna² au⁶ da⁹ buikâ¹⁰ âbūem⁸ lâtô.⁷
 6 9 10 8 7
 Bâbû¹¹ ngākâ¹³ âttâr¹⁵ kôsâgem¹⁴ bikâ.¹² Delô¹⁶
 11 13 15 14 12 16
 bui¹⁷ bâllûm²¹ âttârem¹⁹ orshûlâ¹⁸ bîtô.²⁰
 17 21 19 18 20
 Au²² ânjâna²⁸ da²⁹ aika²⁷ êkûmlâ²⁶ long²⁶
 22 28 29 27 26
 bajê²⁵ dû²⁴ mang.²³ Buika³¹ âttâr³² (apuidem)^{all}
 25 24 23 31 32 all
 lāng⁴ kûmlâ³⁰ môtēna³⁶ deg³⁷ âkon³⁵ lâ³⁴ gîlâ³⁴
 30 36 37 35 34
 âika⁴¹ âttâr⁴² apningem⁴⁰ smiat³⁸ keshâ³⁸ pû³⁸
 41 42 40 38 38
 dâam³⁹ tūngâm³⁹ tô.³⁹
 39

Buika⁴ âttâr⁵ apuingem³ simât⁶ kisha⁶ pû⁶
 4 5 3 6 6
 dâam² tūngâm¹ rôsim¹² deg¹¹ da¹⁰ lâ⁷ batarûna⁷
 2 1 12 11 10 7
 'akâl⁸ tô⁹ buika¹⁴ dânam¹⁵ sin¹³ kâtômāng.¹³
 8 9 14 15 13
 Delo¹⁶ bui¹⁷ da²³ deg²⁴ ke²² âmî²² âkon²¹ lâ²¹
 16 17 23 24 22 22 21
 âger²⁰ ikâpû¹⁹ gikāng¹⁸ âmî²⁶ da²⁵ buim²⁸ areg³⁰
 20 19 18 26 25 28 30
 lâ²⁹ êek³² âpîn³¹ bikâpû²⁷ maliktô³³ bui³³ keno³⁶
 29 32 31 27 33 36

A certain man had two sons, (and)
 1 2 3 4 5
 the younger son said to his father,
 6 7 8 9 10
 Father give (me) my share of (our)
 11 12 13 14
 property.
 15
 Then he dividing the property gave
 16 17 18 19 20
 to them.
 21
 The younger son did not stay many
 22 23 24 25
 days at his home collecting his property
 26 27 28 29 30 31 32
 together (he) went away to a far country
 33 34 35 36 37
 (and) foolishly wasted all his property.
 38 39 40 41 42

After wasting all his property in a
 1 2 3 4 5
 foolish manner a mighty famine occurred
 6 7 8 9
 in that country he had no food even.
 10 11 12 13 14 15
 Then he went to work with a man of
 16 17 18 19 20 21 22
 that country (and) the man sent him into
 23 24 25 26 27 28 29
 the field to feed swine.
 30 31 32

¹ had two sons is rendered "his two sons existed"
 buika = accusative of bui = his.

² na is a relative particle.

³ da is merely the demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition; au anjâna da meaning "the younger son in question."

⁴ lāng kûmlâ = compound verb meaning to collect, gather together. "Collecting together" in the English therefore should have been numbered 30 and not 30 and 33.

⁵ smiat = fool, keshâ pû = like. pû is the adverbial suffix.

⁶ Miris (like the Assamese) have no word equivalent to our word "waste" and no words to express "riotous living." Wasted his substance in riotous living would be rendered "tar bostu kokol kai phelaiê" in Assamese and it is the same in Miri, viz., "dâam tūngâm tô" = (literally) ate and drank everything.

⁷ âkâl is the Assamese word for famine. Miris have no word.

⁸ "buika dânam sin kâtômāng" means lit. "His food even existed not," i.e., he had not even food.

⁹ âmî âkon = man, one.

¹⁰ âger ikâpû is a compound verb meaning to do work.

MIRI—contd.

rû¹ dūngai depilā êek âmpüem (bui)
35 34 37 40 41 he
da lū dūngai dālū dākkam² dānam
39 38 42 44
bīna kāmang.
45 43

Buika sīmat aidākū dem bui lūtō
3 4 2 1 5 6
ngāka Bābū ka³ pākbo⁴ kiding ka
7 8 9
dānam puilā sin ngatdā ngā aiyū kenōlā
10 11 12 13 14 15 16
sīkīram⁵ tūrkinam dūng ngā Bābū lā
18 17 19 22 21
gilā lū pū ngā Ishar⁶ me tē nomtē pāp
20 24 23 25 29 28 30 31 27
itō, nakka au pū ngom gāg yō vong kā,⁷
28 35 36 33 32 34
ngom pōkbō pū mētōkā.
38 39 37

Delō bui aika bābū lā gīkāng mōtē
41 42 45 44 43 49
lokkē buika bābū buim kālā aiā tō.
46 48 49 51 50 52

Buikā goldon⁸ lā ōlet lā māmputō.
3 4 2 1 5
Au da buika Bābū em lūtō ngā Ishar
6 9 10 8 7 11 14
mētē nom tē pap ito depilā ngā nakka
13 16 15 12 17 18 21
au keshā mā.
22 20 19

Buika Bābū aika pākbo⁴ kidingem lūtō
23 24 27 28 26 25
gāsōr āpui lokem pūnam ainakā bōmlā
31 30 29
buim gemōtoka buika ālāk lā āngūtī
32 36 37 35 34
ākā, buika ālē lā tē¹⁰ jūtāng gemōtoka
42 43 41 39 40 33

¹ This rû is a superlative particle, for instance ai = good; airû = very good; battē = big, large; batterû = very large.

² adverbial participle; dākkam here means "although."

³ ka = possessive case suffix.

⁴ kiding is an adjective used to denote plurality.

⁵ sīkīram tūrkinam is a colloquial phrase meaning on the point of death.

⁶ Ishar is an Assamese word. Miris have no word for God. They believe in spirits called Oyū.

ENGLISH—contd.

He¹¹ was very hungry therefore (he)
33 34 35 36 37
desired to eat the pigs husks (but)
38 39 40 41
although desirous (of food) there was no
42 43
food given (for him).
44 45

Upon recovering his senses he said
1 2 3 4 5 6
My father's slave's food suffices, and
7 8 9 10 11 12
remains over. I myself hungering am
13 14 15 16 17
at death's door.
18

I going to (my) father will say. I
19 20 21 22 23 24 25
have sinned against God and yourself.
26 27 28 29 30 31
Call me no longer your son. Keep me like
32 33 34 35 36 37 38 39
a slave.
40

Then he went to his father; from afar
41 42 43 44 45 46 47
his father seeing him pitied (him).
48 49 50 51 52

Falling upon his neck (he) kissed
1 2 3 4 5
(him).

The son said to his father I have
6 7 8 9 10 11
sinned against God and yourself
12 13 14 15 16
consequently I am not like (unworthy of
17 18 19 20
being) your son.
21 22

His father said to his slaves having
23 24 25 26 27 28
brought the best robe put it on (him);
29 30 31 32

⁷ This is the only manner in which the sentence "Am no more worthy to be called thy son" can be rendered in Miri, viz., "call me no longer your son." Vong is a completive particle, yō kā the negative imperative case suffix.

⁸ goldon is an Assamese word. Miris have no other word for neck.

⁹ āngūtī is also an Assamese word, Miris having no word for a ring, though they wear many.

¹⁰ jūtāng is from the Hindustani word jūtā — a shoe.

¹¹ This is the only construction possible in Miri to make this portion of the parable comprehensible (in Miri).

MIRI—*contd.*

ngâlû âpin dâgêlâ âser lûjê.
45 46 47 44

Ngâ lû ka au sim silâ tûrdûngkû yoglâ
2 3 1 4 5 6
pâtô kû. Dalô bûlû âsertô. Bûlûka
7 8 9 10 11 13
âserdâdem¹ buika âbuiâna au ârêg lâ
12 13 14 15 18 17
dûngai ; bui aika êkûm puilâ mâkshâ
16 19 21 22 20 24
shânâm² lang dûmdûm dû³ namem
25 26
tattô.
23

Bui pâkbô âkâ gâg lâ tautô kâpî kan
27 30 29 28 31 32
ngâ lûka êkûm lâ ? pâkbô lûtô naka
34 35 33 36 37 38
buirâ aipû puidûngkû depîlâ naka Bâbû
39 41 40 42 43 44
âmîem gâglâ bûlûm âpinem dâ môdûng.
46 45 49 50 50

Delô âbuiâna an da âglîlâ ekûm ârâ lâ
1 3 2 4 8 7
gi pû mûî mâng.
6 5

Buika Bâbû gîlenlâ buim
9 10 11 14
kûmlâ goktô. Abuiâna au da aika
12 13 16 17 15 20
bâbûem lûtô, naka âger dûtâk bajê rûng kâ
21 19 18 24 25 28 27
lakkê ngâ îdûng. Lêkôtê naka agomem
26 22 23 29 32 33
ngâ mê pâk tômâng. Mêpâkmângkan
31 30 34
nâ ngom âjon kiding dâmôkâpû sâgôlî
35 37 44 42 41
ka au sin lêkôtê bîmâng.
48 39 38 36 36

¹ dâdem is an adverbial participle.

² makshâ shânâm is a compound verb meaning to dance.

³ dû is to beat a drum. Dûmdûm = drum ; dûmdûm dûmâm to beat ditto.

ENGLISH—*contd.*

put a ring upon his finger and also shoes
33 34 35 36 37 38 39 40

upon his feet. Let us eating be merry.
41 42 43 44 45 46 47

This our son having died has returned to
1 2 3 4 5
life ; being lost (he has) been found again.
6 7 8

Then they made merry.
9 10 11

While they were merrying⁴ his
12 13 12 13
eldest son was in the fields. He (on)
14 15 16 17 18 19

nearing his house heard dancing and
20 21 22 23 24 25
drumming.
26

He calling a slave asked what is up
27 28 29 30 31 32
at our house ? The slave said your
33 34 35 36 37 38
brother has returned safely consequently
39 40 41 42

your father having called (together)
43 44 45
friends is feeding them.
46 47 48 49

Then the elder son angering did not
1 2 3 4 5
wish to go to the house. His father
6 7 8 9 10
going out (and) entreating called him.
11 12 13 14

The elder son said to his father I have
15 16 17 18 19 20 21 22 23
done your work from many years (and)
24 25 26 27 28
never have (I) disregarded your orders
29 30 31 32 33
notwithstanding you never gave me even
34 35 36 37 38
the young of a goat (for me) to feed my
39 40 41 42 43
friends.
44

⁴ This sentence " While they were merrying " is necessary in Miri in order to carry on the sense.

MIRI—*concl'd.*

Naka anjāna au bui naka āttārem simātpū
 45 46 47 48 51 52 50
 dāām tūnganūto vong idakkom nā buim
 47 53 54 56
 bhoj¹ bīdūng.
 57 55
 Buika Bābū lūtō aūa nā ngāker lā
 1 2 3 4 5 9 8
 āgin pū dūng ngā ka āttār āpuidem naka
 7 6 11 12 10 13
 naka Buirā silā tūrdūngkū yoglā
 14 15 16 17 18
 pādūngkū dēpēlā ngā lū āsser kāndūai.
 19 20 21 23 22

ENGLISH—*concl'd.*

Your younger son he has wasted in
 45 46 47 48 49
 a foolish manner your property, but you
 50 51 52 53 54
 are giving him a feast.
 55 56 57
 His father said Son you are always
 1 2 3 4 5 6 7
 with me (and) all my property (is) yours
 8 9 10 11 12 13
 your brother being dead has returned to
 14 15 16 17
 life, being lost has been found therefore
 17 18 19 20
 we ought to be happy.
 21 22 23

¹ "bhoj" is an Assamese word. Miris have no word for feast.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

MANIPURI, (BENGALI CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

মি অমগী মচা নিপা অনি লৈরন্নি। মবুঙানিগী মরক্তা মনাও অতোষা অতুনা মপাদা হাই, পাবা! ঐনা ফংগদবা লল সৰুৰু অতু ঐঙোন্দা পিবিয়ু; মাতুদা মপানা মথোই অনিগী দমক লন্থুম্ য়েলে। কুমিৎ খর লৈরগা মনাও অতোষা অতুনা লন্ পুমনমক থোমজিল্লতুনা পুতুনা আরাপ্পা লৈপাক অমদা চংথোক্ই। মফম্ অতুদা লম্চৎ ফন্তবনিনা মরন্ পুমনমক মাংলে। লন্ পুমনমক অতু তুম্খবদা লৈপাক্ অতুদা য়াম্না তাংঙম্লে; তাংঙম্ অতুদা মানা বারক্লে। বারক্কা অতুতুনা মানা লৈপাক্ অতুদা লৈবা মি অমাবু তিন্নরুরে, মহাক্না মাবু ওক্ময়াম্ সেম্ননবা মহাক্ী লৌবুতুনা থাই। মফম্ অতুদা মানা ওক্ী চিন্চাক্ রাইনা মপুক থল্হন্থে হাইতুনা নিংয়ে; অতুগা কনা অমতনা মাংঙোন্দা পিজদে। মাতুদা মানা মপুক্ণিৎদা নিংসিল্কতুনা হাই, ঐগী ইপাগী মনাইসিংনা লেম্খোক পাথোক্না চিন্চাক্ ফংলি, অতুগা ঐনা মফম্ অসিদা লাম্ভনা সিগদৌরি। ঐনা হোগ্ৎতুনা ঐগী ইপাগী মনাতু হাইরুগে, পাবা, স্বৰ্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে, নহাক্ী নমাংদসু পাপ্ তৌরে, নহাক্ী নচ্চানি হাইবা ঐবু মতিক্ রৌইদে; নহাক্ী ননাই অমাওন্না থম্বিয়ু। অতুদগি মানা হোগ্ৎতুনা মহাক্ী মপা তানা চংলি, মাতুদা থাপ্না লৈরিংঙেনা মহাক্ী মপানা মহাক্পু উরতুনা নুংসিবিৰে, অমসুং চেন্‌সিন্‌খিতুনা মাগী ওক্‌সম কোন্তুনা মাবু চুপ্ই। চুপ্‌না অতুদা মচা নিপা অতুনা মাংঙোন্দা হাই, পাবা! স্বৰ্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে নহাক্ী নমাংদসু পাপ্ তৌরে, নহাক্ী নচ্চানি হাইবা মতিক্ রৌইদে। অতুগা মপানা মনাইসিংদা হাইথোক্ই, খরাইদগি হেন্না ফবা ফি থুনা পুবকতুনা সেংহল্ল, অমসুং মহাক্ী মখুংতা খুদোম্ অমা সিহু সিবিয়ু, অথোংদা খুগ্ৰাংসু উপ্‌পিয়ু, ঐথোই হরাও নুংঙাইনা চাক্‌চামিহুসি; করিননো হাইববু ঐগী ইচ্চা অসি সিরুরবদগি হিংগল্‌কপনি, অমসুং মাংলুরবদগি অমুক্ ফংলবনি। মাতুদা মথোইনা হরাও নুংঙাইরক্ই।

মতম্ অতুদা মহাক্ী মচা অহল্ অতুনা লৌবুতুনা লৈরন্নি, লাক্‌তুনা লাক্‌তুনা য়ুম্‌দা থুলবদা ইশৈ সৰুপগী মথোল্‌সু জগোই সাবগী মথোল্‌সু তাতুনা মনাই নিপা অমবু কোঁতুনা হংই, করিগী নিন্থোংইবনো? মানা মাংঙোন্দা হাই, নহাক্ী ননাও লাক্‌য়ে, অমসুং নহাক্ী নপানা মহাক্‌পু অনায়েক্ লৈতুনা ফংলবদা চাক্‌ খাংবিৰে। মাতুদা মহাক্‌না সাওরতুনা ইমুং চংঙোই হাইতুনা হাই, মাতুতুনা মহাক্ী মপানা থোক্‌লতুনা মহাক্‌পু থেম্‌জিল্লে। অতুগা মহাক্‌না মপাদা খুম্‌ই, য়েংউ, চহি অসুপতগি ননাই লৈরিবা অসিনা নহাক্ী য়াংবু থক্‌ হিক্‌থোক্‌তে, অতুগক্‌পু ঐগী ইরুপ্‌ ইপাংগা হরাওমিহুবা ওম্‌ননবগী দমক্‌ অমুক্তসু হমেং মচা অমদং ঐঙোন্দা পিদে, অতুগা নংগী নচ্চা অসিদি নোংতিনিহুসিংগা লৌইনতুনা নংগী নরন্ হুন্‌জেক্‌পবু মানা হেক্‌ লাক্‌পমতুদা মাগী দমক্‌ চাক্‌খাংবিৰিবা। মাতুদা মপানা মাংঙোন্দা হাই, অঙাং! নংদি ইতংতংত্ৰা ঐগা লৈমিমৈ, অমাহেক্‌সু ঐগী লৈরিবা পুমনমক্‌ অতু নংগীনি। অতুগা ঐথোই হরাও নুংঙাইগদবা মতিক্‌ রৌই; করিননো হাইববু, নংগী ননাও অসি সিরুরবদগি হিংগল্‌কপনি, অমসুং মাংলুরবদগি অমুক্‌ ফংলবনি ॥

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

MANIPURĪ, (ROMAN CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

Mi amagi machā ani lairammi. Mabuñānigi marakta manāo atonbā
Man of one son two were. Both from amongst youngest-son
 aduna mapāda hāi, Pābā! Aina phangadaba lal
the to his father said, Father! I that which I have to receive property
 saruk adu aiñondā pibiyu; mādudā mapāna makhoi anigi damak
portion the to me give; thereupon his father these two for
 lanthum yelle. Numit khara lairaga manāo atonbā aduna lan pumnamak
living divided. Days a-far after youngest-son that property all
 khomjilladuna puduna ārappa laipāk amadā chatthok-i. Mapham adudā
gathering-together carrying far country to-a went-away. Place at that
 lamchat phattabani-na maran pumnamak māñle. Lan
behaviour being-bad his substance all was destroyed. Substance
 pumnamak adu tumkhrabada laipāk aduda yāmna tāñgamle;
all that when-becoming-wasted country in-that great scarcity-arose;
 tāñgamba aduda māna wārakle. Wārakpa aduktā māna
scarcity through-that he began-to-be-wretched. Becoming wretched at he
 laipāk aduda laiba mi amabu tinnarure, mahākna mābu ok
country in that residing man with-a joined, he him swine
 mayām sennanaba mahākki laubukta thāi. Mapham aduda māna okki
herd to-pasture his into-fields sent. Place at-that he swines
 chinchāk wāina mapuk thalhan-ge hāiduna niñge; adugā kanā amatanā
food his belly will fill saying wished; but any one
 māñondā pijade. Māduda mapukniñda niñsiñlaktuna hāi, aigi
to him gave not. Thereupon in his mind beginning to remember said, my
 ipāgi manāisiñna lemthok pāthoknā chinchāk phañli adugā aina
father's servants without stint food are receiving but I
 mapham asida lāmbanā sigadauri. Aina haugattuna aigi ipāgi
place in this with-hunger am dying. I arising my father's
 manākta hāiruge, Pābā! Swargabu māi onthoktuna pāp
in-presence will go and ask, Father! Heaven-from face turning away sin
 taure, nahākki namāñdasu pāp taure, nahākki nachāni hāiba aibu
have done, your in presence also sin have done, your child-am saying I
 matik woidre; nahākki nanāi amāgumna thambiyu. Adudagi māna
worthy am not; your servants like one make. Afterwards he

60a-2

haugattuna mahākki mapā tāna chatli. Māduda thāpna lairiggaina
arising his father towards went. Then afar off while-remaining
mahākki mapāna mahākpu uraduna nugsibire, amasuṅ chensinkhiduna
his father him seeing had compassion, and running-towards
māgi ngaksam konduna mābu chup-i. Chuppa aduda machā nipā aduna
his neck entwining him kissed. Kissed when his-son that
māyonda hāi, Pābā! Swargabu māi onthok-tuna pāp taure, nahākki
to him said, Father! Heaven-from face turning away sin have done, your
namāṅdasu pāp taure, nahākki nachāni hāiba matik woidre. Aduga
in presence also sin have done, your son-am saying worthy am not. But
mapāna manāisinda hāithok-i, khwāidagi henna phaba phi thuna
his-father to-his servants gave orders, than-all better costly cloth quickly
puraktuna shethallu, amasuṅ mahākki makhuttā khudom amā sisu sibiya,
bringing put on, and his on hand ring one also put on,
makhondā khugrāṅsu up-piyu, aikhoi harāo nuṅāina chāk chāminasi,
on-his-feet sandals-also put-on, we with-joy and gladness let eat-together
karinano hāibabu aigi ichā asi sirurabadagi hingatlakpani, amasuṅ
because it is said my son this from the dead has risen up, and
māṅlurabadagi amuk phāṅlabani. Mādudā makhoiṇā harāo
from being lost, once more has been found. Thereupon they to rejoice
nuṅṅāirak-i.
and to be glad began.

Matam aduda mahākki machā ahal adunā laubukta lairammi, lāktuna
Time at-that his son eldest the in the fields was, coming
lāktuna yumdā thuglabada isai sakpagi makholsu jagoi sābagi
coming towards house when-reached song singing sounds also dancing
makholsu tāduna manāi nipā amabu kauduna haṅ-i, karigi
sound also hearing his servant man a calling asked, what
ninkhoṅibano? Māna māyonda hāi, nahākki nanāo lāk-e, amasuṅ
noise is? He to him said, your young-brother has come, and
nahākki napāna mahākpu anāyek laitana phāṅlabada chāk-khāṅbire.
your father him illness without finding feast has given.
Māduda mahākna sāoraduna imuṅ chaṅgoi hāiduna hāi, mādukta
Thereupon he being-angry in house will not go saying said, therefore
mahākki mapāna thokladuna mahākpu themjille. Aduga mahākna
his father coming-out him entreated. But he
mapāda khum-i, Yey-u, chahi asuptagi nanāi lairiba
to-his father replied, Behold, years from so many servant your living-who-is
asinā nahākki yāthaṅ-bu khak hikthokte, adumakpu aigi irup
the your commands never disobeyed, nevertheless my friends
ipāṅgā harāominaba ngam-nanabagi damak amuktasu hamen machā
and companions to rejoice enabling for even kid small

60a—3

amadaṅ aiṅonda pide, aduga naṅ-gi nachā asidi nottinisingā
one to me have not given, but your son this prostitutes

loinaduna naṅgi naran hunjekpabu māna hek lākpamaktada
with your property throwing-away-although he as soon as arrives

māgi damak chākkhāṅbiribā. Māduda mapāna māṅondā hāi, Aṅāṅ !
him for have made feast. Then his father to him said, Child !

naṅdi itat-tattana aigā laiminṇai, amāheksu aigi lairibā pumnamak adu
you always me with are, also my what is all that

naṅgini. Aduga aikhoi harāo nuṅṅāigadaba matik woi ; karinano hāibabu
yours-is. But we to rejoice to be happy should be ; because

naṅgi nanāo asi sirurabadagi hingatlakpani, amasuṅ māṅlurabadagi
your young brother this from being dead has risen up, and from being lost

amuk phaṅlabani.
again is-found.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(UNCLASSIFIED.)

SINGPHO.

(J. F. Needham, Esq., 1876.)

SINGPHO.

Singpho aimá'ná keshâ n'khong
 2 1 5 4
 ngâdai. Keshâ kachî gawâ fê ngâ dai
 3 7 6 10 9 8
 nyê nâ man ⁽¹⁾ gadê mâ ngâ dî mang jôû.
 (my) 13 12 11
 Deng gawâ gam dî jô dai.
 4 15 16 17
 Gawâ rai gam jôdî ⁽²⁾ n'thomî kashâ,
 18(a) 20 19 18 22
 kachî sîbâ yâ n'kringdî. Nâm chang goi
 21 24 25 23 30 29 28
 dâm ⁽³⁾ sâ hâdai.
 27 26

Khî mûng sidai goi kinâ rai bok ⁽⁴⁾.
 1 7 6 5 3 4
 Kâm mô kâm rûmshâ thûmhâ dai.
 2
 Rai bok ⁽⁴⁾ yong rûm shâ thûm n'thonû
 11 10 9 8
 mûng sidai goi khû gabâ raihâdai. Khî
 17 16 15 13 12 14 18
 shâ phâ n'ngâ hâdai khî mûng sidaigoi
 21 20 19 22 23
 'na singphô aima goi mûnglî dî sadai
 27 26 25 24 23
 Singhpô dai khîfê nâ goi wâ
 29 30 32 34 33 36
 yâ sinun dai.
 35

Khî wâ nâ 'ngâm mang lû'dî mang
 1 2 3 4 5
 shâ phâ dai dî shâ n'lû dai.
 6 7 9 8

ENGLISH.

A man had two sons.
 1 2 3 4 5
 (The) younger son said to (his) father,
 6 7 8 9 10
 Give (me) whatever share (of property)
 11 12 13
 (is mine). Then (his) father dividing
 14 15 16
 gave (to him).
 17
 After (his) father had divided (his)
 18 18(a) 19
 property the younger son not staying
 20 21 22 23
 many days (at home) went to visit in
 24 25 26 27 28
 a far country.
 29 30

He wasted his goods in that country.
 1 2 3 4 5 6 7
 After wasting all (his) goods a great
 8 9 10 11 12
 famine occurred in that country. He had
 13 14 15 16 17 18 19
 no food. He went to work with a man of
 20 21 22 23 24 25 26 27
 that country.
 28
 The man in question sent him to the
 29 30 31 32 33
 fields to tend swine.
 34 35 36

He pigs husks even getting (would
 1 2 3 4 5
 have) eaten (them) but (he) got no food.
 6 7 8 9

(¹) gadê mâ = as many as, ngâ dî = being (ngâ substantive verb, to be, with past participial suffix dî added), so that gadê mâ ngâ dî mang means "as many as being even" (mana = even, and).

(²) gam jôdî is a compound verb: gam, to divide; jô, to give.

(³) dâm means to stroll, visit, etc.

(⁴) bok is the plural suffix.

SINGPHO—*contd.*

ENGLISH—*contd.*

Khî mit n'thomî. Wâ dai nyê wânâ
 10 12 11 13 14 15
 mîum lô lô shâ lûdî chandi ngai gâ
 16 18 19 17 20 21
 (1) kâsî dî sîdai.
 23 22
 Ngai wâ goi sâdî wâgâ wâê ngai niyon
 24 27 26 25 28 29 30 32
 Phrâ goi dai n'thomî nang goi phit hâ
 33 34 35 31
 na nâ ningshâ dai n'thêkâ ngaifê mîyam
 38 37 37 41 43
 sitai lauû.
 42 40

Deng khî wâfê goi sâdai. Gowâ wâ
 1 2 5 4 3 6
 khîfê chan dagoi mûdî n'gâhâ lagat
 8 9 7 10 11
 sâ'dî dû jûmdî pûp dai.
 14 12 15
 Keshâ î⁽²⁾ gawâfê ngû dai wâê ngai niyon
 16 18 17 19 20 22
 Phrafê mang nang fê mang phithâ ngai
 23 25 24 21
 nânâ ningshâ n'thêkâ. Dengî khîná gawâi
 27 28 26 29 30 31
 mîyam bok fê ngûdai yongâ n'lô m'bâ
 33 32 35 36
 gaja laudî. Khîfê cha⁽³⁾ fûnú.
 35 34 39 37 and 38

Latâ goi lâkchop jôû lagong goi lêvê
 4 3 2 1 8 7 6
 degrâ jôû.
 5

I bok lû shâ sîpîô gâ n'dai ning
 9 11 12 10 13
 khânî nyê shâ sîdai yâ krûngdî
 14 15 16 17 18
 ngâdai khî mât dî bai prâ lû dai.
 19 20 21

Deng î khîní piôdî ngâhâ.
 22 23 24

Deng kashâ gabâ nâ goi ngâ dai.
 25 27 26 30 29 28

Khî wâdî⁽⁴⁾ n'tâ mason dû dai ning
 31 32 34 33 32 36
 chin dai manao naudî nâng dai. Khî
 36 37 35 38

He after coming to himself said, My
 10 11 12 13 14
 father's slaves getting heaps to eat (and)
 15 16 17 18 19
 to spare I am dying of hunger.
 20 21 22 23

I going to (my) father will say, Father I
 24 25 26 27 28 29 30
 have sinned against God also (against) you,
 31 32 33 34 35
 I am not fit (to be) your son. Take me
 36 37 38 39 40 41
 as a slave.
 42 43

Then he went to his father. His father
 1 2 3 4 5 6
 seeing him from afar pitied (him) (and)
 7 8 9 10
 running falling upon (his) neck kissed.
 11 12 13 14 15

The son said to his father, Father I have
 16 17 18 19 20 21
 sinned against God and yourself (and)
 21 22 23 24 25
 am unfit (to be) your son. Then his
 26 27 28 29 30
 father told (his) slaves, Bring the best
 31 32 33 34 35
 cloth (and) put (it) (upon) him.
 36 37 38 39

Give a ring upon (his) finger (and)
 1 2 3 4
 put shoes upon (his) feet.
 5 6 7 8

Let us eat, drink (and) be merry for
 10 9 11 12 13
 my son (was) dead (and) now is alive.
 14 15 16 17 18
 He being lost (and) is found.
 19 20 21

Then they made merry.
 22 23 24

At that time the elder son was in
 25 26 27 28 29
 the fields.
 30

He on arriving near (the) house heard
 31 32 33 34 35
 singing (and) dancing.
 36 37

(1) kâsî = hunger; dî = past participial suffix; sî = die, with present tense suffix, dai, attached; so that kâsî dî sî dai means hungering am dying.

(2) The î in keshâ î is merely the nominative particle.

(3) cha fûnú means to "put on" clothes.

(4) wâdî dû dai is a compound verb. Wâ = return, dû = arrive.

SINGPHO—*concl'd.*ENGLISH—*concl'd.*

m̄yum aimâ ⁽¹⁾ fê shigâdî sandai.
41 40 39 42

N'tâ goi makaimâ raidai? Miyam
3 2 1 4

wâdai nâ ningnaufê gâjâdî bai lû
5 6 7 and 8 10 9

sî dai ning khânî nâ ning wâ lû shâ
11 12 13 15

jôdai.
14

Deng î khi potdî n'tâ tagui
16 17 18 21 20

n'shângdai.
19

Dengî gowâ sing ganî dîdî (kashâ fê)
22 23 25 24 the son

pomdî shîgâ dî keshâ gabâ
26 27 29 28

nyê wâ fê wâdai wâê ngai n'thengning
31 32 30 33 34 33(a)

nâ mûnglî dîdai galoi yang mang nâ gâ
36 37 35 39 38 41 42

n'makaudai⁽²⁾.
40

Dai dî mang nang ngai fê bainam⁽³⁾
1 2 5 6

keshâ (aima) mang nûmnang tharau î
6 a or one 4 9 8

shâ ⁽⁴⁾n'sinundai.
3

Nâ ningshâ kachî rai yong shâ sîmâdî
10 12 11 16 15 14

mang sîdai fé nang peyen jo.
13 17 18 20 19

Dengî khi khîná kashâfê ngûdai
21 22 25 24 23

kashâê nang gâ nong ngai tharâ ngâdai
26 27 29 30 28

nyê nâ rai yong nânâ rê.
32 33 31 35 34

I ong phá dai ning khânî nâ ningnau sîdî
36 37 38 39 40 41

yâ ⁽⁵⁾krûng dî ngâ dai khi mât dî
42 43 44 45

bai lûhâdai.
46

He calling a slave asked (him).
38 39 40 41 42

What is up in (our) house? The slave
1 2 3 4

replied, Your younger brother has
5 6 7 8 9

returned well, therefore your father
9 10 11 12 13

is giving a feast.
14 15

Then he angering would not enter
16 17 18 19

inside (the) house.
20 21

Then (his) father coming outside (and)
22 23 24 25

entreating called (the) son. The elder son
26 27 28 29

said to his father, Father many years I
30 31 32 33 33(a) 34

have done your work, and, never
35 36 37 38 39

transgressed your commands.
40 41 42

Notwithstanding, you never even gave
1 2 3 4 5

me a kid to make merry with my friends.
5 6 7 8 9

Your younger son although he has
10 11 12 13 14

wasted all his goods, to him you give a feast.
14 15 16 17 18 19 20

Then he said to his son, Son you are
21 22 23 24 25 24 26 27 28

always with me (and) all my property is
29 30 31 32 33 34

yours.
35

We should be merry for your brother
36 37 38 39 40

being dead is now alive. He being lost
41 42 43 44 45

has been found.
46

(1) fê = dative case suffix.

(2) makau means to throw away, abandon, etc.

(3) bainam = goat, keshâ = young, bainam keshâ = kid.

(4) sinun is a causal imperative verb. The literal rendering of the passage being, dai di mang = nevertheless, nang = you, ngai fê = me, bainam keshâ = a kid, mang = even, nûmnang tharu = with friends, shâ n'sinundai = to eat did not order.

(5) krûng dî = living, ngâdai = is.

-

TAI OR SHAN FAMILY.

AHOM, (BENGALI CHARACTER).

(Babu Golap Chandra Barua, 1896.)

কুন ফুলেঙ লুক্‌মান্ শঙ্‌কুন ডাই মান্ যাও। পয় লুক্‌ডি লাট্‌ খাম্ মান্ পমান্, প ঐ, ডাই খঙ্‌ লিঙ্‌ য়ন্ শু হেউ আও ডাই পান্ মো ক্লাঙ্‌ শঙ্‌ পিকাই পি য়ঙ্‌। পয় পমান্ পান্ কান্ টাঙ্‌ লাই খঙ্‌ লিঙ্‌ ক্লাঙ্‌ শঙ্‌ পি য়ঙ্‌ যাও। পয় কা লাঙ্‌ বো বান্ নাই নাম্‌না। লুক্‌ডি টাঙ্‌ খঙ্‌ লিঙ্‌ আও ডাই পাই কা প'ন্ য়ঙ্‌ যাও খাও উ কয়। মান্‌ক লুক্‌ লাও আও কিন্‌ চাম্‌ কুনমি বাঙ্‌ ডে কান্‌ পা কান্‌ টাঙ্‌ খঙ্‌ লিঙ্‌ রাই ডাই যাও। ফেউ নাই মান্‌ক টাঙ্‌ খঙ্‌ লিঙ্‌ টাক্‌লু টাক্‌ পাঙ্‌ কিন্‌ যাও অ। টেট্‌ চাম্‌ হেউ য়ঙ্‌ বান্‌ টাক্‌ ইপ্‌ টাক্‌ যাক্‌ অক্‌ যাও। মান্‌ক ফুফান্‌ যাও। পয় লুন্‌ লাঙ্‌ মান্‌ক পাই কা চাম্‌ চুম্‌ ডে কুন ফু খ্‌ চে য়ঙ্‌ বান্‌ চে ফু খ্‌ ফান্‌ খাম্‌ হেউ মান্‌ য় লিক্‌ ফেউ না কিপ্‌ খাও হেউ অয় কিন্‌ ক্লেন্‌। মান্‌ চাঙ্‌ উঞ্‌ চেউ প্লঙ্‌ শাঙ্‌ বা মান্‌ক কিপ্‌ খাও পান্‌ কু য় হেউ কিন্‌ ক্লেন্‌। ফেউ বো ঞাঙ্‌ হেউ ডাই। ফেউ নাই মান্‌ক ডিপ্‌ ডি যাও। মান্‌বা কাও পমান্‌ রেন্‌ খালিক্‌ খাঞেঙ্‌ ফেউ কুন ফিঙ্‌ ডাই খাও কিন্‌ ক্লেন্‌ চাম্‌ ছপ্‌ বাই চাম্‌। পয় কাও ক টাই শি ডেট্‌ ক্লাঙ্‌ টুঙ্‌। টিকা নাই কাওক খেন্‌ চাম্‌ টি পকাও পাই কা না চাম্‌ কাও লাট্‌ খাম্‌ লাও মান্‌ চাম্‌ প ঐ, কাওক ফিট্‌ ফান্‌রু চাম্‌ মো আন্‌ চাম্‌। পয় কাওক বো মি য়ক্‌ বা লুক্‌মান্‌ মো। মোক কাওমান্‌ আও বপ্‌ ডাই নাঙ্‌ চাম্‌ মো খালিক্‌ বাই চুম্‌ ডুঞ্‌। পয় মান্‌ক খেন্‌ চাম্‌ পাই কা মা টি পমান্‌ যাও। টুবা ফেউ নাই মান্‌ক উ টাঙ্‌ নি যাও। মান্‌ পমান্‌ মান্‌ হান্‌ যাও চাম্‌ রাক্‌ কান্‌ চাম্‌ খন্‌ পাই য় কুট্‌ খ চুম্‌ কান্‌ যাও। পয় লুক্‌মান্‌ ক মান্‌ বা প ঐ, কাওক ফিট্‌ ফান্‌রু চাম্‌ মো আন্‌ না। পয় আন্‌ কাওক য়ক্‌ বো মি বা মো লুক্‌মান্‌। পয় পমান্‌ খাও খাম্‌ কুলা ফান্‌ খাম্‌ হেউ আও মা ফা কেঞ্‌ বা ডি। নুঙ্‌ টাঙ্‌ ফা থিঙ্‌ বাই মান্‌ চাম্‌। পয় নুঙ্‌ টাঙ্‌ ঞিউ চি বপ্‌ চপ্‌ খপ্‌ বাই। পয় নুঙ্‌ টাঙ্‌ থেপ্‌ টিন্‌ খাও। পয় মা রাও কিন্‌ ক্লেন্‌ চাম্‌ হিট্‌ য়ন্‌ হিট্‌ খেন্‌। চু চাঙ্‌ নাই ই উ লুক্‌মান্‌ টাই শি যাও। বা আন্‌ পয় ডিপ্‌ ডি কয়। মান্‌ চাম্‌ রাই ডাই চাঙ্‌ নাই ডাই চাম্‌। বা আন্‌ খাও টাঙ্‌ লাই হিট্‌ য়ন্‌ হিট্‌ খেন্‌ যাও অ।

টি নাই ফু আই লুক্‌মান্‌ না ডিন্‌ শাও উ কয়। বা আন্‌ মান্‌ ক পুক্‌ মা মা চেঙ্‌ ফাঙ্‌ রেন্‌। মান্‌ক ছঙ্‌ ডিন্‌ হিট্‌ য়ন্‌ হিট্‌ খেন্‌কা চাম্‌। পয় আন্‌ মান্‌ক রিক্‌ ফুলেঙ্‌ খা লিক্‌ বাও ঠাম্‌ খাম্‌রু কা শাঙ্‌ খাও য়ন্‌ বুক্‌ খাম্‌ অ। বা আন্‌ মান্‌ক বা মান্‌ যাও মো য়ঙ্‌মান্‌ মা উ কয়। প মো হেউ ডাই ফুক্‌ লেঙ্‌ যাও। চু চাঙ্‌ নাই মান্‌ ক মান্‌ ডাই খেঞ্‌ ডি কয়। বা আন্‌ মান্‌ক ঠুঞ্‌ চেউ ডেট্‌। মান্‌ক রেন্‌ বো মা খাও। চু চাঙ্‌ নাই পমান্‌ ক রেন্‌ অক্‌ মা, লুক্‌ পি আই বৃঙ্‌ রিক্‌ মা খাও রেন্‌ য়। বা আন্‌ মান্‌ক লাট্‌ খাম্‌ লে পমান্‌ ফান্‌ যাক্‌ কা শাঙ্‌ পিয়ু য়ন্‌ নাই কাও ক মো হিট্‌ বয় উ ফান্‌ মো কাওক খাম্‌ মা লাও বো লু কয়। টলাক্‌ মোক কাও বো হেউ ডাই অন্‌ পেঙা লেঙ্‌ পু নাঙ্‌ নাই কাওক পিন্‌ হিট্‌ য়ন্‌ হিট্‌ খেন্‌ ডুঞ্‌ চুম্‌ কাওকুন্‌ রিক্‌ টাই। টুবা খান্‌ মা চাম্‌ ই উ লুক্‌ মো মা চেঙ্‌ চাম্‌ পান্‌কু লুক্‌ক রাই ডাই মো টাঙ্‌ লাই খঙ্‌ লিঙ্‌ কিন্‌ ক্লেন্‌ ডুঞ্‌ ফু ঞেঙ্‌ বাঙ্‌ শাও। মোক মান্‌ হেউ ডাই ফুক্‌ লেঙ্‌ খাও যাও। বা আন্‌ মান্‌ক মান্‌ বা যাও, লুক্‌ ঐ, মোক কাও ডুঞ্‌ কু য় কু বান্‌ য় কয়। পয় আন্‌ টাঙ্‌ লাই খঙ্‌ লিঙ্‌ খাও মোক ডাই চাম্‌ কয়। মান্‌ হান্‌ ডাই ডি যাও। পু নাঙ্‌ নাই রাওক হিট্‌ য়ন্‌ হিট্‌ খেন্‌ উ চেউ কয়। চু চাঙ্‌ নাই ই উ য়ঙ্‌ মো টাই যাও পয় ডিপ্‌ ডি কয়, বা আন্‌ রাই ডাই যাও পয় আন্‌ নাই ডাই কয়।

TAI OR SHAN FAMILY.

AHOM, (ROMAN CHARACTER).

(Babu Golap Chandra Barua, 1896.)

Kun phu ley lukmān gaṅkun dāi mām jāo, pay luk gi lāt khām mām pa mām pa ai dāi khraṅ liṅ jvan ɣu heu āo dāi pām mau klāṅ gaṅ pi kǎi pi nvaṅ. pay pa mām pām kām tāt lāi khraṅ liṅ klāṅ gaṅ pi nvaṅ jāo. pay kǎ lāṅ bau bām nāi nām nā. luk gi tāt khraṅ liṅ āo dāi pāi kǎ pun muṅ jāo khāo u kay. mām ka luk lāo āo kin cām kun mi bāṅ dai kām pā kām tāt khraṅ liṅ rāi dāi jāo. phreu nāi mām ka tāt khraṅ liṅ tāk lu tāk pāṅ kin jāo a. tet cām heu muṅ bām tāk ip tāk jāk avk jāo. mām ka phu phām jāo. pay lun lāṅ mām ka pāi kǎ cām evam dāi kun phukhru ce muṅ bām ce phu khru phām khām heu mām mu lik phreu nā kip khāo heu ay kin klen. mām cāṅ u ceuplāṅ cāṅ bā mām ka kip khāo pām ku mu heu kin klen. phreu bau nāṅ heu dāi. phreu nāi mām ka dip di jāo. mām bā kǎo pa mām ren khā lik khā nēṅ phreu kun phriṅ dāi khāo kin klen cām hup bāi cām. pay kǎo ka tǎi ɣi dēt klāṅ tvaṅ. ti kǎ nāi kǎo ka khen cām ti pa kǎo pāi kǎ nā cām kǎo lāt khām lāo mām cām pa ai kǎo ka phit phā nu ru cām mām ān cām. pay kǎo ka bau mi jvak luk mām mau. mau ka kǎo mām āo rvap dāi nāṅ cām mau khā lik bāi cām dāi. pay mām ka khen cām pāi kǎ mā ti pa mām jāo. tu bā phreu nāi mām ka u tāt ni jāo. mām pa mām mām hām jāo cām rāk kām cām khvam pāi mu kvat kha cum kām jāo. pay luk mām ka bā mām pa ai kǎo ka phit phā nu ru cām mau ān nā. pay ān kǎo ka jvak bau mi bā mau luk mām. pay pa mām khāo khām kulā phām khām heu āo mā phā ken bā di. nuṅ tāt phā khriṅ bāi mām cām. pay nuṅ tāt nūi ci rvap evap khvap bāi. pay nuṅ tāt khep tin khāo. pay mā rāo kin klen cām hit mun hit khen. cu cāṅ nāi i u luk mām tǎi ɣi jāo. bā ān pay dip di kay mām cām rāi dāi cāṅ nāi dāi cām. bā ān khāo tāt lāi hit mun hit khen jāo a.

ti nāi phu āi lukmām nā dīn ɣāo u kay. bā ān mām ka pvak mā mā theṅ phāṅ ren. mām ka huṅ ṅin hit mun hit khen kǎ cām pay ān mām ka rik phu ley khāo lik bāo thām khām ru kǎ cāṅ khāo mun bvak khām a. bā ān mām ka bā mām jāo mau nvaṅ mām mā u kay. mau pa mām heu phvak ley khāo jāo. cu cāṅ nāi mām ka mām dāi khen di kay. bā ān mām ka thuṅ ceu det. mām ka ren bau mā khāo. cu cāṅ nāi pa mām ka ren avk mā luk pi āi rvaṅ rik mā khāo ren ju. bā ān mām ka lāt khām lāo pa mām phām jāk kǎ cāṅ pi mu mun nāi kǎo ka mau hit bay u phām mau kǎo ka khām mā lāo bau lu kay. ta lāk mau ka kǎo mā lāo kin bau heu avn peṅā ley pu nāṅ nāi kǎo ka pin hit mun hit khen dvaṅ evam kǎo kun rik tǎi. tu bā khām mā cām i u luk mau mā theṅ cām pām ku luk ka rāi dāi mau tāt lāi khām khraṅ liṅ kin klen dvaṅ phu nēṅ bāṅ ɣāo. mau ka mām heu dāi phvak ley jāo a. bā ān mām ka mām bā jāo luk ai mau ka kǎo dvaṅ ku mu kay. pay ān tāt lāi khraṅ liṅ khāo mau ka dāi cām kay. mām hām dāi di jāo. pu nāṅ ku bām ju nāi rāo ka hit mun hit khen u ceu kay. cu cāṅ nāi i u nvaṅ mau tǎi jāo pay dip di kay bā ān rāi dāi jāo pay ān nāi dāi kay.

TAI OR SHAN FAMILY.

KHAMTI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

KHAMTI.

Mü nan kon kô⁽¹⁾ lüng yang lük chai
 1 3 2 4 6
 song kô nai lük man song kô nai⁽²⁾
 5 7 9 8 10 11
 lük chai ân nai pô man mai wâ kâ
 13 12 17 16 15 14
 khüng châ kau chât khalaûkâ
 21 20 19 18
 pan hautâ. Mü nai man lük chai man
 22 23 24 29 28
 mai khüng pan haukâ lük chai ân
 27 26 25 31 30
 man au khüng nai mâ hüng sang si
 32 33 35 34 36
 müng kai long⁽³⁾ mai kâ kâ.
 40 39 38 37

Müng nan mai man khüng
 3 2 1 4 7
 tâng müng khai kin⁽⁴⁾ mot kâ.
 6 5

Mü khüng man tâng müng mot kânai
 8 12 11 10 9
 mü nai (müng nan mai) üp khau
 13 (c) (b) (a) 15
 long. Man⁽⁵⁾ an tî kin mâ yang⁽⁵⁾ kâ.
 14

Münai man kon lüng mai kâ.
 16 17 21 20 18
 pâng phô kâ kon nan man mai tong nâ
 19 18 22 24 26
 mai poikâ haü⁽⁶⁾ leng mü.
 25 23 27 28

Man mai⁽⁷⁾ khüng kin phaü kâ
 3 4 1
 mâ haü sang nai kâ cham ham mü
 2 5 7 6 9 8
 man tî kîn. Mü man
 10 11 12 13 14

ENGLISH.

Formerly a man had two sons
 1 2 3 4 5 6
 amongst his children, the two aforesaid,
 7 8 9 10 11
 the younger child (or son) said to his
 12 13 14 15 16
 father, whatever my share (of) goods
 17 18 19 20 21
 (there be) distribute. Then he
 22 23 24
 distributed (his) property to his son,
 25 26 27 28 29
 younger son he taking the goods tarried
 30 31 32 33 34 35 36
 not long (but) went to a far country.
 36 37 38 39 40

In that country he wasted all (his)
 1 2 3 4 5 6
 property.
 7

After getting rid of all his property
 8 9 10 11 12
 then a mighty famine (occurred) in that
 13 14 15 (a) (b)
 country. He had⁽⁵⁾ nothing to eat.⁽⁶⁾
 (c)

Then he went (and) joined (himself)
 16 17 18 19
 to a man (and) the man sent him into
 20 21 22 23 24 25
 (the) fields to tend pigs.
 26 27 28

No one gave him eatables. If (he)
 1 2 3 4 5
 could have obtained the pigs husks he
 6 7 8 9 10
 would have eaten. When he
 11 12 13 14

(1) kô is a numeral particle used for human beings.

(2) nai is a demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition.

(3) long is an adverb meaning very, exceedingly; so that kai long = very far.

(4) khai = lose, kin = eat, mot = finish.

(5) Man an tî kin mâ yang kâ, he what to eat none had.

(6) haü is an auxiliary *causal* imperative, haü long to tend.

(7) man mai khüng kin phaü kâ mâ haü means, literally, any one even gave him not things to eat.

KHAMTI—*contd.*ENGLISH—*contd.*

chaü kum mâ nai man wâ hün pô
16 15 17 18 22 21

kau mai khânai kâ (khou) mü kin.
20 19 24 23 atta food 26

pô lü khün nangkau pün mai kâ haü
25 27 30 28 29

Kau cham mâ nai sî ⁽¹⁾kin nang tî tai.
31 32 33 34

Kau pô kau mai kâsî wâ kât.
35 38 37 36 40 39

Po ü kau chauphra mai ⁽²⁾tai khâng ⁽³⁾
1 2 5 4

maü mai ⁽²⁾phit yau.
6 3

Khün nang kau lûk chai nî maü nai sî
7 12 11 10 9

mâ thok wâ kau mai khâ nang kan
8 14 17 15

au woi tâ. Mü nai man tai khâng pô
13 18 19 21 24

man mai mâ kâ. Pô man man mai lûk
23 22 20 26 25 28 29

tikai pon hankû hakkâ khün nang kau
30 27 31 32

len kâ sî khô man mai wâm sî
33 37 36 35 34

chop kem kâ.
38

Mü nai lûk chai man wâ, pô ü kau
1 3 2 4 5 6

chau phrâ mai khün nang kau kâ nâ ⁽⁴⁾
10 11 9

maü mai phit ⁽⁵⁾het kâ. Kau lûk chai
12 8 7 13 16

nî nai sî n'thok.
15 14

Tô nai ü kâ pô man khâ ⁽⁶⁾
17 19 18 22

man khau mai âkhâng haü kâ. Lûk
21 22 20 27

kau mai au mâ sî phá an khen nî
26 23 25 24

au nang tâ.
28

recovered (his) senses he said. In my
15 16 17 18 19 20

father's house even the slaves have enough
21 22 23 24 25

to eat and even to give (to) others.
26 27 28 29 30

I not getting food (am) at death's door
31 32 33 34

(about to die). I going (to) my father
35 36 37 38

will say.
39 40

Father I have sinned against God
1 2 3 4 5

(and) yourself and I (am) not fit to be
6 7 8 9

your dutiful son. Take me as (of your)
10 11 12 13 14 15

slaves. Then he went near to his father.
17 18 19 20 21 22 23 24

His father seeing him from afar pitied
25 26 27 28 29 30 31

(him) and running (and) falling upon
32 33 34 35

his neck kissed (him).
36 37 38

Then his son said Father, I have
1 2 3 4 5 6 7

sinned against God and yourself, I (am)
8 9 10 11 12 13

unfit (to be) a good son.
14 15 16

But, his father ordered his slaves
17 18 19 20 21 22

(thus). Having brought the best robe
23 24 25

to my son put (it) on (him).
26 27 28

(1) mâ nai sî = not getting, mâ = not; nai sî = getting; sî is the past participle suffix.

(2) mai is simply the accusative case suffix.

(3) tai khâng means, literally, near, adjacent to.

(4) kâ nâ = "before," "in the presence of." The mai after chau Phra, and maü is the accusative case suffix.

(5) phit het = make sin.

(6) khâ khau mai = slaves; khau is the plural suffix; mai accusative case ditto.

KHAMTI—*contd.*

ENGLISH—*contd.*

Mü mai lăchăp sop⁽¹⁾ tâ;
 4 3 2 1
 khün nang kau tin mai khip tin
 5 9 8 7
 sop⁽¹⁾ haü tâ. Khünang kau tû⁽²⁾ chām sī
 6 10 12
⁽³⁾kan kin kât.
 13 14

Put a ring upon (his) finger and place
 1 2 3 4 5 6
 shoes upon (his) feet, and being merry
 7 8 9 10 12
 together let us eat.
 13 14

Lūk kau lai pūnai nang tī tai
 17 16 15 18
 ngai khün nang kau pōk mā.
 20 19 21
 Man hai kâ khün nang kau
 22 23 24
 nai mā. Khün nang kau pō n'khâ⁽⁴⁾
 25 26 27 28
 lūk chōm⁽⁵⁾ kankâ.
 29 30 31

For my son (was) as dead and now (he)
 15 16 17 18 19 20
 has returned.
 21
 He was lost and is found, and father
 22 23 24 25 26 27
 and son made merry together.
 28 29 30 31

Mü nai lūk chai long man ū⁽⁶⁾
 1 3 2 4 4(a)
 tângnâ mai. Man hün mai mü mā.
 5 6 9 8 7
 Mü tī thūng hün mai kâ khün nang kau
 10 11 12 14 15
 seng kâng seng gam nai hin sī.
 16 13
 Mü nai man khâ hün man ⁽⁷⁾kô
 17 18 20 23 21
 lüng mai hâng sī tham kâ.
 20 19 23

At that time the elder son he was
 1 2 3 4 4(a)
 in the field. He returned to the house
 5 6 7 8 9
 (and) when nearing the house (he)
 10 11 12
 hearing dancing and music, then he
 13 14 15 16 17 18
 calling a servant of his house asked.
 19 20 21 22 23

Hün hau mai pen hū? mü nai
 4 3 2 1 5
 khâ nai man mai laukâ nang chai
 6 8 7 10
 maü hün mai mü mā.
 9 12 11
 Lai pū nai sī pō maü leng poi nam lai pū
 13 15 14 17 16 18
 pō maü man mai chām sī nai kâ.
 20 19 21 22 20
 Mü nai man khâ chá
 23 24 25
 khün nang kau kâ naü hün mai
 26 28 29
 mâ⁽⁸⁾ kâ.
 27

What's up at our house? Then
 1 2 3 4 5
 the slave told him your younger brother
 6 7 8 9 10
 has returned home consequently your
 11 12 13 14
 father is feasting because your father
 15 16 17 18 19 20
 has received him safely.
 20 21 22
 Then he angered and would not go
 23 24 25 26 27
 inside the house.
 28 29

(1) sop only means to *put on* certain things.

(2) This tû = us, and belongs to kin kât = let eat, tû kin kât = let us eat.

(3) kan is a reciprocal particle; chām kan sī = making merry together.

(4) n'khâ is a pronoun meaning *both*, and is used in speaking of two persons.

(5) chām kâ = made merry, kan (reciprocal particle) = together.

(6) ū is the substantive verb meaning *here was*. In Khamti bare roots of verbs are often used to express *past action*.

(7) kô lüng mai belongs to khâ, khâ kô lüng mai = a slave, mai is simply the accusative case suffix.

(8) mâ kâ = literally did not go.

KHAMTI—concl'd.

Lai pū nai pō man mā sī lau sī
30 32 31 33 34
man mai hāng kâ.
36 35

Lūk chai long pō man mai wâ kâ.
1 5 4 3 2
Po 'ū maü khá chāu tâ kau kî pî kai⁽¹⁾
6 7 8 9
maü mai het â mü haü nai
11 12 10
khün nang kau mâ läu kâ kau
13 15 14
khâm maü thām tô nai û kâ maü
17 18 19
kau mai pây â ân â lüng nai kâ
22 24 23 20
⁽²⁾tang tai kâ hom kin peô tâ nai sī
27 25 26 28
mâ haü.
21

Tô wâ ngai lūkchai ân maü khüng
1 2 5 4 3 8
tāng müng khai kin motsi thüng mâ.
8 7 6
Lai pū nai sī maü leng poi.
9 10 11

Mü nai man mai pō man wâ kâ
11 16 15 13 12 14
lūk kau ü maü tang kau hōm û
18 17 19 22 22(a) 21
nai sī khüng kau ⁽³⁾kâ yāng nai
23 25 24 28
lâ khāng maü mai hau thok chām kan
26 27 29

khün nang kau leng poi. Lai pū
1 2 3
nāng maü tai kâ khün nang kau
5 4 6 7
nip mâ; hai kâ khün nang kau
8 9 10
nai mâ.
11

ENGLISH—concl'd.

Wherefore his father coming (and)
30 31 32 33
persuading called him.
34 35 36

The elder son said to his father,
1 2 3 4 5
Father you consider how many years
6 7 8 9
(am I) giving you work and I have
10 11 12 13 14
ever listened (to) your command yet
15 16 17 18
you never even gave me a kid to eat
19 21 20 21 22 23 24 25
together with (my) friends (and)
26 27
make merry.
28

Yet now your younger son
1 2 3 4 5
has returned having wasted everything
6 7 8
therefore you feast (him).
9 10 11

Then his father said unto him my
11 12 13 14 15 16 17
son you remain together with me
18 19 20 21 22 22(a)
therefore my whole property (is) yours.
23 24 25 26
(It) is meet (that) we make merry
27 28
together
29

and feast. For your younger brother
1 2 3 4 5
died and is alive (again) (He) was lost
6 7 8 9
and is found.
10 11

(1) *kai* is an interrogative particle expressing uncertainty.

(2) *tang* and *taikâ* are two words, *tang* = with, *taikâ* = friends, companions.

(3) *kâ yāng nai* = whole; *lâ khāng maü* = your own; *khāng* and *lâ khāng* are particles denoting ownership.

KHASI FAMILY.

KHASI, (STANDARD DIALECT).

(Bible Society, 1885.)

La don uwei u bríw uba don ar-ngut ki khún shinrang, uba kham-poh te na ki u la ong ha u kypa *jong u*, kó Pa, to ai ha nga ia ka bynta kaba háp *ia nga* ná kaei-kaei kaba don. Te u la pyiniabynta ha ki ia la ka jingim. Hadín kata ym bún sngi, uta u khún uba kham-poh, h'ynda u la lumlang ia kiei-kiei baroh, u la leit jingleit sha ka rí kaba jingngai, hangta ruh u la pynsyrrwa-noh ia ka bynta *jong u*, ba u da leh sarong-auria. H'ynda u la pynlut kumta ia kiei-kiei baroh, la jia nemsníw ka bakhráw ha kata ka rí, u ruh u la sydang ba'n sngow-kyrduh. H'ynda kumta u la leit ialok bad uwei na ki trai-shnong kata ka rí: uba la phah ia u sha ki lyngkha *jong u*, ba'n áp sniáng. Te u la jiw sngow-kwah ba'n pynkydang ia la ka kypoh na kita ki kynja-kop-díngsoh, ia kiba ki jiw bám ki sniáng; te ym don ba ai ia u. Hinrei h'ynda u la kynmáw-bynríw, u la ong, Katno ngut ki shakri u kypa *jong nga*, kiba don ka jingbám bakyrhai, nga seh hangne nga'n sa iap thyngan ! Nga'n da ieng joit, nga'n sa leit-noh sha la u kypa, bad nga'n ong ha u, Kó Pa, nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat *jong me*, te nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún *jong me*; tó pynlong ia nga kum uwei na ki shakri *jong me*. Te haba u la iengjoit, u la leit sha la u kypa. Hinrei haba u dang ha jingngai ruh, u kypa *jong u* u la ioh-ih ia u, bad u la sngow-isynei; haba u la phet ruh, u la dem ha ka ryndang *jong u*, u la iaidoh ruh ia u. Te uta u khún u la ong ia u, Kó Pa nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat *jong me*, te nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún *jong me*. Hinrei uta u kypa u la ong ia ki shakri *jong u*, Wallam-noh ia ka jainkup kaba kor-tam, to pynkup ruh ia u, to buh ruh ia ka sah'ti ha ka kti *jong u*, bad ia ki juti ha ki slajat *jong u*: bad to ngi'n iabám bad ngi'n ialeh-kymen ruh : Naba une u khún *jong nga*, u la long u ba-la-iap, te u la im-pat; bad u la long uba la jah-noh, te la shem-pat ia u. Kumta ki la sydang ba'n ia leh-kymen.

Te uta u khún *jong u* uba shiwa u la don ha lyngkha : te katba u la nang wan hajan kata ka íng u la ioh-sngow ia ki tiar-riwai, lem bad ia kiba shád. Te haba u la khot ha u ia uwei na kita ki shakri, u la kylli aiuh ka lah long kine kiei-kiei-ruh ? U te u la iathuh ha u, Ba la wan u hynbew *jong me*; te u kypa *jong me* u la khawai naba u la ioh-pyddiang pat ia u uba koit-ba-khih kein. H'ynda kumta u la bittar, bad u'm mon ba'n leit hapoh : namar-kata, u kypa *jong u*, haba u la mih habar, u la kyrpád ia u. U te u da iathuh u la ong ia la u kypa, Ha khymih, lá katta snem nga dang shakri ia me, bad mynno-mynno-ruh nga'm jiw pallat ia ka hukum *jong me*; pynban mynno-mynno-ruh me'm jiw ai ha nga wad ia ka khún-bláng, ba nga'n ioh ialeh-kymen bad ki lok *jong nga*. Hinrei haba la wan une u khún *jong me*, uba la bám-duh ia ka jingim *jong me* ha ki nuti, me la ai ka jingkhawai na ka bynta *jong u*. U te u la ong ia u, Kó khún hala ka sngi me don lem bad nga, bad kiei-kiei baroh ki *jong nga* ki long ki *jong me*. Te ka la dei ba'n ialeh-kymen bad ba'n ialeh-sngow bhá; naba une u para *jong me* u la long uba la iap, te u la im pat bad u la long uba, la jah-noh, te la shem-pat ia u.